

ὄνομα τοῦ Σίντο. Ἡ λατρεία αὕτη εἶναι κάτι ὑπέρτερον, τὸ ὁποῖον τίθεται ὑπεράνω τῶν ἄλλων δοξασιῶν καὶ συμβιβάζεται πρὸς ὅλας τὰς ἄλλας. Ἐνας Ἰάπων ἡμπορεῖ νὰ εἶναι βουδιστής, χριστιανός, ἀκόμη καὶ ἄθεος καὶ συγχρόνως ν' ἀσκῇ τὴν σιντοϊστικὴν λατρείαν. Εἰς τὴν Ἰαπωνικὴν γλῶσσαν Σίντο σημαίνει «δρόμος τῶν θεῶν» καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὀνόματος τούτου εἶναι πολὺ ἐπιτυχής, διότι εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ὅλοι, κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου, γνωρίζουν ὅτι θ' ἀκολουθήσουν τὸν δρόμον εἰς τὸ τέρας τοῦ ὁποίου θὰ γίνουν θεοί.

— Ἡ λατρεία τῶν νεκρῶν.

Τὸ Σίντο εἶναι ἡ λατρεία τῶν νεκρῶν, βεβαίως ὅμως ὅτι τὰ πνεύματά των δὲν ἐγκαταλείπουν τὴν γῆν. Συμφώνως πρὸς τὰς ἄλλας θρησκείας (Χριστιανισμόν, Μωαμεθανισμόν κλπ.), αἱ ὁποῖαι διδάσκουν τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, ἡ ψυχὴ, μόλις ἀποχωρήσῃ ἐκ τοῦ σώματος, μεταβαίνει νὰ κατοικήσῃ εἰς καθωρισμένας τινὰς περιφερείας, εἰς τόπους εὐδαιμονίας ἢ ἐξαγνισμού, εἰς τὸν παράδεισον ἢ τὴν κόλασιν, μακρὰν τοῦ ἰδικοῦ μας κόσμου. Κατὰ τοὺς Ἰάπωνας, αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν δὲν ἀπομακρύνονται ἐκ τοῦ πλανήτου μας. Ἐξακολουθοῦν νὰ διάγουν ἐπ' αὐτοῦ μίαν ζωὴν ἀόρατον δι' ἡμᾶς, ὑλικὴν ὅμως, ὅπως ὁ ἀῆρ καὶ τὸ πῦρ. Ζοῦν πλησίον τῶν ἀπογόνων των, τοὺς συνοδεύουν εἰς τὰς πράξεις των, διαμένουν εἰς τὸν μικρὸν βωμὸν τῶν προγόνων καὶ ὁ Ἰάπων προσφέρει εἰς αὐτὰς ρύζι καὶ σακέ, τὰς χαίρει καὶ ἐκάστην πρωΐαν καὶ τὰς συμβουλευέται κατὰ τὰς κρίσεις στιγμὰς τῆς ζωῆς του. Πιστεύει ὅτι «οἱ νεκροὶ διατάσσουν», διότι εἶναι πολυαριθμότεροι τῶν ζώντων καὶ γνωρίζουν περισσότερα ἀπὸ αὐτοὺς, λόγω τῆς συσσωρευθείσης πείρας των. Ὅσοι δὲν ἐγκατέλειψαν ἀκόμη τὴν γῆν, πλανῶνται, ὅταν νομίζουν ὅτι αἱ πράξεις των εἶναι τὸ αὐθόρμητον προῖόν τῆς βουλήσεώς των. Οἱ νεκροὶ τοὺς ὠθοῦν, κατ' ἀρέσκειαν, καὶ τοὺς ὑποβάλλουν τὰς πράξεις των. Ἡ εὐλάβεια πρὸς τὴν μνήμην τῶν προγόνων, εἶναι, καθ' ὅλους τοὺς Ἰάπωνας ἠθικολόγους, «ἡ πηγὴ ὅλων τῶν ἀρετῶν».

Ὅταν ὁ ναύαρχος Τόγκω κατέστρεψε τὸν Ρωσικὸν στόλον καὶ ἐξησφάλισεν οὕτω τὸν ὀριστικὸν θρίαμβον τῆς χώρας του, ὁ γέρον Αὐτοκράτωρ ἀπηύθυνε πρὸς τὰ πληρώματα τὴν ἀκόλουθον προκήρυξιν: «Χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσίν σας καὶ εἰς τὴν γενναϊότητά σας, ἡδυνήθη ν' ἀπαντήσω ἐπαξίως εἰς τὰς ἐρω-

τήσεις ποὺ μοῦ ἔθετον τὰ πνεύματα τῶν προγόνων μου». Ἀκούοντες τοιούτους λόγους οἱ Ἰάπωνες ναῦται ἐκλαυσαν ἐκ συγκινήσεως.

Ἡ σιντοϊστικὴ αὕτη θεωρία, ἡ ὁποία ἐξετέθη ἀνωτέρω συνοπτικῶς, καὶ περὶ τῆς ὁποίας θ' ἀσχοληθῶμεν καὶ κατωτέρω, ἔχει, φυσικὰ, χονδροειδεστέραν καὶ ὑλικωτέραν μορφήν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, οἱ ὁποῖοι ἔχουν πάντοτε τὴν προδιάθεσιν διὰ δεισιδαιμονίας. Ὅταν τὸ Σίντο ἀπέκτησεν ἐπίσημον κλῆρον καὶ λατρείαν, υἱοθέτησε βαθμὴδὸν πολλὰς ἱεροτελεστίας τῶν βόνζων. Ὅταν οἱ Ἰάπωνες εἰσέρχονται εἰς σιντοϊκὸν ναόν, κτυποῦν δύο φορὰς τὰ χέρια των διὰ νὰ κινήσουν τὴν προσοχὴν τῶν θεῶν, ἐὰν κατὰ τύχην οὗτοι εἶναι ἀφηρημένοι ἢ ἀπόντες, καὶ διὰ νὰ προστρέξουν καὶ τοὺς ἀκούσουν. Ἄλλοτε πάλιν σύρουν ἓνα σχοινί, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου εἶναι δεμένος ἓνας κώδων, διὰ νὰ ἐκλύσουν ἐπίσης τὴν προσοχὴν τῶν θεῶν. Εἴτε ὅμως πρόκειται περὶ χωρικοῦ ἢ ναύτου, ποὺ εἶναι πάντοτε ἔτοιμοι νὰ σπαταλήσουν τὰς προσφορὰς καὶ τὰς παρακλήσεις διὰ νὰ συγκινήσουν τὰ πνεύματα, εἴτε πρόκειται περὶ μορφωμένων, ἀπίστων μαθητῶν τοῦ Κομφουκίου, ὅλοι, σεβόμενοι τὴν σιντοϊστικὴν δοξασίαν, λατρεύουν τὴν πατρίδα των, τὴν μόνην χώραν τοῦ κόσμου ποὺ ἔχει θεῖαν καταγωγὴν καὶ τῆς ὁποίας αἱ ἀναμνήσεις προέρχονται ἐκ τῶν θεῶν, λατρεύοντες δὲ ταύτην, λατρεύουν τοὺς ἰδίους ἑαυτοὺς των.

— Ὅλοι οἱ Ἰάπωνες γίνονται θεοί.

Δὲν ὑπάρχει Ἰάπων, ποὺ νὰ μὴ πιστεῦῃ ὅτι ἀκολουθεῖ τὸν δρόμον, ποὺ ὁδηγεῖ εἰς τὴν θεοποίησιν· ὅλοι εἶναι βέβαιοι ὅτι οἱ κληρονόμοι των θὰ τοὺς ἀπονεύμουν μίαν λατρείαν, μετὰ τὸν θάνατόν των, ἐπάνω εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βωμόν. Ὁ ἀστυφύλαξ, ποὺ ρυθμίζει τὴν κυκλοφορίαν τῶν ὀχημάτων εἰς τὸν δρόμον, ὁ ὀπωροπώλης καὶ ὁ χωρικός, ποὺ περνοῦν μὲ ἓνα μπαμποῦ εἰς τὸν ὁμὸν των ἀπὸ τὸ ὁποῖον κρέμονται δύο πανέρια, ὁ γέρος βραδυπόρος τῆς κορούμα, ὁ ἑφιππος στρατιωτικὸς, ὁ θαλασσινὸς ποὺ ψαρεύει εἰς τὴν Ἐσωτερικὴν θάλασσαν ὀδηγῶν ἐν πλοίον μὲ ἀρχαϊκὴν μορφήν, ὅλοι θὰ γίνουν, εἰς τὸ τέλος, θεοὶ καί, μετὰ τὸν θάνατόν των, θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ ζοῦν εἰς τὸν αἶρα, πλησίον τῶν οἰκογενειῶν των, ἐπηρεάζοντες τὰς πράξεις τῶν ἀπογόνων των, ὅπως καὶ οἱ πρόγονοί των ὑπαγορεύουν τώρα εἰς αὐτοὺς τὰς ἰδικὰς των πράξεις. Καὶ οἱ ἀπώτεροι ἀπόγονοὶ των θὰ γονυπετοῦν πρὸ τῆς ἀοράτου

εἰκόνας των διὰ νὰ ἐπικαλεσθῶν τὴν προστασίαν των πρὶν ἐπιχειρήσουν ἓνα ταξίδι καί, μὲ τὴν ἐπάνοδόν των, θὰ κάμουν τὸ ἴδιον διὰ νὰ τοὺς εὐχαριστήσουν. Θὰ καύσουν λιβανωτὸν πρὸ τοῦ βωμοῦ των, ὅπως οἱ ἴδιοι καίουν τώρα πρὸς τιμὴν παλαιωτάτων προγόνων, τῶν ὁποίων ἀγνοοῦν τὸ ὄνομα, δὲν ἀμφιβάλλουν ὅμως οὐδὲ πρὸς στιγμὴν περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ θείου χαρακτῆρός των.

— Γιέγια-Σού, ὁ «Ἰάπων Περικλητῆς».

Τὸ Ἅγιον Ὅρος τοῦ Νίκκο εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ ναοὺς διαφορετικῶν δογμάτων καὶ ἐν τούτοις, τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν ποὺ τὸ συχνάζουν κατ' ἔτος, αἰσθάνονται ὅτι αἱ ψυχαὶ των εἶναι ἐνωμέναι διὰ τοῦ δεσμοῦ μιᾶς ἀπολύτως κοινῆς πίστεως καὶ προστρέχουν ἐκεῖ διὰ νὰ κομίσουν τὴν ἐνδειξὴν τῆς λατρείας των πρὸς τὰ πνεύματα δύο ἐνδόξων νεκρῶν, δύο σιογκούν τῆς δυναστείας Τοκουγκάβα, ὀνομαζομένων Γιέγια-Σού καὶ Γιέμιτ-Σού, οἱ ὁποῖοι ἐδημιούργησαν τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἰαπωνίας.

Ὁ Γιέγια-Σού, ὁ ἐνδοξότερος, ὑπέταξε διὰ παντός τοὺς μεγάλους φεουδάρχας καὶ ἐνεκαίνιασε μίαν περίοδον εἰρήνης καὶ προόδου, ποὺ διήρκεσε 250 ἔτη. Πολλοὶ ἱστορικοὶ τὸν ἀπεκάλεσαν ὁ «Ἰάπων Περικλητῆς». Ὑπὸ τὴν διακυβέρνησίν του, κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα, ἤκμασαν οἱ ἀξιολογώτεροι ποιηταὶ καὶ ζωγράφοι τῆς χώρας. Συνήψεν ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Ἀσίας καὶ τὰς εὐπορευομένας δημοκρατίας τῆς Εὐρώπης. Παρηκολούθησε μετὰ προσοχῆς τὰ γεγονότα τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἶδε τὴν ἰσπανικὴν κατάκτησιν καὶ τὸν ἰσπανικὸν ἀποικισμόν νὰ ἐπεκτείνωνται ἀπὸ τῶν πρὸς βορρᾶν τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ περιφερειῶν μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Χόρν.

Ὁ πολεμιστὴς οὗτος, ὁ ὁποῖος ἐνίκησεν εἰς ἐπανελημμένας μάχας τὴν ταραχώδη ἀριστοκρατίαν τῶν δαϊμόν, ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ φιλόσοφος. Κατέλιπε σοφὰ γνωμικά, τὰ ὁποῖα ἐπαναλαμβάνουν ἀκόμη ἐντὸς τῶν ἰαπωνικῶν οἰκογενειῶν. Ἰδοὺ μερικὰ ἐκ τῶν γνωμικῶν τούτων:

«Ἡ καρτερία εἶναι ἡ πηγὴ τῆς αἰωνίας εὐδαιμονίας».

«Ὁ ἄνθρωπος, ποὺ εἶδε μόνον τὴν κορυφήν, χωρὶς νὰ γνωρίσῃ ὅσα ὑποφέρουν εἰς τὴν κοιλάδα, δὲν εἶναι ἄξιος νὰ λέγεται ἄνθρωπος».

«Ἡ ζωὴ εἶναι πολὺ βαρὺ φορτίον, δὲν ὀφείλεις ὅμως νὰ παραπονῆσαι ὅτι σοῦ γδέρνει τὴν πλάτην».

«Εἶναι μωρία νὰ ἀφήνεσαι νὰ ταράσσεσαι ἀπὸ τὰς ματαιότητας τοῦ κόσμου τούτου».

— Ἡ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς δύο μεγάλους σιογκούν.

Ὁ Λευκάδιος Χέρν, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ διαλάβωμεν κατωτέρω, δηγεῖται ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Γιέγια-Σού, μετὰ τὰς νίκας του, ἦτο ἀτόλυτος κύριος τῆς Αὐτοκρατορίας, ἓνας ὑπηρετὴς του τὸν κατέλαβε ἓνα πρῶτὸ νὰ τιμᾷ ἓνα παλαιὸ μεταξωτὸ κιμονὸ γιὰ νὰ τὸ διατηρήσῃ εἰς καλὴν κατάστασιν.

— Μὴ φαντασθῇς, τοῦ εἶπε, ὅτι τὸ κάμω αὐτὸ ἐξ αἰτίας τῆς ἀξίας ποὺ ἔχει τὸ ρούχο αὐτό, ἀλλ' ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς κακόμοιρης γυναίκας ποὺ ἐκοπίασεν ἀρκετὰ διὰ νὰ τὸ κατασκευάσῃ. Ἐὰν, ὅταν χρησιμοποιῶνται τὰ πράγματα, λησμονοῦμεν πόσον χρόνον καὶ κόπον ἐχρηάσθησαν διὰ νὰ γίνουν, ἡ ἔλλειψις αὐτῆς τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ μᾶς καταβιβάζει εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ κτήνους.

Μίαν ἄλλην ἡμέραν ἡρνήθη νὰ δεχθῇ καινούργια φορέματα, ποὺ τοῦ προσέφεραν ἡ γυναῖκα του καὶ προσέθεσε:

— Ὅταν σκέπτομαι τὰ πλήθη, ποὺ μὲ περιβάλλουν καὶ τὰς γενεὰς ποὺ θὰ ἔλθουν κατόπιν ἐμοῦ, θεωρῶ καθῆκόν μου νὰ εἶμαι οἰκονόμος, διότι διὰ τῆς κατασωτέσεως θὰ ὑπεξήρουν ἀπὸ κάποιον τὸ μερίδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου οὗτος ἔχει δικαίωμα.

Ὅταν ὁ Γιέγια-Σού ἀπέθανε καὶ ἐτάφη εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος τοῦ Νίκκο, ἡ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη ἀνεκίρῳε τὸ ὄρος τοῦτο εἰς ἓν εἶδος πατριωτικοῦ μνημείου. Οἱ ναοὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν εἰς τὰς πλευρὰς του, ἀποτελέσαντες αἰωνίαν συνοδείαν τοῦ τάφου τοῦ περιφήμου σιογκούν, καθὼς καὶ τοῦ τάφου τοῦ Γιέμιτ-Σού, τοῦ ἐπαξίου διαδόχου του. Κατ' ἔτος, τὴν ἀνοιξιν, χιλιάδες προσκυνητῶν προσέρχονται ἐκ τῶν πλέον ἀπομακρυσμένων ἐπαρχιῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, διὰ νὰ τιμήσουν τὴν μνήμην τῶν δύο τούτων μεγάλων ἀνδρῶν.

Ὁ λαός, ὁ ὁποῖος διατηρεῖ πιστῶς τὴν ἀνάμνησίν των, βλέπει εἰς αὐτοὺς πρόσωπα σχεδὸν μυθικὰ καὶ θεωρεῖ τὴν ἐποχὴν των ὡς τὴν περίοδον καθ' ἣν τὸ ἔθνος ἦτο τὸ εὐτυχέστερον ὄλων. Καὶ ἐν τούτοις, ὑπὸ τὴν διακυβέρνησίν των, ἡ Ἰαπωνία ἐκλείσθη εἰς τοὺς εὐρωπαϊοὺς καὶ ἀπεμονώθη ἐκ τοῦ ἄλλου κόσμου διὰ 250 ἔτη. Ἐπίσης, ὅταν εὐρίσκετο εἰς τὴν ἐξουσίαν ὁ δεύτερος ἐκ τῶν δύο Τοκουγκάβα, ἤρχισαν αἱ σκληραὶ διώξεις τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐπεβλήθησαν φρικτὰ μαρτύρια εἰς πολλοὺς ἱεραποστόλους.

— *Ἡ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ. — Φραγκίσκος Ξαβέριος.*

Πρώτος προπαγανδιστής τοῦ Χριστιανισμοῦ, πού εἰσέδυσεν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ὑπῆρξεν εἰς Ἰσπανός ὁ ἅγιος Φραγκίσκος Ξαβέριος. Ὄταν ὁ Πορτογάλλος ναυτικός Μενιέξ Πίντο, τὸν ἐπληροφόρησεν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ μυστηριώδους καὶ εἰδωλολατρικοῦ τούτου κράτους, πού μόλις εἶχεν ἀνακαλύψει, ὁ ἱεραπόστολος ἐπίστευσεν ὅτι τὸν ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν χώραν ταύτην.

Κανείς δὲν τὸν ἠμπόδισε εἰς τὰ ταξίδια του εἰς τὸ ἀρχιπέλαγος τοῦτο. Ἡ πρώτη περιγραφή τοῦ Κιότο ἐγένετο παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν διαμονήν του εἰς τὴν πρωτεύουσιν ταύτην τῆς θεοκρατίας. Ὁ σιογκούν, πού ἐκυβέρνηε τότε τὴν Αὐτοκρατορίαν, ὑπεδέχθη μὲ σκεπτικὴν εὐμένειαν τὸν προπαγανδιστὴν μῖας νέας θρησκείας.

— Θὰ εἶναι, εἶπε, μία ἀκόμη αἵρεσις, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχωμεν εἰς τὴν χώραν.

Οἱ μορφωμένοι ἤκουσαν προσεκτικά, μὲ τὴν ἐκ παραδόσεως εὐγένειάν των, τὸ κήρυγμα τοῦ μέλλοντος ἀγίου. Κατόπιν μερικοὶ ἐξ αὐτῶν τοῦ ἔδωσαν τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν, τὸσον σύμφωνον πρὸς τὴν ἀνεξιθρησκείαν των ὡς μαθητῶν τοῦ Κομφουκίου.

— Διδάσκαλοί μας εἶνε οἱ κινέζοι. Ἀπὸ τὴν χώραν των μᾶς ἦλθαν αἱ τέχναι ἡ λογοτεχνία, ἡ φιλοσοφία, ὁ Βουδισμός. Μὴ χάνετε τὸν καιρὸν νὰ κηρύσσετε εἰς ἡμᾶς. Πηγαίνετε εἰς τὴν Κίναν καί, ἂν κατορθώσετε νὰ πείσετε τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖ κάτω, θ' ἀκολουθήσωμεν τὸν ἴδιον μὲ αὐτοὺς δρόμον, χωρὶς νὰ ἔχωμεν ἀνάγκην ἱεραποστόλων.

Ἡ συμβουλή αὕτη ἐπροξένησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Φραγκίσκον Ξαβέριον καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν ἐσκέπτετο παρὰ πῶς νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν πνευματικὴν κατάληψιν τῆς Κίνας. Ἐγκατέλειπε τὴν Ἰαπωνίαν καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὰς πορτογαλλικὰς ἱεραποστολάς τῶν Ἰνδιῶν· ἐπεδόθη τότε εἰς τὴν μελέτην τῆς Κινεζικῆς γλώσσης καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν φίλων εἰς τὴν ἀχανῆ Αὐτοκρατορίαν, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν ἐλευθέρως. Ἀλλ' ὅταν ἐπεχείρησε, τέλος, τὸ ταξίδιον τῆς Καντῶνος, τὸν ἀπβίβασαν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πολυαρίθμους νήσους τοῦ ὄρου τοῦ Χόνγκ-Κόνγκ, ὅπου καὶ ἀπέθανε.

Μετ' αὐτὸν ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἄλλοι ἱεραπόστολοι, τῶν ὁποίων τὸ κήρυγμα ἐσημείωσε τελείαν ἐπιτυχίαν. Ὁ Ἰαπωνικὸς λαός, ὁ ὁποῖος εἶχε παραδεχθῇ τὴν Βουδιστικὴν διδασκαλίαν, δὲν

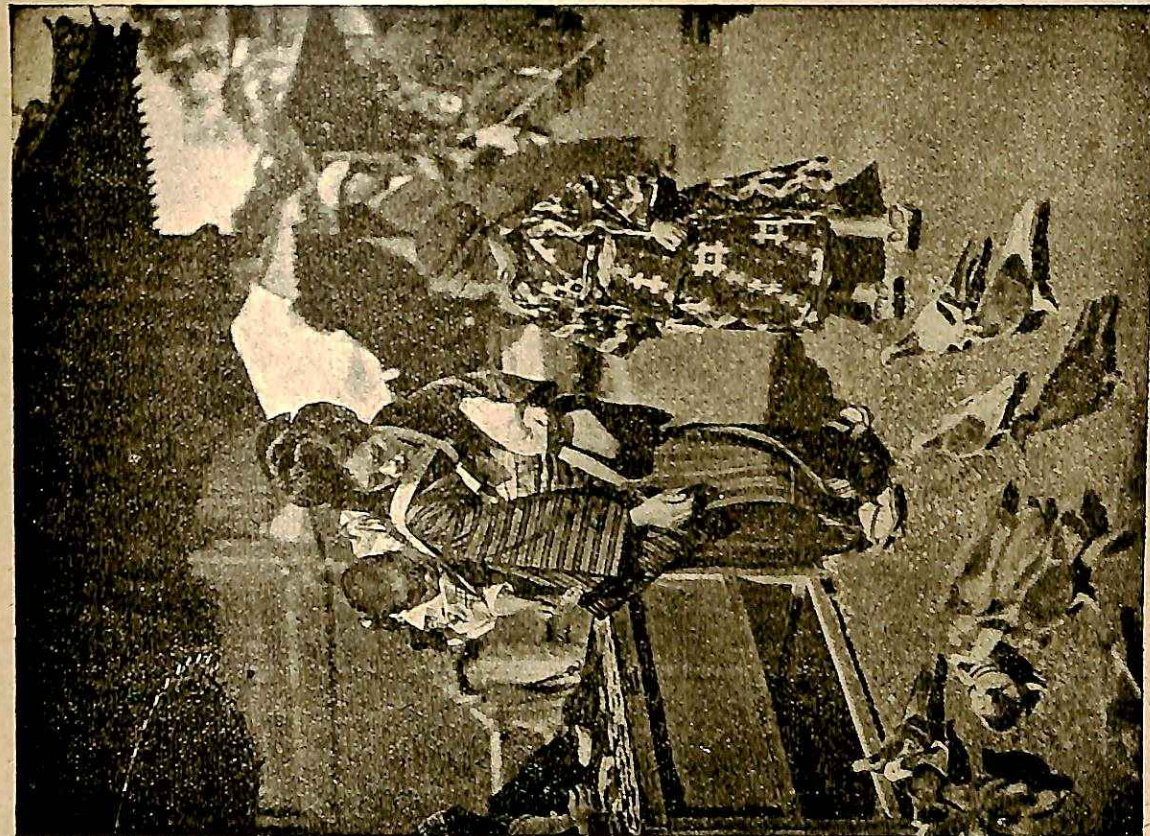
εἶχε ἀνάγκην νὰ κάμῃ πολὺ μεγάλην προσπάθειαν διὰ νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, ἡ νέα θρησκεία ἠρῖνθκει 200 000 ὁ ταδῶν. Εἰς ἐκ τῶν πορτογάλλων ἱεραποστόλων ἔπεισε τὸν πρίγκιπα τοῦ Σεντάϊ, χωροδεσπότην ὑποτελῆ εἰς τὸν Μικάδον, ν' ἀποστείλῃ μίαν πρεσβείαν εἰς τὸν Πάπαν. Ἡ πρεσβεία αὕτη ἐγένετο δεκτὴ πομπωδῶς εἰς Ρώμην καὶ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Μαδρίτης· ὅλος ὁ κόσμος ἐνόμιζεν ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεῖα ἤρχετο ἐξ ὀνόματος τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ἰαπωνίας—τόσον ἦσαν, τὴν ἐποχὴν ταύτην, αἱ γεωγραφικαὶ γνώσεις συγκεχυμέναι.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ἄλλως τε, διεξήγαγον ἐναντίον ἀλλήλων τὰς λυσσώδεστéρας μάχας οἱ ἀτίθασοι δαῖμνὸ καὶ οἱ σιογκούν, οἱ ὁποῖοι προσεπάθουν ἐπιμόνως νὰ ἐπιβάλουν τὴν τάξιν καὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὴν ἐθνικὴν ἐνότητα.

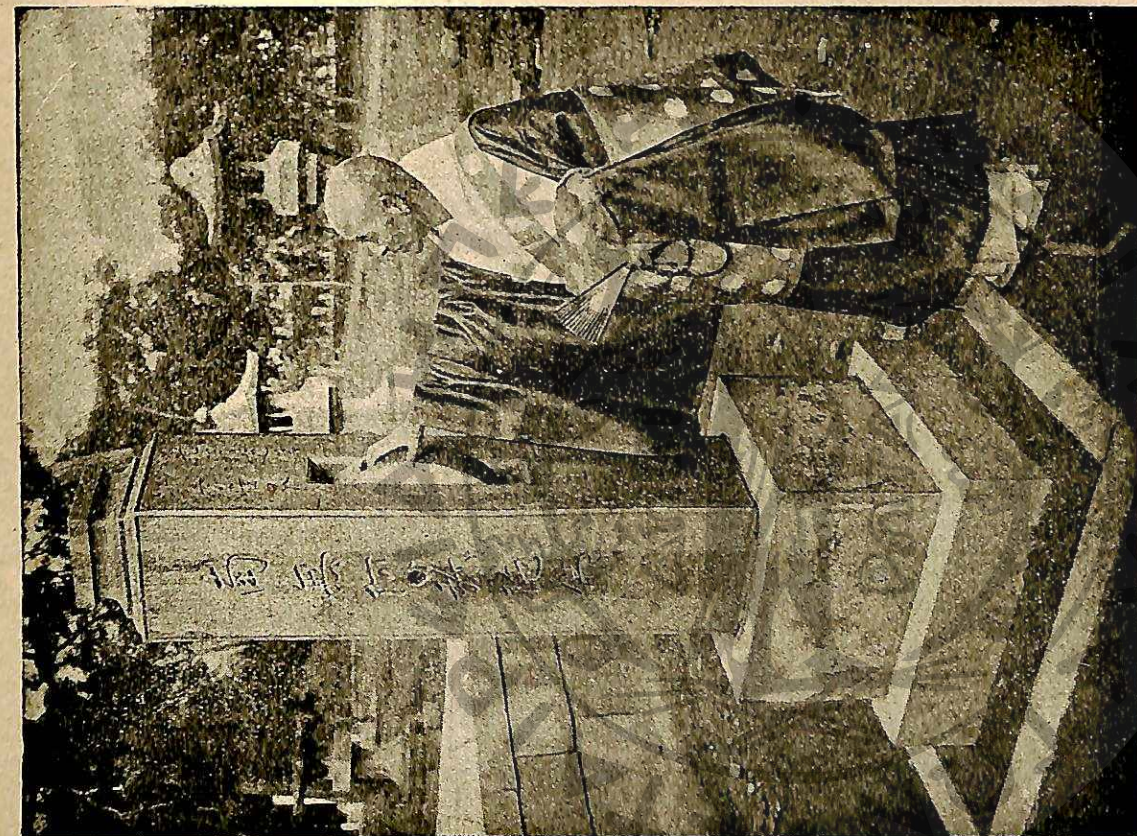
— *Πρῶται ἀντιδράσεις κατὰ τῆς νέας θρησκείας.*

Ὄταν ἐθριάμβευσε τελειωτικῶς ἐπὶ τῆς Ἰαπωνικῆς φεουδαρχίας ὁ ὀξύνους Γιέγια-Σού, ἀντελήφθη ὅτι ἡ νέα θρησκεία ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι ἡ πηγὴ ἑνὸς σοβαροῦ πολιτικοῦ κινδύνου. Οἱ πλέον ἀνυπότακτοι δαῖμνὸ προσεπάθουν νὰ χρησιμοποιήσουν τὴν θρησκείαν ταύτην ὡς μέσον πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ πολέμου. Ἡ πατριωτικὴ ματαιοδοξία καὶ ὁ ὑπερβολικὸς θρησκευτικὸς ζήλος ἱεραποστόλων τινῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐδίσταζον νὰ ἐπιδεικνύουν τὰς φιλικὰς των σχέσεις μὲ τοὺς στασιαστὰς, ἠύξησαν τοὺς φόβους τῶν σιογκούν. Μετ' ἀνησυχίας παρηκολούθει οὗτος τὸ αὐξάνον μεγαλεῖον τῶν βασιλέων τῆς Ἰσπανίας, κυρίων τοῦ μεγάλου μέρους τῆς Ἀμερικῆς, καθὼς καὶ τῶν Φιλιππίνων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκοντο σχεδὸν εἰς τὴν θύραν τῆς Ἰαπωνίας. Πολλάκις τοῦ ἀνέφερον ἀλλοτρινοὺς λόγους ἐκστομισθέντας ἀπὸ ἱερωμένους ἢ ναυτικούς Ἰσπανούς. Δὲν ἐθεωρεῖτο δὲ ὡς ἀδύνατον τὸ νὰ ἀποστείλῃ μίαν ἡμέραν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ἕναν στόλον διὰ νὰ ὑποτάξῃ τὸ Ἰαπωνικὸν ἀρχιπέλαγος, ὅπως ἔπραξε διὰ νὰ καταλάβῃ τόσας ἄλλας μακρινὰς χώρας.

Ἐπὶ πλέον, ὅταν οἱ σιογκούν ἔλαβον πληροφορίας περὶ τῆς ζωῆς τῆς Εὐρώπης, ὁ Πάπας τοὺς ἐνέπνευσε κάποιον φόβον. Ἡ δυσπιστία καὶ ἡ ἀνησυχία τῶν Ἰαπώνων ἀφυπνίσθησαν ὅταν ἔμαθον ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς νέας θρησκείας, πού ἐβασίλευεν εἰς Ρώμην, εἶχε τρία στέμματα πέριξ τῆς τιάρας του

Τόκιω : Τὰ περσινὰ τοῦ ναοῦ Ἀζακούζα.

Μὴδὲς προσευχῆς καὶ βουδιστικῆς ἐκδύσεως.

καὶ ὅτι εἶχεν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκθρονίσῃ βασιλεῖς καὶ νὰ προσφέρῃ τὰ βασίλειά των εἰς ἄλλους, διὰ νὰ γίνουν οὗτοι ὑπερασπισταὶ τῆς πίστεως.

Οἱ χριστιανοὶ ἱεραπόστολοι, ποὺ ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσπανοί, ἐφαίνοντο εἰς τοὺς σιογκοὺν περισσότερον ἐπικίνδυνοι, λόγῳ τῆς ἐνεργητικότητός των καὶ τῆς δίψας τοῦ μαρτυρίου, ἀπὸ τοὺς διεφθαρμένους καὶ τοῦ λοιποῦ εὐπειθεῖς βόνζους. Οἱ χριστιανοὶ ἱεραπόστολοι ἦσαν τόσοι τολμηροὶ καὶ σκληροὶ κατακτηταί, ὅσον καὶ οἱ συμπατριῶταί των, οἱ ὅποιοι κατέστησαν κύριοι τῆς Ἀμερικῆς. Ἐχρησιμοποιοῦν τὸν λόγον καὶ τὸν παθητικὸν τοῦ μαρτυρίου ἡρωισμόν, ὅπως ἐκείνοι ἐχρησιμοποιοῦν τὸ ξίφος.

— Διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν.

Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Γιεμίτ-Σού, τοῦ δευτέρου Τοκουγκάβα ποὺ ἐνεταφιάσθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Νίκκο, διετάχθη ἡ ἐξορία ὅλων τῶν ἱεραποστόλων καὶ ἡ κατάργησις τῆς Χριστιανικῆς λατρείας, οἱ λιμένες ἐκλείσθησαν εἰς πᾶν μὴ Ἰαπωνικὸν πλοῖον καὶ ἡ Αὐτοκρατορία ἀπεμονώθη οὕτως ἐκ τοῦ ὑπολοίπου κόσμου. Εἰς κανένα ἰθαγενῆ δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς χώρας καὶ ἀπηγορεύθη δι' αὐστηροτάτων ποινῶν ἡ ἐκμάθησις τῶν γλωσσῶν τῆς Δύσεως.

Οἱ ἱεραπόστολοι ἐπανῆλθον κρυφά, ἀψηφόντες τὰς φοβικὰς τιμωρίας διὰ τῶν ὁποίων ἠπειλοῦντο, καὶ τότε ἤρχισε τὸ μακρὸν μαρτυρολόγιον τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ Φραγκισκανῶν καὶ τῶν μελῶν ἄλλων θρησκευτικῶν ταγμάτων, ποὺ ὑπῆρξαν τὰ θύματα τοῦ Ἰαπωνικοῦ μίσους.

Οἱ Ὀλλανδοὶ ὑπῆρξαν οἱ μόνοι λευκοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπετράπη νὰ ἐμπορευῶνται ὀλίγον μετὰ τῆς Ἰαπωνίας, ἀλλ' ἐναντι ποίων ταπεινώσεων! Ἐμμανδρίσθησαν εἰς τὴν μικρὰν νησίδα Ντέσιμα, πλησίον τῆς Ναγκασάκι, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐμπορευθοῦν εἰμὴ ἀφοῦ ἀπεδείκνυν ὅτι δὲν ἦσαν χριστιανοί, ἐκφέροντες βλασφημίας καὶ δεχόμενοι νὰ παρακολουθήσουν τελετὰς κατὰ τὰς ὁποίας προσέβαλλον τὰ ἱερώτερα σύμβολα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἶναι ἀληθές ὅτι μέγας ἀριθμὸς ἐκ τῶν ἐμπόρων τούτων ἠδύναντο νὰ κάμῃ πάντα ταῦτα χωρὶς τύψεις, διότι ἦσαν εἰς τὴν πραγματικότητά ἰσραηλῖται, καταγόμενοι ἐξ Ἰσπανίας ἢ Πορτογαλλίας, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀποκτήσει τὴν Ὀλλανδικὴν ὑπηκοότητα.

— Τὸ φαγητὸν τοῦ τραίνου: τὸ μπέντο.

Ὁ ταξιδιώτης, ὁ ὁποῖος θὰ θελήσῃ νὰ μεταβῇ σιδηροδρομικῶς ἐκ Τόκιο εἰς Νίκκο,

θὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέσμα μετὰ πολὺ ὥρον ταξίδιον, ἀργὰ τὴν νύκτα. Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξιδίου πεινάσῃ, δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀγοράσῃ, εἰς οἷονδήποτε σταθμόν, ἓνα μπέντο (bento) διὰ νὰ δειπνήσῃ ἐντὸς τοῦ βαγονίου του.

Τὸ μπέντο εἶναι ἓνα κιβώτιον ἀπὸ λευκὸν ξύλον, ποὺ περιέχει φαγητά, τὸ ὁποῖον πωλοῦν εἰς ὅλους τοὺς σταθμούς. Περιέχει βρασμένον ρύζι, ποὺ εὐρίσκεται μέσα εἰς ἓνα κουτὶ ἀπὸ χαρτόνι, μαζί μὲ τὰ μικρὰ ξυλάκια ποὺ χρησιμοποιοῦν διὰ νὰ τὸ φάγουν. Τὰ ἄλλα φαγητά εἶναι τυλιγμένα εἰς μεταξωτὰ χαρτιά μὲ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν καθαριότητα ποὺ ἡμπορεῖ νὰ περιμένη κανεὶς ἀπὸ λαὸν θεωρούμενον ὡς καίτε εἰς τὴν τέχνην τοῦ περιτυλίγματος. Ἐπὶ πλεόν, ἀγοράζει κανεὶς μίαν τσαγιέραν ἀπὸ κόκκινον ὡμα γεμάτην τσαΐ καὶ ἓνα μικρὸ φλυτζάνι διὰ νὰ μὴ στερηθῇ κατὰ τὸ «ἄλὰ ζαπωνέζ» δεῖπνόν του τοῦ ἐθνικοῦ ποτοῦ.

Ἡ ἐξαίρετος Ἰαπωνικὴ εὐγένεια φαίνεται ἀκόμη καὶ εἰς τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον εἶναι καμωμένον τὸ πακέτο, ποὺ περιέχει τὸ γεῦμα. Ἐπάνω εἰς τὸ μεταξωτὸ χαρτί, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι τυλιγμένον τὸ κιβώτιον, εἶναι γραμμένος ὁ ἐξῆς χαιρετισμός: «Γνωρίζομεν ὅτι τὸ μπέντο τοῦτο εἶναι ἀνάξιον δι' ὑμᾶς, ἀλλὰ σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ θελήσετε νὰ εἰσθε ἀρεκτὰ καλὸς ὥστε νὰ τὸ δεχθῆτε».

Ἡ ἐπιστήμη αὕτη τοῦ περιτυλίγματος εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἔμπειροι καὶ οἱ κινέζοι, παρουσιάζεται εἰς ὅλα τὰ πακέτα ποὺ θὰ ἴδῃ κανεὶς νὰ μεταφέρουν οἱ ἐπιβάται τοῦ σιδηροδρόμου. Ὁ Ἰάπων δὲν ἔχει ἀνάγκην ν' ἀγοράζῃ βαλίτζες. Ἐκεῖναι, ποὺ ἐνίστε χρησιμοποιεῖ, εἶναι κατασκευασμέναι ἀπὸ ἐλαφροτάτην ψάθαν. Κατὰ γενικὸν κανόνα, ὁ Ἰάπων κατασκευάζει μόνος του τὰ μπαγκάζ του μὲ φύλλα χάρτου καὶ νῆμα καὶ τὰ πακέτα του εἶναι μιάς ἐκπληκτικῆς στερεότητος καὶ κομψότητος.

— Αἱ μεγάλαι ἐορταὶ τῶν Ἰαπώνων.

Οἱ ταξιδεύοντες διὰ τοῦ τραίνου ἰάπωνες προσκυνῇ ἐπιδίδονται, καθ' ὅλον τὸ ταξίδιον, εἰς ποκίλας διηγῆσεις ἱστορικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιεχομένου. Ἐνδιαφέροντα εἶναι ἡ σχετικὴ μὲ τὰς πέντε μεγάλας ἐτησίαις ἐορταῖς τῆς Ἰαπωνίας, τὰς ὁποίας ὀνομάζουν γκοζέκι. Ἡ πρώτη τοιαύτη ἐορτὴ εἶναι ἡ ἐορτὴ τῆς πρώτης τοῦ Νέου ἔτους. Ἄλλοτε ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Ἰαπωνικοῦ ἔτους ἀντεστοίχει εἰς τὴν ἰδικὴν μας 1ην Φεβρουα-

ρίου, ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ Μοῦτσο - Χίτο, ἐπιθυμῶν νὰ ἐνοποιήσῃ τὴν ζωὴν τῆς χώρας του μὲ τὴν Δύσιν, καθώρισε κατὰ τὸ 1873 ὅτι τὸ Ἰαπωνικὸν ἔτος θὰ ἤρχιζεν εἰς τὸ ἐξῆς ταυτοχρόνως μὲ τὸ ἰδικόν μας. Οὕτω, οἱ ἰάπωνες ἐορτάζουν ἤδη τὴν 1ην Ἰανουαρίου κατὰ τὴν ὁποίαν κάμνουν ἐπισκέψεις διὰ νὰ εὐχηθοῦν τὴν «καλὴ χρονιά» καὶ προσφέρουν δῶρα, ἰδίως βεντάλιες. Μερικοί, ποὺ τηροῦν τὰς παραδόσεις, κάμνουν δῶρα, κατὰ τὴν παλαιὰν μὸδαν, ἓνα χάρτινον κῶνον, ποὺ περιέχει ἀπεξηραμμένα ψάρια.

Ἡ δευτέρα ἐορτὴ εἶναι ἡ Ἑορτὴ τῶν Κουκλῶν, πρὸς τιμὴν τῶν μουσμέ, ἡ δὲ τρίτη ἡ Ἑορτὴ τῶν Σημαϊῶν, πρὸς τιμὴν τῶν παιδιῶν. Ἡ τετάρτη ὀνομάζεται Ἑορτὴ τῶν Φανῶν καὶ τῶν Λαμπῶν καὶ ἐκτυλίσσεται κατὰ τὰς ὥραιας νύκτας τοῦ θέρους.

Ἡ πέμπτη ἐορτὴ ὀνομάζεται Ἑορτὴ τῶν Χρυσανθέμων καὶ τὴν ἡμέραν αὐτὴν εἰς τὰ σπίτια ἀποφυλλίζουν τὰ χρυσάνθεμα ἐπάνω ἀπὸ φλυτζάνια τσαγιοῦ ἢ ἀπὸ κουπες σακέ.

— Ὁ δρόμος πρὸς τὸ Νίκκο, ἐν θαῦμα τοῦ κόσμου.

Θὰ κάμωμεν καὶ πάλιν λόγον περὶ τῶν δύο ἐνδόξων σιογκοὺν καὶ τῆς στοργῆς μὲ τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς ἐπεδόθη, κατὰ μάζας, νὰ ἐξωραίσῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου των, τὸ Ἅγιον Ὅρος, ποὺ φυλάττει τοὺς τάφους των. Ἐνας εὐγενὴς τῆς ἐποχῆς των, ἔλαβε μίαν ἀνταξίαν πρωτοβουλίαν πρὸς τὴν χώραν ταύτην, ὅπου τόσοι ἀγαποῦν τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄνθη.

Ἄφησε εἰς τοὺς θαυμαστάς τῶν δύο σιογκοὺν, ἄλλοι μὲν ν' ἀναγείρουν ναοὺς ἢ νὰ τοποθετοῦν κατὰ μήκος τῶν δενδροστοιχιῶν τοῦ ὄρους μακρὰς σειρὰς ἐκ τῶν λιθίνων ἐκείνων φανῶν, τῶν στηριζομένων ἐπὶ βάθρων, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουν τόρο, ἄλλοι δὲ νὰ κατασκευάζουν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν δρόμων τὰς ἰαπωνικὰς ἐκεῖνας στοάς, τὰς καλουμένας τόρι, ποὺ ἀποτελοῦνται ἀπὸ δύο τεραστίους κυλινδρικοὺς κορμούς, οἱ ὅποιοι ἐκλεπτύνονται βαθμιαίως ἐκ τῆς βάσεως πρὸς τὴν κορυφὴν καὶ στηρίζουν ἐν ὑπέρθυρον σχηματιζόμενον ἀπὸ χονδρὸν δοκοὺς καὶ καταλήγον εἰς δύο αἰχμὰς, ἐλαφρῶς καμπυλωμένας ὡς κέρατα. Ὁ πρωτότυπος δωρητής, ποὺ ἦτο ἓνας δαίμνὸς κατεστραμμένος, προσεφέρθη νὰ φυτεύσῃ μὲ κρυπτομερίας (αὐτοφυεῖς διακοσμητικὸν ἰαπωνικὸν δένδρον, εἶδος κέδρου, φθάνον ὕψος καὶ μέχρι 40 μέτρων) ἐπὶ ἐκτάσεως δέκα λευγῶν, τὸν δρόμον ποὺ ὁδηγεῖ εἰς Νίκκο, καί, διὰ νὰ μὴ τὸν κατηγορήσουν ποσῶς διὰ φειδωλίαν, ἐφύτευσε τὰ δένδρα ταῦτα εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τὰ μὲν ἀπὸ τὰ δέ. Ἡ κρυπτομερία ἀποκτᾷ τεραστίαν διαστάσεις: Εἶναι ὁ κέδρος τῆς Ἰαπωνίας. Αἱ κρυπτομερίαι τοῦ Νίκκο ἀριθμοῦν ἤδη ζωὴν τριακοσίων ἐτῶν. Οἱ κορμοὶ των ἐγγίζονται μετὰ τῶν καὶ ὁ δρόμος αὐτὸς τῶν σαράντα χιλιομέτρων, πλαισιωμένος ἀπὸ δύο δενδροστοιχίας δένδρων στενῶς σφιγμένων πρὸς ἄλληλα, εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ περιεργότερα θαύματα τοῦ κόσμου.

Ἰάπωνες ψαράδες.

6.— ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΠΟΔΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΘΡΟΥΣ

— Εἰς τὸ Νίκκο.

Ἐντὸς τῶν πυκνῶν σκιῶν τῆς νυκτὸς φθάνει κανεὶς εἰς Νίκκο. Πρὶν φθάσῃ ἔβλεπεν ἐκ τοῦ παραθύρου τοῦ βαγονίου ἓνα δλό-
μαυρο τεῖχος, τὸ ὁποῖον ἔτρεχε κατ' ἀντίθε-
τον διεύθυνσιν πρὸ τοῦ τραίνου καὶ κατόπιν
ἔχανετο εἰς τὸ σκότος: ἦτο ὁ περίφημος
δρόμος τῶν κρυπτομεριῶν. Ὁ τεράστιος
οὗτος φυτικός φράκτης διακόπτεται εἰς τὰ
πέριξ τοῦ Νίκκο· τὸν ἔκοψαν ἐκεῖ διὰ νὰ
δυνηθοῦν νὰ κτίσουν νέας οἰκίας.

Τὸ Νίκκο, τοῦ ὁποίου ὅλοι ἐπαναλαμβάνου-
ν τὸ ὄνομα εἰς Ἰαπωνίαν, εἶναι μία
μικρὰ κώμη, ἢ μᾶλλον κάτι ἀκούη μικρό-
τερον, μία μοναδικὴ ὁδός, ἑκατέρωθεν τῆς
ὁποίας ἔχουν κτισθῇ ἀνὰ μία σειρὰ οἰκιῶν.
Μερικαὶ ἐξ αὐτῶν εἶναι ξενοδοχεῖα καθαρῶς
ἰαπωνικά, προωρισμένα διὰ τοὺς προσκυ-
νητὰς ποὺ συρρέουν ἐδῶ κατὰ τὴν ἀνοιξιν
καὶ τὸ θέρος, καταλύματα εἰς τὰ ὁποῖα οἱ
ἑξένοι τρώγουν καθισμένοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
καὶ κοιμοῦνται ἐπάνω εἰς μικρὰν ψάθαν μὲ
ἓνα κομμάτι ξύλον διὰ προσκέφυλον. Εἰς
ἄλλας οἰκίας ὑπάρχουν μαγαζιά μὲ προμη-
θείας «ἐνθυμίων» διὰ τοὺς ἐπισκέπτας, τὸν
δὲ χειμῶνα, ἐπειδὴ δὲν ἔρχονται προσκυνη-
ταί, οἱ ἔμποροι πωλοῦν δέρματα μαύρων
ἄρκτων, τὰς ὁποίας οἱ κυνηγοὶ σκοιόνουν
εἰς τὰ γειτονικά βουνά.

Τὸ σπουδαιότερον ξενοδοχεῖον εἶναι τὸ
«Ξενοδοχεῖον Κανάγια», ἀποτελούμενον ἀπὸ
πολυάριθμα περίπτερα ἐντὸς μεγάλου κήπου,
ἐν εἶδος χωριστῆς μικρᾶς πόλεως εἰς τὸ
ἐσωτερικὸν τοῦ Νίκκο. Τὸ ἰσόγειον εἶναι
ἐπιπλωμένον εἰς τὰ περίπτερα ταῦτα ἀκρι-
βῶς ὅπως εἰς τὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα τῆς
Δύσεως.

Ὁ τωρινὸς ἰδιοκτήτης, τελευταῖος ἀντι-
πρόσωπος τῆς δυναστείας τῶν Κανάγια, ποὺ
ἤρχισαν ἀπὸ ὁδηγοὶ τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ
Ἁγίου Ὁρους, ὑποδεικνύει ὑπερηφάνως ἐν
λευκῷ, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν ὑπογράψει ὁ
Διαδόχος τῆς Ἀγγλίας καὶ ἄλλαι προσωπι-
κότητες ποὺ ἔμειναν εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν του.
Τὰ ἄνω πατώματα ἔχουν ὅλας τὰς ἀνέσεις,
τὰς ὁποίας εὐρίσκει κανεὶς εἰς Εὐρώπην,
ἀλλὰ, μέρος τῶν ἐπιπλῶν, ἡ διάταξις τῶν
δωματίων καὶ ἡ καταγωγὴ τῶν ὑψηρετῶν,
ποὺ εἶναι ὅλοι ἰάπωνες, ὑπενθυμίζουν εἰς
τὸν ταξιδιώτην ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον
μᾶς νήσου τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς.

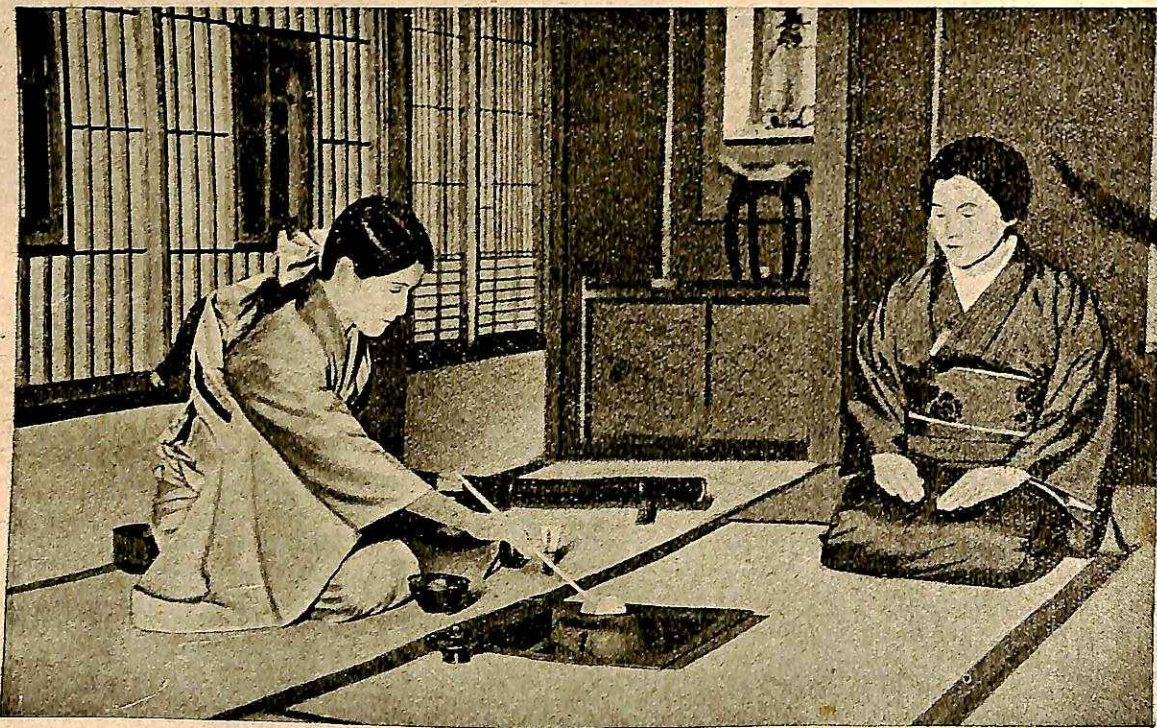
— Ἐν θαυμάσιον τοπεῖον.

Ἡ φωτεινὴ νύκτα ἐπιτρέπει νὰ διακρίνῃ
κανεὶς τὰς γενικὰς γραμμὰς τοῦ τοπεῖου.
Πρὸς τὰ κάτω ἔκτεινεται τείχη μελανῶν
σκιῶν· εἶναι αἱ συστάδες τῶν αἰωνοβίων
δένδρων τοῦ Ἁγίου Ὁρους, αἱ ὁποῖαι κατέρ-
χονται μέχρι τῶν οἰκιῶν. Ἐπὶ τῶν δύο κλι-
τύων φαίνεται δεσπόζον τοῦ μαύρου ὄγκου
των, ἐν εἶδος λευκοῦ καὶ ἀκινήτου νέφους·
εἶναι μία χιονισμένη κορυφή, ποὺ λάμπει,
ὥσάν νὰ ἦτο ἀπὸ ἀσῆμι, μέσα εἰς τὸ μυσ-
τήριον τῆς νύκτας. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν κορυ-
φήν αὐτὴν σπινθηροβολοῦν τὰ ἄστρα. Ἐξ
ὅλων τῶν πλευρῶν ἀκούεται τὸ τραγοῦδι
τοῦ νεροῦ. Εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Νίκκο
συνδέεται ἡ ἀνάμνησις μιᾶς δοχῆστρας σχη-
ματισμένης ἀπὸ ποταμάκια, τῶν ὁποίων ὁ
βόμβος σκορπίζει σιγοτρέμουσες νότες. Προ-
χωρεῖ κανεὶς μεταξὺ δύο σιγῶν γιγαντιαίων
δένδρων κατὰ μῆκος ἑνὸς ποταμοῦ, τὸ ὁποῖον
χοροπηδᾷ ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους τῆς κοί-
της του καὶ ξαναπέφτει κάθε στιγμὴν εἰς
θορυβώδεις καταρράκτας. Κάτω ἀπὸ τὰς
ἀκτινοβολίας, ποὺ ξεφεύγουν ἀπὸ τ' ἀστέρια,
αἱ πτώσεις αὐταὶ τοῦ νεροῦ λάμπουν καὶ
χρωματίζονται μὲ γαλαζωποὺς φωσφορι-
σμούς. Εἰς τὴν βαρεῖαν φωνὴν τοῦ παγω-
μένου νεροῦ, ποὺ κρημνίζεται κατὰ μεγά-
λους ὄγκους, ἀναμιγνύεται τὸ ὥσάν γυναι-
κεῖον γλωσσοκοπάνισμα κατακύλισμα τῶν
πηγῶν, ποὺ ἀναβροῦζουν ἀπὸ τοὺς βράχους
καὶ τὸ παιδικὸν κλαυθμῖσμα ἀοράτων
ρουακιῶν, ποὺ γλιστροῦν κάτω ἀπὸ τὸν
ἄφρον ὡς λεπτὰ ὑδάτινα νήματα. Τὸ Ἅγιον
Ὁρος κρύπτει, μεταξὺ τῶν δασῶν ποὺ τὸ
στεφανώνουν, μίαν μεγάλην λίμνην, τῆς
ὁποίας τὰ πλεονάζοντα νερὰ χύνονται εἰς
τὴν χαράδραν, ποτίζοντα τὰ φυλλώματα ποὺ
τὴν στολίζουν σὰν βσιλικὸς μανδύας, καὶ
σκορπίζοντα, ταυτοχρόνως, τόσῃν ποίησιν
μὲ τὸ λικνιστικὸν μουρουρίσμα τοῦ τρεχοῦ-
μένου νεροῦ.

Τὸ Ἅγιον Ὁρος τραγουδάει ἐντὸς τοῦ
μυστηρίου τῆς νυκτὸς. Τραγουδεῖ ἐπίσης
ἐκτὸς τοῦ πρασινωποῦ ἡμίφωτος τῆς ἡμέρας,
ὅταν ὁ ἥλιος μόλις κατορθῶν νὰ γλιστερήσῃ
μερικὰ ἀπὸ τὰ βέλη του μεταξὺ τῶν φυλλώ-
ματος τῶν κέδρων, ποὺ τὸ σκεπάζουν. Ἐνας
χορὸς, σχηματιζόμενος ἀπὸ τὰς χιλιάς φωνὰς
τῶν νερῶν, συνοδεύει εἰς σουρντίαν τὰ χα-
ρωπὰ τερετίσματα τῶν πουλιῶν ποὺ γεμίζουν
τὰ πυκνὰ δένδρα.

Σεοβίρισμα τοῦ μεσημβρινοῦ φαγητοῦ εἰς ἓνα σημερινὸ ἀστικό Ἰαπωνικὸ σπίτι.

Τὸ σεοβίρισμα τοῦ τσαγιού.

— *Αἱ ἀντιφάσεις τῆς ἰαπωνικῆς ζωῆς.*

Ἡ νύκτα εἶναι κρύα, ἀλλ' ἀπὸ ἓνα κρύο ποῦ ἡμποροῦμε νὰ τὸ εἰποῦμε «Ἰαπωνικὸν κρύον». Δὲν παραλύει ὅπως τὸ κρύο ἄλλων χωρῶν καὶ δὲν ὠθεῖ τὸν περιπατητὴν νὰ καταφύγῃ ὑπὸ μίαν στέγην. Εἰς πλήρη νύκτα προκαλεῖ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ περιπάτου. Εἶναι ἓνα κρύο ποῦ διεγείρει τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τοιμᾶ ἑλαφρῶς τὴν ἐπιδερμίδα. Ἡ θερμοκρασία τῆς Ἰαπωνίας φαίνεται ἀνεξήγητος εἰς ἐκείνον ποῦ δὲν ἔχει μείνει πολὺν καιρὸν εἰς αὐτήν. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι μακρὰν τοῦ Τροπικοῦ καὶ τὸ κλίμα τῆς εἶναι τὸ ἴδιον μὲ πολλὰς ἄλλας περιφερείας, ποῦ ὑφίστανται ὀριμῆς χειμῶνας. Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν χιονίζει ἀναμφιβόλως καὶ τὸ νερὸ παγώνει κατὰ τὴν νύκτα, ἐν τοσοῦτῳ ὅμως τὸ μπαμποῦ λαμβάνει τεραστίαι διαστάσεις καὶ εἰς τὴν χώραν ἀναπτύσσονται δένδρα καὶ δενδρύλλια τῶν θερμῶν χωρῶν.

Ἡ ἰδία ἀντίφασις ὑπάρχει καὶ μεταξὺ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων καὶ τῆς ὀριμότητος τῆς θερμοκρασίας. Ὁ Ἰάπων γεωργὸς ἐξέρχεται ἡμίγυμνος ἐν πλήρει χειμῶνι. Ἐργάζεται ἐνίοτε εἰς τὰς ἀγοράς, ἢ σύρει ἓνα καροτσάκι εἰς τοὺς δρόμους, μὲ μοναδικὸν ἔνδυμα ἓνα καπέλλο καὶ κάτω ἀπὸ τὴν κοιλίαν του, διὰ λόγους κοσμιότητος, μίαν ταινίαν ὑφάσματος, ἢ ὁποία παίζει ῥόλον «φύλλου συκῆς». Τὰ παιδιὰ ὅταν πηγαίνουν εἰς τὸ σχολεῖον, φέρουν μόνον ἓνα λεπτότατον ἀπὸ μαῦρο καὶ ἄσπρα λουλούδια κρετὸν κιμονό. Τὰ γυμνά τῶν πόδια, ποῦ φαίνονται ἀπὸ κάτω, εἶναι προσημένα καὶ μελανιασμένα ἀπὸ τὸ κρύο. Συνηθισμένος ὁπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας νὰ πλύνεται μὲ παγωμένο νερὸ καὶ νὰ ἐνδύεται ἑλαφρότατα ὁ Ἰάπων, μόλις ἐνοχλεῖται ἀπὸ τὰς χαμηλὰς θερμοκρασίας. Ὁλόκληρον τὸ σῶμά του, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πλέον εὐαίσθητα καὶ πλέον ἀπόκρυφα μέρη, ἔχει τὸ δέγμα τόσον σκληρόν, ὅσον εἶναι τὸ δέγμα τοῦ ἰδικοῦ μας προσώπου. Διὰ τοὺς Ἰάπωνας, οἱ ὅποιοι ἀκόμη δὲν ἐμυμήθησαν τὴν ἐνδυμασίαν τῆς Δύσεως, λέγουσιν ὅτι «τὸ πᾶν, ἀπὸ τοῦ μετώπου μέχρι τῆς ἁκρᾶς τῶν ποδῶν εἶναι ὅπως τὸ πρόσωπον».

— *Τὸ θαῦμα τῆς γεφυρώσεως τοῦ ποταμοῦ. — Ὁ Ἐρυθρὸς Ὀφίς.*

Τὸ Ἅγιον Ὄρος χωρίζεται ἀπὸ τὸ Νίκκο δι' ἐνὸς μικροῦ ποταμοῦ. Εἰς τὸ πρασινωπὸν λυκαυγὲς τῶν πρώτων ὥρων τῆς ἡμέρας, οἱ ἥχοι τῶν ψυχρῶν καταρρακτῶν τοῦ ἔχουν ἕναν ἥχον περισσότερον παιδρὸν καὶ ὀλιγώ-

τερον μυστηριώδη ἀπὸ τὴν νύκτα· ὑπεράνω καθ' ἑκάστην καταρράκτου ὑψώνονται στῆλαι λευκοῦ ἀίμου.

Δύο τοξοειδεῖς γέφυραι ἐνώνουν τὰς δύο ὄχθας. Ἡ μεγαλυτέρα εἶναι λιθινὴ καὶ κατεσκευάσθη διὰ νὰ εἶναι δυνατόν νὰ φθάνουν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τὰ πλήθη τῶν εὐσεβῶν. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ Ἱερὰ Γέφυρα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν δύναται νὰ περάσῃ, ἐκτὸς τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐχει διακοσμήσεις ἀπὸ μπρούντζον καὶ τὸ ζωηρὸν κόκκινον χρῶμα τῆς λάκκας, μὲ τὴν ὁποίαν καλύπτεται, τὴν κάμνει νὰ φαίνεται ὡς βυθισμένη εἰς τὸ φῶς.

Πρὸ πολλῶν αἰώνων, ὅταν τὸ Ἅγιον Ὄρος ἦτο ἓνας ἀπόκρημνος τόπος, ὅπου ἔζων πολυάριθμοι ἄσκηταί, β. θισμένοι εἰς τὴν προσευχὴν, ἓνας βουδιστὴς ἱερεὺς σπανίας ἀρετῆς ποῦ ἐπεθύμει ζωηρῶς νὰ ἐγκατασταθῇ διὰ παντὸς εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, ἔφθασε εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ τούτου, ποῦ τοῦ ἔφρασε τὸν δρόμον. Ἐθρήνη καὶ παρεπονεῖτο γοερῶς ὅτι τὸ ἐμπόδιον τοῦτο τὸν ἡμπόδιζε νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον, ὅταν ἐκ τοῦ γειτονικοῦ δάσους ἐξῆλθε ἓνα τεράστιον κόκκινον φίδι, τὸ ὁποῖον ἐτεντώθη μεταξὺ τῶν δύο ὄχθων, ἐκυρώθη εἰς σχῆμα τόξου, λαμβάνον τὴν μορφὴν τῶν ἰαπωνικῶν γεφυρῶν, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ περάσῃ τὸ ἅγιον πρόσωπον ἐπάνω ἀπὸ τὴν ῥάχιν του. Μόλις ὁ βόνζος ἐπάτησεν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἐστράφη διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ εὐεργετικὸν θηρίον, ἀλλὰ τοῦτο ἐξηφανίσθη αὐθωρεῖ, μεταμορφωθὲν εἰς καπνόν. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ τοιοῦτου θαύματος οἱ αὐτοκράτορες διέταξαν καὶ κατεσκευάσθη ἡ Ἱερὰ Γέφυρα, τῆς ὁποίας τὸ χρῶμα καὶ ἡ τοξοειδὴς κυρτότης τῆς ἐνθυμίζουν τὸν Ἐρυθρὸν Ὀφιν. Διὰ τῆς γεφύρας ταύτης διήρχοντο οἱ Μικαδοὶ κατὰ τὰ προσκυνήματά των εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, προηγεῖτο δὲ αὐτῶν σῶμα πολεμιστῶν ποῦ ἔφερον δύο σπάθας, μὲ τὰς ὁποίας ἔκοπτον πάραυτα τὰ κεφάλια τῶν ἀνοήτων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δὲν ἔπιπτον πρηνεῖς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ προσεπάθουν νὰ ἴδουν τὸν ἀπόγονον τῶν θεῶν.

Τὸ θέαμα τῆς γεφύρας, ποῦ εἶναι λακὲ καὶ ἐπίχρυσος ὡς Ἰαπωνικὸν ἔπιπλον, εἶναι διασκεδαστικόν. Δύο ἰσχυροὶ στῦλοι ἐκ γρανίτου, προβάλλοντες ἀπὸ τὰ ἀφρώδη ἔγκατα τοῦ ποταμοῦ, ἐξασφαλίζουν τὴν στερεότητα τῆς κομψῆς ταύτης ὁδογεφύρας, ποῦ φαίνεται τόσον εὐθραυστος, ὥστε νομίζει κανεὶς ὅτι ἡ πρώτη ριπὴ τοῦ ἀνέμου θὰ τὴν ταλαντεύσῃ, ὡς νὰ εἶναι ἀναποδογυρισμένη αἰώρα.

— *Ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς βλαστήσεως.*

Πέραν τῆς γεφύρας τῶν προσκυνητῶν ἀρχίζει νὰ ἐκτυλίσσεται ἡ ἀσύγκριτος μεγαλοπρέπεια, ποῦ χαρακτηρίζει τὴν βλάστησιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Τὰ δένδρα, στηριζόμενα τὰ μὲν ἐπὶ τῶν δέ, ὡς ἂν ἦσαν εὐθραυστα δενδρύλλια, δίδουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐπιχειροῦν θορυβώδη ἔφοδον πρὸς τὰ ἄνω, ἀναζητοῦντα τὸν ἐλευθερον ἀέρα καὶ τὸ φῶς. Ἡ ὕψις τοῦ ἁγίου τούτου τοπίου, ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων προσκυνημάτων καὶ ὅταν θὰ παρελάσῃ μία μακροτάτη πομπὴ πρὸς τιμὴν τῶν σιογκούν, θὰ εἶναι ἐντελὴς διαφορετικὴ. Κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ χειμῶνος αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου δὲν ἐπιτυγχάνουν νὰ φθάσουν μέχρι τοῦ ἐδάφους παρὰ μόνον εἰς τὰς εὐρυτέρας λεωφόρους. Εἰς ὅλον τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Ἱεροῦ Δάσους αἱ ἀκτῖνες χάνονται μέσα εἰς τὸ αἰωνίως νωπὸν φύλλωπα ἐνὸς μεγαλοδένδρου δάσους, ποῦ χρονολογεῖται ἀπὸ πολλῶν αἰώνων, καὶ εἶναι πολὺ παλαιότερον ἀπὸ τριακοσιοετὲς κυρτομερίας τοῦ δρόμου ποῦ φέρει πρὸς Νίκκο.

Ὁ ἐπισκέπτης προχωρεῖ διὰ πλαγίων ἀτραπῶν ὑπὸ ἓνα πρασινωπὸν φῶς ποῦ ὁμοιάζει πρὸς τὸ φῶς τῶν ὑποθαλασσίων βυθῶν. Οἱ κλάδοι τῶν δένδρων ἐνώνονται, σχηματίζοντες εἶδος θόλου, καὶ μόνον εἰς μερικὰ ἀνοικτότερα μέρη ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ διακρίνῃ τὸν οὐρανόν, ὅπως ἀπὸ τὸ βάθος ἐνὸς πηγαδιοῦ.

Αἱ ἰαπωνικαὶ κέδροι, ὑψηλοὶ καὶ εὐθύγραμμοι, ἔχουν τὸ ὕψος ὀβελίσκων. Ἐνθυμίζουν τοὺς στύλους τῶν ἱερῶν στοῶν, ποῦ καλοῦνται τόρι. Ἀνερχόμενος κανεὶς τὰς κλιεῖς τοῦ ὄρους παρατηρεῖ τὴν αἴγλην, τὴν ὁποίαν συνεσώρευσε εἰς τοὺς τόπους αὐτοὺς ἡ εὐσέβεια. Ἐδῶ προβάλλει μεταξὺ τῶν κλάδων, ἡ ὀξεῖα κορυφὴ ἐνὸς πύργου, σχηματιζομένου ἀπὸ πολλὰς μικρὰς παγόδας, ποῦ εἶνε ἡ μία ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην· μακρύτερα, παρουσιάζεται μία ὁμὰς φανῶν ἐκ γρανίτου, ἢ ἐν μεμονωμένον ἄγαλμα τοῦ Βούδα, ἔχον ὀπισθεν φωτοστέφανον εἰς σχῆμα ἀμυγδαλοῦ, ποῦ ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἐρεισίνωτον μῖα πολυθρόνα.

Τὰ διακριτικὰ καὶ πάγια χαρακτηριστικὰ τοῦ πάντοτε ὑγροῦ τούτου δάσους εἶναι τὸ κελάρυσμα τοῦ νεροῦ καὶ ἡ βελουδινὴ πρασινάδα τῶν βρύων, ποῦ σκεπάζει τοὺς βράχους, οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων τὰ γρανιτένια

ὑπόβαθρα τῶν παγῶν, αἱ πλακοστρωμένα ἐσωτερικαὶ αὐλαί, τὰ λιθόστρωτα τῶν δρόμων, αἱ βαθμίδες τῶν ἀναβαθρῶν. Ὁ φυτικὸς τάτης, τὸν ὁποῖον ὕφαινε ὁ χρόνος καὶ ἡ ὑγρασία, καλύπτει τὸ πᾶν, χωρὶς νὰ σταματᾷ πρὸ οὐδενὸς ἐμποδίου. Οἱ βόνζοι ποῦ φρουροῦν τὸ Ἅγιον Ὄρον, τὸν σέβονται ὡς νὰ ἦτο ἓνα λειτουργικὸν διακόσμημα καὶ ἐπαγρυπνοῦν διὰ τὴν συντήρησίν του, ἀπαλλάσσοντε αὐτὸν ἀπὸ τὰ βλαβερά ἔντομα καὶ καθαρίζοντες τὸν, μὲ τὴν φροντίδα τὴν ὁποίαν ἓνας Ἀγγλὸς κηπουρὸς διατηρεῖ τὸ γκαζὸν τοῦ πάρκου του.

— *Τὰ ἱερὰ δένδρα ποῦ προμηθεύουν συζύγους.*

Πρὶν ὁ ἐπισκέπτης φθάσῃ εἰς τὸ ἀνεγερθὲν εἰς μνήμην τοῦ Γεγία-Σοῦ μανσωλεῖον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλοὺς ναοὺς ἐκτεννομένους ἐπάνω εἰς ταράτσες, συναντᾷ μερικὰ ἱερὰ, ποῦ εἶναι ὡς ἂν τὰ προκεχωρημένα μέρη τῶν κτισμάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι πάρα πάνω κυρμμένα μεταξὺ τῶν κέδρων. Τὰ ἱερὰ θὰ ἐφαίνοντο θαυμάσια εἰς πᾶσαν ἄλλην θέσιν· ἐδῶ εἶναι οἰκοδομήματα δευτέρας τάξεως, ποῦ ἔχουν πτωχικὴν ὄψιν. Ἀκούει κανεὶς τὰ ἤσματα τῶν βόνζων, οἱ ὅποιοι προσεύχονται ἐντὸς αὐτῶν καὶ τὰ κτυπήματα τῶν κυμβάλων των.

Πλησίον τοῦ δρόμου ὑπάρχουν πεῦκα καὶ κέδρα νάνοι, τὰ ὁποῖα σκιάζουν μικρὰ ἀγάλματα τοῦ Βούδα ἢ τῆς Κουανού, τῆς Ἰαπωνικῆς θεᾶς τῆς εὐσπλαχνίας, ποῦ εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν Ἀβαλό-Κιστεσβάρα τῶν Ἰνδῶν. Τὰ μικρὰ ταῦτα δένδρα φέρουν εἰς τοὺς κλάδους των μικρὰ κομμάτια χαρτιῶν μερῶν καλλιτεχνικῶς διπλωμένα, ποῦ ὁμοιάζουν μὲ τὰ σιγαρόχαρτα ποῦ ἄλλοτε ἐχρησιμοποιοῦν αἱ γυναῖκες διὰ νὰ κάμουν τις μποῦκλες των. Περιέχουν ὅλα παρακλήσεις ἀπευθυνομένας πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τὰ περισσότερα ἔχουν τοποθετηθῇ ἀπὸ νεαρὰς ἰαπωνίδας, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ τοὺς δώσουν ἓναν καλὸν σύζυγον καὶ αἱ ὁποῖαι, διὰ νὰ μὴ κάμουν λάθος οἱ θεοί, εἶχον τὴν πρόνοιαν νὰ γράψουν εἰς τὰ χαρτὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσίν των.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, οἱ δειλοὶ νέοι, ἢ ὅσοι δὲν ἔχουν γονεῖς, διὰ νὰ τοὺς εὕρουν μίαν σύζυγον, ἡμποροῦν νὰ μάθουν ποῖαι εἶναι αἱ μονομέ, ποῦ ἐπιθυμοῦν ζωηρῶς νὰ νυμφευθοῦν· τὸ ἱερὸν δένδρον ἀσκεῖ καθήκοντα «μεσίτου συνοικεσίων»...

7.— ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΜΕ ΤΑΣ ΧΡΥΣΑΣ ΠΑΓΟΔΑΣ

—Εἰς τὸ μανσολεῖον τοῦ Γιέγια-Σού.

Δύο τρομεραὶ θεότητες, ὅμοιαι πρὸς τὰς θεότητας τῆς Καμακούρα, φυλάττουν τὰ προπύλαια τοῦ μανσολεῖου τοῦ Γιέγια-Σού. Εἶναι δύο ἀνάγλυφοι διακοσμήσεις, χρωματισμέναι ἢ μία κόκκινη καὶ ἡ ἄλλη γαλάζια, φρικώδεις μορφαὶ ποὺ παριστοιῦν τὸν Θεὸν τοῦ Ἀνέμου καὶ τὸν Θεὸν τοῦ Κερανοῦ. Ἐδῶ ὅμως ἡ θύρα ποὺ ὀνομάζεται Πύλη τῶν Στοιχείων δὲν ἀνοίγει εἰς τὸ κενόν· ὁδηγεῖ εἰς ἓνα περίβολον, ὃ ὁποῖος περιλαμβάνει ἱερὰ μὲ σειρὰς τόρο, ποὺ δὲν εἶναι πλέον κατασκευασμένη ἀπὸ γρανίτην, ἀλλ' ἀπὸ θαυμασίως λαξευμένον καὶ σκαλισμένον μπρούντζον.

Διὰ νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης μίαν κατὰ προσέγγισιν ἰδέαν τοῦ Ἰαπωνικοῦ τούτου μανσολεῖου, πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι οἱ ναοί, τοὺς ὁποίους περιέχει ὁ περίβολος οὗτος, δὲν εἶναι πολλὴ ὑψηλοί· εἰς ὅλην τὴν Ἀπὼ Ἀνατολὴν τὰ θρησκευτικὰ οἰκοδομήματα, ὅπως καὶ τὰ ἀνάκτορα, ἔχουν μόνον ἓναν ὄροφον· κανὲν ἐξ αὐτῶν δὲν φθάνει τὸ ὕψος τῶν εὐρωπαϊκῶν κτιρίων, ποὺ εἶναι ὁλόκληρα ἀπὸ πέτρα, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον τὸ ὕψος τῶν τοιμηρῶν ἐκείνων ἀπὸ χάλυβα ἢ μπτετὸν ἀρμε πύργων τῆς Ἀμερικανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς· τὰ χρησιμοποιούμενα πρὸς κατασκευὴν τῶν παγοδῶν τούτων ὕλικα ἦσαν πάντοτε ὁ γρανίτης, χρησιμεύων ἀπλῶς ὡς ὑπόβαθρον, ποὺ μόλις ὑψοῦται κατὰ 50 ἑκατοστά. τοῦ μέτρου ὑπὲρ τὸ ἔδαφος καὶ κατόπιν ἀποκλειστικῶς τὸ ξύλον· ἀκόμη καὶ οἱ πολύχρωμοι στῦλοι τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲν εἶναι παρὰ κορμοὶ δένδρων τελείας στρογγυλότητος. Ἀλλὰ τὸ ξύλον τῶν ναῶν τούτων εἶναι κατὰ τοιοῦτον τρόπον κατεργασμένον, ὥστε ὁμοιάζει πρὸς τὸ κιγκλίδωμα ἐλαφροτάτου παραθυροφύλλου καὶ σχεδὸν πρὸς δαντέλλαν, ἢ δὲ ἐπιφάνειά του, ὅπου εἶναι ἐνωμένη, καλύπτεται μὲ πολυχρώμους λάκκας καὶ ἐξαφανίζεται κάτω ἀπὸ πλάκας χρυσοῦ.

—Οἱ ναοὶ τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

Δυνάμεθα νὰ συνοψίσωμεν ὡς ἑξῆς τὴν ἀποψιν τῶν ναῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους· στῦλοι καὶ τοῖχοι ἐπιχρισμένοι μὲ λάκκας βαθέως ἐρυθροῦ, τὸ ἐρυθρὸν τοῦ πηκτοῦ ὕψματος· ἀγάλματα πολύχρωμα, πράσινα, γαλάζια, ῥοζ καὶ ἰδίως χρυσοῦ, χρυσοῦ καὶ

πάλιν χρυσοῦ... Εὐρίσκει κανεὶς ὅλας τὰς ἐπιχρώσεις τὰς ὁποίας δύνανται τὰ λάβη τὸ πολύτιμον τοῦτο μέταλλον, εἰς τοὺς ναοὺς τοὺς ὁποίους ἀνήγειρεν ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ἑνὸς ὁλοκλήρου λαοῦ. Ὑπάρχουν χρυσοῦ πράσινα, κόκκινα, λεμονιά, ῥοζ ἢ μὲ χρῶμα μπρούντζου, εἰς στρώματα τόσον παχέα καὶ τόσον καλὰ στερεωμένα, ὥστε νὰ ἀψηφοῦν τὴν φθορὰν τοῦ χρόνου.

Ὁ Βουδισμός καὶ τὸ Σίντο ἀναμιγνύονται κατὰ τοιοῦτον τρόπον· εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος, ὥστε ὁ ἐπισκέπτης· διστάζει ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς φύσεως ἐκάστου ναοῦ. Εἰς κανέναν ἐξ αὐτῶν δὲν ὑπάρχουν ἀγάλματα. Εἰς τοὺς τοίχους, ποὺ εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἐπενδεδυμένοι μὲ πλάκας χρυσοῦ, βλέπει κανεὶς φύλλα καὶ ζῶα χιμαιρικά, ζωγραφισμένα μὲ χάριν ἐπάνω εἰς τὸ λαμπρὸν τοῦτο βάθος, μὲ ἐλαφρὰ χρώματα, ῥόδινον, βιολετ καὶ μπλέ.

Ἀπὸ ὅλας τὰς παγοδάς πηγαίνουν πρὸς συνάντησιν τῶν ἐπισκεπτῶν βόνζοι ἐνδεδυμένοι πράσινα καὶ ἄσπρα, διὰ νὰ προσφέρουν φύλλα ἀπὸ χαρτί ριζιοῦ διακοσμημένα μὲ εἰκόνας καὶ ἐπιγραφὰς ἀκατανοήτους. Πλησίον εἰς τὰς θύρας ὑπάρχουν τεράστια μπρούτζινα βάζα γεμάτα νερό· ποὺ τὸ χρησιμοποιοῦν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς λατρείας, ἢ διὰ νὰ σβύνουν τὰς πυρκαϊάς.

Δι' ἐνὸς ἀναβάθρου ἐκ γρανίτου ἀνέρχεται ὁ ἐπισκέπτης εἰς τὴν δευτέραν ταράτσαν. Εἰς αὐτὴν εἰσέρχεται κανεὶς διὰ τῆς λεγομένης Πύλης τῆς Ἡμέρας, ἢ ὁποία εἶναι περίφημον καθ' ὅλην τὴν Ἰαπωνίαν μνημεῖον, δυνάμενον νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ὠραιότερον τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι εἰργάσθησαν δι' αὐτὸ ἑξακόσιοι γλύπται ἐπὶ 16 ἔτη. Δὲν εἶναι καθόλου τὸ μέγεθός του ποὺ ἐκπλήττει· ἐκεῖνο, ποὺ εἶναι ἐξαιρετικόν, εἶναι ἡ ἀφθονία καὶ ἡ λεπτότης τῆς γλυπτικῆς του. Ἐνας κόσμος ἀγαλμάτων, συγκεντρωμένος εἰς ποικίλας σκηνάς, καλύπτει τοὺς παραστάτας τῆς, τὰ κιονόκρανά τῆς, τὰς κορνίζας τῆς, ὅλα δὲ εἶναι πολίχρωμα καὶ ἔχουν τόσον ζωηρὰ χρώματα, ὥστε νὰ νομίξῃ ὁ παρατηρητὴς ὅτι ἐβάφθησαν μόλις τὴν προτεραίαν.

Ὅπισθεν τῆς Πύλης τῆς Ἡμέρας εὐρίσκονται οἱ περιφημότεροι ναοί. Ὁ Ναὸς τῶν Πιθήκων εἶναι διάσημος ἀπὸ τοὺς τρεῖς πιθήκους, ποὺ φέρει εἰς τὸ ἀέτωμά του. Ὁ πρῶτος πίθηκος φράσσει τ' αὐτιά

Βεράντα Ἰαπωνικοῦ σπιτιοῦ

Ξύλινον ἄγαλμα θεότητος προστατῆδος τῶν ὁδῶν.

του, ο δεύτερος τὰ μάτια του καὶ ὁ τρίτος κάμνει μίαν κίνησιν διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν σιωπὴν· διὰ τῆς στάσεώς των ταύτης μᾶς δεικνύουν ὅτι δὲν πρέπει οὔτε νὰ ἀκούωμεν, οὔτε νὰ βλέπωμεν, οὔτε νὰ λέγωμεν τίποτε, πού εἶναι ἱκανὸν νὰ προξενήσῃ κακόν.

Ὁ γειτονικὸς ναὸς εἶναι ὁ Ναὸς τῶν Ἐλεφάντων, ὁ ὁποῖος εἶναι διακοσμημένος με ζωγραφίαι, πού παριστάνουν ἐλέφαντας. Καὶ ἄλλοι ἐπίσης ναοὶ ἔχουν ἀνεγερθῇ πρὸς τιμὴν ἄλλων ζώων. Τὸ πᾶν εἰς τοὺς ναοὺς τούτους εἶναι ζωγραφισμένον με ζωηρὰ χρώματα, τὰ ὁποῖα διατηροῦν πάντοτε τὴν φρεσκάδα των καὶ γίνονται ἀκόμη ζωηρότερα ἀπὸ τὸ φωτεινὸν βερνίκι τῆς λάκκας. Τὰ κτίσματα ταῦτα ἔχουν, ἕξ ἄλλου, καὶ τὸ παιδαριώδες, πού θὰ ἤρμοζε εἰς ἑορτὴν ἀπὸ κοῦκλες· κατὰ τὴν πρώτην στιγμὴν φαίνονται ἐλαφρὰ καὶ εὐθραυστα, ἀφοῦ παρέρθη ὁμως ἡ πρώτη ἐντύπωσις σαγηνεύουν με τὸ ἐξωτικὸν καὶ ἀκατανίκητον αὐτὸ θέλημα, πού εἶναι τὸ γινώρισμα τῆς Ἰαπωνικῆς τέχνης.

Αἱ ταράτσαι αὗται, αἱ περιστοιχιζόμεναι ἀπὸ ναοὺς, εἶναι τόσο μεγάλαι, ὥστε εἶναι πλακοστρωμέναι μόνον εἰς τὸ κεντρικόν των μέρος με πλάκας ἐκ γρανίτου· εἰς τὸ ὑπόλοιπον τμήμα των ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους στρώμα ἀκανονίστων λίθων. Παντοῦ, κατὰ μῆκος των δρόμων παρατάσσονται τὸρο, ἀπὸ πέτραν ἢ ἀπὸ μπροῦντζον, ἀκολουθοῦντες ἄλλοτε ἀνὰ εἰς καὶ ἄλλοτε ἀνὰ δύο.

Δι' ἄλλων ἀναβάθρων ἀνέρχεται κανεῖς εἰς τρίτην καὶ τετάρτην πλατεῖαν, ἐπίσης γεμάτας ἀπὸ ναοῦς. Εἰς τὸ βάθος τῆς τελευταίας ταράτσας ὑψοῦται ἡ μεγαλύτερα ἀπὸ ὅλας τὰς παγόδας, ἡ ὀνομαζομένη ἡ «Αἴγλη τῆς Ἀνατολῆς». Εἰς αὐτὴν δὲν ὑπάρχει κανὲν ἄγαλμα θεοῦ, ἀλλὰ μόνον μία τράπεζα προωρισμένη νὰ δέχεται τὰς προσφορὰς δ' αὐτοὺς προγόνους· παντοῦ ὁμως ὑπάρχει χρυσός, πάντοτε χρυσός.

Μία στενὴ σκάλα ἀπὸ γρανίτην ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς τούτους περιβόλους, διὰ νὰ ἀνέλθῃ διὰ μέσου των φυλλωμάτων. Εἰς τὴν κορυφὴν, ἐκεῖ ὅπου τελειώνει, ὑπάρχει εἰς ἄλλος ναὸς καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ ὑψοῦται ὁ βράχος, κομμένος εἰς αἰχμήν, με μίαν μπροῦντζιν πόρταν, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἀνοίγει. Πρὸς τὸ μέρος τῆς ἄλλης πλευρᾶς τῆς μεταλλικῆς ταύτης πλακῆς, ἀναπαύεται, ἐντὸς σπηλαίου, ὁ μέγας ἀνὴρ τῆς Κιτρίνης φυλῆς, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου συνεσωρεύθησαν χαμηλότερα τόσαι λαμπραὶ μεγαλοδωρεαί.

Παραλλήλως πρὸς τὸ μανσωλεῖον τοῦτο εὐρίσκεται, ἐπὶ τῆς ἰδίας κλιτύος τοῦ ὄρους, μία δευτέρα ὁμάς ναῶν, ἀνεγερθέντων πρὸς τιμὴν τοῦ Γιέμιτ-Σού. Δὲν ἀκτινοβολοῦν ὀλιγώτερον, οὔτε καὶ διατηροῦνται ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους, πού ἀνηγέρθησαν πρὸς τιμὴν τοῦ πρώτου ἐκ των δύο σιογκούν, μόνον δὲ ὁ τάφος τούτου προσελκύει κατὰ προτίμησιν τοὺς ἐπισκέπτας.

— Τὰ περίεργα μιᾶς λειτουργίας σιντοϊστῶν ἱερέων.

Ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς Μπλάσκο Ἰμπάνιεθ, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὸ Ἅγιον Ὄρος των Ἰαπώνων, διηγεῖται σχετικῶς:

«Ἐνῷ οἱ συνοδοὶ ἐπιστρέφουν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐγὼ περιφέρομαι μόνος εἰς τοὺς πρασινωποὺς δρόμους με τοὺς χιλιούς θορούβους. Ὁ ἥλιος χρυσίζει τὴν κορυφὴν των δένδρων, ἐνῷ ἀπὸ κάτω ἐξακολουθεῖ νὰ χορεύῃ ἓνα γλυκὺ φῶς, ὁμοιον πρὸς τὸ ἀντανακλῶμενον εἰς τὸ βάθος των ὑδάτων. Παρακολουθῶ με τὸ βλέμμα μου τὰς κινητὰς σιλουέττας δύο ἐλαφίων, πού ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν πυκνὴν λόχμην καὶ τρέχουν κοντά μου χωρὶς φόβον, συνηθισμένα νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται ἀπὸ τοὺς διαβάτας· ἐξαφνικὰ εὐρίσκομαι εἰς μίαν σιωπηλὴν πλατεῖαν. Πρέπει νὰ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ὀλιγοσύνχαστα μέρη τοῦ δάσους. Εἶμαι ἐν τούτοις πλησίον εἰς τὴν μεγάλην δίοδον, πού ὁδηγεῖ εἰς τὸ μανσωλεῖον τοῦ Γιέγια-Σού. Ὑπερῶν τῆς κορυφῆς των δένδρων· βλέπω νὰ διευθύνεται ἐν εἶδος βέλους, εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγει πύργος ἀνεγερθεὶς ἄλλοτε παρὰ πλουσίον σαμουράι πρὸς τιμὴν τοῦ Μεγάλου Σιογγού. Ἄλλ' εἶναι κατὰ πλέον ἀπὸ ἓναν πύργον· εἶναι πέντε παγόδοι με ἐρυθρὰν λάκκαν, πού εἶναι ἡ μία ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην, καὶ μικραίνουν ἐκ των κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Τὰ προεξέχοντα πρόστεγά των, καμπυλωμένα εἰς κάθε ἄκρον των, σχηματίζουν ἐν εἶδος ἐναερίου ἀναβάθρου.

Εἰς τὴν πλατεῖαν ταύτην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κανεῖς δὲν περνᾷ, βλέπω ἓνα κολοσσιαῖον ξύλινον ναόν, ὁ ὁποῖος εἶναι κακῶς συντηρημένος, ὁ ὁποῖος ὁμως ἔχει δι' ἐμὲ τὸ θέλημα των παλαιῶν πραγμάτων, των ὁποίων τὸ ἔσχατον γῆρας μαρτυρεῖ περὶ ἑνὸς ἐνδόξου παρελθόντος. Ἐδῶ αἱ λάκκαι καὶ τὰ χρυσὰ δὲν λάμπουν πλέον. Ἡ ἄλλοτε πλουσιόχρωμος καὶ φωτεινὴ ἐπέλδυσις μερικῶν στύλων, ἔχει καταπέσει καὶ φαίνεται πλέον ἡ σκοτεινὴ βαφὴ τοῦ ρικνοῦ ξύλου.

Πλησίον τοῦ ναοῦ ὑπάρχει παλαιωμένη κατοικία, πού χρησιμεύει ὡς μοναστήριον.

Νεαροὶ ἱερεῖς, φανατικοί, εἰσέρχονται εἰς αὐτὸ βιαστικοί, ἐξαφνιασμένοι καὶ πειραγμένοι ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητον παρουσίαν ἑνὸς Εὐρωπαίου. Ὑποθέτω ὅτι εὐρίσκομαι πρὸ ἑνὸς ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸν ὁποῖον ἀφήνει κατὰ μέρος τὸ κῆμα των ταξιδιωτῶν πού τὸ ἐπισκέπτεται. Οἱ βόνζοι οὗτοι δὲν ἔχουν τὸ φιλόφρον ὕφος ἐκείνων, πού εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς τὰ πρὸ των μανσωλεῖων των δύο σιογκούν ἱερά. Φαίνονται πολὺ πτωχοί, ὑπερήφανοι ὁμως καὶ ἄγριοι. Πρέπει νὰ μισοῦν τοὺς ξένους καὶ δὲν θὰ τείνουν τὴν χεῖρά των ὡς ἐπαῖται, ὅπως οἱ ἄλλοι ἱερεῖς, διὰ νὰ σὰς προσκαλέσουν νὰ ἐπισκεφθῇτε τὴν παγόδαν των.

Ἀιχάρτινοι γρύλλιες ἑνὸς παραθύρου ἀνοίγουν καὶ βλέπω νὰ παρουσιάζεται ἓνα πρησμένον γυναικεῖον πρόσωπον, τοῦ ὁποῖου τὸ δέρμα εἶναι σχισμένο γύρω ἀπὸ τὰ μάτια καὶ τὸ στόμα εἰς βαθεῖας ρυτίδας. Ἀλλὰ τὰ μεγάλα καὶ ἐκφραστικὰ μάτια τῆς, κομμένα σχεδὸν ὀριζοντίως, δὲν φαίνονται νὰ εἶναι τὰ μάτια μιᾶς Ἰαπωνίδος. Τὸ πρόσωπόν της με κάμνει νὰ σκέπτομαι ἓνα χειμωνιάτικο μῆλο, χονδρὸ, ἀποχρωματισμένον ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ ρυτιδωμένον. Ὅλα τὰ δόντια της εἶναι σκεπασμένα με χρυσάφι, ἀλλὰ μασάει προφανῶς μπέτελ καὶ τὸ μέταλ ἔχει πάρει τὰς ἀποχρώσεις τοῦ χαλκοῦ.

Περιπατῶ εἰς τὴν πλατεῖαν προσποιούμενος ὅτι ἐνδιαφέρομαι διὰ τὰ δένδρα πού τὴν περιβάλλουν. Ἀνεβαίνω κατόπιν τὸ περρὸν τοῦ ναοῦ, δὲν τολμῶ ὁμως νὰ πατήσω τὸ τελευταῖο σκαλοπάτι, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζονται οἱ σχήματος κορμοὶ δένδρου στύλοι, οἱ ὁποῖοι κρατοῦν τὴν στέγην. Ὅλον τὸ ἔσωτερικὸν προσφέρεται εἰς τὴν θεάν μου. Ὑπάρχουν ἐντὸς μερικὰ λευκὰ παραβάν, με Ἰαπωνικὰς ἐπιγραφάς, καὶ εἰς τὸ κέντρον μία ἐπίχρυσος τράπεζα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔχουν ἀποτεθῇ μερικὰ ἀντικείμενα, ἀφιερωμένα προφανῶς εἰς τὴν λατρείαν.

Κατεβαίνω ἐκ νέου καὶ συνεχίζω τὸν βραδὺν περίπατόν μου. Ἐν ἀκαθόριστόν αἶσθημα με πληροφορεῖ ὅτι πρέπει νὰ μείνω ἐδῶ ἐν ἀναμονῇ κάποιου ἐξαιρετικοῦ πράγματος. Μαντεύω, ὅπισθεν τοῦ ἡμικλείστου παραθυροφύλλου, μάτια νὰ με παρακολουθοῦν, ἐλπίζοντα ὅτι θὰ με ἴδουν ν' ἀπομακρύνωμαι. Ἡ ὥρα περνᾷ καί, ἐπὶ τέλους, ἐμφανίζεται εἰς τὸ ἔσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἐν εἶδος τεραστίου ἐντόμου, με ὀλόλευκον θώρακα, πράσινα πτερὰ καὶ μαύρην κεφαλὴν. Εἶναι ἓνας βόνζος, πού ἐξῆλθεν ἀπὸ μίαν κρυφὴν στοάν, ἐνώνουσαν τὴν κατοικίαν των

ἱερέων με τὸν ναόν. Πηγαίνει ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, ὡς σκευοφύλαξ πού προπαρασκευάζει τὰ ἀναγκαῖα διὰ μίαν λειτουργίαν. Κατόπιν κτυπᾷ ἐπάνω εἰς τὸ γκόνγκ, τοῦ ὁποῖου ὁ μεταλλικὸς ἦχος ἀντηχεῖ εἰς τὸ κενόν. Ὁ ἦχος τοῦ γκόνγκ ἀντικαθιστᾷ τὸν ἦχον τῆς καμπάνας, πού ἀναγγέλλει τὰς ἱεουργίας καὶ συγκαλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς συνάθροισιν, οἱ ὁποῖοι ὁμως ἐδῶ δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ ἔλθουν. Ἡ πρόσκλησις ἐπαναλαμβάνεται καθημερινῶς, συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνες τοῦ τυπικοῦ, προκαλοῦσα τὸ τραγοῦδι των πουλιῶν εἰς τὸ γειτονικὸν μεγαλόδενδρον δάσος καὶ τὴν ἀθῶαν περιέργειαν των ἐλάφων πού τρέχουν εἰς τὸ δάσος.

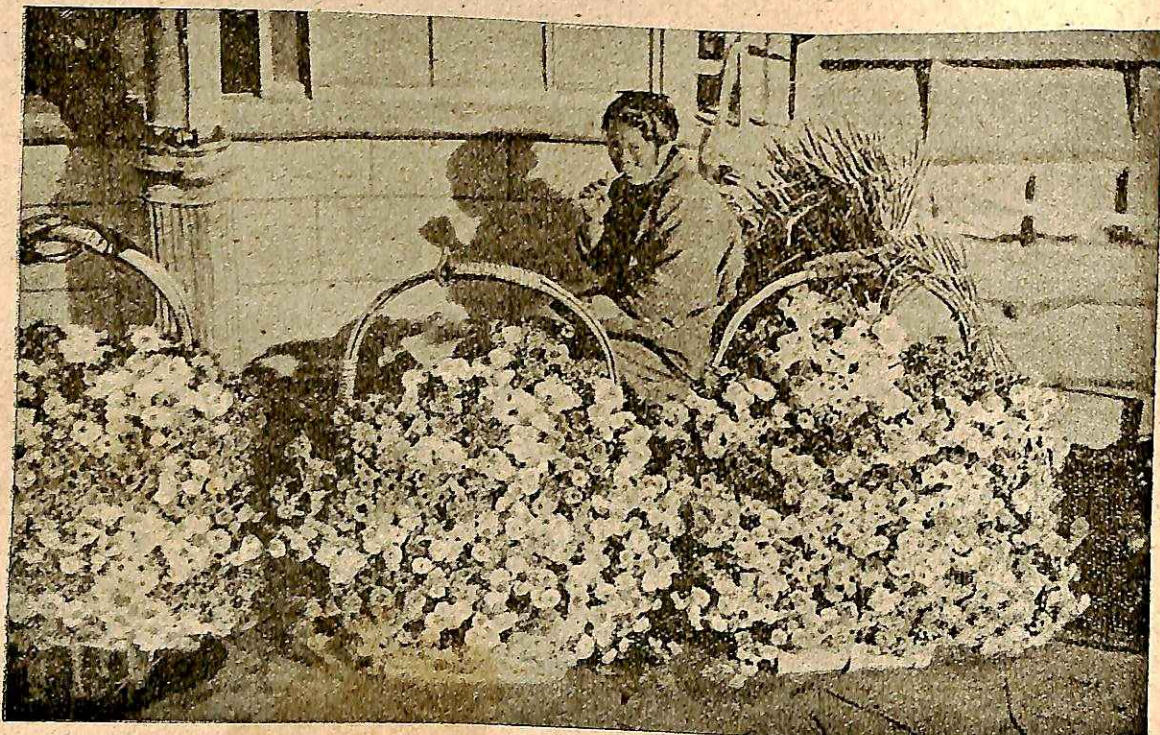
Μαντεύω τὴν ἀγανάκτησιν, πού προκαλεῖ ἡ ἐπιμονή μου. Οἱ βόνζοι με εἶδον νὰ φθάνω τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς πού θὰ ἤρχιζε ἡ ἱεροτελεστία των. Ἰσως τὴν ἐπεβράδυναν ὀλίγον διὰ ν' ἀπαλλαγῶν τῆς μισητῆς παρουσίας μου. Ἡδὴ ὁμως βεβαιωθέντες περὶ τῆς ἐπιμονῆς μου, λαμβάνουν τὴν ἀπόφασιν νὰ με ἀγνοήσουν καὶ ἔκτοτε ἀναγνωρίζω τὴν ἐπ' ἐμοῦ ὑπεροχὴν των. Δὲν ὑπάρχω ποσῶς δι' αὐτούς, Οἱ ἱερεῖς οὗτοι ἐπαναλαμβάνουν τὰς καθημερινὰς προσευχὰς των καὶ τὰς χειρονομίας των, ὅπως ἂν εἶχον ὀπίσω των τὸ μέγα δάσος με τὰ σμήνη των πτηνῶν του καὶ τὰ ταπεινὰ τετράποδά του.

Νέον κτύπημα ἐπὶ τοῦ γκόνγκ. Δύο βόνζοι εἰσέρχονται εἰς τὴν παγόδαν, ἀνοικτὴν ἐκ των δύο πλευρῶν καὶ διασχισμένην μεταξὺ των στύλων τῆς ἀπὸ τὴν αὐραν τοῦ δάσους, πού φέρνει ἕως ἐδῶ τοὺς θορούβους των φτερουγισμάτων καὶ τ' ἀρώματα των φυτειῶν. Οἱ βόνζοι φοροῦν λευκὸν χιτῶνα, ὁμοιον πρὸς τὸν χιτῶνα των καθολικῶν ἱερέων, καὶ ἐπάνω ἀπὸ αὐτὸν ἓνα πράσινον στιχάριον με τετράγωνα μανίκια καί, τέλος, ἓνα μικρὸν μαῦρον σκούφον, με δύο γωνίας, εἰς σχῆμα κεράμου, με μίαν φούνταν ἐμπρός, πού ὁμοιάζει με τὸν παλαιὸν σκούφον πού ἐφοροῦσαν ἐντὸς τοῦ στρατῶνος οἱ Ἰσπανοὶ στρατιωτικοί. Κάθονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, με σταυρωμένα τὰ πόδια, πρὸς τὴν μίαν πλευρὰν τῆς τραπεζῆς πού ἐπέχει θέσιν βωμοῦ.

Ἐπωφελούμενος τῆς ἀτμόσφαιρας τῆς ἀδιαφορίας πού με περιβάλλει, ἀρχίζω νὰ ἀνέρχωμαι, ἀργὰ - ἀργὰ τὸ ἱερόν ἀνάβαθρον, ἐξαίφνης ὁμως δοκιμάζω μίαν μεγάλην ἐκπληξιν. Ἡ γυναῖκα, πού με εἶχε κυττάξει ἀπὸ τὸ παράθυρον, εἰσέρχεται εἰς τὸν ναόν, φορῶντας ἐν ἀλλόκοτον κοστοῦμι, ὅπως θὰ ἐφοροῦσε μία ἱερεῖα, πού ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ

Τὸ χαρακτηριστικὸν ἔθιμον τῶν Ἰαπώνων νὰ ψήνουν τὸ κρέας στὸ τραπέζι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ φαγητοῦ.

Ἰαπωνίς ἀνθοπώλις.

μέρος εἰς τὴν λειτουργίαν. Φορεῖ ἓνα κόκκινο ῥάσο καὶ ἐπάνω ἐν λευκὸν πλισσαρισμένον ἄμφιον, πού ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνα πού φοροῦν τὰ παιδιὰ πού βοηθοῦν τοὺς καθολικούς ἱερεῖς εἰς τὴν λειτουργίαν. Ἐκεῖνο πού εἶναι ἔξωτικόν εἰς τὴν ἀμφίεσίν της, εἶναι τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς· ἐπάνω εἰς τὸ κατὰ τὴν Ἰαπωνικὴν μόδον κτένισμά της ἡ πεντηκοντοῦτις αὐτῇ ἱερεῖα ἔχει ἓναν τεράστιον ὀλόλευκον φιόγγον. Ἐπὶ πλέον κρατεῖ ἐπάνω εἰς τὸν ὤμὸν της ἓνα μπαστοῦνι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κρέμονται πολλὰ χάρτινα ταινία, πού ὁμοιάζουν κἄπως μὲ τὰ μυιγόχαρτα πού κατασκευάζει κανεὶς μόνος του. Ἡ ἀχάριστη δὲν μὲ κυττάζει, δὲν μειδιᾷ πλέον, μὲ ἀγνοεῖ πλήρως, ὅπως καὶ ἐγὼ ἀγνοῶ τὴν ἐχθρότητα τῶν ἱερέων. Κάθεται εἰς τὸ ἔδαφος, ἀπέναντι τῆς τραπέζης καὶ μοῦ γυρίζει τὴν πλάτην, ἐνῶ στέκομαι ἀκίνητος εἰς τὸ προτελευταῖον σκαλοπατί. Εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τελευταίου σκαλοπατιοῦ ἀρχίζει ἡ λεπτὴ ψάθα, τὴν ὁποῖαν δὲν δύναται κανεὶς νὰ πατήσῃ παρὰ μόνον ξυπόλιτος, ὅπως κάμνουν οἱ δύο βόνζοι καὶ ἡ γυναῖκα μὲ τὸ κόκκινο ῥάσο.

Ὁ μεγαλύτερος τῶν δύο βόνζων φορεῖ εἰς τὴν γουπὴν μύτην του τεράστια γυαλιὰ καὶ ὁμοιάζει, ὑπὸ τινος ἐπόψεως, μὲ πολλοὺς εὐρωπαίους ἱερεῖς. Ἐχει τὴν ἰδίαν ἔκφρασιν φλογερᾶς πίστεως καὶ ἀδιαλλάκτου τραχύτητος, τὴν ἰδίαν ἀσκητικὴν ἰσχύνητα μὲ τὰ μάγουλα βαθουλωμένα καὶ τὴν μύτην ἐπιμήκη, πού παρατηροῦμεν εἰς τὰς προσωπογραφίας μερικῶν ὀνομαστῶν καλογήρων. Εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ χέρι κρατεῖ μίαν ἐλαφρῶς καμπυλωμένη ξύλινη παλέττα, ἡ ὁποία μὲ τὸ σχῆμά της καὶ τὰς διαστάσεις της ὁμοιάζει μὲ κόκκαλο πού φοροῦν τὰ παπούτσια ἀνθρώποι τρεῖς φορὲς μεγαλύτεροι τοῦ φυσικοῦ. Ἡ παλέττα αὕτη εἶναι τὸ λειτουργικὸν ἔμβλημα τοῦ κυριωτέρου λειτουργοῦ. Ὁ δευτερός ἱερεὺς, κατὰ πολὺ νεώτερος, ἀπαγγέλλει ὑψηλοφώνως μίαν μακροτάτην προσευχήν.

Ἐξαίφνης τὴν διακόπτει διὰ ν' ἀνορθωθῇ εἰς τὰ πέλματα τῶν ποδιῶν του. Κατόπιν, βαδίζει καθισμένος ὀκλαδόν, σὺν ὅσων σχεδὸν τὰ ὀπίσθιά του ἐπάνω εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἔξαφανίζεται ὀπίσθεν ἑνὸς παραβίου. Ἀμέσως κατόπιν παρουσιάζεται ἐκ νέου, φέρον ἓνα ἐπίχρυσον δοχεῖον, τὸ ὁποῖον τοποθετεῖ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἐπαναλαμβάνει τὴν προσευχήν του καὶ κατόπιν ἀρχίζει πάλιν νὰ περιπατῇ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, συρόμενος ἐπὶ τοῦ ἔδαφους καὶ φέρει ἐν δευτέρῳ

δοχεῖον εἰς σχῆμα κούπας, τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἀφήνει ἐπάνω εἰς τὴν τραπέζαν πού χρησιμεύει ὡς βωμός. Ὁ περίπατος αὐτὸς γίνεται τρεῖς φορὰς καὶ ἀποθετεῖ τὰ ἀφιερωμένα εἰς τοὺς προγόνους πρόσφορα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι παρευρίσκομαι εἰς μίαν λειτουργίαν τῆς Σιντοϊστικῆς θρησκείας, εἰς ὅλην τὴν τὴν ἔκτασιν, ὅπως δὲν δύναται νὰ τὴν ἴδῃ κανεὶς εἰς καμμίαν πόλιν—λειτουργίαν εἰς ἑρημοκλήσιον, ὅπου οἱ ἱερεῖς ἀπευθύνουν τὰς προσευχὰς τῶν πρὸς τὰς σεπτὰς σκιὰς τῶν δύο σιογκούν, πρὸς τιμὴν τῶν ὁποίων ἀνηγέρθη ὁ ναὸς οὗτος, πρὸ πολλῶν αἰώνων. Τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης τρία πιάτα, πού ὁμοιάζουν λίγο-πολύ μὲ κύπελλα, πρέπει νὰ περιέχουν ρύζι, σακὲ καὶ ἀρώματα.

Εἰς τὸ τέλος τῆς εὐχῆς, ὁ παῖζων τὸν κύριον ὁλὸν ἱερεὺς τοποθετεῖ τὴν παλέτταν του εἰς τὴν ζώνην του, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν σύρει ἐν εἶδος ξυλίνης βεντάλιας, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ σειρὰν μικρῶν σανιδίων ἀπὸ ξύλον σαντάλου, τὰ ὁποῖα εἶναι δεμένα μετὰ τῶν μὲ ἓνα σύρμα. Ἐπάνω εἰς τὰ ξύλινα ταῦτα φύλλα ὑπάρχουν γράμματα· εἶναι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἱεροῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον ὁ ἱερεὺς ἀρχίζει ν' ἀναγινώσκει ὑψηλοφώνως. Τὴν ἀνάγνωσίν του διαδέχεται βαθεῖα καὶ μακρὰ σιγή, κατὰ τὴν ὁποῖαν αἱ χρυσγαὶ τῶν πτηνῶν ἀντηχοῦν ἰσχυρότεροι. Τὰ πτηνὰ ἀλληλοκαταδιώκονται μέχρι τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ, ὅπου περουνίζουσιν ἐπάνω εἰς τὰ πρόστεγα· τόση εἶναι ἡ ἐξοικεῖσίς των πρὸς τὴν καθημερινῶς ἐπαναλαμβανομένην λειτουργίαν.

Στρέφω πρὸς στιγμὴν τὴν κεφαλὴν, μαντεύων ὅτι κάτω εἰς τὴν πλατείαν ὑπάρχουν ἔκτακτοι μάρτυρες τῶν συμβαινόντων· εἶναι, πράγματι, τὰ δύο ἐλάφια πού ἐπανήλθον ἐπωφελοῦμένα τῆς ἡσυχίας, πού τοὺς ἐξασφαλίζει τὸ ἐλεύθερον τοῦτο πεδῖον, καταδιώκονται παίζοντα καὶ ὀρθούμενα ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδιῶν των συγκρούουν τὰ κερασφόρα μέτωπά των.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ μέρους τοῦ τῆς λειτουργίας ἡ ἱερεῖα παρέμενεν ἀκίνητος. Μὲ κάμνει νὰ σκέπτομαι τὸν Παρσιφάλ, τὸν ἥρωα τοῦ Βίγγερ, ὁ ὁποῖος μένει περισσότερο ἀπὸ τὸ μισὸ μιάς πράξεως μὲ τὴν πλάτην πρὸς τὸ κοινόν, παρακολουθῶν τὴν βραδείαν λειτουργίαν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Γκράαλ. Ὁ ἱερεὺς πού ἐδιάβαζε τὰς προσευχὰς, θέτει ἐκ νέου εἰς τὴν ζώνην του τὸ σχῆμα τῆς βεντάλιας ξύλινον βιβλίον καὶ κατόπιν ἀκούεται ἓνας ὑπόκωφος βρόντος, ὡς μακρυνὴ βροντή. Εἶναι ὁ ἄλλος βόνζος,

δ' ὅποιος ἤρχισε νὰ κτυπᾷ καὶ μετὰ τὰ δύο του χέρια ἓνα κύμβαλον, πού δὲν εἶχα ἰδῆ. Διασθάνομαι ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς ἀρχίζει τὸ πλέον ἐνδιαφέρον μέρος τῆς λειτουργίας. Ἡ ἱερεία μετὰ τὸ κόκκινο ῥάσο σηκώνεται βραδέως, μετὰ κυματοειδῆς κινήσεις, ὅπως τὰ φ δια πού τὸ σῶμά των ξετυλίγεται καὶ σηκώνεται σιγά-σιγά, ἐνῶ τὸ κεφάλι των ταλαντεύεται ἀκολουθῶν τὸν χρόνον πού δίδει ὁ αὐλὸς τοῦ γόητος. Ἰδοὺ τώρα, εἶναι ὁρθία καὶ ἀρχίζει νὰ κάμνῃ ἐλιγμούς ἐντὸς τῆς παγόδας, ἀκολουθοῦσα τὸν μονότονον ρυθμὸν τῶν κτυπημάτων τοῦ κύμβαλιστοῦ.

᾽ Προηγούμενως εἶχα ἰδῆ εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἀνηγεμένων πρὸς τιμὴν τῶν σιογκούν ναόν, τὰς ἱεράς χορευτρίας, αἱ ὁποῖαι ἐπερίμεναν τὴν προσφορὰν τοῦ ταξιδιώτου διὰ νὰ ἐκτελέσουν τὸν αὐτόματον χορὸν των. Αὕτη ἐδῶ ὅμως δὲν ζητεῖ τίποτε, δὲν περιμένει τίποτε. Δὲν ἔχει καὶ κοινόν, πού νὰ τὴν ἐνδιαφέρει, διότι εἶμαι ὁ μόνος πού τὴν παρακολουθῶ καὶ αὕτη ἀποφεύγει νὰ με βλέπῃ. Ἐκ τῶν πτυχῶν τοῦ λευκοῦ ἀμφίου της ἔσυρε μίαν λευκὴν ἐπίσης βεντάλιαν, τὴν ὁποίαν κινεῖ ρυθμικῶς, ἐνῶ πηγαινοέρχεται μετὰ βήματα χοροῦ, ἀπὸ ἐν ἄκρον τῆς παγόδας εἰς τὸ ἄλλο, μετὰ ἐκστατικούς τοὺς ὀφθαλμούς, μετὰ ἐν εἶδος παλμῶν εἰς τὰ πόδια της, πού εἶναι ἐλαφρὰ ὅπως τὰ πόδια ἑνὸς παιδιοῦ.

᾽ Ὁ χορὸς οὗτος πρὸς τιμὴν τῶν προγόνων πρέπει νὰ ἔχῃ μίαν συμβολικὴν ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἀντιλαμβάνομαι. Κατόπιν νομίζω ὅτι τὴν μαντεύω, ἀκούων νὰ ἐπιταχύνεται ὁ ρυθμὸς τοῦ κύμβαλου καὶ νὰ μιμῆται ἄλλοτε τὸν καλπασμὸν ἑνὸς ἀλόγου, ἄλλοτε τὴν ρυθμικὴν πορείαν ἑνὸς στρατοῦ, ἐν συντομίᾳ καὶ πού ἐξυπνᾷ τὴν ἰδέαν τοῦ δρόμου καὶ τοῦ ταξιδίου. Ταυτοχρόνως, ἡ βονζέσα

τοποθετεῖ εἰς τὸν ὠμόν της τὸ μπαστοῦνι, ἀπὸ τὸ ὅποιον κρέμονται αἱ λευκαὶ ταινίαι χάρτου, ὡσὰν νὰ ἦτο μία ὁδοιπορικὴ ράβδος, καὶ ἐκτελεῖ μετὰ τὸ ἀριστερόν της χερὶ κινήσεις, πού χρησιμεύουν ὡς συνοδεία εἰς τοὺς μεγάλους της διασκελισμούς, ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο ν' ἀναλάβῃ μίαν πορείαν πού θὰ διήρκει ὥρας, ἔτη, αἰῶνας. Ὁ χορὸς οὗτος πρέπει νὰ εἶναι ἀλληγορία—τοῦ «δρόμου τῶν Θεῶν» πού εἶναι ἡ βάσις τῆς Σιντοϊστικῆς θρησκείας—δρόμου, τὸν ὅποιον ἀκολουθεῖ πᾶς Ἰάπων πέραν τοῦ τάφου διὰ νὰ εὕρῃ εἰς τὸ τέρας του τὴν ἑναρξιν μιᾶς νέας ζωῆς θεοῦ ὄντος.

᾽ Ὁ ρυθμὸς τῶν κτυπημάτων τοῦ κύμβαλου ἐπιταχύνεται ἀκόμη περισσότερο καὶ ἀποκτᾷ ἡλιγυῶδη ταχύτητα ἢ χορευτρία δὲν βαδίζει πλέον ρυθμικῶς, ἀλλὰ τρεχει, πηδᾷ, ἢ ταχύτης τῶν κινήσεών της τὴν ζαλίζει, μέχρι τῆς στιγμῆς πού καταπίπτει πρηνὴς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, μετὰ τεντωμένα τὰ χέρια, ὡσὰν ἐν ἔντομον μετὰ κόκκινον θώρακα, πού πίπτει νεκρὸν μετὰ ὁρθάνοικτα τὰ δύο ἄπ' ἄπ' αὐτῶν περὶ τοῦ. Εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν διακρίνεται ἡ πνευστίασις πού ἀνασηκώνει τὰς νωτιαίας πλευράς, καὶ μαντεύεται ἡ ἀναστατωμένη ἀναπνοὴ τοῦ ἀόρατου στόματός της. Ἐγείρεται κατόπιν ὁ ἱερεὺς, τὸν ἀκολουθεῖ ἡ χορευτρία, ἡ ὁποία ἀναλαμβάνει ἀμέσως τὴν γαλήνην της, καὶ οἱ δύο βόλζοι μετὰ τῆς χορευτρίας ἐξέρχονται τοῦ ναοῦ κατὰ σειράν διὰ τοῦ διαδρόμου, πού ὁδηγεῖ εἰς τὴν κατοικίαν των. Μένω, μόνος, ντροπισμένος, διότι ἔμουν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐχθρικῆς ταύτης περιφρονήσεως. Κανείς ἐκ τῶν τριῶν δὲν με ἐτίμησε οὐδὲ μετὰ τὴν πρὶν βιαστικὴν ματιά. Καὶ αὐτὰ τὰ δύο ἐλάφια ἀπεμακρύνθησαν μακρὰν τῆς πλατείας...

8.—ΚΙΟΤΟ, Η ΑΓΙΑ ΠΟΛΙΣ

—Καὶ πάλιν ἡ περιφημὸς ὁδὸς τῶν Κρυπτομεριῶν.

Θὰ εἶναι παράλειψις τοῦ ἐπισκέπτου ἐὰν ἐπιστρέφῃ ἐκ Νίκκο, δὲν διανίσχῃ ἐν μέρος τῆς περιφημοῦ ὁδοῦ τῶν Κρυπτομεριῶν περὶ δὲν ὑπαρχει εἰς ὅλον τὸν κόσμον δευτέρα εἰς τὸ εἶδος της. Τὸ θέαμά της εἶναι μεγαλειώδες· διέρχεται κανεὶς διὰ μέσου δύο σειρῶν σκοτεινῶν δένδρων, ὁμοίων πρὸς ὀβελίσκους, τὰ ὁποῖα σχεδὸν ἐγγίζονται. Τρεῖς αἰῶνες τὴν ἔχουν διαοίξει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του ὁ διαβάτης βλέπει νὰ ἔξουσιν εἰς τὰς καταφερείας αἱ στρεβλωμένοι ρίζαι τῶν γιγαντιαίων κέδρων. Ὁ πραγματικὸς κορμὸς τῶν ἀρχίζει νὰ φαίνεται ἀκόμα ὑψηλότερα. Τὰ σεβασμὰ ταῦτα δένδρα, παρὰ τὰς τεραστίας διαστάσεις των, τρέμουν εἰς τὴν παραμικρὰν δόνησιν τῆς ἀτμοσφαιρας. Εἶναι τόσον ὀλίγον στερεά, ὅσον τὰ δόντια τῶν γέρον, τῶν ὁποίων αἱ ρίζαι δὲν συγκρατοῦνται πλέον ἀπὸ τὰ οὐλα. Πολλὰ ἀπὸ τὰ δένδρα αὐτὰ κατέπεσαν ἤδη καὶ εἰς τὴν διπλὴν σειράν των ὑπάρχουν μεγάλα κενά, ἀνοικτὰ παράθυρα πρὸς τὴν χουσίζουσαν ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ἐξοχήν. Μερικὰ εἶναι ἀκόμη γκρεμισμένα καὶ πρέπει κανεὶς νὰ περάσῃ κάτω ἀπὸ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς γεφύρας. Οἱ ὁδηγοὶ ἐξηγοῦν ὅτι τὰ δένδρα ταῦτα ἔχουν ἀνατραπῆ ἀπὸ τοὺς τυφῶνας καὶ τοὺς σίφωνας, οἱ ὁποῖοι προξενοῦν κατ' ἔτος μεγάλας καταστροφὰς εἰς τὸ Ἰαπωνικὸν ἀρχιπέλαγος.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ παράταξις τῶν φυτικῶν τούτων κολοσσῶν διακόπτεται καὶ ὁ ταξιδιώτης ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ ἡμίφως πού βασιλεύει κάτω ἀπὸ αὐτοὺς. Εἰς τὰ ἐλεύθερα ταῦτα διαστήματα ὑπάρχουν χωρία μετὰ κανάλια ἀρδεύσεως, πού τὰ διαπλέουν στολισκοὶ ἀπὸ πάπιες, παλαιοὶ πέτρινοι ναοὶ μετὰ στέγας, τῶν ὁποίων αἱ γωνίαι ἀπολήγουν εἰς κέρατα, νεκροταφεῖα, τῶν ὁποίων αἱ στήλαι ἔχουν τὸ σχῆμα μανιταριοῦ.

Ὁ διαβάτης, ἐφ' ὅσον προχωρεῖ μετὰ τῶν τριακοσιετῶν τούτων δένδρων, πού εἶναι σχεδὸν ξεροζωμένα, συνέχεται ἀπὸ τὸ συναίσθημα τῆς ἐλλείψεως ἀσφαλείας πρὸ τοῦ κινδύνου· εἶναι μία ἀνησυχία ὁμοία πρὸς ἐκείνην πού δοκιμάζει ὁ ἐπισκέπτης παλαιοῦ πύργου, μετὰ ραγισμένους τοὺς τοίχους, τοῦ ὁποίου τὰ πατώματα τρέμουν καὶ λυγίζουν ὑπὸ τὰ βήματά του. Παρὰ τὴν δυσάρεστον ταύτην ἐντύπωσιν, τὸ μεγαλειώδες θέαμα

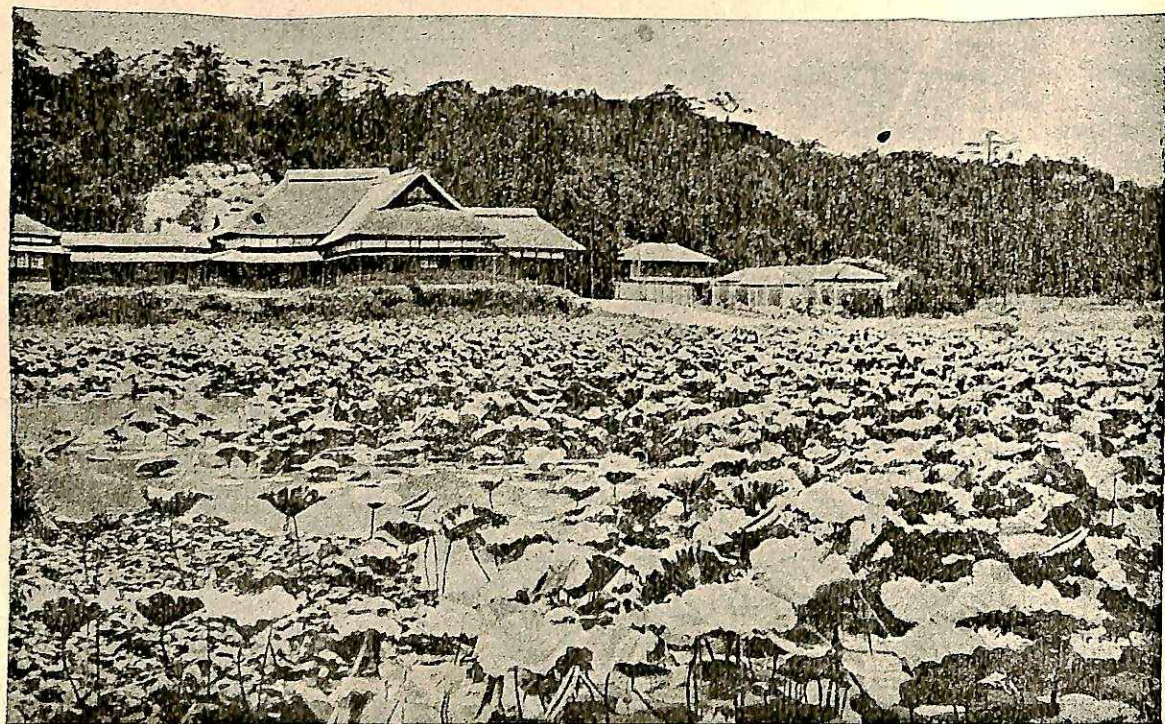
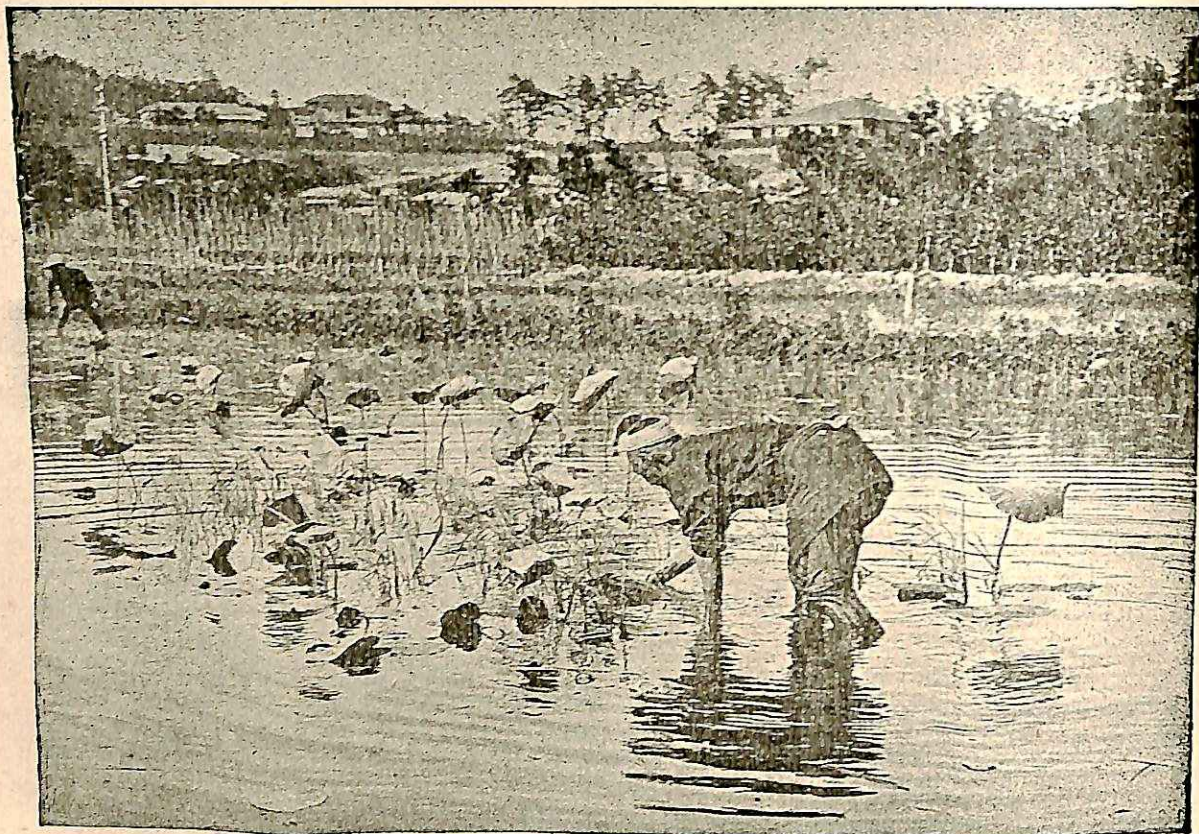
τῆς σειράς ταύτης τῶν αἰωνοβίων κέδρων, πού προεκτείνονται ἐπὶ 40 χιλιόμετρα, ἀναρριχώμενοι τοὺς λόφους καὶ καιερχόμενοι εἰς τὰς κοιλάδας, ἢ πού φαίνονται ὅτι ἐξαφανίζονται εἰς τὸ ἀπειρον, εἶναι καὶ ἐξαιρετικόν, πού δυνάμεθα νὰ τὸ χαρακτηρίσωμεν ὡς «μοναδικόν».

Ὁ ταξιδιώτης θλίβεται μετὰ τὴν σκέψιν ὅτι ὅλον τὸ θέαμα τοῦτο θὰ ἐξαφανισθῇ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν. Οἱ κέδροι πίπτουν χωρὶς κανεὶς νὰ τοὺς ἀντικαθιστᾷ. Ἡ ἀπέραντος γραμμὴ τῶν κρυπτομεριῶν ἔχει ἤδη θιγῇ· παρουσιάζει πλείστα κενά, ὅπως ἡ ὁδοντοστοιχία γέροντος. Ὅταν βλέπει κανεὶς τὰς ομάδας τῶν Ἰαπωνοπαίδων, πού ἐμφανίζονται εἰς τὴν κορυφὴν τῶν καταφερειῶν καὶ κινούντα μικρὰν Ἰαπωνικὴν σημαίαν κραυγαίζον πρὸς τοὺς ξένους ἐπισκέπτας «μπανζαί!», σκέπτεται κανεὶς ὅτι, ὅταν τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἐνηλικιωθῶν, τὸ διπλοῦν τοῦτο φυτικὸν τεῖχος πού εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ κόσμου, θὰ ἔχῃ παύσῃ νὰ ὑφίσταται. Ὅσοι θὰ ζοῦν ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγα ἔτη, τὸ 1950, θὰ γνωρίζουν τὴν ὑπαρξίν του μόνον ἀπὸ τὰς διηγήσεις ἐκείνων, πού θὰ εἶναι τότε γέροντες.

—Ἡ ἐποποιία τῶν 47 σαμουράϊ.

᾽ Ὡς σημειωθῇ ἀπὸ τοῦδε ὅτι εἰς τὰ περίεγχεα τοῦ Τόκιο ὑπάρχει μία παλαιὰ παγόδα, πού ἔγινε ὀνομαστὴ ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴν αὐτοκτονίαν 47 σαμουράϊ. Ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι διὰ τοὺς Ἰάπωνας ἐν εἶδος ἐθνικῆς ἐποποιίας τῆς τιμῆς καὶ τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ ἀξίζει νὰ τὴν ἀφηγηθῶμεν ἐταῦθα.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ 17ου αἰῶνος ἓνας αὐλικὸς, ὀνόματι Κοτσυκέ, φίλος τοῦ Αυτοκράτορος, ἐφοῦ ἐξύβρισε τὸν πρίγκιπα Ἀκάο καὶ ἠρνήθη νὰ τοῦ παράσχῃ ἱκανοποίησιν μονομαχῶν μαζί του, ἐπέτυχε, χάρις εἰς τὴν ἐπιρροήν του ὡς αὐλικός, κατηγορῶν ψευδῶς τὸν ἑνάρτεον τοῦτον πρίγκιπα δι' ἐν ἐγκλημα, νὰ τὸν καταδικάσῃ ὁ Μικᾶδης εἰς θάνατον. Σαραντὰ ἐπὶ σαμουράϊ συνοδοὶ καὶ πιστοὶ ὑποτελεῖς τοῦ καταδίκου, ὠρκισθῆσαν νὰ τὸν ἐκδικηθῶν ἔστω καὶ διὰ τῆς ζωῆς των καὶ, ἐγκαταλεψάντες οἰκίας, γυναῖκας καὶ παιδιὰ, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν προπαρασκευὴν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν μιᾶς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως μετ' ἀνηκούστου ὑπομονῆς, ἢ ὁποία τοὺς ἔκαμε νὰ κρατήσουν τὸ μυστικόν των ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

Λίμνη παρά την Κανατσάβα, γεμάτη από λωτούς.

Ὁ προδότης Κοτσυκέ, ὑποπτευόμενος τὸ ἐξυφανθὲν σχέδιον παρὰ τῶν εὐγενῶν τούτων, οἱ ὅποιοι παρέμενον ἀόρατοι, διήλθε ἐπὶ ὁλόκληρα ἐν ἀνησυχίᾳ, εἰς διαρκῆ θέσιν ἀμύνης, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ μικρὸν στρατὸν μισθοφόρων του καὶ κατοικῶν πάντοτε ἐντὸς ὁχυρωμένων μεγάρων. Εἰς τὸ τέλος ὅμως τῶν εἴκοσι ἐτῶν ἡ δυσπιστία του ἀπεκοιμήθη, ἐπίστευσεν ὅτι οἱ ἐκδικηταὶ του θὰ ἀπέθανον, καὶ μίαν χειμωνιάτικη νύκτα, κοιμώμενος ἐντὸς τοῦ μεγάρου του, τὸ ὅποιον πλέον δὲν ἐφροίρειτο ἐπιμελῶς, ἀφυπνίσθη ἀπὸ τὸν ἐξαφνικὸν ἐρχομὸν τῶν σαράντα ἐπὶ σαμουραϊ, τοὺς ὁποίους εἶδε γύρω ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, μετὰ τὰς δύο σπάθας τῶν σταυρωμένων εἰς τὴν ζώνην των, μετὰ τὰς περικεφαλαίας των, ὁμοίας πρὸς ρύγχη ἀγρίων θηρίων καὶ τοὺς θώρακας τῶν ὁμοίους πρὸς τοὺς θώρακας τεραστίων ἐντόμων.

Οἱ σαμουραϊ, χωρὶς νὰ λησμονήσουν τοὺς κανόνας τῆς Ἰαπωνικῆς εὐγενείας καὶ τὸ ἰσχυρὸν τυπικὸν εἰς παρομοίαν περίπτωσιν, ὑπενθύμισαν εἰς τὸν προδότην τὰ ἐγκλήματά του καὶ τοῦ ἀπέκοψαν κατόπιν τὴν κεφαλὴν, τὴν ὁποίαν μετέφερον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀκάο, εὐρισκομένου ἐντὸς τῆς παγόδας ποῦ ἀνεφέραμεν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐφρόντισαν νὰ τὴν πλύνουν εἰς μικρὰν πηγὴν τοῦ ναοῦ τούτου. Κατόπιν μετέβησαν καὶ παρεδόθησαν εἰς τοὺς δικαστάς, οἱ ὅποιοι συμφώνως πρὸς τὸν νόμον, τοὺς κατεδίκασαν εἰς θάνατον συγχρόνως ὅμως οἱ δικασταί, πλήρεις θαυμασμοῦ πρὸς τὴν πίστιν των, τοὺς ἐπέτρεψαν νὰ κάμουν μόνοι των τὴν ἐκτέλεσίν των, ἀνοίγοντες τὴν κοιλίαν των.

Ἀφοῦ ἔδωσαν μεταξύ των τὸ φίλημα τοῦ ἀποχωρισμοῦ οἱ 47 σαμουραϊ, ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ ἀναβάνου τῆς παγόδας, πλησίον τοῦ τάφου τοῦ αὐθέντου των καὶ ἔκαμαν ἡσυχῶς χαράκιρι. Ἄλλοι σαμουραϊ, οἱ συμπολεμισταὶ των, τοὺς ἀπέκοψαν τὰς κεφαλὰς μετὰ μίαν σπαθίαν, ἐνῶ συγχρόνως ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἤνοιγε μετὰ τὸ μαχαίρι τὴν κοιλίαν του καὶ ἄφηνε νὰ πεταχτοῦν ἔξω τὰ ἐντόσθιά του... Καὶ 47 πτώματα ἐκύλισαν κάτω εἰς τὰς βυθίδας τῆς παγόδας, ἀφήνοντα καταρράκτην ὁλόκληρον αἵματος.

Ἐκ τῆς τραγωδίας ταύτης δὲν ἀπομένει σήμερον τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς τῶν τάφων τῶν ἡρώων τούτων, κεῖνται παραπλεύρως τῆς παγόδας. Πλησίον ἐκεῖ ὑπάρχει ἡ πηγὴ, ὅπου οἱ ἐκδικηταὶ ἐπλυναν τὴν κεφαλὴν τοῦ προδότη. Κανεὶς Ἰάπων δὲν θὰ βρῇ ποτὲ εἰς τὸ νερὸ τῆς πηγῆς αὐτῆς τὰ χέρια του

ἢ τὰ πόδια του. Μερικὰ ἔτη βραδύτερον ὁ Μικάδος ἀνεκέρυξεν ἀγίους καὶ μάρτυρας τοὺς 47 σαμουραϊ, καὶ ἔκτοτε διηγούνται τὴν ἱστορίαν των εἰς ὅλους τοὺς Ἰαπωνόπαιδας. Πολλὰ οἰκογένεια μεταβαίνουν εἰς προσκύνημα εἰς τοὺς τάφους τῶν ἐπικῶν τούτων ἡρώων, οἱ ὅποιοι ἐγνώρισαν ν' ἀποθάνουν οἱ ὅμοι καταφεύγοντες εἰς τὴν φρικτὴν αὐτοκτονίαν τοῦ χαράκιρι.

Ὅταν κανεὶς ταξιδεύῃ μετὰ τὸ τραῖνο εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ προσέξῃ πῶς ταξιδεύουν δι' αὐτοῦ οἱ Ἰάπωνες. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μόλις εὐρεθοῦν εἰς τὰ βαγόνια των, ἀπαλάσσονται ἀπὸ τὴν δυτικὴν μεταμφιεσίν των καὶ φοροῦν τὰ κιμονό των· ἀφαιροῦν ἐπίσης τὰ παπούτσια των. Δὲν ἡμποροῦν νὰ καθίσουν ἄνευ κόπου κατὰ τὸν ἰδικόν μας τρόπον, ὅταν δὲ κάθονται ἔτσι δοκιμάζουν μίαν ἰδιαιτέραν κούρασιν, ὅπως συμβαίνει μετὰ τοὺς λευκοὺς ὅταν ἀναγκασθοῦν νὰ καθίσουν σταυροπόδι. Ὅλοι οἱ Ἰάπωνες καταλήγουν ν' ἀνεβῶν ἐπάνω εἰς τὸν καναπέ καὶ νὰ καθίσουν κατὰ τὴν ἰδικὴν των τρόπον, δηλαδὴ σταυρώνουν τὰ πόδια των καὶ στηρίζουν τὸ ὀπίσω μέρος τοῦ σώματός των ἐπάνω εἰς τὰς πτέρνας. Οὕτω τὸ βαγόνι τοῦ σιδηροδρόμου παρουσιάζει τὴν εἰκόνα βιτρίνας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτίθενται ἀγάλματα πορσελάνης, ποὺ κινοῦν τὴν κεφαλὴν, ἀκολουθοῦντα τὰς ταλαντεύσεις τοῦ τραίνου.

Ὅλα τὰ βαγόνια ἔχουν εἰς τὸν κεντρικὸν των διάδρομον εἶδη χωνίων, τὰ ὁποῖα χύνονται πρὸς τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν. Δι' αὐτῶν διευκολύνεται τὸ σκούπισμα, τὸ ὅποιον οἱ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ κάμνουν συχνά. Ἐπειδὴ οἱ ἐπιβάται ἔχουν τὰ πόδια των ἐπάνω εἰς τοὺς καναπέδες, τοὺς εἶναι ἀδιάφορον εἴαν τὸ δάπεδον εἶναι ἀκάθαρτον, τὸ ὅποιον οὕτω ἐντὸς ὀλίγου γεμίζει ἀπὸ φλοιδες καρπῶν καὶ ἀπὸ λαδωμένα χαρτιά, ποὺ εἶχον χρησιμοποιηθῇ εἰς τὸ περιτύλιγμα τῶν «μπέντο».

Εἰς τὸ βαγὸν-λί οἱ ὑπάλληλοι μόλις νυκτώσῃ, ἀσχολεῖται μετὰ τὰ πόδια τῶν ἐπιβατῶν. Ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἡ χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ὑγιεινὴ τῶν ποδῶν εὐρίσκεται εἰς μεγάλην ὑπόληψιν καὶ ὅπου περιπατοῦν δίχως παπούτσια εἰς ὅλους τοὺς μὴ ἀνοικτοὺς χώρους, εἴτε εἶναι ναοί, εἴτε ἰδιωτικὰ σπίτια· οἱ Ἰάπωνες δὲν ἀγαποῦν νὰ μένουν παπουτσιωμένοι ἐπὶ πολλὰς ὥρας. Ὁ ὑπάλληλος τοῦ βαγονίου προσφέρει εἰς τοὺς ἐπιβάτας παντοῦφλους ἀπὸ ἄσπρο μαλλί. Ἡ Ἐταιρεία τῶν Σιδηροδρόμων χορηγεῖ ἐπὶ ἰδιαιτέρα πλη-

ρωμῇ εἰς τοὺς ἐπιβάτας τὴν κουκέττα των, παρέχει ὅμως εἰς αὐτοὺς δωρεὰν παντοῦφλες.

— Αἱ μεγάλαι παγόδαι τοῦ Κιότο.

Ἐνῷ τὸ τραῖ ο πλησιάζει πρὸς τὸ Κιότο, διασχίζει πεδία διηρημένα εἰς μικροὺς ὄρυζώνας καλῶς καλλιεργημένους. Ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου μειδιᾷ τὸ νερὸ τῶν ἀρτεϊκῶν ἀλλείων. Μακρύτερα φάνονται οἱ ἀγροὶ τῶν οἰκιστῶν, πάντοτε ὅπως μικρὰ τεμάχια γῆς, ὅπου τὸ πᾶν εἶναι εὐθυγραμμισμένον, καὶ ἐπιμελημένον ὥτως εἰς ἓνα κῆπον. Πρόκειται περὶ μᾶς δειλῆς γεωργίας, διὰ τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ πᾶν εἶναι ἐν μικρογραφίᾳ. Εἰς τὸ βῆθος τοῦ ὁρίζοντος παρουσιάζονται, μεταξὺ δύο δασοσκεπῶν λόφων, τὰ γαλανὰ νερὰ λιμνῶν, πού ὁμοιάζουν μὲ κοῦπες. Τὸ πᾶν εἶναι μικρόν, χαριτωμένον, εὐχάριστον καί, ἐν τούτοις, ἀποκαλύπτει μίαν πείραν πολλῶν αἰώνων καὶ μίαν ἐπίμνον θέλησιν, πού προσπιθεῖ νὰ ἔξαναγκάσῃ τὸ ἔδαφος νὰ παραγάγῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο.

Ὅταν φθίσῃ κανεὶς εἰς τὸ Κιότο ἔχει νὰ ἐπισκεφθῇ, ἐκ τῶν πρώτων, τὰς μεγάλας παγόδας τῆς πόλεως.

Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἐν Ἰαπωνίᾳ Βουδισμού, ἴσως δὲ καμμία ἄλλη πόλις τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς δὲν ὑπέστη ὅσον αὕτη τὴν ἐπίδρασιν τῆς θρησκείας ταύτης. Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι αἱ ἰδέαι τοῦ γλυκείου Γκαουτάμι ἐπὶ τοιοῦτην ἀπὸ τοῦ βύζου καὶ παρεμορφώθησαν μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε νὰ μὴ διιτηθοῦν πλέον εἰμὴ ἐλκυστὸν ἔχον ἐκ τῶν πρώτων κηρυχθεισῶν ἀρχῶν.

Ὁ Βουδισμὸς διηρέθη εἰς Κιότο εἰς πολλὰς αἰρέσεις, τοῦτο ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ ἀνεύρῃ κανεὶς εἰς τὴν πόλιν ταύτην τοὺς ἐγνωστὸς ἐοικέναι καὶ σχολιαστὰς τῆς βουδιστικῆς θρησκείας. Ὑπὸ τὴν ἐπὶ τὴν πόλιν 38.03 ναοὶ καὶ ἱερὰ ἢ τιν ἀριθμοῦ τοῦ οἰκιστῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ ἀριθμὸς των εἶναι πολὺ μικρότερος. Εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ 2500 ναοὶ καὶ ἱερὰ, πού εἶναι ἀφιερωμένοι εἰς τὴν σιντοϊκὴν λατρείαν. Εὐλόγως, λοιπόν, οἱ Ἰάπωνες ἀπεκρίνουν πάντοτε τὴν πόλιν αὕτην τοῦ Κιότο Ἀγίαν Πόλιν.

— Οἱ τερίστιοι κάλοι ἀπὸ μαλλιά γυναικῶν.

Ἡ μεγαλυτέρα παγόδα, πού εἶναι εἶδος μητροπόλεως τοῦ Βουδισμού, ὑφίστατο ἀπὸ

τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ Φραγκίσκος Ξαβέριος ἐπεσκέφθη τὸ Κιότο. Πραγματικῶς ὅμως εἶναι μία συσπώρ-υσις διαφόρων παγόδων, πού περιλαμβάνονται ἐντὸς κοινοῦ περιβάλλοντος, χωρίζονται ὅμως μὲ μεγάλας αὐλὰς πλακοστρωμένας μὲ γρανίτην.

Τὰ κτίρια, ὅλα ξύλινα, εἶναι κατασκευασμένα μὲ διπλὰ μαῆρια, ὅπως ἄλλοτε κατασκεύαζον τὰ ἱστιοφόρα. Αἱ στέγαι ἔχουν ἐπίση: τὴν στερεότητα καὶ τὸς διαστάσεις μεγάλων ἀνεστραμμένων πλοίων, μὲ τὸν τρόπον εἰς τὸν ἀέρι, τῶν ὁποίων τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ἐπιχρυσον καὶ κατεργασμένον ἐπὶ αἰῶνας ἀπὸ ὑπομονητικῶς τεχνίτας. Τεράστιοι κορμοὶ δένδρων χρησιμεύουν ὡς στῦλοι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν στέγων τούτων, πού φαίνονται πολὺ ὑψηλαὶ καὶ ἔχουν μνημειακὴν ὄψιν, ἐὰν συγκριθοῦν πρὸς τὰς ἄλλας κατασκευὰς τῆς χώρας, τὰς τόσον ἐλαφροῦς, τόσον μικρὰς καὶ τόσον θελκτικὰς. Τὸ πᾶν ἔχει καλυφθῇ μὲ λάκκαν καὶ χουσόν. Ὅλοι αὐταὶ αἱ παγόδαι ἔχουν ἐν ὕψος μεγαλειώδους γήρατος. Μαντεῦει κανεὶς ὅτι κάτω ἀπὸ τὴν μαρμαροκονίαν τὰ ξύλα εἶναι σκωληκοφαγώμενα. Εἰς μερικοὺς στύλους ἔχει πέσει τὸ κονίωμα καὶ φαίνεται ἡ κούρια ξυλοσκευὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ, πού ἀποτελεῖται, ὡς ἂν εἰς ἐνὶ βιβλίῳ, ἀπὸ δοῦγες πού συγκρατοῦνται μὲ στεφάνια.

Εἰς σκεταστὴν στοάν, διὰ τῆς ὁποίας συγκοινωνοῦν δύο παγόδαι, ἐκτίθενται τέσσαρες μαῦρες κουλοῦρες κάλων, πού εἶναι πολὺ μεγαλύτερες ἀπὸ ἐκεῖνας πού βλέπει κανεὶς εἰς τοὺς λιμένας. Φέρουν τὴν σκέψιν εἰς τοὺς βόας τῶν προϊστορικῶν χρόνων, τῶν ὁποίων αἱ διαστάσεις ὑπερέβαινον κατὰ πολὺ ἐκεῖνας τῶν σημερινῶν ἐρετων. Ἐνας βόας ἐπεξηγεῖ, μὲ κάποιαν ματαιοδοξίαν, τὴν φύσιν καὶ τὴν προέλευσιν τῶν τεσσάρων τούτων κυλίνδρων: ἐχρησιμοποιοῦσαν τοὺς κάλους διὰ νὰ ἀνεβάσουν τὰ βαρύτερα ξύλα εἰς τὴν κορυφὴν τῆς μεγαλυτέρας παγόδας καὶ οἱ τέσσαρες ἐπλέχθησαν μὲ τρίχας γυναικῶν.

Ἐὰν ἐξετάσῃ κανεὶς τοὺς τεραστίους αὐτοὺς κάλους θὰ ἰδῇ ὅτι μόνον μὲ τὰ σκληρά, δύσκαμπτα καὶ πολὺ χονδρὰ μαλλιά τῶν Ἰαπωνίδων ἦτο δυνατόν νὰ κατασκευάσουν τὰ ἄθροιστα ταῦτα καλῶδια, τῶν ὁποίων ἡ διάμετρος εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν διάμετρον τῆς κνήμης ἀνθρώπου. Κάθε καλῶδιον ἔχει μήκος ἑκατὸν μέτρων. Τὰ χάνει κανεὶς κυριολεκτικῶς ὅταν σκεφθῇ πόσαι χιλιάδες πιστῶν ἐχρειάσθη νὰ θυσιάσουν τὴν κόμην των χάριν τοῦ εὐσεβοῦς τούτου ἔργου.

— Μία βουδιστικὴ λειτουργία.

Ἐὰν εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς τὸ σπουδαιότερον ἱερὸν τῆς μεγάλης παγόδας καὶ παρευρεθῇ εἰς βουδιστικὴν λειτουργίαν, ὅτ' ἀντιληφθῇ μὲ ὅσα καὶ ἂν γνωρίζῃ ἀπὸ τὰ βιβλία, πού ἀναφέρουν ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ ὁμοιότητες μεταξὺ τῶν ἱεροτελεστειῶν τοῦ Βουδισμού καὶ τοῦ Καθολικισμοῦ, ὅτι τὰ πράγματα, θεώμενα ἐκ τοῦ πλησίον, παρέχουν νέας ἐντυπώσεις καὶ ἐκπλήξεις... Νομίζει ὅτι παρευρίσκει εἰς τὴν λειτουργίαν Κ. θολικῆς ἐκκλησίας τῆς Ἰσπανίας ἢ τῆς Ἰταλίας, κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς πρωίας, ὅταν μέρος τοῦ ἐκκλησιάσματος ἀποτελεῖται ἀπὸ γυναικας πού ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὴν ἀγοράν. Μέγας ἀριθμὸς Ἰαπωνίδων κάθονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἔχουν δ.πλα των τὸ πανέρι μὲ τὰ ψώνια των. Ὅλοι κάμνουν χαμηλοφώνως τὴν προσηχὴν των καὶ αἱ ἀκατάληπτοι φράσεις των φαίνονται νὰ ἔχουν τοὺς αὐτοὺς φθόγους: «Λά-λά... λά-λά».

Ἐκείθεν ἐνὸς κυκλιδώματος, πέριξ τοῦ κυρίου βωμοῦ, ὅπου ὑψοῦται τὸ ἄγαλμα τοῦ Βούδα, κρατοῦντος ἓνα κρῖνον εἰς τὸ χέρι, ἴστανται δύο σίχοι βόνζων ψαλμοδῶν. Εἶναι τοποθετημένοι, ὅπως προδιαγράφει τὸ τυπικόν, κατὰ τρόπον ἐνθουσιάζοντα τὰς μεγάλας καθολικὰς λειτουργίας τῆς Κυριακῆς. Ὁ ρυθμὸς καὶ οἱ τόνοι τῶν βουδιστικῶν τούτων ᾠδῶν δὲν ἔχουν τίποτε τὸ παράξενον διὰ τὴν ἀκοήν. Μᾶς φαίνονται ὡς γνωστὴ μουσική.

Ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ βωμοῦ στέκονται οἱ λειτουργοὶ τρεῖς βόνζοι ντυμένοι ἄσπρα, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐπὶ τῶν ὤμων των ἓνα κομμάτι ὑφάσματος χρυσοκέντητον καὶ σπαρμένον μὲ πολύχρωμα ῥόδα, πού ὁμοιάζει μὲ τὸ φελώνιον τῶν καθολικῶν ἱερέων. Διαφορὰ ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν κατασκευὴν. Εἰς τὴν Δύσιν κόπτουν τὸ ὑφάσμα καὶ τὸ ράπτουν ὥστε νὰ κάμουν ἐν ἑνδυα σύμφωνον πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ τυπικοῦ, ἐνῷ οἱ βόνζοι τὸ θέτουν ἐπὶ τῶν ὤμων των ἀκριβῶς ὅπως εἶναι ὅταν τὸ ἀγοράζουν καὶ τοὺς τὸ παραδίδουν ὁλοκαίνουρον τὰ περίφημα ὑφαντουργεῖα τοῦ Κιότο.

Ὁ ἐπισκέπτης θὰ διαπιστώσῃ ἐκ νέου, ὅπως συνέβη καὶ εἰς τὸ Νίκκο, τὴν φυσικὴν διαισθητικὰ πού παρουσιάζουν μερικοὶ ἐκ τῶν βόνζων τούτων μὲ τοὺς περισσοτέρους εὐρωπαίους ἱερεῖς. Μεταξὺ τῶν βόνζων ὑπάρχουν πολλοὶ καθαροὶ Ἰαπωνικῆς φυλῆς, πού ἡ ἀσχημία των ἀποκαλύπτει τὴν ἀσιατικὴν καταγωγὴν των. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι, μὲ τὴν γρυπὴν μύτη των,

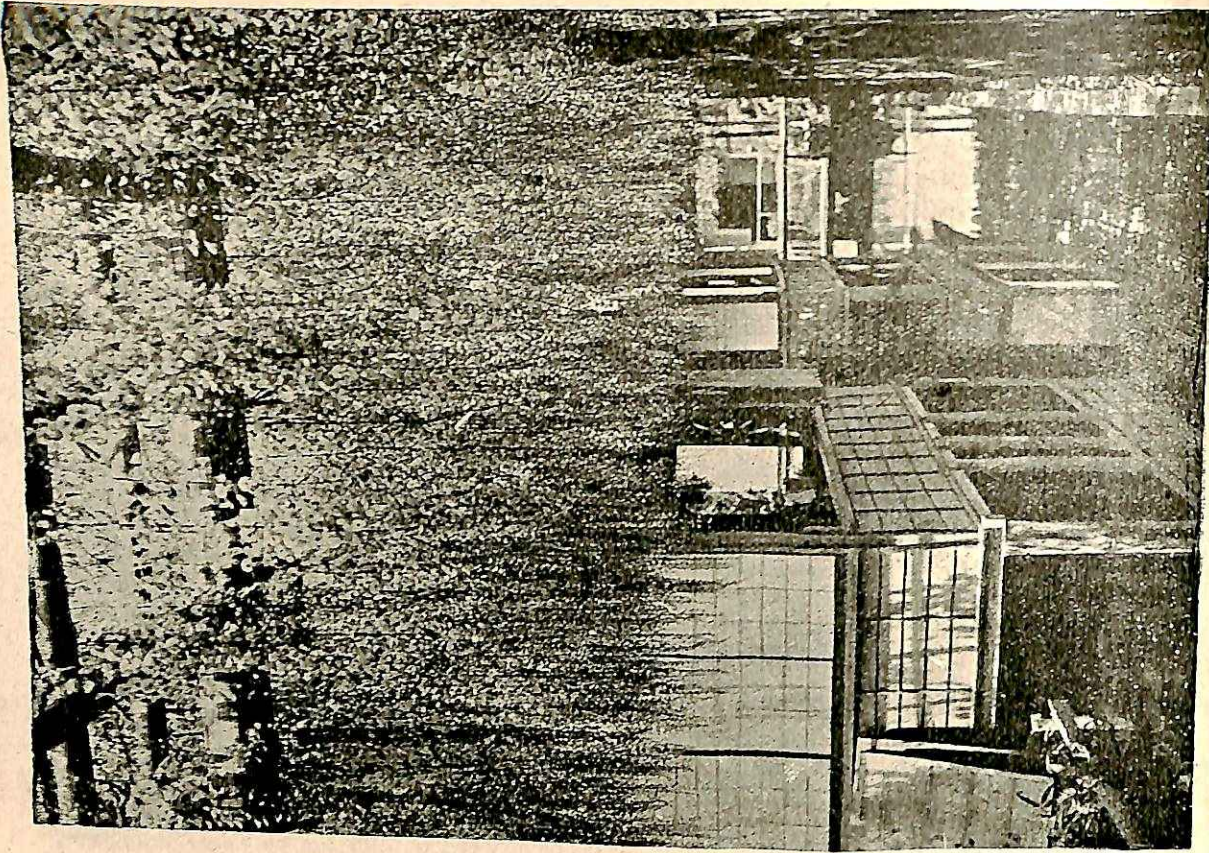
τὰ μεγάλα γυαλιά των καὶ τὸ λάμπον χονδρὸν πρόσωπόν των, τὸ ὠχρὸν καὶ γυαλιστερόν πρόσωπον ἀνθρώπου πού κάμνει καθιστικὴν ζωὴν καὶ δὲν ἐκτίθεται εἰς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς, ὁμοιάζουν καταπληκτικῶς πρὸς ἰσπανοὺς, γάλλους καὶ ἰταλοὺς ἱερωμένους. Ἡ αὐτὴ ὁμοιότης παρατηρεῖται καὶ εἰς τοὺς βραχμανὰς τῶν Ἰνδιῶν, ὡς ἐὰν ἡ ταυτότης τοῦ λειτουργήματος ἐδημιούργησε, μὲ τὸν καιρὸν, ἓναν τύπον ἱερέως κοινὸν εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Αἱ διακοσμήσεις τῆς παγόδας ταύτης εἶναι μεγαλοπρεπεῖς. Εἰς τὰς κορνίζας τῆς ἔχουν σκυλισθῇ πολύχρωμα ἀγαλμάτια ὄντων μὲ ἀνθρωπίνην μορφήν, πού παίζουν διάφορα μουσικὰ ὄργανα. Εἶναι οἱ «τομίν», οἱ ἄγγελοι τοῦ Βουδισμού, πού ὁμοιάζουν καὶ αὐτοὶ καταπληκτικῶς μὲ τοὺς ἄγγελους τῆς Καθολικῆς θρησκείας. Ἐχουν, ὅπως καὶ οἱ τελευταῖοι, πτερὰ καὶ θηλυπρεπὴ πρόσωπα εἶναι ὅμως ὀλιγώτερον ἀμφιβολοῦν τύπου καὶ αἱ γραμμαὶ τοῦ σώματός των εἶναι εἰλικρινῶς θηλυκαί.

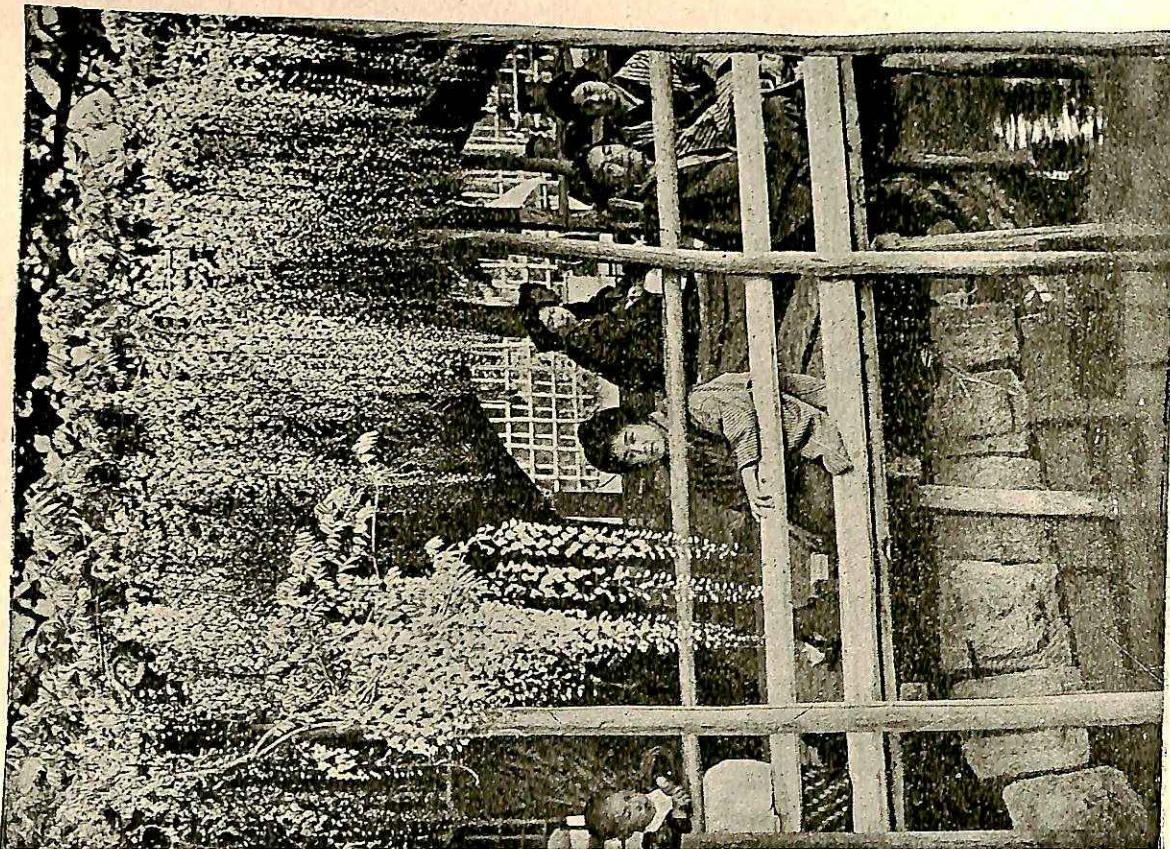
Ἐκεῖ ἐπάνω, μεταξὺ τῶν ἀγαλμάτων, κατοικοῦν χιλιάδες ποντικῶν, τοὺς ὁποῖους κανεὶς δὲν πειράζει καὶ οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς λειτουργίας, ἐκτελοῦν διαφόρους μετακινήσεις. Κατόπιν τὰ μικρὰ ταῦτα ζῷα μὲ τὸ σκοτεινὸν τρίχωμα, προχωροῦν μὲ ελαφρὰ πηδήματα μεταξὺ τῶν ἀναγλύφων. Λεγεῶνες ποντικῶν κατοικοῦν τοὺς ἱεροὺς τούτους νάρθηκας καὶ ἐξέρχονται ἀπὸ τὰς κρύπτας των, ἐλκυσμένοι ἀναμφιβόλως ἀπὸ τὴν ὁσμὴν τῶν τροφίμων, τὰ ὁποῖα ἔχουν εἰς τὰ πανέρια των αἱ εὐσεβεῖς νοικοκυραῖ, πού παρακολουθοῦν τὴν λειτουργίαν, καὶ ἀπὸ τὰ τροπάρια τοῦ χοροῦ τῶν βόνζων.

Εἰς μίαν στιγμὴν ὁ παζων τὸν πρωτεύοντα ῥόλον λειτουργῶν ἱερέως ἴστανται ὀρθίως πρὸ τοῦ βωμοῦ, στρέφει τὰ νῶτα πρὸς τοὺς πιστοὺς καὶ ὑψώνει τὰς χεῖρας του εἰς τὸ ὕψος τῆς κεφαλῆς του. Στρέφει κατόπιν πρὸς τοὺς πιστοὺς καὶ κάμνει ἐν κίνημα ὡς ἂν διὰ νὰ τοὺς εὐλογῇ, ψιθυρίζων ἀκατάληπτα λόγια. Φαίνεται ὅτι οἱ βόνζοι ἐδανείσθησαν πολλὰς λειτουργικὰς πράξεις των ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ἱεραποστόλους.

Εἰς τὰς ἐσωτερικὰς αὐλὰς τοῦ ναοῦ πετοῖν σιμὴν περισσεῶν. Ἐνίοτε ἀφήνουν ἐπὶ εὐρείας ἐπιφανείας κινήτων στρώμα πτερῶν, πού χρωματίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν. Κατόπιν, ὅταν τρομαγμένοι ἀπὸ κάποια ἀσυνήθη ἐμφάνισιν, ἀνιψώνονται εἰς τὸν ἀέρα, πηγαίνουν νὰ σκεπάσουν μὲ τὴν λευκότητά των ἓνα σκοτεινὸ καὶ σκωληκοφαγώμενον πρόστεγον μᾶς ἀπὸ τὰς παλαιὰς ταύτας παγόδας.

Ίαπωνικά σπίτια εἰς τὸ Τόκιω φορτωμένα με λουλούδια.

— Ἡ ὄψις τῆς πόλεως.

Τὸ Κιότο εἶναι μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τῆς Ἰαπωνίας, παραμένει ὁμως ξένη πρὸς τὰς μεταρρυθμίσεις, αἱ ὁποῖαι εἰσῆχθησαν πρὸ μισοῦ αἰῶνος, συμφώνως πρὸς τὰ πρότυπα τῆς Δύσεως. Αἱ νεώτεροι ἐφευρέσεις τῆς ἔχουν ἀφήσει ἐλαφρὰ ἴχνη. Τὰ τέκνα τῆς χώρας τὰς υἱοθετοῦν ἰφ' ὅσον εἶναι χρήσιμοι, ἐξακολουθοῦν ὁμως νὰ παραμένουν πιστοὶ εἰς τὰς παραδόσεις των.

Ἡ πόλις αὕτη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἰαπωνικωτέρα ἐξ ὅλων, χρησιμεύει ὥς ἄνυλον εἰς τὰς τέχνας τοῦ παρελθόντος. Εἰς αὐτὴν ζοῦν ἐντὸς μικρῶν ἐργαστηρίων, διαδεχόμενοι ἀπὸ πατρός εἰς υἱόν, οἱ διασημότεροι ζωγράφοι, κεντηταί, ὑφανταί καὶ χρυσοχόοι. Ὅταν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις ἔχουν ἀνάγκην ἐνὸς πολυτίμου ἀντικειμένου, ποὺ συμβολίζει τὴν ἐθνικὴν τέχνην, τὸ ζητοῦν εἰς τὸ Κιότο.

Μερικοὶ δρόμοι διασχίζονται ἀπὸ διώρυγας, εἰς τὰς ὁποίας πλέουν μεγάλα ἐμπορικὰ πλοῖα, διὰ τὰ ὁποῖα ὑψώνονται γέφυραι με ὑπερμέτρους καμπύλας. Ὅλοι οἱ πωληταὶ εἰς τὰ καταστήματα φεροῦν μαῖρα κιμονό· εἶναι τοῦτο ἔνδειξις εὐγενείας πρὸς τοὺς ἀγοραστάς, ὅπως ἐὰν εἰς τὴν Δύσιν οἱ ἔμποροι ἐφόρουν τὸ ἐπίσημον ἐνδυμὰ των.

Εἰς τοὺς δρόμους, ποὺ εἶναι καλύτερα στρωμένοι ἀπὸ τοὺς δρόμους ἄλλων ἰαπωνικῶν πόλεων, μόλις βλέπει κανεὶς ξένους. Ὅλοι οἱ διαβάται εἶναι ντυμένοι σύμφωνα με τὴν παράδοσιν. Κυκλοφορῶν εἰς Κιότο ὁ Εὐρωπαῖος, αἰσθάνεται τὴν ἐγκατάλειψιν του, ὥς ἐὰν εὗρισκετο εἰς ἄτριον ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του. Ταυτοχρόνως ἀντιλαμβάνεται τὴν κατωτερότητά του, ἂν κρίνῃ ἀπὸ τὸ ὕψος ἐκείνων ποὺ περνοῦν δίπλα του. Ὅλοι τοῦ μειδιοῦν ἀπὸ εὐγένειαν, δὲν πρέπει ὁμως ν' ἀμφιβάλλῃ, ὅτι ὅλοι θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς των ἀνωτέρους ἀπὸ αὐτόν.

— Εἰς τὴν συνοικίαν τῶν διασκεδάσεων.

Ὅταν πέσῃ ἡ νύχτα ὁ ἐπισκέπτης περιπλαῖται εἰς τοὺς δρόμους τῆς πόλεως, ὅπου ἀρχίζουν νὰ λάμπουν γιρλάντες ἀπὸ φῶτα. Εἰς τὰ ἐπύχρυσα καὶ γεμάτα ἀγάλματα οἰκοδομήματα, κυματίζουν τεράστιαι σημαῖαι. Ὅλα τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα εἶναι προωρισμένα διὰ τὸ κοινόν. Εἶναι θέατρα, κινηματογράφοι, τεῖσποτεῖα ἢ ντάνσινγκ. Εἰς τὴν πρόσοψιν μερικῶν ἐκ τούτων ἐκτίθεται σειρά φωτογραφιῶν νεαρῶν κοριτσιῶν· πρόκειται διὰ τὴν Γιοσιβάρὰ τοῦ Κιότο.

Μόλις βραδυνάσῃ, τὸ πλῆθος κατακλύζει τοὺς δρόμους. Ὅλοι, μόλις τελειώσουν τὴν ἐργάσιμον ἡμέραν των, ἔρχονται νὰ ψυχαγωγηθοῦν εἰς τὴν συνοικίαν αὐτὴν τῶν διασκεδάσεων, ὅπου θὰ μείνουν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου. Εἰς τοὺς δρόμους φαίνονται μόνον ἰάπωνες, ποὺ κυττοῦν κάθε ξένον διαβάτην με ἐχθρικὴν περιέργειαν ἢ με ἐκπληξιν. Ἡ ἐκπληξις αὕτη δὲν ὀφείλεται εἰς τὸν εἰδικὸν χαρακτήρα τῆς συνοικίας. Ἀπαντᾶται εἰς αὐτὴν μέγας ἀριθμὸς ἐντίμων οἰκογενειῶν, ποὺ πηγαίνουν εἰς τὸ θέατρον. Ἀνωτέρω ἐξηγήσαμεν τί εἶναι ἡ Γιοσιβάρὰ διὰ τοὺς Ἰάπωνας. Ἡ ἐκπληξις διὰ τὸν ξένον περιπατητὴν ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι γυρίζει πεζός, ἐνῶ εἰς τὸ Κιότο ὅλοι οἱ ξένοι περνοῦν με αὐτοκίνητα καὶ μόνον πρὸ τῶν ἐνδιαφερόντων μνημείων πεζοποροῦν.

— Θέατρα καὶ κινηματογράφοι.

Ἀπὸ τὰ κέντρα τῶν γκεϊῶν ἀκούονται ἤχοι κιθάρας καὶ τραγουδιοῦ. Εἰς τὰς προσόψεις τῶν θεάτρων ἐκτείνονται τεράστια ταμπλώ, ὅμοια με ἐκείνα τῶν κινηματογράφων καὶ ἐπάνω εἰς τὰ πανιά αὐτὰ εἶναι ζωγραφισμένοι αἱ πλεόν ἐνδιαφέρουσαι σκηναὶ τῶν δραμάτων, ποὺ παίζονται ἐντὸς. Σχεδὸν πάντοτε πρόκειται περὶ σειρὰς κατορθωμάτων νεαροῦ Ἰάπωνος, ποὺ εἶναι ντυμένος με κοστουμὶ σύγχρονον, ἔχει ὁμως μεγαλυτέραν γενναιοῦτητα καὶ τόλμην ἀπὸ τοὺς σαράντα-ἑπτὰ σαμουραῖ ἠνωμένους. Τὸν βλέπει κανεὶς νὰ μάχεται, με τὸ μαχαῖρι στὸ χέρι, ἐναντίον δύο δωδεκάδων δολοφόνων καὶ νὰ τρέπῃ εἰς φυγὴν, ὅσους δὲν φρονεῖ, νὰ σταματᾷ με τὸ ἓνα χέρι ἓνα ἄλογον ἀφηνιασμένον, νὰ ἐπιτίθεται καθ' ἐνὸς τραίνου, νὰ ἐξυπνᾷ τὴν μανίαν κοιμισμένου ἡφαιστείου κλπ.

Τὴν ὥραν αὐτὴν, ποὺ ἡ νύχτα πίπτει, ἕκαστον ἐκ τῶν δραμάτων τούτων πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὴν τριακοστὴν, ἢ τὴν τεσσαρακοστὴν προᾶξιν του, διότι ἡ παράστασις ἤρchiσε ὀλίγον μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Τοῦτο ὁμως δὲν ἐμποδίζει νέους θεατὰς νὰ εἰσέρχονται καὶ νὰ ἀναζητοῦν μίαν θέσιν μετὰξὺ ἐκείνων, ποὺ ἔχουν γευματίσει καὶ δειπνήσει χωρὶς νὰ τὸ κουνήσουν ἀπ' ἐκεῖ, πρόκειται δὲ καὶ νὰ πάρουν ἐκεῖ ἐπὶ τόπου τὸ σουπέ των, ἐνῶ παρακολουθοῦν με ἀδιάπτωτον προσοχὴν τὰς περιπετειὰς τοῦ ἥρωος.

Ὑπεράνω ἑκάστου θεάτρου ὑπάρχουν σημαῖαι, μεγαλυτέρας ἐνίοτε ἀπὸ τὴν πρόσοψιν τοῦ οἰκοδομήματος, με ἐπιγραφὰς γεμάτων ἀπὸ ἰαπωνικοὺς χαρακτήρας, πρὸ τῶν ὁποίων μέγας ἀριθμὸς διαβατῶν μένει ἐκστατικός.

Ἐκαστος διάσημος ἡθοποιὸς ἔχει τὴν σημαίαν του, πού ἀναφέρει τὸ ὄνομά του καὶ τὰ ἐμβλήματα του, κατ'ὡς καὶ τὴν θέσιν του εἰς τὴν σκηνήν, ὥστε οἱ θαυμασταὶ του νὰ μὴ κάμουν λάθος. Ἐπειδὴ δὲ κάθε ἡθοποιὸς νομίζει ὅτι εἶναι πρῶτος ἐξ ὅλων, κάμει ὥστε ἡ σημαία του νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν σπουδαιότητά του, οὕτω δὲ βλέπει κανεὶς νὰ φθάνουν ἀπιστεύτους διαστάσεις τὰ τεμάχια ταῦτα τῶν πολυχρῶμων ὑφασμάτων, πού, τὰς ἡμέρας τῶν ἰσχυρῶν ἀνέμων, ἀποτελοῦν κίνδυνον διὰ τὴν ἀντοχήν τοῦ ἀετώματος, πού τὸς κρατεῖ.

Αἱ γυναῖκες ἡθοποιοὶ ἐμπνέουν μεγαλύνειον ἐνθουσιασμὸν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Ὁ ἀναγνώστης ὅμως θὰ γνωρίζῃ ὅτι εἰς τὴν Ἰαπωνίαν οἱ γυναῖκες οἱ ῥόλοι παίζονται ἀπὸ νεανίας. Οὕτοι, ἅταξ ἀποκτίζουν φήμην, ἐπιμένουν νὰ παίζουν τοὺς γυναικίους ῥόλους τῶν, ἔστω καὶ ἂν παρήλθεν ἡ νεότης τῶν καὶ πολλάκις ἡ κηρία, πού συγκινεῖ τοὺς ἄνδρας μὲ τὰ ἀτυχήματά της, ἡ ὁποία κάμει νὰ χυθῶν δάκρυα καὶ διεγείρει τὴν αἰσθαντικότητά τῶν νεαρῶν, ἐξυπνοῦσι ἐν τῷ τῶν τὰς πρῶτας ἐρωτικές τῶν ἐπιθυμίας, εἴτε εἰς τὴν πραγματικότητά ἑνας θηλυπρεπὲς γέρος ἐπαισχύντως μακιγιαρισμένος. Εἰρηθῶν ἐν παρόδῳ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ μᾶς σκανδαλίσῃ τὸ πρᾶγμα: διότι παρομοία συνήθεια ὑπῆρχε καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σαίξπηρ. Εἰς ἐκ τῶν ἡθοποιῶν τούτων, πού παίζουν γυναικίους ῥόλους, εἶναι σήμερον ὁ ἐνδοξότερος κωμικός τῆς Ἰαπωνίας καὶ κερδίζει 10.000 δολλάρια κατὰ μῆνα.

Εἰς τὴν Γιοσιβόρα τοῦ Κιότο, ὅπως καὶ εἰς τόσας ἄλλας χώρας, σημειώνουν μεγαλύνειον ἐπιτυχίαν τὰ ἀμερικανικῆς προελεύσεως φιλμ παρὰ τὰ θεατρικὰ ἔργα. Οἱ κινηματογράφοι τοῦ Κιότο εἶναι περισσότεροι ἀπὸ τὰ θέατρα καὶ τὸ πλήθος μὲ τὰ κιμονὸ συρρεῖ εἰς αὐτοὺς θορυβωδῶς.

Ὁ Ἰμπαῖεθ τὸν ὁποῖον ἀνεφέραμεν καὶ ἀνωτέρω γράφει σχετικῶς:

«Τὴν προσοχήν μου πρὸ ἐνὸς τοιούτου καταστήματος εἴλκυσε εἰς τεράστιος πῖναξ

ἐκτάσεως πολλῶν τετραγωνικῶν μέτρων, ὁ ὁποῖος, τοποθετημένος εἰς τὴν κορυφὴν τῆς προσόψεως, ἀποκρύπτει μέγα μέρος τοῦ οὐρανοῦ. Παρίστανται εἰς αὐτὸν ἄνδρες λεπτόσωμοι, πραγματικαὶ νύμφαι ἐντόμου. Πηδοῦν ὡς ἔντομα, μὲ ἓνα κουρέλι εἰς τὸ χέρι καὶ καταδιώκονται ἀπὸ ἓνα ζῶον μὲ κέρατα πού φαίνεται νὰ βγάξῃ φωτιὰς ἀπὸ τοὺς ῥώθωνάς του. Ἴσως νὰ πρόκειται περὶ προϊστορικῆς σκηνῆς. Κατόπιν, ἡ ζωγραφιά αὐτὴ μου ἐνθυμίζει ἀμυδρῶς τὰς ταυρομαχίας.

Ἐλαττώτερα παρατηρῶ μεγάλην ἐπιγραφὴν μὲ Ἰαπωνικὸν κείμενον, συνοδευόμενον ἐν παρενθέσει, ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν μετάφρασιν: «Blood and Sand» (Αἷμα καὶ ἄμμο.). Εἶναι τὸ φιλμ, πού ἐτραβήχθη ἀπὸ τὸ μυθιστόρημά μου «Αἱματηροὶ στῖβοι», πού «ἐγυρισθῆκε» εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Κατόπιν ἀνακαλύπτω, εἰς τὰς δύο πλευρὰς τῆς θύρας, πολυχρῶμους ἀγγελίας, εἰς τὰς ὁποίας εἰκονίζονται σκηναὶ ἀπὸ τὸ φιλμ καὶ τὰ πορτραῖτα τῶν καλλιτεχνῶν.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ τοιχοκολλήσεις, ἀμερικανικῆς προελεύσεως, προσηρμόσθησαν «ἐπὶ τὸ Ἰαπωνικώτερον», ἴσως διὰ νὰ συμφωνήσουν πρὸς τὴν ὑπεράνω φανταστικὴν ταυρομαχίαν. Ὁ Ροδόλφος Βαλεντίνο, ὁ πρωταγωνιστὴς τοῦ φιλμ, τὸν ὁποῖον αἱ γυναῖκες τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν θεωροῦν ὡς τὸν ὀραϊότερον ἄνδρα τοῦ κόσμου, μετεμορφώθη: τοῦ ἐκόντιναν τὴν μύτην καὶ τοῦ ἀνύψωσαν τὰ φρύδια μὲ κάποια ἀνευλαβὴ τοιμπιδα διὰ νὰ χυρῶν τὴν ἀσχήμιαν του ὡς λευκοῦ καὶ νὰ πλησιάσουν τὸν τύπον πρὸς τὴν ὀραϊότητα ἐνὸς καλοῦ παιδιοῦ Ἰάπωνος. Καὶ οἱ ἄλλοι ἐπίσης ἡθοποιοὶ λίγο-πολὺ παρεμορφώθησαν. Διακρίνω μάλιστα καὶ μίαν ἰδικὴν μου φωτογραφίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγνώριζω τὸν ἑαυτὸν μου ἀπὸ μερικὰς λεπτομερείας τῆς ἐνδυμασίας...».

Τοιαύτας μεταμορφώσεις ὑφίστανται οἱ λευκοὶ ἡθοποιοὶ τοῦ κινηματογράφου, προκειμένου ν' ἀρέσουν εἰς τὰ γούστα τοῦ Ἰαπωνικοῦ κοινού.

9. — Ο ΝΑΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ 33.333 ΘΕΟΥΣ

— Τὰ παλαιὰ ἀνάκτορα τοῦ Κιότο καὶ τὰ νέα τοῦ Τόκιο.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἀναριθμήτους παγόδας, ἡ Ἁγία Πόλις τοῦ Κιότο, διετήρησε καὶ τὰ ἀρχαῖα ἀνάκτορα τῶν αὐτοκρατόρων τῆς. Εἴπομεν ἤδη ὅτι οἱ Μικάδοι τὴν κοτφόκησαν ἐπὶ ἑπτὰ αἰῶνας, χωρὶς νὰ ἀναμεινῶνται διόλου εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας, τὴν ὁποίαν εἶχαν ἐγκαταλείψει τελείως εἰς τοὺς σιογκούν, περιορίζοντες τὸ ἐνδιαφέρον τῶν εἰς τὰ θρησκευτικὰ μόνον ζητήματα.

Τὰ ἀνάκτορα ταῦτα δὲν ἐκτείνονται, ὅπως ἄλλοτε, ἐπὶ ἐκτάσεως δεκαπέντε λευγῶν. Πρὸς ἐπέκτασιν τῆς πόλεως καὶ τῶν δημοσίων κήπων, παρέστη ἀνάγκη νὰ ἀφαιρηθῇ μέγα μέρος ἀπὸ τὰ αὐτοκρατορικὰ κτήματα. Ἡ οὖν ὁμοῦς τόσον μεγάλη ἡ ἔδρα τῶν Μικάδων εἰς τὸ Κιότο, ὥστε καὶ μετὰ τὴν ἀραίρωσιν αὐτῶν, ἡ περιοχὴ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων εἶναι ἀκόμη ἀρκετὰ μεγάλη.

Τὰ ἀνάκτορα δὲ ἔχουν πλέον ἑπτάφυλλα φυλασσόμενα δὲ ἀπὸ γηραλέους φύλακας, ἔχουν τὴν ὄψιν τῶν ἐγκαταλειμμένων πριγκιμάτων. Αἱ αἰθούσαι τῶν ἀνοίγονται μόνον ὅταν παρουσιασθῇ ἱκανὸς ἀριθμὸς ξένων ἐπισκεπτῶν, πού θὰ θελήσουν νὰ τὰς ἐπισκεφθῶν.

Τὰ κτίρια τῶν ἀνακτόρων ἐκτιμῶνται πολὺ ἀπὸ τοὺς Ἰάπωνας, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι σεβαστὰ καὶ ἱερὰ, ἀναλαμβάνουν δὲ τὴν παλαιάν των αἰγλήν καὶ τὴν ζωηρὰν κίνησιν των μόνον μετὰ τὸν θάνατον ἐνὸς αὐτοκράτορος καὶ τὴν στέψιν τοῦ διαδόχου του. Ἡ ἐνθρόνισις λαμβάνει πάντοτε χώραν εἰς τὸ Κιότο, διὰ τὴν τέλει δὲ τῆς ἱεραουργίας, ὁλόκληρος ἡ αὐλὴ ἐγκαταλείπεται πρὸς στιγμὴν τὸ Τόκιο καὶ ἐγκαθίσταται εἰς τὰ παλαιὰ αὐτὰ ἀνάκτορα.

Τὸ ἐξωτερικὸν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κιότο ὁμοιάζει μὲ τὸ ἐξωτερικὸν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Τόκιο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπίσης ἀπομονωμένον καὶ σιωπηλὸν πίσω ἀπὸ τὰ τρία περιτειχίσματά του. Πλατύταται λεωφόροι ὁμοιάζουσιν μᾶλλον μὲ δημοσίας πλατείας, πού ἐκτείνονται εἰς ἀπέραντον μῆκος, ἀποτελοῦν τὴν πρῶτην ζώνην ἀπομονώσεως, γύρω ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις εἶναι κτισμένον εἰς τὸ κέντρον τοῦ Τόκιο. Ἡ δευτέρα γραμμὴ ἀμύνης ἀποτελεῖται ἀπὸ τάφρον γεματὴν μὲ πρῖσινον νερό, πού φτίνειται λιμνάζον, ἐν ᾧ ἀνανεώνεται καθημερινῶς δι' εἰδικῆς αὐλάκος.

Μετὰ τὴν ζώνην αὐτὴν τοῦ ὕδατος ἐγείρεται ἡ τρίτη γραμμὴ ἀμύνης, ἀποτελουμένη ἀπὸ τεῖχος ἐξ ἑπτὰ μέτρων ὕψους, κατεσκευασμέ-

νον μὲ μεγάλους λίθους, ὁμοίους πρὸς τοὺς ὀγκολίθους πού χρησιμοποιοῦν εἰς τὰ φράγματα τῶν ποταμῶν ἢ εἰς τὴν κατασκευὴν προχυμαίων. Πέραν τοῦ τεῖχους αὐτοῦ ἐκτείνονται αἱ πρασιαὶ τοῦ πάρκου, διακοπτόμεναι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ δμάδας πεύκων.

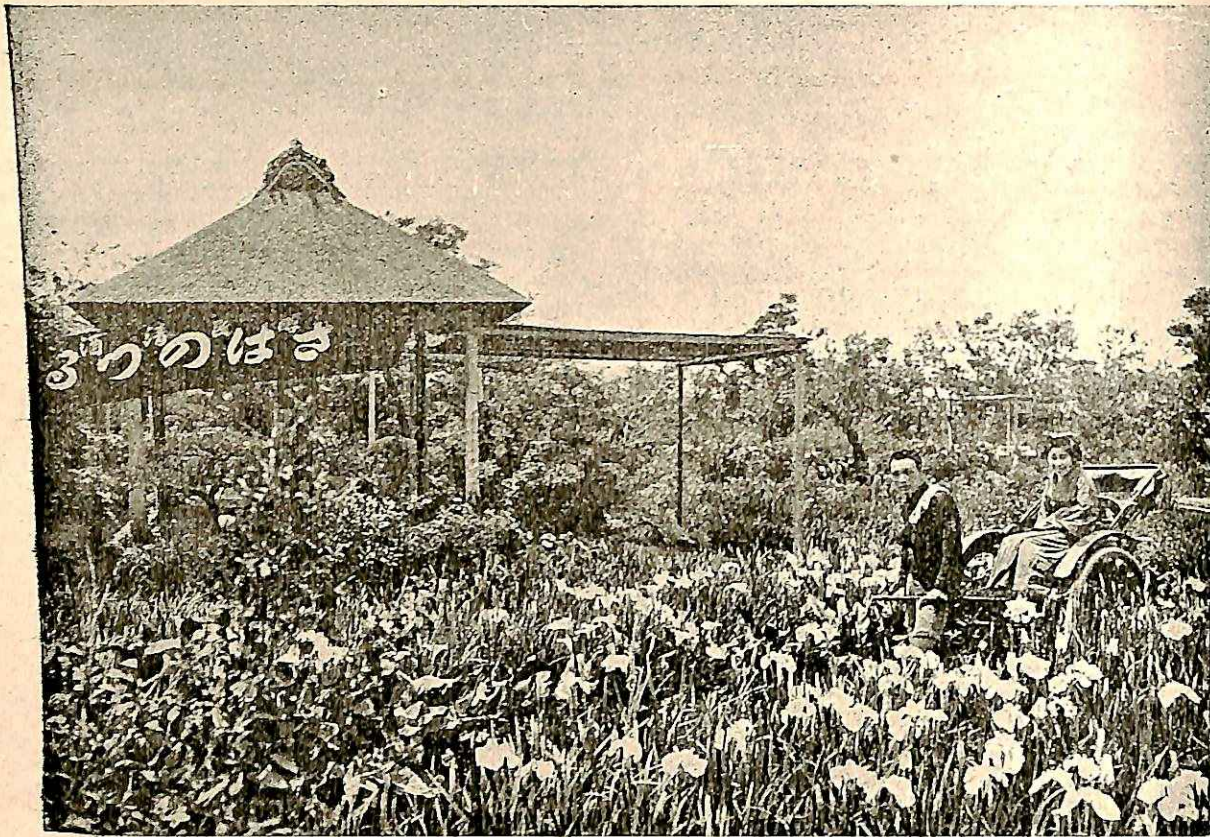
Ἐπάνω ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων φαίνονται αἱ στέγαι διαφόρων κτιρίων, πού ὁμοιάζουν μὲ ἀγροτικὸς πύργους. Εἰς τὸ κέντρον τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐτῆς πόλεως, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε σιωπηλὴ καὶ κλειστὴ πρὸς ὅλους, μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Τόκιο, εὐρίσκεται ὁ ναὸς τοῦ Τζίμνου. Τέννο, τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς δυναστείας.

— Τὰ παλαιὰ καὶ τὰ νέα ἀνάκτορα.

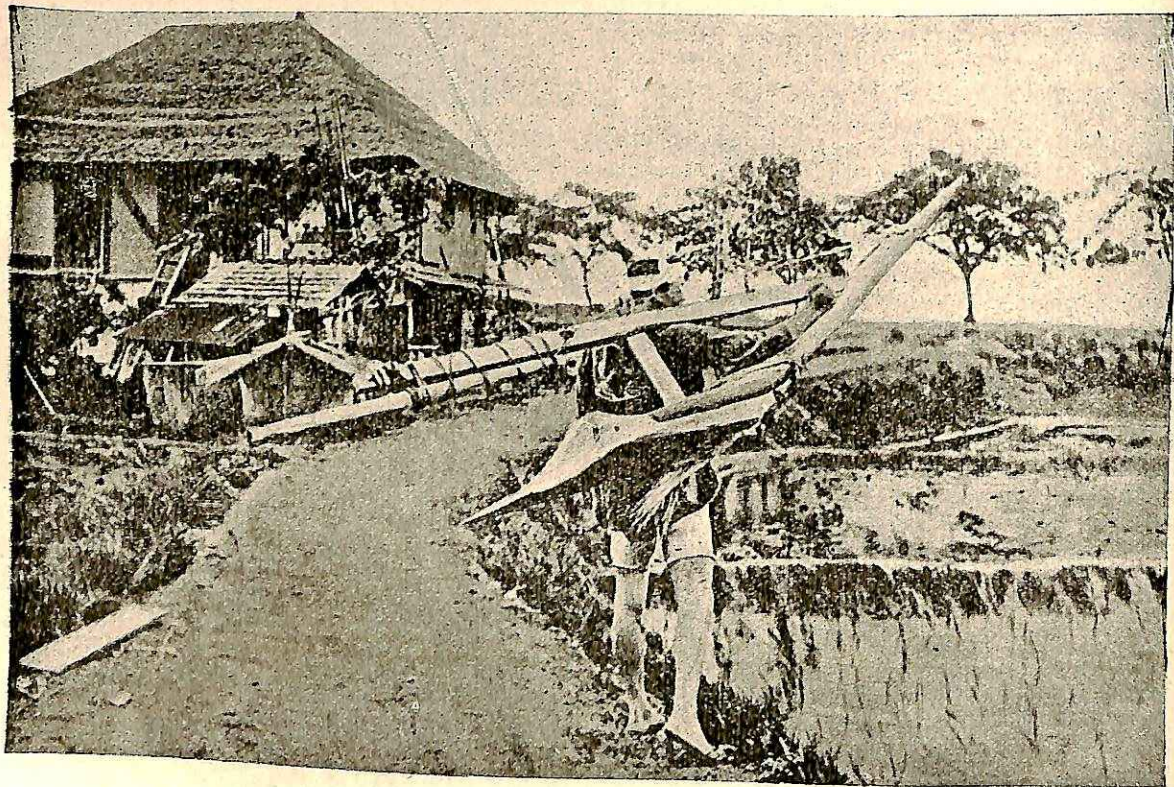
Ὅστις ἐπισκεφθῇ τὸ παλαιὸν ἀνάκτορον τοῦ Κιότο, ἐννοεῖ ἀμέσως ὅτι οἱ αὐτοκράτορες ἔλαβον ὑπ' ὄψιν των τὸ σχέδιόν του, προκειμένου νὰ ἀνεγείρουν τὸ ἀνάκτορον τοῦ Τόκιο. Ἀλλ' οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Κιότο, ζῶντες μακρὰν τῆς πολιτικῆς διαμάχης, δὲν ἐφοβοῦντο τὰς ἐπιθέσεις τῶν θνητῶν. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ τάφρος, καθὼς καὶ τὸ τεῖχος, πού προστατεύουν τὸ παλαιὸν ἀνάκτορον, εἶχον μᾶλλον διακοσμητικὸν χαρακτῆρα. Ὅταν βλέπῃ κανεὶς τὸ μικρὸ ἐκεῖνο οἷκον, πού ἡμπορεῖ νὰ τὸ περάσῃ μὲ τὴν μεγαλύνειον εὐκολίαν, ἀρκεῖ νὰ ἀποφασίσῃ νὰ βουτηχθῇ ἔως τὸ γόνατον εἰς τὸ πράσινον νερό του, μαντεύει ὅτι αἱ τόσον ἀσθενεῖς αὐταὶ ζῶναι ἀμύνης τοῦ παλαιοῦ ἀνακτόρου ἓνα μόνον σκοπὸν εἶχον: νὰ ὑπομνήσουν εἰς τὸν κόσμον ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος ἦτο θεῖον καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ μὲν μακρὰν τῶν ἄλλων θιγῇ. Ἀντιθέτως αἱ ἀμυντικαὶ ζῶναι τῶν ἀνακτόρων τοῦ Τόκιο, δίδουν τὴν ἐντύπωσιν πραγματικῶν τοιούτων. Εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὑπάρχει τὸ Μέγα Ἀνάκτορον, ὅπου γίνονται αἱ στέψεις, εἰς δὲ τὰ περίχωρα τοῦ Κιότο εὐρίσκεται τὸ Θερινὸν Ἀνάκτορον. Καὶ τὰ δύο περιτοιχίζονται ἀπὸ ἀπεράντους πλατείας καὶ ἀπειρους παγόδας.

Τὰ ἀνάκτορα εἶναι μονόροφα καὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ πολλὰ συγκροτήματα οἰκοδομῶν. Μερικαὶ ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀπομονωμέναι, ἄλλαι δὲ ἐπικοινωνοῦν μεταξύ των. Οἱ δένδροφυτοὶ δρόμοι, πού τὰς συνδέουν, εἶναι πλασιωμένοι ἀπὸ μαρμαρίνους φανούς καὶ ἀγάλματα περιέργων τεράτων.

Τὸ ἐσωτερικὸν τῶν αἰθουσῶν των δίδει τὴν ἐντύπωσιν τῆς πλήρους ἐρημώσεως. Εἰς

Κήπος με ανθισμένους κρίνους.

Ίαπωνικόν ἄροτρον.

μερικὰς ἐξ αὐτῶν οἱ τοῖχοι εἶναι ζωγραφισμένοι καὶ χρυσωμένοι· ἀλλ' ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ψάθας, ποὺ σκεπάζουν τὸ πάτωμα, δὲν βλέπει κανεὶς οὔτε ἓνα τραπεζάκι, οὔτε ἓνα μαξιλάρι, οὔτε καὶ ἓνα βάζο πορσελάνης μὲ κανένα χρυσάνθεμο.

Ἐν τούτοις, πρέπει κανεὶς νὰ ἀφαιρέσῃ τὰ παπούτσια τοῦ προκειμένου νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ ἐγκαταλελειμμένα αὐτὰ ἀνάκτορα. Ἡ ἰαπωνικὴ εὐγένεια ἐπιβάλλει καὶ μίαν ἄλλην ὑποχρέωσιν, ἐξ ὀνόματος τοῦ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὰ ἄλλα ἐπίσημα πρόσωπα ὀφειλομένου σεβασμοῦ. Διὰ νὰ περάσῃ κανεὶς εἰς τὰ ἰδιαίτερα δωμάτια τῶν ἀνακτόρων, δὲν ἀρκεῖ μόνον ν' ἀφαιρέσῃ τὰ παπούτσια του, οὔτε ν' ἀφήσῃ τὸ καπέλλο του εἰς τὴν εἴσοδον, καθὼς συνηθίζεται εἰς τὴν Δύσιν, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀφαιρέσῃ καὶ τὸ παλτό του καὶ νὰ εἰσέλθῃ χωρὶς οὐτὸ εἰς τὰς οὐδέποτε θερμοαινομένης αἰθούσας τῶν παλαιῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων, τῶν ὁποίων οἱ τοῖχοι εἶναι πολὺ λεπτοὶ καὶ ἀνίσχυροι νὰ παρεμποδίσουν τὴν εἰσβολὴν τοῦ χειμερινοῦ ψύχους. Πάντως χρειάζεται μεγάλη φαντασία διὰ νὰ κατορθώσῃ κανεὶς νὰ εὕρῃ κάποιον ἐνδιαφέρον εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ ἀνάκτορα τοῦ Κιότο. Εἰς τὴν πραγματικότητά καὶ ἂν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν των, ὁμοιάζουν περισσότερον μὲ τὰ τεράστια καὶ πολυτελῆ ἱπποστάσια τῆς Ἀγγλίας...

— Ὁ ναὸς μὲ τοὺς 33.333 θεοὺς.

Δὲν εἶναι δυνατόν ὁ ξένος ποὺ μεταβαίνει εἰς τὸ Κιότο, νὰ μὴν ἐπισκεφθῇ καὶ μίαν παγόδα, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα εἶναι γνωστὸν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἡ παγόδα αὕτη εἶναι ὁ ναὸς τῶν τριῶν χιλιάδων τριακοσίων τριάντα τριῶν θεῶν.

Ὁ ναὸς οὗτος καταλαμβάνει δλόκληρον πλειρὰν μιᾶς μεγάλης πλατείας τοῦ παλαιοῦ Κιότο. Τεράστια μπαμποῦ σκιάζουν τὴν ἱστορικὴν ταύτην πλατείαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν κατακλύσει ἀναρίθμητοι πωληταὶ εἰκονογραφημένων δελταρίων, ἐντύπων προσευχῶν καὶ ἄλλων ἱερῶν ἀναμνηστικῶν πραγμάτων.

Ὁ ναὸς τῶν 33.333 θεῶν εἶναι ξύλινος, ὅπως ὅλοι οἱ ναοὶ τῆς Ἰαπωνίας, δεδομένου δὲ ὅτι ἀριθμεῖ βίον πολλῶν αἰώνων, παρέχει τὴν ἐντύπωσιν ἐτοιμορρόπου κτιρίου.

Εἰς τὴν εἴσοδόν του σιγαντῇ κανεὶς ἓνα γιγάντιον μεταλλινὸν ἄγαλμα, τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖ νὰ χαρακτηρίσῃ κανεὶς ὡς πρόεδρον τῆς πολυπληθοῦς συνελεύσεως τῶν θεῶν τῆς Ἰαπωνίας, τὰ ἄγάλματα τῶν ὁποίων εἶναι τοποθετημένα κατ' ἀνάστημα εἰς τὸν ναὸν

αὐτόν, ποὺ ὁμοιάζει περισσότερον μὲ αἶθουσαν ἐκθέσεων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγαλμάτων ἀνέρχεται εἰς 33.333 ἀκριβῶς, αἱ δὲ διαστάσεις των ποικίλλουν περιέργως ἀπὸ τοῦ φυσικοῦ μεγέθους μέχρι τοῦ μεγέθους ἐνὸς ἐντόμου! Τὰ ἄγάλματα εἶναι ἀπὸ χρυσόν, ἀπὸ χαλκόν, ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν, ἀπὸ πολυτίμους λίθους σινικῆς προελεύσεως καί, τέλος, ἀπὸ ἀπλοῦν πυρίτην λίθον.

Μερικὰ ἔχουν κανονικὸν σχῆμα καὶ ἓνα χαμογελὸν θείας καλωσύνης. Ἄλλα, ἔχουν μίαν φυσιογνομίαν ποὺ προκαλεῖ τὸν τρόμον, διότι εἶναι μυστικὸν τῶν ἰαπώνων γλυπτῶν ἡ ἐπιτυχὴς ὄντως ἔκφρασις τῆς ὀργῆς καὶ τῆς φρίκης. Τέλος, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα, τῶν ὁποίων τὸ σχῆμα ἐνθυμίζει μᾶλλον τὸν ζωϊκὸν κόσμον μᾶλλον παρὰ τὴν θεϊαν ἐντέλειαν. Εἶναι τὰ ἄγάλματα μερικῶν θεοτήτων μὲ ἀμέτρητα πόδια καὶ χέρια, αἱ ὁποῖαι ὁμοιάζουν μὲ τερατώδη καβούρια...

— Ὁ ναὸς καὶ τὰ ἄγάλματά του.

Ὁ ναὸς οὗτος διατηρεῖ πάντοτε, μὲ μίαν ἀλάθητον ἀκρίβειαν, τοὺς 33.333 τῶν θεῶν του. Κατὰ τὸ πέρασμα τῶν αἰώνων συνέβησαν πολλὰ γεγονότα, πόλεμοι, πυρκαϊαί, ἐπιδρομαί, συνέπεια τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ μείωσις, συχνὰ δὲ καὶ ἡ παντελὴς ἐξαφάνισις, τῶν θεῶν τοῦ ναοῦ. Καὶ ὅμως οὐδέποτε ἔμεινε κενός. Οἱ βόνζοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ φύλακες καὶ οἱ ὑπηρέται τοῦ ναοῦ, ἐφρόντισαν πάντοτε νὰ ἔχουν τελείως συμπληρωμένην τὴν συλλογὴν των. Ἄλλως τε, κοντὰ εἰς τὸν ναὸν εὐρίσκονται ἄπειρα ἐργαστήρια, ὅπου κατασκευάζονται νέα διαρκῶς ἄγάλματα θεῶν καὶ θεαινῶν.

— Ἡ θαυματουργὸς πηγὴ καὶ ἡ τεκνοποιεῖα τῶν ἰαπωνίδων.

Ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη ὀνομαστὴ παγόδα εἰς τὸ Κιότο, καὶ μένει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως, ἐπάνω εἰς ἓνα λόφον, ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ θαυμάσῃ τὸ πανόραμα τῆς Ἀγίας Πόλεως, μὲ τὰς συνοικίας, τὰ πάρκα καὶ τὰς διώρυγας τῆς.

Εἰς ὁρισμένας ἐποχὰς τοῦ ἔτους ἄπειροι γυναικες ἔρχονται νὰ προσκυνήσουν εἰς τὴν παγόδα αὕτην. Εἰς τὴν βάσιν τοῦ ναοῦ τῆς εὐρίσκεται μία θαυματουργὸς πηγὴ, ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς ὁποίας ἔρχεται νὰ πιῇ κάθε παντρεμένη, ποὺ ἐπιθυμεῖ ν' ἀποκτήσῃ ἐντὸς ἔτους τέκνον!

Κάποτε—τί παράδοξος ἀλήθεια!—τὸ νερὸ τῆς πηγῆς αὐτῆς ἐπιφέρει τὸ ἴδιον ἀποτέ-

λεσμα και εις τας ωραιας «μουνμέ», αι οποιαι εν τούτοις εξακολουθουν να γυριζουν εις τους δρόμους με το κένισμα της ανύπανδρης.

Αι Ιαπωνίδες των λαϊκών τάξεων αισθάνονται υπερηφάνειαν, όταν ημπορούν να περιπατούν φέρονσαι εις την πλάτην των το φορτίον ενός μπεμπέ που τρώγει, γελᾷ, κλαίει ἢ κώνει ὅτι ἄλλο θέλει εἰς αὐτήν τὴν θέσιν. Ἡ Ἰαπωνὶς γνωρίζει τοὺς κινδύνους οἱ ὅποιοι τὴν ἀπειλοῦν· γνωρίζει ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνδρός· καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτε εὐκολώτερον τοῦ διαζυγίου. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐπ' ὀφθαλμοῖς διακῶς εἶτε διὰ τῆς θείας, εἶτε διὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπεμβάσεως, νὰ γνωρίσῃ ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερον τὴν μητρότητα.

— Τὰ ἀνθρώπινα λιπάσματα.

Οἱ ξένοι πεοιγηταί, πολὺ σιγνά, ὅταν βαδίζουν εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἰαπωνικῶν πόλεων, αἰσθάνονται κάποιαν ἀφορήτως δυσάρεστον ὀσμήν. Ὑποθέτοντες κατ' ἀρχὰς ὅτι ἡ ὀσμή αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὰ πέριξ καταστήματα, στρέφουν πρὸς αὐτὰ τὰ ἀηλιπυμένα βλέμματά των. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν ποτε νὰ προέρχεται ἀπὸ ἐκεῖ.

Ἀνάμεσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν, πού τοὺς ἀκολουθοῦν, καθὼς συμβαίνει πάντοτε εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ὅταν διασχίζει τοὺς δρόμους καμμιὰ ὁμάς πεοιγητῶν, βλέπουν αἰφνης νὰ προχωρῇ ἕνας ἡμίγυμνος Ἰάπων, ὁ ὁποῖος στηρίζει εἰς τοὺς ὤμους τοῦ κοντόν, ἀπὸ τὰς ἄκρας τοῦ ὁποῖου κρέμονται δύο κουβάδες. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι κηπουρός, καὶ παραδέχεται, ὅπως οἱ πλείστοι τῶν Ἰαπώνων καὶ τῶν κί-ζων καλλιεργητῶν, ὅτι δὲν ὑπάρχει καλύτερον λίπασμα διὰ τὰ φυτὰ ἀπὸ τὴν κόπρον τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ περιεχόμενον τῶν δύο κάδων τοῦ προορίζεται διὰ τὰ ἄνθη τοῦ κήπου του. Ὅσα ἀπεγνωσμένα νεύματα καὶ ἄν τοῦ κάμετε νὰ ἀπομακρυνθῇ ὅσον γρηγορώτερα ἡμπορεῖ, αὐτὸς χαμογελᾷ μετὰ δάκρυον, ὡς νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἐννοήσῃ περὶ τίνος πρόκειται. Καὶ ὅμως, ἐννοεῖ πολὺ καλὰ καὶ χαμογελᾷ ἀπὸ λεπτότητα, διὰ νὰ μὴ δείξῃ τὴν περιφρόνησιν πού αἰσθάνεται διὰ τὰς γελοίας προλήψεις τῶν εὐρωπαίων!

— Τὰ νεώτερα ξενοδοχεῖα καὶ ἡ διαφύμις των.

Εἰς ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα τῆς Ἰαπωνίας ὑπάρχουν ἐπιγραφαὶ μετὰ πρακτικὰ καὶ χρησιμὰ ἀποφθέγματα, εἰς τὰ περισσότερα δὲ ἐξ αὐτῶν ὑπάρχει μία στερεότυπος εἰκὼν,

ἀπεικονίζουσα ἕνα σμήνος ποιλιῶν, τὰ ὅποια περηνγίζουσιν γύρω ἀπὸ ἀνθισμένον δένδρον.

Τὴν ἐξήγησιν τῆς ἑαρινῆς αὐτῆς σκηνῆς ἡμπορεῖ νὰ εὖρη κανεὶς εἰς τὸ «Μέγα Ξενοδοχεῖον» τοῦ Κιότο, εἰς μίαν αἰθουσαν τοῦ ὁποῖου ὑπάρχει, κάτωθεν τῆς εἰκόνος αὐτῆς, τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα, Ἰαπωνιστὶ καὶ Ἀγγλιστί:

«Τὸ ξενοδοχεῖον εἶναι μία δαμασκηναία,

ᾧ φερωμένη γλυκοὺς καρπούς,

ᾧ καὶ οἱ ξένοι τοῦ εἶναι τ' ἀηδόνια,

ᾧ πού βρίσκουν καταφύγιον στὰ κλαδιά της».

Ἡ ἱστορία τοῦ τετραστίχου εἶναι διδακτικωτάτη. Οἱ κυριώτεροι Ἰάπωνες ξενοδόχοι, συνελθόντες εἰς σύσκεψιν εἰς τὸ Τόκιο, ἀπεφάσισαν, μετὰ ἄλλων μέσων διαφημίσεως, καὶ τὴν ἀνάθεσιν εἰς ἕνα Ἰάπωνά ποιητὴν τῆς συγγραφῆς μιᾶς μπαλλάντας, ἐξυμνοῦσης τὴν ὑπεροχὴν τῶν ξενοδοχείων εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ Ἀνατέλλοντος Ἡλίου. Ἡ ἰδέα εἶναι πράγματι ἀξία πάσης προσοχῆς. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι οὐδέποτε οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ ξενοδόχοι ἔχουν μίαν τόσον ὥραιαν ἔμπνευσιν.

Τὰ νεώτερα ξενοδοχεῖα εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἀριθμοῦν βίον ἐλαχίστων ἐτῶν. Εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας, τὰ ξενοδοχεῖα ἀκολουθοῦν τὴν παλαιὰν παράδοσιν. Δέχονται τοὺς ξένους, καθὼς οἱ εὐπατριῶται τοῦ μεσαίωνος τοὺς προσκυνητάς. Δὲν ἔχουν τιμὸς ὀρισμένους, οἱ δὲ διευθύνται οἱ αἱ διευθύντριαί των κοκκινίζουσιν ἀπὸ ἐντροπὴν ὅταν τοὺς ὁμιλήσῃ κανεὶς περὶ χρημάτων. Ὁ ξένος, ἀναχωρῶν ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον, ἀφήνει εἰς τὸν ξενοδόχον, ὅτι νομίζει δίκαιον καὶ λογικόν, μαζί μετὰ τὴν αἰώνιαν εὐγνωμοσύνην του διὰ τὴν φιλοξενίαν πού τοῦ παρέσχον.

Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν νεωτέρων ξενοδοχείων μετὰ τὰ πολλὰ πατώματα, δανεισθέντες ἀπὸ τὴν Δύσιν, ἐκτὸς τῆς ρετιγκότας των καὶ τὰ οὐστήματα τῶν ξενοδόχων τῆς, καί, θιλήσαντες νὰ πρωτοτυπήσουν, χωρὶς ν' ἀπομακρυνθοῦν τῶν παλαιῶν καλῶν παραδόσεων τῆς χώρας των, κατέληξαν εἰς τὴν συνεργασίαν ἑνὸς ποιητοῦ. Καὶ ἀσφαλῶς οἱ σύγχρονοι Ἰάπωνες ξενοδόχοι πού αὐτοπαρὰλληλίζονται μετὰ τὰς ἀνθ' ὁμῆνες δαμασκηναίας, εἶναι πολὺ καλύτεροι ψυχολόγοι ἀπὸ τοὺς διευθυντάς εὐρωπαϊκῶν καὶ ἀμερικανικῶν «Πάλας» πού ὑποδέχονται τοὺς ξένους μετὰ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν ἀκαταδεξίαν πραγματικῶν μοναρχῶν. Ποῖος ἡμπορεῖ, ἀλήθεια, νὰ συζητήσῃ περὶ τῆς τιμῆς ἢ νὰ κάμῃ παζάρια μετὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος τὸν παρωμοίωσε μετὰ ἀηδόνι;

10.— ΝΑΡΑ, Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΠΟΛΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΛΑΦΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΤΗΣ

— Ἀπὸ Κιότο εἰς Νάραν.

Μεταξὺ Κιότο καὶ Νάρας, τῆς πρωτευούσης τῆς νήσου Χόντο (Χονσου), 41 χιλιομέτρα νοτιοανατολικῶς τοῦ Κιότο, ὑπάρχουν πολυάριθμοι κάμποι, πού εἶναι φυτευμένοι μετὰ τεῖοδενδρά. Τὰ δενδράκια αὐτὰ ἔχουν ὕψος τὸ πολὺ ἑνὸς μέτρου καὶ εἶναι φυτευμένα κατὰ σειράν, φαινόνται δέ, ἕνεκα τοῦ σχήματός των, ὡς ἂν μικροσκοπικαὶ πορτοκαλλέαι.

Τὴν ἀνοιξιν οἱ καλλιεργηταὶ ἀπλώνουν πάντες ἐπάνω ἀπὸ τὰ τεῖοδενδρά, διὰ νὰ τὰ προστατεύσουν ἀπὸ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους πού ἔρχονται ἀπὸ τὸ Ἰαπωνικὸν ἀρχιπέλαγος. Ἐκτὸς αὐτοῦ αἱ τεῖοφυτεῖαι ἔχουν παραπλείρως τῶν ὀλοκλήρους φάλαγγας Ἰνδοκαλάμων, αἱ ὅποια τὰς προστατεύουν ἐναντίον τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν.

Ἡ πόλις Ὀτσου εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἀγορὰ τσαγιοῦ τῆς Ἰαπωνίας. Πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι τὸ Ἰαπωνικὸν τσαῖ εἶναι πολὺ δυνατότερον ἀπὸ τὸ Κινεζικόν. Λέγεται ὅτι τὸ τσαῖ τοῦ Ὀτσου ἐξασκᾷ τέτοιαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὥστε ἀρκοῦν δύο φλυτζάνια, διὰ νὰ ἔχῃ κανεὶς ἀπνίαν ὀλόκληρον νύκτα.

— Ἡ πόλις τῶν ἐλαφιῶν.

Ἡ Νάρα εἶναι ἡ ἀρχαιοτέρα πόλις τῆς Ἰαπωνίας, ἡ πρώτη τὴν ὁποίαν κατέκτησαν οἱ Μικάδοι, εἰς μίαν ἐποχὴν ἱστορικῶς ἀνεξακρίβωτον, τότε πού εἶχον συχνὰς σχέσεις μετὰ τοὺς θεοὺς, τοὺς προγόνους των, ἡ δὲ ἱστορία τῆς χώρας, ἀποτελουμένη ἀπὸ σειρὰν μυθολογικῶν θρύλων, ἔκαμνε ἀκόμη σύγχυσιν μετὰ τὴν ἡρώος καὶ θεότητος.

Κατὰ τὴν παράδοσιν ἕνας ἀπὸ τοὺς θεοὺς τῆς Ἰαπωνικῆς μυθολογίας, ἦλθεν εἰς τὴν Νάραν ἱππεύων ἕνα μεγάλο ἐλάφι, ἐκτοτε δὲ συμπαθοῦν πολὺ εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν τὰ ἐλάφια.

Τὸ ἱερὸν Ἄλσος τῆς Νάρας εἶναι γεωᾶτον ἀπὸ τὰ ὥραια αὐτὰ ζῶα, τὰ ὅποια περιφέρονται ἀφόβως εἰς τοὺς δρόμους καὶ κοιτουλοῦν ἀπαλὰ· ἀπαλὰ τοὺς διαβάτας, ὅσους οὗτοι δὲν ἐννοοῦν νὰ τοὺς δώσουν τίποτε νὰ φάιν.

Ὅπως ὅλαι αἱ πόλεις εἰς τὰς ὁποίας συχναῖον προσκυνηταί, ἔτσι καὶ ἡ Νάρα εἶναι γεμάτη πανδοχεῖα καὶ μικρομάγαζα, εἰς τὰ ὅποια πωλοῦνται διάφορα ἱερὰ ἀντικείμενα

καὶ ἄλλα «ἐνθύμια». Τὰ αἰωνόβια δένδρα τῆς Νάρας δὲν εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ Νίκκο, οὐδὲ ὑπάρχουν ἐδῶ ποτάμια καὶ τὰ ἀφθονα νερά, πού, ὅπως εἶδομεν, κελαρῦζουν κοντὰ εἰς τὰ μανωλεῖα τῶν δύο σιογκούν.

Ἀλλ' οἱ λόγοι τῆς Νάρας εἶναι ὕγραὶ καὶ καταπράσινοι ἀπὸ χλόην, διότι ἐπάνω ἀπὸ τὰ πυκνὰ θαμνώματα των εὐρίσκονται ἀπῆροι μικραὶ λίμναι καὶ καθαρὸ νερό. Οἱ θάμνοι των μάλιστα εἶναι πικρότεροι ἀπὸ τοὺς θάμνους τοῦ Ἀγίου Ὄρους, τὰ δὲ ἐλάφια πού ζοῦν εἰς τὸ δάσος τῆς Νάρας, ἀναπηδοῦν θορυβωδῶς ἐξ αὐτοῦ διὰ νὰ κατεβοῦν εἰς τὸν μεγάλον δημόσιον δρόμον.

Τὰ ζῶα αὐτὰ ἕνα πρόγονον τῶν ὁποίων ἱππευσεν, ὡς εἶπομεν, ὁ ταξιδευτὴς θεός, τὰ φωνάζουν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν «κοκό», ἴσως διότι εἰς τὸ χαϊδευτικὸν τοῦτο ὄνομα ἀκούουν εὐκολώτερα τὰ ἄλλως τόσον ὠμορφα ἐλάφια τῆς Νάρας.

Ὅταν εἰσέρχεται κανεὶς εἰς τὸ πάρκο, πλῆθος χαριτωμένων κοριτσιῶν τρέχει πορὰ πλεύρως εἰς τὰς κορούμας τῶν ἐπισκεπτῶν. Τὰ κορίτσια αὐτὰ εἶναι πωλήτριαι εἰδικῶν μπισκότων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν προσφιλεῖ τροφὴν τῶν ἐλαφιῶν.

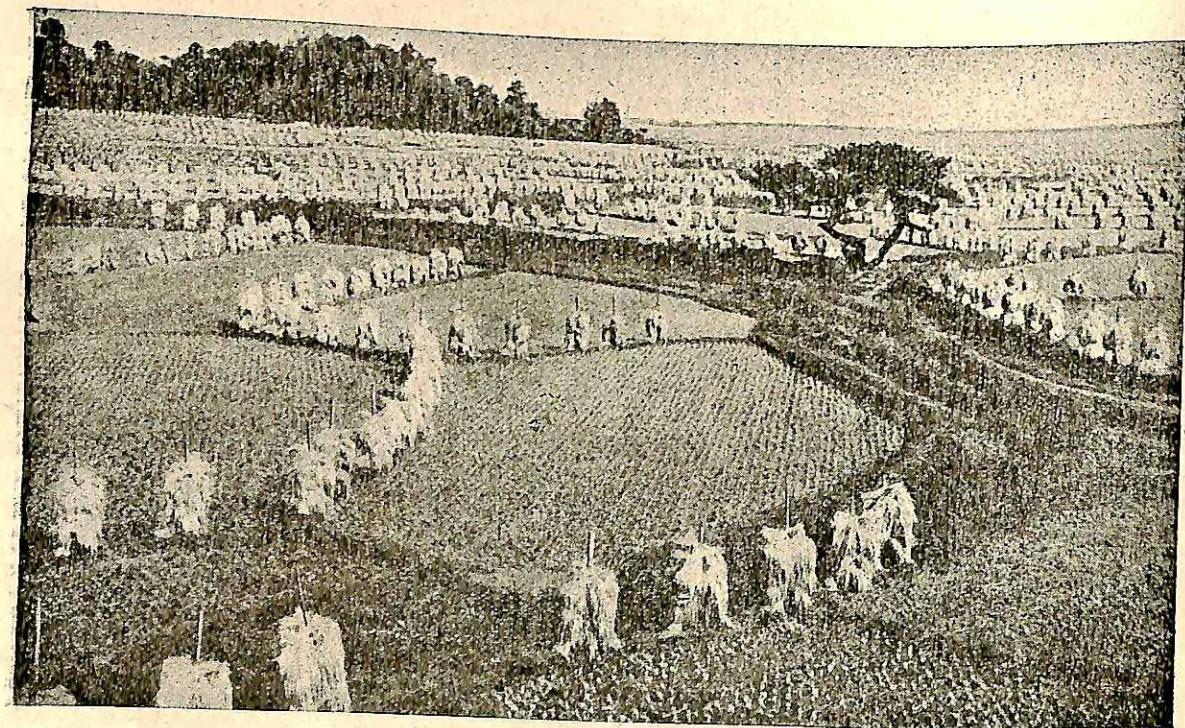
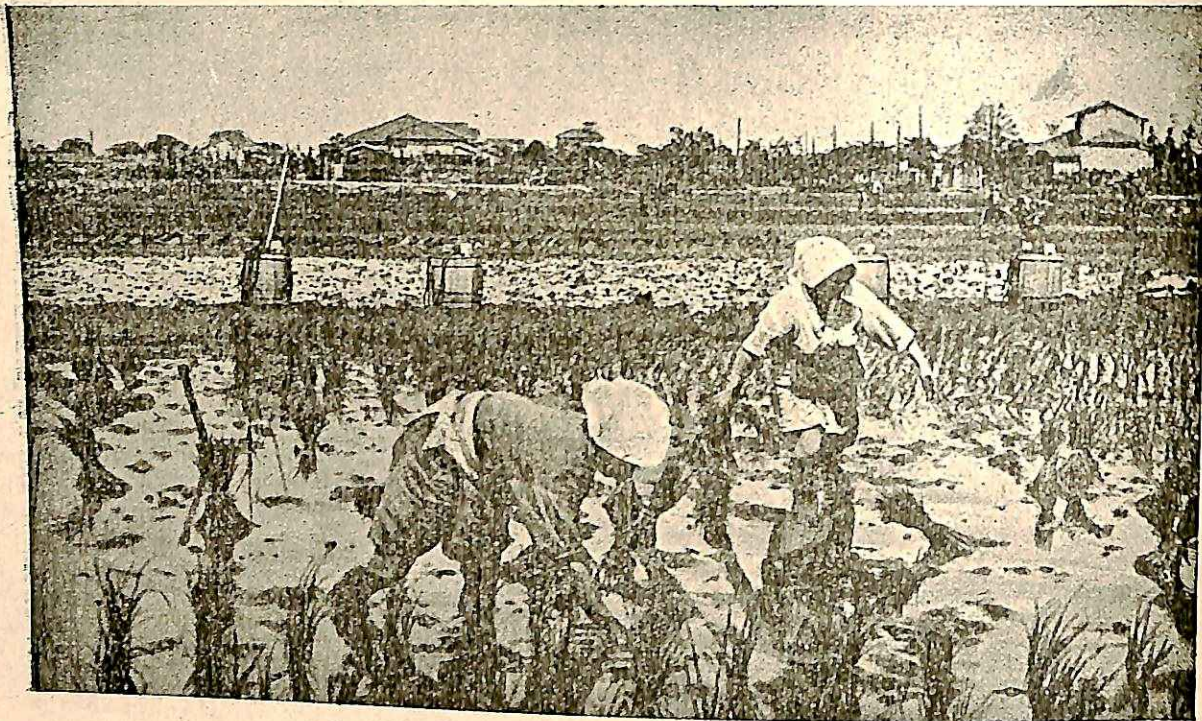
Φυσικὰ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ κανεὶς τὴν χειρονομίαν αὐτὴν πρὸς τοὺς ἀπογόνους ἐκείνου, πού ἐβρίστασε τὸ βάρος ἑνὸς θεοῦ. Καὶ ἔτσι, ἀφοῦ πληρώσῃ κανεὶς τὰ πρώτα μπισκότα, τόσοι οἱ ἄνθρωποι πού σύρουν τὰς κορούμας, ὅσον καὶ αἱ νεαραὶ πωλήτριαι, σταματοῦν καὶ ἀρχίζουν νὰ φωνάζουν:

— Κοκό!... Κοκό!...

Καὶ τὰ ἐλάφια σπεύδουν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἀνάλαφρα καὶ κομψά!

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅμως ὅτι μόνον τὰ νέα ἐλάφια τῆς Νάρας ἔχουν κέρατα. Τὰ γηραιότερα ἔχουν τελείως γυμνήν τὴν κεφαλὴν των καὶ τοῦτο διότι κάθε χρόνον, κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ταξιδιωτοῦ θεοῦ, οἱ φύλακες τοῦ πάρκου, ἀφοῦ παρασύρουν διὰ δόλου τὰ ἐλάφια, τὰ παραδίδουν εἰς τοὺς «βόλζους» τοὺς μοναχοὺς, οἱ ὅποιοι ἀποκόπτουν τὰ κέρατά των, διὰ νὰ κατασκευάσουν ἐξ αὐτῶν διάφορα ἀναμνηστικά, τὰ ὅποια ἀποστέλλουν εἰς τὰς πλουσιωτέρας οἰκογενεῖας τῆς Ἰαπωνίας.

Τὰ ἐλάφια τῆς Νάρας δὲν εἶναι καθόλου δειλά. Πλησιάζουν τοὺς ἐπισκέπτας μετὰ

Ρυζοφυτεΐαι : Ἀνω : ξερρίζωμα. Κάτω : συγκομιδή.

γάλην ἐμπιστοσύνην, βέβαια ὅτι κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ τοῦς κάμη κακὸν καὶ ὅτι, ἀπεναντίας θὰ τὰ περιποιηθῇ. Ὅταν δὲ κανένα σκυλλὶ διεισδύσει ἐντὸς τοῦ πάρκου, τότε γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἀρχίζουν τὴν καταδίωξίν του, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ τρομάξῃ τὰ εἰρηνικὰ ἐλάφια, ποὺ εἶναι οἱ ἀπόλυτοι κύριοι τοῦ ἄλλου.

Τὰ ἐλάφια βαδίζουν δίπλα εἰς τὰς κορούμας καὶ τρίβουν τὴ μούρη των ἐπάνω εἰς τὸ στήθος τῶν ξένων. Ὅταν κανένας ἐξ αὐτῶν ἔχῃ μαζί του πακέττα, ἀπλώνουν τὸν λαιμόν των καὶ τὰ μυρίζουν, ἀλλ' οὐδέποτε τολμοῦν νὰ τὰ δαγκάσουν. Εἶναι Ἰαπωνικὴ πράγματι ἡ λεπτότης τῶν ἐλαφίων τῆς Νάρας.

Ὅταν τοὺς δώσετε κανένα μπισκότο, σκύβουν τὸ κεφάλι των διὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσουν καὶ σπεύδουν ἀμέσως νὰ ἐπικαλεσθοῦν τὴν γενναιοφροσύνην ἄλλου ἐπισκέπτου.

— Ἡ «σύναξις» τῶν ἐλαφίων.

Ὅταν ἔρχονται εἰς τὴν πόλιν πολλοὶ ξένοι καὶ συγκεντρώνεται τὸ ποσὸν ποὺ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀποξημίωσιν τῶν δασοφυλάκων τῆς Νάρας, λαμβάνει χώραν ἡ σύναξις τῶν ἐλαφίων.

Ἐνας Ἰάπων μετ' ὑψίστου κιμονό, κεντημένον εἰς τὴν πλάτην μετ' ἑνα τεράστιον λευκὸν χουσανθέμον, τρέχει σαλπίζοντας εἰς τοὺς ἐρημικοὺς δρόμους τοῦ πάρκου, ἐνῶ συγχρόνως οἱ δασοφύλακες φωνάζουν :

— Κοκό!... Κοκό!...

Καὶ εἰς τοὺς ἤχους τῆς σάλπιγγος ἐμφανίζεται εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πάρκου ἕνα ὁλόκληρον πλῆθος ἐλαφίων, ποὺ τρέχουν ὡσὰν χεῖμαρος πρὸς τὸ μέρος τῶν ξένων. Αἱ «μουσμε», ποὺ πωλοῦν μπισκότα, κάμνουν χουσές δουλειές καὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταφέρουν νέα διαρκῶς πανέρια μετ' ὑψίστου. Διότι τὰ ἐλάφια δὲν χορταίνονται πολὺ εὐκόλα, μερικὰ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι τόσο ἀπαιτητικά, χωρὶς νὰ παύουν ὅμως νὰ εἶναι καὶ εὐγενῆ, ὥστε τρίβουν μετ' ἀκριβὴν ἐπιμονὴν τὸ κεφάλι των εἰς τὴν πλάτην τῶν ξένων ποὺ τοὺς προσφέρουν φαγητόν, διὰ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσουν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν χειρονομίαν των.

— Οἱ φωτισμένοι λόφοι.

Ἐνα ἄλλο περίφημον θέαμα τῆς Νάρας εἶναι οἱ φανοὶ ἢ τόρος, καθὼς τοὺς ὀνομάζουν. Εἰς τὰς πλαγιάς τῶν λόφων, ὅπου εὐρίσκονται βουδικαὶ ἢ σιντοϊκαὶ παγόδαι, οἱ δρόμοι ἔχουν μίαν τριπλὴν σειρὰν λιθίνων

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

φανῶν, οἱ ὅποιοι μίαν φορὰν τὸν χρόνον, ἀνάβουν καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Τὸ θέαμα τῶν φωτισμένων λόφων εἶναι τόσο γοητευτικόν, ὥστε χιλιάδες ἀνθρώπων σπεύδουν ἀπὸ τὰς πλέον ἀπομακρυσμένας πόλεις τῆς Ἰαπωνίας διὰ νὰ τὸ θαυμάσουν.

Κατὰ τὴν νύκτα αὐτὴν ὅλαι αἱ παγόδαι ἀνάβουν τὰ φῶτα των, ποὺ ὁμοιάζουν μετ' ὅλα τοῦ «ἄλλου κόσμου». Οἱ ἀπὸ γρανίτην τόρος, σκεπασμένοι ἀπὸ βρύα, φαίνονται ὅτι ἀφυπνίζουν κάποιαν ὑπερφυσικὴν ζωὴν μέσα εἰς τὸ σκότος τοῦ ἡσυχάζοντος δάσους.

— Ἱεραὶ χορεύτριαι καὶ ἱερὰ ζῶα.

Εἰς μίαν παγόδα τῆς Νάρας ὑπάρχουν δύο ἱεραὶ χορεύτριαι τῆς σιντοϊκῆς θρησκείας ποὺ χορεύουν. Αὐταὶ δὲν εἶναι τόσο σοβαραὶ, ὅπως ἦτο ἡ Ἱέρεια τοῦ Νίκκο, καὶ ἐνῶ χορεύουν χαμογελοῦν καὶ ῥίπτουν κάποιον κᾶπου καὶ ἀπὸ μιὰ ματιὰ εἰς τοὺς λευκοὺς, οἱ ὅποιοι τὰς παρακολουθοῦν. Τὸ ντύσιμό των ἔχει κάποιαν κομψότητα, προσδίδει κάποιαν φιλαρέσκειαν, φανερώνει τὸν πόθον τῶν ἱερειῶν αὐτῶν, νὰ παραμείνουν γυναῖκες.

Εἰς ἕνα μικρὸν σταῖλον φυλάσσεται ἕνα κατάλευκον μικροσκοπικὸν ἄλογον, μετ' ὑψίστου καὶ κόκκινα μάτια. Θεωρεῖται καὶ αὐτὸ ἱερὸν, ἐπεὶδὴ κάποιος ἄλλος θεὸς ἐπῆγεν ἄλλοτε εἰς τὴν Νάραν ἐπάνω εἰς λευκὸν ἄλογον. Καὶ οἱ «βόνζοι» τὸ περιποιοῦνται μετ' ὁλοκατέστησιν καὶ προσπαθοῦν νὰ ἔχουν πάντοτε διαθέσιμον ἕνα τέτοιο ἄλογον, διὰ τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ θεὸς καὶ κύριός των θὰ ἀπεφάσιζε καὶ πάλιν νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖ.

Εἰς τὸ ἱερὸν ἄλσος, ἐκτὸς τῶν ἐλαφίων καὶ τοῦ λευκοῦ ἄλλου, εἰς τὸ ὅποion οἱ ἐπισκέπται προσφέρουν μπισκότα καὶ ζάχαρι, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ζῶα θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος. Εἰς τὰς λίμνας τῆς Νάρας κολυμβοῦν ἀπείρα χουσοκόκινα ψάρια, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ἐπίσης ἱερὰ: τὰ τρέφονται ἀπὸ τῶν ἑτῶν, ὥστε νὰ προσλαμβάνουν τεραστίας διαστάσεις.

Κοντὰ εἰς τὴν λίμνην οἱ κάτοικοι τῆς Νάρας ἔδρυσαν ἀγορὰς λουλουδιῶν καὶ φυτῶν, αἱ ὁποῖαι μαρτυροῦν τὴν ἱκανότητα τῶν Ἰαπώνων κηπουρῶν, ποὺ κάμνουν ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον.

— Αἱ δύο Ἰαπωνίαι. — Παραδόσεις καὶ νέα ἰδέαι.

Τὸν χειμῶνα κάμνει εἰς τὴν Νάραν πάρα πολὺ κρύο. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει πολλοὺς Ἰάπωνας νὰ περιφέρονται σχεδὸν γυμνοὶ εἰς

τὸν σταθμόν, κοντὰ εἰς τὰ βαγόνια, ἀπὸ τὰ ὅποια πίπτουν κομμάτια πάγου. Μέσα εἰς τὰ βαγόνια, ἀντιθέτως, ὑπάρχουν ἐργάται, ντυμένοι ὅπως οἱ συνάδελφοί των τῆς Δύσεως, στρατιωτικοὶ μὲ εὐρωπαϊκὴ στολή, καὶ γυναῖκες μὲ κάποιον ἀέρα ἀνεξαρτησίας, ποὺ κερδίζουν μόναι των τὸ ἡμερήσιον ρύζι των.

Προφανῶς ὑπάρχουν δύο Ἰαπωνίαι, ἡ μία ἡ ὁποία εἰσῆλθεν ὀλοταχῶς εἰς τὴν κίνησιν τῆς παγκοσμίου προόδου, καὶ ἡ ἄλλη, ἡ πρωτόγονος, ἡ ὁποία ἐννοεῖ νὰ μείνῃ πιστὴ εἰς τὴν παράδοσιν. Ἄλλ' ἡ ἀνώμαλος αὐτὴ κατάσταση δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραταθῇ ἐπ' ἄπειρον. Ἡ Ἰαπωνία πρέπει νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, ἐὰν θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὴν πατροπαράδοτον ὁργάνωσιν τῆς. Ἐὰν ἀντιθέτως θέλῃ νὰ προοδεύσῃ, πρέπει νὰ παύσῃ νὰ στρέφῃ τὰ βλέμματά της πρὸς τὰ ὀπίσω.

Ἡ Ἰαπωνία τῶν παραδόσεων, ἡ Ἰαπωνία τῶν ἱερῶν δασῶν καὶ τῶν θρησκευτικῶν θρύλων, εἶναι μία πραγματικότης ἀναμφισβήτητος. Ἐξ ἴσου ἀναμφισβήτητος ὅμως εἶναι καὶ ἡ πραγματικότης τῆς Ἰαπωνίας τῶν ἐργατικῶν μαζῶν, τῆς Ἰαπωνίας ποὺ συναντᾷ κανεὶς εἰς τὰς μεγάλας βιομηχανικὰς πόλεις.

Ὁ σοσιαλισμὸς ἀποκιτᾷ καθημερινῶς καὶ νέους ὁπαδοὺς καὶ αἱ ἐπαναστατικαὶ ἰδέαι ὑποκάπτουν σιγὰ-σιγὰ τὸ παλαιὸν οἰκοδόμημα. Τὰ ὄργανα τῆς δημοσίας τάξεως ἐθανάτωσαν καὶ θανατώνουν πολλοὺς κατηγορηθέντας ἐπὶ σοσιαλιστικῇ προπαγάνδᾳ. Ἐνας διάσημος Ἰάπων σοσιαλιστὴς ἐφονεύθη ἐντὸς τῶν φυλακῶν ὑπὸ ἐνὸς μοιράρχου. Καὶ εἶναι μὲν βέβαιον ὅτι ὁ τελευταῖος κατεδικάσθη διὰ τὴν πρᾶξιν τοῦ ταύτην εἰς πολλῶν ἐτῶν καταναγκαστικὰ ἔργα, ἀλλ' οἱ δικασταὶ ἐζήτησαν τὴν ἐπιείκειαν τῶν ἐνόρκων, διότι ὁ φονεὺς προέβη εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτὴν «ἐν ἡθικῇ συγχύσει εὐρεθεὶς καὶ νομίζων ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὑπηρετεῖ τὴν πατρίδα του».

Ἄλλ' ἡ μεταβολὴ ἐπέρχεται βαθμιαίως. Δὲν εἶναι ἄνευ σημασίας τὸ γεγονός ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἰάπωνες δὲν διστάζουν νὰ πυροβολοῦν ἐναντίον τοῦ Μικάδου, ὁ ὁποῖος ὡς γνωστόν, θεωρεῖται ἀπόγονος τῶν θεῶν καὶ διὰ τὸν ὅποιον ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι πολλάκις, εἰς τὰς κρίσιμους περιστάσεις, συνομιλεῖ μὲ τοὺς θεοὺς καὶ λαμβάνει τὰς ὁδηγίας των.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Μοῦτσο - Χίτο, ὁ ἀληθινὸς πατὴρ τῆς σημερινῆς Ἰαπωνίας, τοῦ ὁποῖου ἡ βασιλεία θεωρεῖται ἀπὸ τὰς ἐνδοξότερας, ὑπέστη ἀποτυχούσαν δολοφονικὴν ἐπίθεσιν. Ἐπίσης ὁ νέος Αὐτοκράτωρ ἐπυροβλήθη καὶ αὐτὸς ἀπὸ ἑνα ἐργάτην. Ὅσοι ἔχουν ζήσει εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ἐννοοῦν

πόσον μεγάλην σημασίαν ἔχει τὸ γεγονός αὐτὸ καὶ ποίαν μεταβολὴν ἐξυπακούει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Ἰαπώνων.

Παρ' ὅλην τὴν μεταβολὴν αὐτὴν, κατὰ βάθος οἱ Ἰάπωνες παραμένουν πιστοὶ εἰς τὰς παραδόσεις των. Ἀκόμη καὶ οἱ σοσιαλισταὶ εἶναι σοσιαλισταὶ κατὰ τὸν ἰδικόν των τρόπον, τὰ διδάγματα ποὺ ἐπῆραν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὸ παράδειγμα τῆς Ρωσίας, τὰ ἐτροποποίησαν καὶ τὰ προσήρμοσαν εἰς τὸν χαρακτῆρα των καὶ εἰς τὸ περιβάλλον των.

Ἡ πλειοψηφία ὅμως παραμένει ἀκόμη συντηρητικὴ καὶ εἰς ἄκρον ἐθνικόφρων. Ὁσάκις γίνονται κινήματα ἀναρχικὰ ἢ σοσιαλιστικὰ ἢ κομμουνιστικά, δημιουργεῖται κατόπιν τρομερὰ ἀντίδρασις τῶν συντηρητικῶν.

Ἡ ἐμμονὴ τῶν Ἰαπώνων εἰς τὰς παραδόσεις φαίνεται κυρίως εἰς τὰς ἐορτάς. Εἰς τὴν Νάραν αἱ ἐορταὶ προσλαμβάνουν μεγαλοπρεπὴ χαρακτῆρα. Λαμβάνουν μέρος εἰς αὐτὰς Ἰάπωνες ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς χώρας. Βλέπει κανεὶς τότε ἐκεῖ μόνον μίαν Ἰαπωνίαν, ἡ ὁποία δὲν ὁμοιάζει διόλου μὲ τὴν Ἰαπωνίαν ποὺ ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ξένου, ὁ ὁποῖος τὴν ἐπισκέπτεται δι' ὀλίγας ἡμέρας.

Κατὰ τὰς πατροπαράδοτους ἐορτάς των οἱ Ἰάπωνες ἀποκαλύπτονται ποῖοι πραγματικῶς εἶναι καὶ ποῖοι ἦσαν μέχρι σήμερον. Διότι ὁ σημερινὸς Ἰάπων, ὁ Ἰάπων ποὺ βλέπομεν εἰς τὰς μεγαλουπόλεις τῆς χώρας καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δὲν εἶναι ὁ πραγματικός. Ὁ Ἰάπων γνωρίζει νὰ μιμῆται, νὰ ὑποκρίνεται, νὰ προσποιῆται. Καὶ ἔχει τέτοια ἐπιτηδειότητα πρὸς τοῦτο, ὥστε νὰ μὴ προδίδεται καθόλου καὶ νὰ δίδῃ εἰς τὴν προσποίησίν του μίαν φυσικότητα ἐκπληκτικὴν καὶ ἐξαπατοῦσαν.

Ὁ Ἰάπων τῶν μεγαλουπόλεων, ὁ μορφωμένος, ὁ κοσμογυρισμένος, εἶναι Εὐρωπαῖος ἢ Ἀμερικανὸς εἰς ὅλα του. Εἰς τὸ ντύσιμόν του, εἰς τὴν ὁμιλίαν του, εἰς τοὺς τρόπους του, εἰς τὰς διασκεδάσεις του, εἰς τὰς χαρὰς καὶ τὰς λύπας του.

— Αἱ μεγάλαι λαϊκαὶ ἐορταί.

Κατὰ τὰς μεγάλας λαϊκὰς ἐορτάς τῆς Νάρας, ὁ Ἰάπων ξεσκεπάζεται. Ὁ διάκοσμος τῶν δρόμων, μὲ πλήθος χαρτίνων ἀναπαραστάσεων καὶ φανῶν καὶ ζωγραφιῶν καὶ γραμμάτων καὶ ἀψίδων καὶ ἐξεδρῶν ποὺ μεταβάλλουν κάθε γωνίαν εἰς σκηνὴν θεάτρου καὶ κάμνουν τὸν ξένον νὰ νομίζῃ ὅτι εὐρίσκεται εἰς περιβάλλον φαντασμαγο-

ρικόν, ὅμοιον τοῦ ὁποίου θὰ πρέπη νὰ ἀναζητήσῃ κανεὶς μόνον κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ καρναβαλιοῦ εἰς τοὺς δρόμους τῆς Νίκαιας· τὸ ντύσιμον τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, μὲ τὰ χρωματιστὰ καὶ σὰν ἀνθισμένα κιμονό· οἱ ἱερεῖς τῶν διαφόρων αἱρέσεων, μὲ τὰς ἄλλοκότους ἀμφιέσεις των· αἱ μυστικιστικαὶ καὶ συμβολικαὶ ἐκδηλώσεις εἰς τοὺς ναοὺς, εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰ κέντρα· τὰ παράξενα μουσικὰ ὄργανα καὶ οἱ χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια τῶν γκεϊσῶν· αἱ διαρκεῖς ὁμαδικαὶ παρελάσεις εἰς τοὺς δρόμους τῶν ἐορταστῶν, ποὺ ἀφήνουν νὰ ὀδηγοῦνται χωρὶς νὰ γνωρίζουν ποὺ πηγαίνουν· ὅλα αὐτὰ, καθὼς καὶ ἡ ἰδιαιτέρα ἐκείνη ἔκφρασις ποὺ ἔχει κάθε Ἰάπων, ὁ ὁποῖος ἔρχεται κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐορτῶν εἰς τὴν Νάραν, μία ἔκφρασις ἀνθρώπων ποὺ ζοῦν εἰς ἄλλον κόσμον, ποὺ ἔχουν ἀπαρνηθῇ τὸ παρὸν καὶ προσπαθοῦν ν' ἀναπολήσουν καὶ νὰ ξαναζήσουν τὸ παρελθὸν τῶν παραδόσεων καὶ τῶν προγόνων των, ἀποκαλύπτουν ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ Ἰάπωνος παραμένει προσκολλημένη εἰς τὴν χώραν του καὶ εἰς τὸ παρελθόν της· καὶ ὅτι ὁ ἔξευρωπαϊσμός του καὶ ἡ μύησίς του εἰς τὸν σημερινὸν πολιτισμὸν καὶ τὰς σημερινὰς ἰδέας, εἶναι κάτι τὸ ἐπίπλαστον, τὸ πρόσθετον καὶ τὸ ἐπιφανειακόν.

Ἄλλοτε οἱ Ἰάπωνες δὲν ἐπέτρεπαν εἰς τοὺς ξένους νὰ παρακολουθοῦν τὰς ἐορτάς των. Καὶ ἐπειδὴ πολλαὶ ἐορταὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν γίνονται κατὰ συνοικίας, ἡ ἐορτάζουσα συνοικία ἀπεκλείετο καὶ μεταβάλλετο εἰς ἀπέραντον κέντρον, μὲ πολλὰς αἰθούσας καὶ ἀναριθμήτους διαδρόμους. Ἰδιαιτέραι ἐπιτροπαί, ἐκλεγόμεναι ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς συνοικίας, συνέλεγον ἑράνους, φορολογοῦσαι κυρίως τοὺς πλουσίους καὶ τὰ καταστήματα καὶ μὲ τὰ χρήματα ἐκείνα προέβαιναν εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν δρόμων καὶ τῶν καταστημάτων.

Δι' αὐτὸ αἱ ἐορταὶ ἐλάβανον χώραν κυρίως εἰς τοὺς δρόμους. Ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς συνοικίας μετεβάλλοντο εἰς αἰθούσας εὐρωπαϊκοῦ κέντρου, ὅπου δίδεται χορὸς μετρημεισμένων, ἢ εἰς κάτι παρόμοιον. Ἡ κεντρικωτέρα πλατεῖα τῆς συνοικίας συνεκέντρωνε τοὺς ἐορταστάς, ποὺ ἐξεχύνοντο κατόπιν εἰς τοὺς ἄλλους δρόμους.

— Ὁ μυθικὸς διάκοσμος τῶν λουλουδιῶν.

Τὰ λουλούδια εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν δρόμων καὶ τῶν καταστημάτων ἐπαιζαν τὸν πρωτεύοντα ρόλον. Οἱ Ἰάπωνες δὲν ἀγα-

ποῦν μονάχα τὰ λουλούδια. Γνωρίζουν καὶ νὰ τὰ ἐμφανίζουν κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον. Αἱ διακοσμήσεις τῶν σπιτιῶν καὶ τῶν καταστημάτων κατὰ τὰς ἐορτάς εἶναι κάτι τὸ ἀριστοτεχνικόν. Οἱ διακοσμηταὶ - ἀνθοκόμοι ἀναδεικνύονται ὑπέροχοι καλλιτέχναι. Εἶναι σχεδὸν ζωγράφοι. Γνωρίζουν νὰ συνδυάζουν τὰ χρώματα καὶ νὰ δημιουργοῦν συνθέσεις, ποὺ προκαλοῦν τὸ εὐάρεστον συναίσθημα μιᾶς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας μεγάλου καλλιτέχνου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν δὲν μεταχειρίζονται ἀπλῶς μόνον τὰ ἄνθη. Μεταφέρουν καὶ ὀλόκληρα φυτὰ καὶ δένδρα καὶ κλαδιὰ ἀνθισμένα καὶ δημιουργοῦν μεγαλειώδεις συνθέσεις, ποὺ καταπλήσσουν. Πολλάκις τὰ διάφορα σπῖτια διαγωνίζονται ποῖον θὰ διακοσμηθῇ καλύτερα. Ἡ ἐορταστικὴ ἐπιτροπὴ προκηρύσσει βραβεῖα, εἰς τὰ ὅποια οἱ διακοσμοῦντες ἀποβλέπουν σοβαρῶς, διότι μαζὶ μὲ τὰ διπλώματα τιμῆς δίδονται καὶ σεβαστὰ χρηματικὰ ποσά, τὰ ὅποια ἀποζημιώνουν ὅσους ἔκαμαν μεγάλα ἔξοδα, πολλάκις δὲ ἀφήνουν καὶ σημαντικὸν κέρδος.

Αἱ ἐορταὶ αὗται ἐπαναλαμβάνονται καὶ σήμερα, ἀλλὰ αἱ ἐορτάζουσαι συνοικίαι δὲν εἶναι πλέον ἀποκλεισμέναι εἰς τοὺς ξένους. Οἱ ξένοι ἡμποροῦν νὰ τὰς ἐπισκέπτωνται ἐλευθέρως, ἰδίως εἰς τὰς παραλιακὰς πόλεις, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς μεγαλυτέραν ἐπαφὴν μὲ τὸ ἐξωτερικόν καὶ ὅπου οἱ ξένοι δὲν θεωροῦνται ἀπὸ ὅλους ὡς ἐπιδρομεῖς.

— Ὁ λαϊκὸς χαρακτὴρ τῶν ἐορτῶν.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὰς ἐορτάς τῆς Ἰαπωνίας δὲν παίζουν σπουδαῖον ἢ μοναδικὸν ρόλον οἱ ἱερεῖς. Παρ' ὅλον τὸν θρησκευτικὸν χαρακτῆρα, ὅλων τῶν Ἰαπωνικῶν ἐορτῶν, αἱ ἐορταὶ αὗται δὲν εἶναι καθαρῶς θρησκευτικαί. Ὁ λαϊκὸς παράγων συμμετέχει εἰς τόσον μέγαν βαθμόν, ὥστε αἱ ἐορταί, ἀπὸ θρησκευτικὰ μεταβάλλονται εἰς λαϊκὰς.

Ὁ Ἰάπων δὲν ἔχει τὸν φανατισμὸν καὶ τὴν μυστικοπάθειαν τοῦ Κινέζου. Εἶναι περισσότερο πρακτικὸς καὶ φροντίζει πολὺ καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ ἐννοεῖ νὰ διασκεδάσῃ καὶ νὰ εὐχαριστηθῇ ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν τέλει τῶν θρησκευτικῶν του καθηκόντων.

— Οἱ ἐργάται καὶ οἱ ναῦται.

Οἱ Ἰάπωνες τῶν βιομηχανικῶν μεγαλουπόλεων, οἱ ἐργάται καὶ οἱ τεχνῖται, ζοῦν σχεδὸν ὅπως οἱ συνάδελφοί των τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἐορτάζονται πολὺ

καὶ δὲν ἔχουν καιρὸν δι' ἑορτὰς καὶ διασκεδάσεις. Ὅταν ὁμως διοργανωθῶν ἑορταὶ καθαρῶς ἰαπωνικαί, μετέχουν εἰς αὐτὰς μετὰ τὴν δίψαν ἀνθρώπων ποὺ ἐπιζητοῦν κατὰ δικό των, κατὰ τοῦ εἶναι ἀπαίτησις τῆς ψυχῆς των.

Οἱ ναῦται συνηθίζουν νὰ διασκεδαζοῦν ὅπως ὅλοι οἱ ναῦται τοῦ κόσμου, μέσα εἰς τὰ καυπαρέ, τῶν διαφόρων λιμένων, ποὺ ὁμοιάζουν ὅλοι, ὅαν νὰ εἶναι ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἕνας μόνον λιμὴν, μετὰ διάφορα τμήματα. Ὅταν ὁμως οἱ ἰάπωνες ναῦται φθάσουν εἰς ἰαπωνικὸν λιμένα, σπεύδουν εἰς τὴν πρώτην συνοικίαν, ὅπου θὰ πληροφορηθοῦν ὅτι ὑπάρχει ἑορτή, διὰ νὰ παραπλανηθοῦν μέσα εἰς τοὺς διακοσμημένους δρόμους τῆς, διὰ νὰ γλεντήσουν εἰς τὰ κέντρα τῆς, ἀκούοντες τὰς «μουσμὲ» νὰ τραγουδοῦν καὶ βλέποντες τὰς γκείσας νὰ χορεύουν.

— Ὁ τουρὶ μὸς καὶ αἱ ἑορταί.

Ἡ ἰαπωνικὴ κυβέρνησις, ἡ ὁποία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη προσπαθεῖ ν' ἀναπτύξῃ πολὺ καὶ τὸν τουρισμόν, φροντίζει νὰ διοργανώσῃ συχνὰ ἑορτὰς εἰς διαφόρους πόλεις, διὰ νὰ προσελκύῃ ξένους. Αἱ ἑορταὶ τῆς Νάρας εἶναι ἀπὸ τὰς περιφημοτέρας. Εἰς

τοὺς ξένους παρέχονται μεγάλα εὐκολία διὰ τὴν μετάβασιν των ἐκ-τ.

Εἰς πολλὰς πόλεις αἱ ἑορταὶ γίνονται ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς ξένους. Ὅταν πληροφορηθοῦν ὅτι ἕνα-δύο ὑπερωκεάνεια μεταφέρουν ἀρκετὸν ἀριθμὸν ξένων, τότε διοργανώνουν τὰς ἑορτὰς κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀφίξεως τῶν ξένων καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς των.

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ἑορταὶ αὗται δὲν εἶναι πλέον ἑορταὶ πραγματικαὶ καὶ καθωρισμέναι ἀπὸ τὸ ἰαπωνικὸν ἡμερολόγιον, ἀπὸ ἱστορικὰς ἢ θρησκευτικὰς ἐπετείας, ἀλλ' ὁμοιάζουν μετὰ θεατρικὰς παραστάσεις, ποὺ διοργανώνονται ἀναλόγως τῆς ὑπάρξεως περισσοτέρων ἢ ὀλιγωτέρων ἡμερῶν ἀργίας.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς πολλὰς ἑορτὰς λαμβάνει μέρος καὶ ὁ Μικάδος, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ὁμως δὲν παύουν αἱ ἐπιθέσεις καίτοι ἐξακολουθοῦν νὰ τὸν φρουροῦν σχεδὸν ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Αἱ ἐπιθέσεις αὗται διαφόρων νεαρῶν νευϊδεατῶν, κάμνουν εἰς τὴν ἰαπωνίαν, εἰς τὸν πολὺν ἰαπωνικὸν λαόν, τὴν ἰδίαν ἐντύπωσιν, ποὺ θὰ ἔκαμνε εἰς τοὺς καθολικὸς μία δολοφονικὴ ἐπίθεσις ἐναντίον τοῦ Πάπα.

Τραγουδίστριαι καὶ χορεύτριαι τοῦ δρόμου.

11.— ΟΖΑΚΑ, ΤΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

— Εἰς τὴν βιομηχανικωτέραν πόλιν.

Ἡ Ὄζακα εἶναι ἡ πυκνότερον κατοικημένη πόλις τῆς ἰαπωνίας. Εἰς τὰς κεντρικὰς συνοικίας τῆς πολλὰ πολυόροφα κτίρια ἔχουν εἰς τὰς θύρας των χαλκίνοὺς ἐπιγραφὰς μετὰ τὰ ὀνόματα μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Παντοῦ βλέπει κανεὶς καταστήματα καὶ γραφεῖα. Οἱ κάτοικοι εἶναι ντυμένοι εὐρωπαϊκὰ καὶ μόνον ὅταν περνεῖ καμμιὰ γυναῖκα, ποὺ ἀκολουθεῖ ἀκόμη τὴν ἰαπωνικὴν μόδα ἢ συναντᾷ κανεὶς κανένα ξύλινο χαμηλὸ σπιτάκι ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἄλλους κολοσσούς, ποὺ εἶναι κτισμένοι σύμφωνα μετὰ τὰ πρότυπα τῶν κολοσσῶν τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐνθυμεῖται ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν ἰαπωνίαν.

Ἐνα πυκνὸν δίκτυον, ὑποστηριζόμενον ἀπὸ ἄπειρα σιδερένια μπράτσα καὶ σταυρωτοὺς στύλους, ἀπλώνεται ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόλιν: εἶναι τὰ τηλεφωνικὰ καὶ τηλεγραφικὰ σύρματα καὶ οἱ ἄγωγοι τοῦ ἡλεκτρικοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἡλεκτρικῆς δυνάμεως. Ἐκατοντάδες καπνοδόχων στέλλουν πυκνὰ σύννεφα πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον οἱ ἰάπωνες καλλιτέχναι δὲν ἐξωγράφισαν πρὸ 50 ἐτῶν παρὰ μόνον κάτασπρους πελαργούς.

Αἱ καπνοδόχοι μερικῶν ἐργοστασίων εἶναι τετράγωνοι καὶ φέρουν παραδόξως ἐπιγραφὰς μετὰ ἰαπωνικὰ γράμματα τὸ ἕνα κατὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Πρόκειται περὶ τῆς περιφήμου μεταξουργίας τῆς Ὄζακας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουν συγκεντρωθῇ ὅλαι αἱ σύγχρονοι βιομηχανίαι τῆς χώρας.

Πλατεὶά κανάλια διασχίζουν τὴν Ὄζακα, διὰ τῶν ὁποίων πλοῖα ἀρχαίου ρυθμοῦ καὶ οὐμουλκὰ μόλις ναυπηγηθέντα, μεταφέρουν τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὸ Κομπέ, τὸν πραγματικὸν λιμένα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ βιομηχανικοῦ κέντρου.

— Ἡ ἐργατικὴ τάξις.

Εἰς τὴν ἰαπωνικὴν αὐτὴν πόλιν εἶναι καταφανὴς παντοῦ ἡ ἐπίδρασις τῆς ὁποίας ἐξασκεῖ ἡ ἐργατικὴ τάξις. Μόλις βραδείαςι πλήθη ἐργατῶν, κυρίως γυναικῶν, ποὺ ἐργάζονται εἰς τὰ μεταξουργεῖα, συνωδοῦνται εἰς τοὺς μεγάλους δρόμους.

Μεταξὺ τῶν ἰαπωνίδων αὐτῶν καὶ τῆς μουσμὲ ὑπάρχει διαφορὰ αἰώνων ὁλοκλήρων. Αἱ ἰαπωνίδες ἐργάτριαι ὁμοιάζουν τελείως μετὰ τὰς εὐρωπαϊκὰς, τὰς ὁποίας μιμούνται

ἀκόμη καὶ εἰς τὸ ντύσιμόν των. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄνδρας, οὗτοι ἔχουν ἤδη ὁργανωθῇ διὰ τὴν παθητικὴν ἀντίστασιν καὶ τὴν ἀπεργίαν. Δηλαδή ἔχουν μιμηθῇ τοὺς εὐρωπαίους καὶ Ἀμερικανούς συναδέλφους τους καὶ ἔχουν συνταχθῇ εἰς σωματεία, τὰ ὁποία τοὺς διευθύνουν καὶ κανονίζουν τὰς σχέσεις των μετὰ τοὺς ἐργοδοτάς.

Ἡ Ὄζακα ὀφείλει εἰς τὰ πλήθη αὐτὰ τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ ἐξυμῶνται ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν, τὴν ἀφάνταστον ἀφθονίαν τῶν θεαμάτων τῆς καὶ τῶν κέντρων διασκεδάσεως ποὺ ἔχει. Ὅλοι οἱ μεγάλοι ἡθοιοὶ τῆς ἰαπωνίας περνοῦν ἀπὸ τὴν Ὄζακαν. Ὑπάρχουν ὁλόκληροι δρόμοι γεμάτοι θεάτρα καὶ κινηματογράφους, ποὺ εἶναι διακοσμημένοι κατὰ τρόπον ποὺ ἐνθυμίζει αἰθούσας ἀποκορητικῶν ἑορτῶν.

Ἐπειδὴ οἱ ἰάπωνες εἶναι λιτοὶ εἰς τὸ φαγητόν των, διαθέτουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἡμερομισθίου των διὰ τὰς νυκτερινὰς διασκεδάσεις. Ἐπίσης καὶ αἱ ἰαπωνίδες ἐργάτριαι προτιμοῦν νὰ μεταβοῦν εἰς τὸν κινηματογράφον, παρὰ νὰ ἐξοδεύσουν τὰ χρήματά των εἰς λούσα.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ συναντήσῃ κανεὶς εἰς τὴν Ὄζακα τὴν παλαιὰν ἰαπωνίαν, αὐτὴν ποὺ περιγράφουν τὰ βιβλία τῶν περιηγητῶν, οἱ συγγραφεῖς φιλολογικῶν ἔργων καὶ οἱ γυαπωνέζικες στάμπες. Ἡ Ὄζακα εἶναι κυρίως μία νεωτεριστικὴ βιομηχανικὴ πόλις. Εἶναι τὸ Μιλᾶνον, τὸ Τουρίνον, ἡ Λυών, τὸ Μάντσεστερ, τὸ Νιητρόιτ τῆς ἰαπωνίας.

— Πρόσδος καὶ ἀεγάνωσις τῆς βιομηχανίας.

21 Ἐκεῖ βλέπει κανεὶς τὴν ἀλματώδη πρόσδον τῆς συγχρόνου ἰαπωνίας, τὸ μιμητικὸν πνεῦμα τῶν ἰαπώνων, τὴν ἱκανότητά των, τὴν ἐπιδεξιότητά των, τὴν μεγάλην βιομηχανικὴν ἐπίδοσιν των. Δὲν ὑπάρχει τίποτε πλέον ποὺ νὰ τὸ ζηλεύουν οἱ ἰάπωνες, ἀπὸ ἀπόψεως βιομηχανικῆς τελειοποιήσεως. Ἡ Ὄζακα τὰ ἔχει ὅλα καὶ παράγει ἀφάνταστον ποσότητα ἀπὸ ὅλα τὰ προϊόντα τῆς συγχρόνου βιομηχανίας.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ κανεὶς τὸν ἀκριβῆ ἀριθμὸν τῶν βιομηχανικῶν ἐργοστασίων τῆς, διότι οὗτος ἀεξάνει διαρκῶς ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα. Οἱ κάτοικοι τῆς ὑπερβαίνουν τὰ δύο ἑκατομμύρια, οἱ περισσότεροι δὲ εἶναι βιομηχανικοὶ ἐργάται.

Κοντά εις την πόλιν υπάρχουν πολλά προάστεια και άλλα μικρότερα πόλεις, πού έχουν και αυτά πολυάριθμα εργοστάσια. Είναι όλα κατασκευασμένα σύμφωνα με την τελευταίαν λέξιν της επιστήμης: μεγάλα οικοδομήματα κτισμένα κατά τας υποδείξεις της υγιεινής και των εργατικών νόμων και οργανωμένα επί τη βάσει των νέων οικονομικών όρων.

Εφαρμόζονται εις την Ιαπωνίαν σήμεραν και ιδίως εις την Όζακαν, όλα τα τελευταία οικονομικά και βιομηχανικά συστήματα. Αί μεγάλοι βιομηχανικοί επιχειρήσεις είναι οργανωμένοι κατά το «ορθολογιστικόν» λεγόμενον σύστημα (rationalisation). Η «οριζόντιος» και η «κάθετος» βιομηχανία είναι σήμεραν εις την Όζακαν κάτι πού την γνωρίζουν και τα μικρά παιδιά.

Πρόκειται περὶ τοῦ ἑξῆς: Ἡ βιομηχανία τῆς παραγωγῆς π.χ. μολυβδοκονδύλων δὲν περιορίζεται εἰς τὸ ν' ἀγοράζῃ τὸς πρώτας ὕλας καὶ νὰ κατασκευάζῃ αὐτὰ μόνον. Φροντίζει νὰ παράγῃ συγχρόνως καὶ τὰς πρώτας ὕλας. Δηλαδή ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν της καὶ ὑπὸ τὴν ἐκμετάλλευσίν της δάση ὁλόκληρα διὰ τὴν προμήθειαν ξύλων καταλλήλων καὶ μεταλλεῖα γραφίτου. Ἐπίσης ἔχει καὶ ἰδικά της πρᾶτήρια πωλήσεως. Δηλαδή περιλαμβάνει ὅλας τὰς συναφεῖς βιομηχανίας παραγωγῆς καὶ πωλήσεως. Περιλαμβάνει τὸ μολυβδοκόνδυλον ἀπὸ τὴν πρώτην ἀρχὴν του, ἀπὸ τὸ δάσος καὶ ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τὸ παραδίδει αὐτὴ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν καταναλωτὴν, καρπομένη τὰ κέρδη τῶν ἐνδιαμέσων επιχειρήσεων. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς βιομηχανίας, τῆς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως μᾶλλον, εἶναι ἡ λεγόμενη *κάθετος βιομηχανία*. Διὰ τῆς οργανώσεως καὶ τῆς συνεννοήσεως καὶ ἀλληλοεξαρτήσεως τῶν συναφῶν ἐπιχειρήσεων, διὰ νὰ μὴ ἐπέρχεται συναγωνισμὸς καὶ ἐκμετάλλευσις τῆς μὲν ἀπὸ τὴν δέ, ἐπιτυγχάνεται ἡ εὐθηνότερα παραγωγή καὶ ἡ καλύτερα διάθεσις τοῦ προϊόντος.

Οριζόντιος βιομηχανία εἶναι ἡ συνένωσις καὶ συνεργασία ὁμοίων βιομηχανιῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἀλληλοεξοντώνωνται διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ. Διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῆς οργανώσεως τῆς βιομηχανίας, ἡ Ἰαπωνία κατάρθωσε νὰ παράγῃ ἄφθονα καὶ εὐθηνὰ βιομηχανικὰ προϊόντα, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν νὰ γεμίζουν τὰς ἀγορὰς ὅλου τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἐκτοπίζουν τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

— Ἡ εὐθηνία τῶν ἱαπωνικῶν προϊόντων.

Εἰς τὴν εὐθηνίαν τῶν ἱαπωνικῶν βιομηχανικῶν προϊόντων συμβάλλει καὶ ἡ γλισχρότης τῆς ἀμοιβῆς τῶν ἱαπώνων ἐργατῶν. Ἐπειδὴ οἱ ἱάπωνες δὲν ἔχουν ἐπαρκεῖς γαίας πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας διαρκῶς αὐξάνει, αἱ μεγάλοι πόλεις ἔχουν γεμίσει ἀπὸ ἐργατικὰς χεῖρας πού προσφέρονται σχεδὸν δωρεὰν διὰ νὰ ἐργασθῶν ἀδιαμαρτυρητῶς δέκα καὶ δώδεκα ὥρας τὸ εἰκοσιτετράωρον.

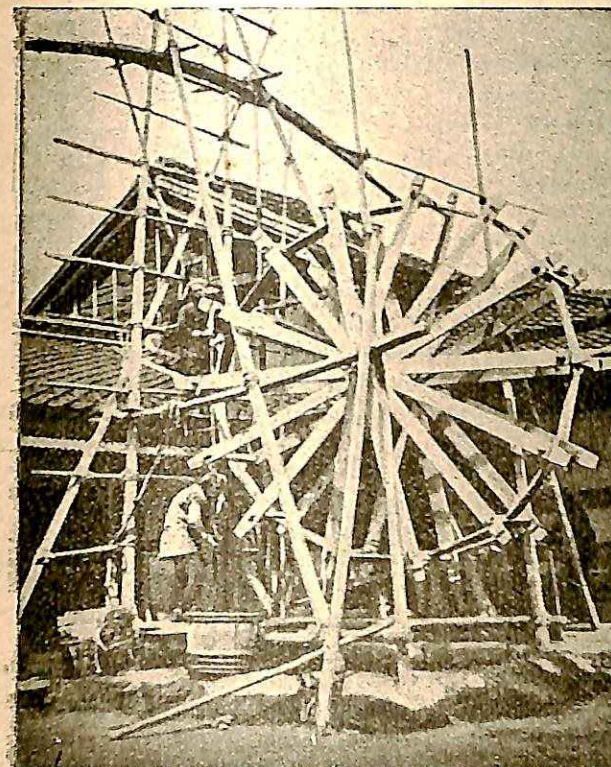
Ματαίως διάφοροι νεωτερισταὶ καὶ ἐργατικοὶ ἡγέται προσπαθοῦν νὰ ἐξεγείρουν τοὺς ἱάπωνας ἐργάτας καὶ νὰ τοὺς κάμουν νὰ ἀπαιτήσουν καλύτεραν πληρωμὴν καὶ δλιγωτέρας ὥρας ἐργασίας. Αἱ προσφερόμεναι ἐργατικαὶ χεῖρες εἶναι τόσοσ πολλαί, ἡ πείνα τόσοσ μεγάλη, ὥστε ἡ κίνησις αὐτὴ δὲν ἔχει μεγάλην ἀπήχησιν εἰς τὰς ἐργατικὰς μάζας.

— Αἱ ἐργατικαὶ συνοικίαι.

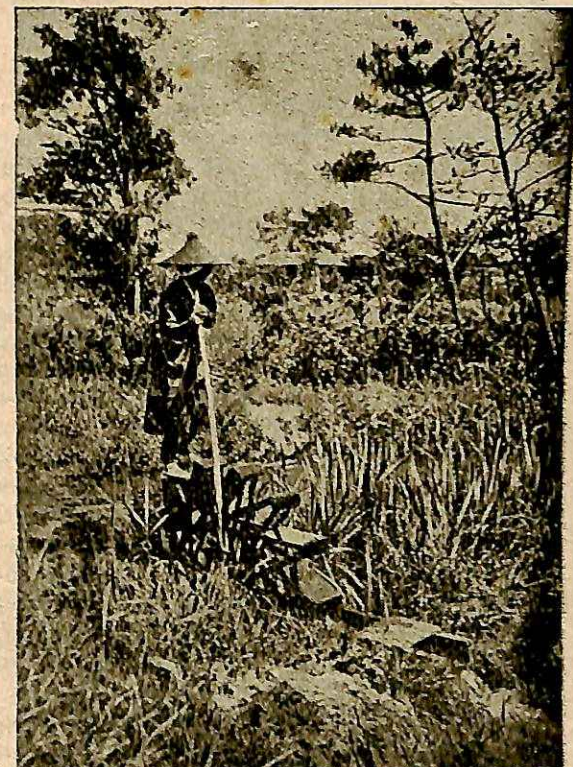
Αἱ βιομηχανικαὶ συνοικίαι τῆς Όζακας εἶναι κτισμέναι κατὰ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς επιστήμης. Τὰ ἐργατικὰ σπίτια τῆς ὁμοιάζουν μετὰ τὰ ἐργατικὰ σπίτια τῆς Λυῶνος, τοῦ Μιλάνου, τῆς Ρώμης, τῆς Βιέννης καὶ τῶν ἀμερικανικῶν ἐργατικῶν συνοικιῶν τῶν μεγαλουπόλεων. Εἶναι τεράστια πολυκατοικίαι, με κομπά, ἀπλὰ καὶ χαριτωμένα διαμερίσματα, με κήπους εἰς τὸ κέντρον καὶ δόλογρά των, διὰ νὰ παίζουν τὰ παιδιά καὶ με ὅλα τὰ σύγχρονα κομφορ, (καλοριφέρ, μπάνια, ζεστὰ καὶ κρύα νερά, ἤλεκτρικά, κτλ.).

Ἡ κυβέρνησις ἔχει φροντίσει καὶ διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἐργατῶν μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας των· καὶ ἔχει ιδρύσει βιβλιοθήκας, ἀναγνωστήρια, αἰθούσας διαλέξεων, γυμναστήρια, γήπεδα ἀθλητικῶν ἀγωνισμάτων καὶ διάφορα ἄλλα κέντρα ἀναψυχῆς.

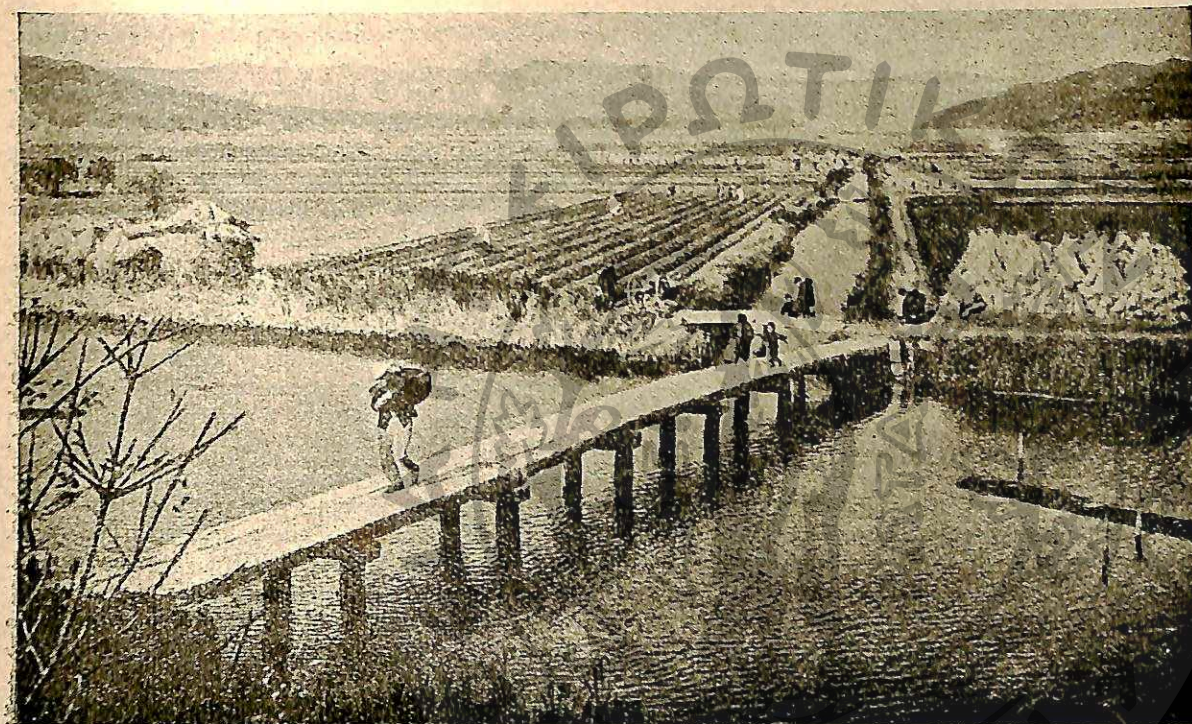
Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ Ἰαπωνικὴ κυβέρνησις προσπαθεῖ νὰ διαδώσῃ μεταξὺ τῶν ἐργατικῶν τάξεων τὸν διδακτικὸν κινηματογράφον. Αἱ σχετικαὶ ταινίαι ἀγοράζονται ἢ ἐνοικιάζονται ἀπὸ οργανώσεις ἐπιχορηγούμενας ἀπὸ τὸ κράτος. Οἱ ἱάπωνες ἐργάται ἀγαποῦν πολὺ τὰ διδακτικὰ φιλμ, ἰδίως ἐκεῖνα πού περιέχουν τοπεῖα καὶ τρόπους κατασκευῆς διαφόρων βιομηχανικῶν προϊόντων. Τρελλαίνονται ἐπίσης καὶ διὰ τὰ «ζουρνάλ», διὰ μέσου τῶν ὁποίων παρακολουθοῦν τὰ παγκόσμια γεγονότα.

Ἐκσκαφὴ πηγαδιοῦ.

Ἰαπωνικὸν μαγγάνι.

Ἀγροὶ παρὰ τὸ Όγκόρι.

— Η ωραιότερα θάλασσα του κόσμου.

Η Ιαπωνική ή Εσωτερική λεγομένη θάλασσα είναι μία από τὰς ωραιότερας θαλάσσας του κόσμου. Ξένη τελείως πρὸς τὴν κουραστικὴν μονοτονίαν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ εἶναι γεμάτη ἀρωγήρια καὶ νησιά. Ἀμέτρητοι εἶναι οἱ κόλποι καὶ οἱ ὄρμοι ποὺ σχηματίζουν τὰ νερά τῆς θαλάσσης αὐτῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ στενά της, αὐτὰ εἶναι στενότερα καὶ ἀπὸ ποταμούς, ἀλλὰ τὰ νερά των εἶναι ἀρκετὰ βαθειὰ ὥστε νὰ περνῶν τὰ μεγάλα πλοῖα ποὺ διασχίζουν τὸν ἀπέραντον Ὠκεανόν.

Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ νησιά μὲ τοὺς κρατήρας τῶν ἡφαιστειῶν περνῶν πρωτόγονα καράβια ποὺ ὁμοιάζουν μὲ μεσαιωνικὰς καραβέλλας καὶ ἐνθυμίζουν τὶς στάμπες τῶν γιαιωνέξικων ἐφασμάτων. Ἄπειρα χωριουδάκια ψαράδων εἶναι σπαρμένα κατὰ μῆκος τῆς ἀτελείωτης αὐτῆς ἀκτῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει τὸ φρούριον Χιμάγια, καθὼς καὶ ἄλλα ὄχυρά τῶν ἀρχαίων δαίμων.

Εἰς τὰς φεουδαρχικὰς περιοχάς, τὰ τεῖχη, οἱ πυργίσκοι καὶ ὁ κεντρικὸς πύργος σκεπάζονται ἀπὸ μαῦρα κοῖλα στεγάσματα. Αἱ ἀκάλιπτοι ἐπάλξεις τῶν φρουρίων τῆς Εὐρώπης ἦσαν τελείως ἄγνωστοι κατὰ τὸν ἰαπωνικὸν μεσαιῶνα.

Οἱ σαμουράϊ ἔβαλλον μὲ τὰς βεαλλίστρας των καὶ ἔρριπταν πέτρας ἢ ζέοντα ὕγρὰ ἐναντίον τῶν ἐπιτιθεμένων, εὐρισκόμενοι ὑπὸ στέγην καὶ οὐδέποτε ἐκτιθέμενοι εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὴν βροχήν.

Ἡ θάλασσα εἶναι πάντοτε εἰς οἰανδήποτε ἡμέραν καὶ ὥραν, γεμάτη ἀπὸ ψαρόβαρκες πρωτόγονες καὶ πέρνει διαρκῶς τὰς πλέον ἀφαντάστους ἀποχρώσεις. Εἰς μερικὰ κλειστὰ σημεῖα εἶναι συγχρόνως πράσινη, κόκκινη καὶ γαλάζια καὶ θυρεῖ κανεῖς ὅτι ἓνα οὐράνιον τόξον ἀρμενίζει ἐπάνω εἰς τὰ κύματα. Οἱ ὀρίζοντες λάμπουν ὥσαν καθρέπτες μὲ ἀσημένια πλαίσια.

— Τὸ ὄνειρῶδες νησί.

Εἰς τὴν θάλασσαν αὐτὴν εὐρίσκεται καὶ ἡ περίφημος νῆσος *Μιγιατζίμα*, ἡ *Ιαπωνική Ἀρκαδία*, «ἡ γῆ ὅπου κανεῖς δὲν γεννιέται καὶ κανεῖς δὲν πεθαίνει».

Ὁ ταξιδιώτης, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὴν Λύσιν καὶ ἀποβιβάζεται εἰς τὸ Ναγκασάκι, χωρὶς νὰ ἴδῃ ἀκόμη τίποτε ἀπὸ τὴν περιέργον αὐτὴν χώραν, ἐκπλήσσεται διὰ τὴν ἀγροτικὴν γαλήνην τοῦ νησιοῦ τούτου. Ἀλλ' ὅσοι ἐπεσκέψθησαν τὰ ἐνδότερα τῆς *Ιαπωνίας*,

τὸ δάσος τοῦ *Νίκκο* καὶ τὸ *Ἱερὸν Ἄλσος* τῆς *Νάρας*, δὲν δοκιμάζουν τὴν ἰδίαν συγκίνησιν.

Ἡ *Μιγιατζίμα*, χωριζομένη ἀπὸ τὴν ξηρὰν μὲ μίαν διώρυγα τῆς *Ιαπωνικῆς θαλάσσης*, εἶναι ὁλόκληρη μὲ τὰ πυκνὰ κέδρα καὶ τὰ πεῦκα της, ἓνας ἀπέραντος πράσινος ναὸς ἀφιερωμένος εἰς τοὺς θεοὺς. Τὰ μονοπάτια της εἶναι γεμάτα ἡμερὰ ἐλάφια, ὅπως τὰ ἐλάφια τῆς *Νάρας*. Τὰ ζῶα αὐτὰ ποὺ δὲν ἐγνώρισαν ποτὲ τί θὰ πῇ φθός, γιὰτὶ κανεῖς ἀπολύτως δὲν τὰ περὶάζει, εἶναι οἱ πραγματικοὶ κύριοι τῆς νήσου.

— Οὔτε ζωὴ, οὔτε θάνατος...

Οἱ ἀρχαῖοι ἰάπωνες ἤθελαν νὰ κάμουν τὸ νησί αὐτὸ ἓνα παράδειγμα τοῦ κόσμου, ὅπως θὰ ἦτο, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν οὔτε πόνος, οὔτε θάνατος, οὔτε ἡ ἀνάγκη τῆς σκληρᾶς ἐργασίας.

Βιθειὰ καὶ ἀπόλυτος γαλήνη κυριεύει τὸν ταξιδιώτην, μόλις πατήσῃ τὸ ποδι τοῦ εἰς τὸ νησί αὐτό. Τὰ ἐλάφια τὸν πλησιάζουν καὶ τοῦ γλύφουν τὰ χέρια, περιμένοντα κάποιαν εὐγενικὴν χειρονομίαν. Εἰς τὰ ἴδια μονοπάτια συναντᾷ καὶ τὰς *μουςμέ*, αἱ ὁποῖαι χαμογελοῦν μὲ εἰλικρίνειαν καὶ κυττᾶζουν τοὺς ἄνδρας μὲ τόσην ἀθωότητα, ποὺ θὰ ἔλεγε κανεῖς ὅτι ἀγνοοῦν τὴν ἀμαρτίαν. Πλήθος ἀγαλμάτων τοῦ Βούδα καὶ πέτρινοι φανοὶ ἀτολίζουν τοὺς δρόμους τοῦ ἱεροῦ δάσους τῆς *Μιγιατζίμα*.

Πᾶν ὅ,τι ἀντιπροσωπεύει τὴν σύγχρονον ζωὴν μὲ τοὺς ἐνοχλητικὸς θορύβους τοῦ καὶ τὴν ἀσχημὴ μυρουδιά τοῦ, ἀπαγορεύεται εἰς τὸ μέρος αὐτό. Κανένα σκυλλὶ δὲν ἐπάτῃ ποτὲ στὴν *Μιγιατζίμα*. Οὔτε αὐτοκίνητα, οὔτε αὐτῶνα, οὔτε ἄν κοροῦμμες ἀνέρχονται εἰς αὐτό. Ὅλοι πρέπει νὰ πηγαίνουν μὲ τὰ πόδια, καθὼς τὰ πρῶτα χρόνια τῆς *Δημιουργίας*. Ἡ γκαζολίνη θεωρεῖται ἐκεῖ ὡς εἶδος λαθρεμπορίου. Ὁ τηλεγράφος, τὰ τηλέφωνα, τὰ ἠλεκτρικὰ φῶτα ἀπαγορεύονται ἐπίσης.

Πρὸ πεντηκονταετίας ἀπηγορεύετο ἀκόμη καὶ νὰ γεννηθῇ ἢ νὰ πεθάνῃ κανεῖς εἰς τὸ νησί αὐτό. Αἱ ἔγκυοι γυναῖκες καὶ οἱ ἀσθενεῖς μετεφέροντο εἰς τὸ ἀντικρινὸ νησί. Μία ἀπερίγραπτος γλυκύτης καὶ μία ἀνέκφραστος γαλήνη ἐλίκνιζεν ἄλλοτε τοὺς κατοίκους τοῦ παραδείσου αὐτοῦ.

Ὅλα ἔχαμογελοῦσαν. Οὐδέποτε ἠκούετο ἐκεῖ τροχὸς λόγος ἢ λέξις ὀργῆς. Σήμερον ὅμως τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Τὰ ἐλάφια καὶ οἱ κέδροι καὶ τὰ πεῦκα καὶ τὰ ἄλλα δένδρα, ποὺ εἶναι φροτωμένα λουλούδια καὶ οἱ ψιδυροὶ τῆς αὔρας, ὅλα εἶναι τὰ ἴδια.

φυσικά. Μόνον οἱ ἄνθρωποι ντύνονται τώρα διαφορετικά. Μόνον αὐτοὶ γεννῶνται καὶ πεθαίνουν τώρα ἐκεῖ, ὅπως εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου.

— Ἡ τουριστικὴ ἐκμετάλλευσις.

Παρ' ὅλην τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολήν, τὸ *Μιγιατζίμα*, παραμένει καὶ σήμερον ἓνα ἀπὸ τὰ περισσότερα ἐνδιαφέροντα σημεῖα τῆς *Ιαπωνίας*, ὅπου ὁ τουρισμὸς προσπαθεῖ νὰ κατευθύνῃ τοὺς ξένους, διὰ νὰ τὸ ἐπιδείξῃ μὲ αὐταρέσκειαν. Χιλιάδες ξένοι τὸ ἐπισκέπτονται παρὰ τὰς διαμαρτυρίας μερικῶν συντηρητικῶν, προσκολλημένων εἰς τὰς παραδόσεις, οἱ ὁποῖοι δὲν στέργουν νὰ ἐπιδεικνύωνται εἰς τοὺς «βαρβάρους» τὰ «ἱερὰ» τοῦ *Ιαπωνικοῦ ἀρχιπελάγους*.

Εἰδικοὶ δασικοὶ ὑπάλληλοι καὶ κηπουροὶ ἐπιμελοῦνται τὰ δάση καὶ τοὺς κήπους τοῦ νησιοῦ, ποὺ ὁμοιάζει μὲ ἀληθινὸν παράδεισον καὶ κήπον ἀπέραντον κάποιου παλαιοῦ Εὐρωπαίου ἡγεμόνος.

— Ὁ ναὸς τῆς *Εἰρήνης*.

Τὸ κυριώτερον θρησκευτικὸν ἱδρυμα ποὺ εὐρίσκεται ἐπάνω εἰς τὸ νησί εἶναι ὁ ναὸς τῆς *Εἰρήνης*. Εἶναι κτισμένος εἰς τὴν παραλίαν, ἐπάνω εἰς μωσαρίνους κολώνας ποὺ προχωρεῖ ἀρκετὰ μέσα εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ ναὸς αὐτὸς ὁμοιάζει μὲ φαντασμαγορικὸν περίπτερον κανενὸς πολυεκατομμυριοῦχοῦ Ἀμερικανοῦ, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ κτίζουν μέσα εἰς τὰς τεχνητὰς μεγάλας λίμνας τῶν ἀπερᾶντων κήπων των.

Πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης ὑπάρχει ἓνα θαυμάσιον περιστύλιον ἀπὸ λευκὸν μάρμαρον, ποὺ θεωρεῖται τὸ ὠραιότερον τῆς *Ιαπωνίας*. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ὑπάρχουν πολλὰ πολεμικὰ ἐνθύμια καὶ ἀφιερώματα, καθὼς καὶ τρόπαια. Πολλοὶ στρατηγοὶ ἔχον ἀφιερῶσαι ἐκεῖ τὴν σπάθην των καὶ ἄλλοι ἥρωες τοῦ πολέμου τὰς πανοπλίας των.

Ὅλοι οἱ τοῖχοι τοῦ ναοῦ τῆς *Εἰρήνης* φέρουν εἰκόνας πολεμικῶν σκηνῶν. Οἱ ἰάπωνες ζωγράφοι ἐφρόντισαν νὰ ζωγραφίσουν ἐκεῖ τὰς πλέον αἱματηρὰς μάχας τῆς *Ιαπωνικῆς ἱστορίας* ἀπὸ τῶν παλαιότερων χρόνων μέχρι τοῦ τελευταίου μεγάλου Παγκοσμίου πολέμου. Περιέργως ἀντίθεσις πρὸς τὴν εἰρήνην τὴν ὁποῖαν ἐκπροσωπεῖ ὁ ναὸς αὐτός, μία ἀντίθεσις, ἡ ὁποία νομίζει κανεῖς ὅτι εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς χώρας αὐτῆς, ἡ ὁποία διαρκῶς ἐκπλήσσει τὸν ξένον παρατηρητὴν μὲ τὰ ἀπρόοπτά της.

— Ἡ νέα *Ιαπωνία*.

Δὲν ἤξεύρει κανεῖς τί νὰ ὑποθέσῃ καὶ πῶς νὰ κρίνῃ τὸν *Ιαπωνικὸν λαόν*, μὲ ὅσα βλέπει γύρω του. Διὰ τὴν σύγχρονον *Ιαπωνίαν* εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχῃ κανεῖς μίαν ὁμοίωσιν γνῶμην. Ἡ γνῶμη τοῦ θὰ εἶναι δεκτὴ καὶ ἀντιφατικὴ, ὅπως εἶναι καὶ ἡ νοοτροπία τῆς συγχρόνου *Ιαπωνίας*. Θaumάζει κανεῖς τὴν τερτιστίαν προστάθειαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος πρὸ πεντηκονταετίας ἀκόμη εὐρίσκετο εἰς πλήρη μεσαιῶνα καὶ σήμερον προχωρεῖ πρὸς τὰ ἐμπρός, παρὰ τὸ πλεονὸν τῶν πολιτισμένων χωρῶν. Θαυμάζει κανεῖς ἀκόμη τὴν παιδείαν του καὶ καταπλήσσεται διὰ τὸ πνεῦμα τῆς πειθαρχίας ποὺ τὸν διέπει, χάρις εἰς τὸ ὁποῖον κατῴθησε νὰ μεταβάλῃ ἀστραπιαίως σχεδὸν τὰς σκέψεις του, τὰ ἥθη του, τὰ πάντα, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἓνα νεωτεριστὴν Μικᾶδον.

Πολλοὶ δὲν βλέπουν εἰς ὅλα αὐτὰ παρὰ τὸ μμητικὸν τάλαντον ἐξαιρετικῶν πιθήκων, διότι μέχρι σήμερον οἱ ἰάπωνες, μμηθέντες τὰ πάντα, οὐδὲν πρωτότυπον συνεισέφερον εἰς τὸν πολιτισμὸν μας. Ἀλλά, πενήντα χρόνια, εἶναι μία πολὺ βραχεῖα περίοδος διὰ τὴν ἀφομοίωσιν τόσων ξένων πολιτισμῶν καὶ τὴν δημιουργίαν ἐνὸς νέου. Μόνον τὸ μέλλον θ' ἀποδείξῃ κατὰ πόσον οἱ ἰάπωνες εἶναι ἀτλοὶ μμηταὶ καὶ ὅχι συντελεσταὶ τῆς γενικωτέρας προόδου τῆς ἀνθρωπότητος.

— Τὸ αἰνιγματῶδες μέλλον.

Ἀλλὰ τὸ μέλλον τῆς *Ιαπωνίας* εἶναι αἰνιγματικώτερον παντὸς ἄλλου λαοῦ. Κανεῖς δὲν ἔμπορεῖ νὰ γνωρῇ ἐὰν ἡ *Ιαπωνία* θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ δέχεται τὴν πρόοδον καὶ τὰς συνεπείας της, αἱ ὁποῖαι κορυφάζουν ὅλας τὰς παλαιὰς παραδόσεις της, ἢ ἐάν, πρὸ τῆς ἐργατικῆς πίεσεως καὶ τοῦ σοσιαλιστικοῦ κινδύνου, θὰ κλείσῃ τοὺς λιμένας της καὶ θ' ἀπομονωθῇ τοῦ λοιποῦ κόσμου, καθὼς ἔκαμεν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν σιγῶν.

Τὸ μόνον πρᾶγμα ποὺ ἔμπορεῖ νὰ γνωρῇ κανεῖς μετὰ βεβαιότητος, εἶναι ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς ἔγινε τὸ ἀντικείμενον ὑπερβολικῶν κρίσεων καὶ ὑπερβολικοῦ θαυμασμοῦ. Οἱ ἰάπωνες, θεωρούμενοι μέχρι τινὸς ὡς «κιτρινόδερμοι πίθηκοι», παρουσιάσθησαν μετὰ τὴν νίκην, ποὺ κατήγαγον ἐναντίον τῆς *Ρωσίας*, ὡς ὑπερφυσικά ὄντα.

Δὲν ἀμφισβητεῖ κανεῖς ὅτι οἱ ἰάπωνες ἐπετέλεσαν πάρα πολλὰ ἐντὸς μιᾶς πεντηκονταετίας, ἀλλὰ πρέπει ἐξ ἄλλου νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἠννοήθησαν ἐξαιρετικῶς ἀπὸ

την τύχην, ἡ ὁποία τοὺς ἐγκατέλειπεν ἀπὸ τινος καὶ τοὺς δοκιμάζει σκληρότατα.

— *Εἰρωνεία τῆς ἱστορίας;*

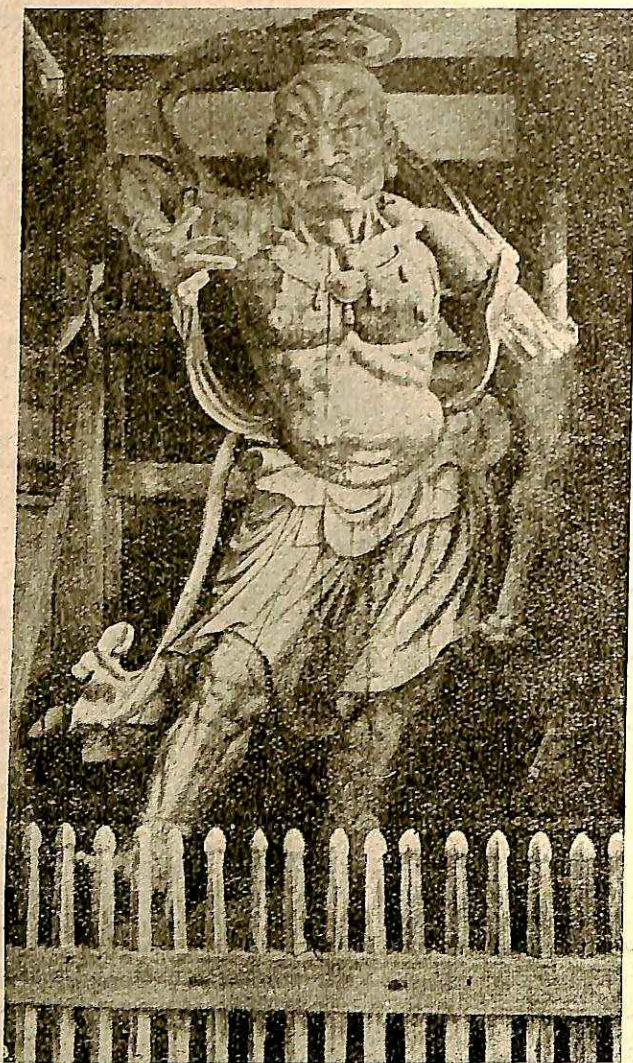
Οἱ μόνοι ἐχθροὶ τῆς Ἰαπωνίας ἦσαν ἡ Κίνα, τελείως ἀνοργάνωτος, καὶ ἡ τσαρική Ρωσία, τελείως διεφθαρμένη καὶ ἀνίσχυρος νὰ διεξάγῃ ἓνα πόλεμον εἰς τὸ ἄλλον ἄκρον τῆς γῆς, ἐφ' ὅσον δὲν διέθετε παρὰ μίαν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν ἀτελῆ καὶ ἀκατάλληλον.

Ἦδη αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις δὲν θωπεύουν, ὅπως ἄλλοτε, τὸν λαὸν αὐτόν, ὁ ὁποῖος τρέφει τὸ ὄνειρον τῆς ἐπικρατήσεώς του εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Ἠπειρον. Ἡ Ἀγγλία, ἡ

ἄλλοτε σύμμαχός της, τὴν ἐγκατέλειπεν, ἡ δὲ Ἀμερική, ἐγκατεστημένη εἰς τὴν Χαβάην καὶ τὰς Φιλιππίνas, τείνει χεῖρα βοηθείας πρὸς τὴν ἀπειλουμένην Κίναν.

Οἱ Ἰάπωνες αἰσθάνονται μῖσος καὶ ἀγανακτοῦν βλέποντες ὅτι ἀδυνατοῦν νὰ κάμουν ἕστω καὶ ἓνα βῆμα, χωρὶς νὰ προκαλέσουν τὴν ἐπέμβασιν τῶν ἰσχυρῶν λευκῶν τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Ποῖος ξεύρει ἐὰν ὁ Μαγελᾶνος, δίδων εἰς τὸν μεγαλύτερον τῶν ὠκεανῶν τὸ ὄνομα «Εἰρηνικός», δὲν ἐξεδήλωνε, χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτεύεται, τὴν σκληροτέραν καὶ αἱματηροτέραν εἰρωνείαν τῆς ἱστορίας;...

Ἀρχαῖον ἀγαλμα τῆς περιόδου Καμακούρα (708—1355).

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΙ «ΑΝΑΠΟΔΙΕΣ» ΤΩΝ ΙΑΠΩΝΩΝ

— *Αἱ ἀναποδιές τῶν ἰαπώνων.*

Οἱ Ἰάπωνες ἐκτελοῦν πολλὰς ἐργασίας κατὰ τρόπον ἐντελῶς ἀντίθετον πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον οἱ εὐρωπαῖοι θεωροῦν φυσικὸν καὶ ἐπιβεβλημένον. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς αἱ ἰδι-καί μας συνήθειαι φαίνονται ἐπίσης ἐντελῶς ἀνεξήγητοι. Μερικὰ παραδείγματα θὰ διαφωτίσουν τὴν «ἀναποδιάν» αὐτῶν τῶν κατοίκων τῆς χώρας τοῦ Ἀνατέλλοντος Ἡλίου:

Τὰ ἰαπωνικὰ βιβλία ἀρχίζουν ἀπὸ ἐκεῖνο, ποὺ ἡμεῖς ἀποκαλοῦμεν τέλος, ἡ δὲ λέξις «τέλος» ἔρχεται ἐκεῖ ὅπου ἡμεῖς θέτομεν τὸν τίτλον. Τὰ σχόλια καὶ αἱ ὑποσημειώσεις ἐκτυποῦνται εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς σελίδος, ὁ ἀναγνώστης ὅμως καταχωρίζει τὴν ὑπογραφήν του εἰς τὸ κάτω μέρος. Εἰς τὰς ἐφημερίδας ἡ τελεία τοποθετεῖται εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστης παραγράφου καὶ ὄχι εἰς τὸ τέλος της.

Οἱ ἄνθρωποι γίνονται «εὐθυμοὶ» μὲ τὸ κρασι ὄχι εἰς τὸ τέλος ἑνὸς γεύματος, ἀλλ' εἰς τὴν ἀρχὴν του· πίνουν πρὶν φάγουν καὶ τὰ ἐπιδόρπια σερβίρονται πρὸ τῶν κυρίων φαγητῶν.

Μεταχειρίζονται τὰ ἄλογα ἀντιστρόφως ἀπὸ ὅπως συνηθίζομεν ἡμεῖς. Ἐνας Ἰάπων τοῦ παλαιοῦ καθεστώτος ἀνῆρχετο ἐπὶ τοῦ ἵππου ἐκ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς· ἡ πόρπη τῆς σαγῆς ἐδένετο δεξιᾶ, ἐνῶ ἡ χαίτη ἐρρίπτετο πρὸς τὰ ἀριστερά. Ὄταν τὸ ἄλογο ἐπιστρέφει εἰς τὸν σταῦλον, τὸ κεφάλι του εὐρίσκειται τοποθετημένον ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ οὐρά του.

Αἱ βάρκες σύρονται εἰς τὴν ξηρὰν μὲ τὴν πρύμνην πρῶτην.

Ὄταν φεύγῃ κανεὶς ἀπὸ ἑνα πανδοχεῖον ἀφίνει πουρμπουὰρ ὄχι εἰς τὸν ὑπάλληλον, ἀλλ' εἰς τὸν ἰδιοκτήτην.

Οἱ Ἰάπωνες δὲν λέγουν βορειοανατολικά καὶ νοτιοδυτικά, ἀλλὰ ἀνατολικοβορεινὰ καὶ δυτικο νοτίως.

Τὰ βρέφη φέρονται ὄχι εἰς τὰς ἀγκάλας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς πλάτης.

Ὄταν γράφουν τὴν διεύθυνσιν μιᾶς ἐπιστολῆς οἱ Ἰάπωνες ἀκολουθοῦν τὴν ἐπομένην σειράν: «Ἰαπωνία, Τόκιο, περιφέρεια Ἀκ-σάκα, ὁδὸς τάδε, ἀριθμὸς τάδε, Ἰωάννης Ἰωάννου Κύριος». Θέτουν δηλαδὴ εἰς τὴν

ἀρχὴν τὸ γενικώτερον καὶ περιληπτικώτερον μέρος τῆς ἐπιγραφῆς, πράγμα ποὺ εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὰς συνθεῖάς μας.

Πολλὰ ἐργαλεῖα καὶ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται παρὰ τῶν ἰαπώνων κατὰ τρόπον ἀντίθετον πρὸς τὸν ἰδικόν μας. Π. χ. οἱ Ἰάπωνες ξυλουργοὶ σύρουν τὸ πριόνι καὶ τὸ ροκάνι πρὸς αὐτοὺς, ἀντὶ νὰ τὸ ὠθοῦν ἔμπροσθέν των.

Τὰ ὠραιότερα δωμάτια εὐρίσκονται εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος τῆς οἰκίας. Ὄταν οἰκοδομοῦν οἱ Ἰάπωνες κατασκευάζουν πρῶτον τὴν στέγην, κατόπιν ἀφοῦ καθορίσουν τὸν ἀριθμὸν τῶν δωματίων τὰ διαλύουν καὶ τὰ ἀφίουν κατὰ μέρος μέχρις ὅτου ἐτοιμασθῇ τὸ πάτωμα.

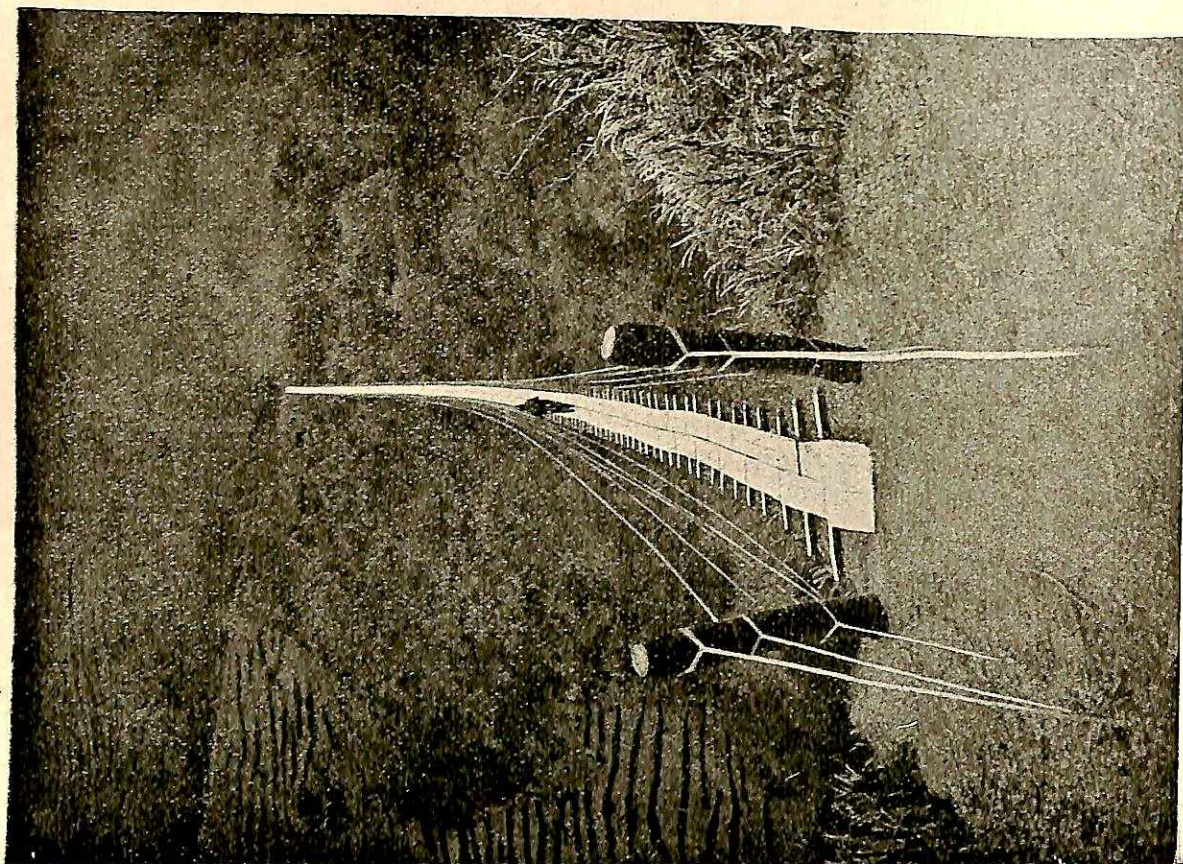
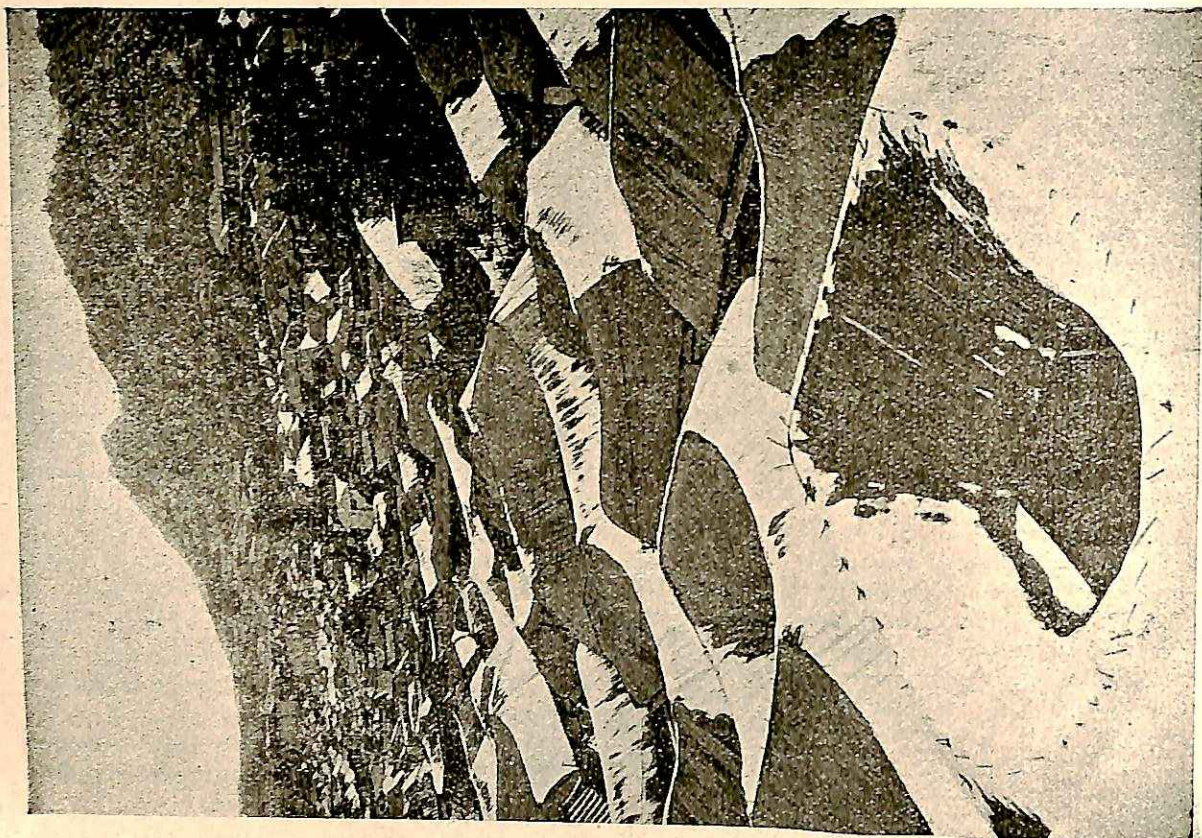
Ὄταν συντάσσουν ἓνα τιμολόγιον, γράφουν πρῶτον τοὺς ἀριθμοὺς καὶ κατόπιν τὰ ἀντίστοιχα ἐμπορεύματα.

Ἡ εὐγένεια ἐπιβάλλει εἰς τοὺς Ἰάπωνας ν' ἀφαιρέσουν ὄχι τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς των, ἀλλὰ τὰ παπούτσια των.

Ἡ ἰδία ἀντίθεσις παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ραπτικῆς. Ἔτσι, αἱ ἰαπωνίδες ὠθοῦν τὴν βελόνην πρὸς τὸ νῆμα, ἀντὶ νὰ περνοῦν τὸ νῆμα ἐντὸς τῆς βελόνης· ἀντὶ νὰ περνοῦν τὴν βελόνην εἰς τὸ ὕφασμα, κρατοῦν τὴν βελόνην ἀκίνητον καὶ φέρουσιν τὸ ὕφασμα πρὸς αὐτήν. Ἀλλῃ παραξενιά: αἱ μοδίσται ἀσπρορροῦχων καὶ αἱ καμαριέραι ἔχουν πάντοτε τὴν τᾶσιν νὰ ράπτουν τοὺς φραμπαλάδες, δαντέλλες, γιακάδες, μανικέτια κλπ. ἀπὸ ἐπάνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάποδον.

Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν οἱ ἄνδρες ἀνέχουν ἐκδήλως εἰς τὸ φύλον των. Ὄταν ὅμως τύχη—ὄχι καὶ πολὺ συχνά—ἓνας ἄνδρας νὰ καταδεχθῇ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν γυναῖκα του εἰς περιπάτον, θὰ προηγηθῇ ἡ «γιρινκίσα», δηλαδὴ τὸ «ποῦλ-ποῦλ», τὸ γνωστὸν μας χειραμάξιον, τοῦ ἀνδρός. Ἡ γυναῖκα ἀκολουθεῖ ὀπισθεν ἐντὸς τῆς ἰδικῆς της «γιρινγκίσα». Ἀλλ' ἔχουν καὶ αἱ γυναῖκες μερικὰ ἀνταλλάγματα. Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐρωτεύονται οἱ ἄνδρες τὰς ἡθοποιούς· εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ὅπου δὲν ὑπάρχουν γυναῖκες ἡθοποιοί, ἀλλὰ μόνον ἄνδρες, ἐρωτεύονται αἱ γυναῖκες τοὺς ἡθοποιούς τῆς μόδας.

Τὸ περιεργότερον ἐξ ὅλων εἶναι ὅτι οἱ Ἰάπωνες, μετὰ τὸ λουτρόν των, σκουπίζονται μὲ βρεγμένην πετσέταν!

— Ὁ περιεργότατος ὑπολογισμὸς τοῦ χρόνου.

Περιεργότατος εἶναι καὶ ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ χρόνου παρὰ τῶν Ἰαπώνων. Βεβαίως, ἡ ἐπίσημος Ἰαπωνία καὶ οἱ μορφωμένοι Ἰάπωνες, ποὺ ἔχουν ἔλθει εἰς στενὴν ἐπαφὴν μὲ τὸν δυτικὸν πολιτισμόν, ἀκολουθοῦν πλεόν τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα ὑπολογισμοῦ τοῦ χρόνου. Οἱ χωρικοὶ ὅμως τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας ἀκολουθοῦν ἀκόμη τὰς παλαιὰς αὐτοχθόνους μεθόδους.

Ἡ παλαιὰ Ἰαπωνία δὲν ἐγνώριζε τὰ λεπτὰ
τῆς ὥρου, αἱ δὲ «ὥραι» τῆς ἰσοδυναμοῦν
πρὸς δύο ἰδικάς μας· τὰς ὑπελόγιζαν ὡς
ἐξῆς καρκίνοβατικῶς :

9	ὥρ.	ἀντιστ.	πρὸς	τὰς	ἰδικάς	μας	12	καὶ	24	ὥρ.
8	»	»	»	»	»	»	14	»	2	»
7	»	»	»	»	»	»	16	»	4	»
6	»	»	»	»	»	»	18	»	6	»
5	»	»	»	»	»	»	20	»	8	»
4	»	»	»	»	»	»	22	»	10	»

Ἐννέα ὥραι καὶ ἡμίσεια ἀντεστοιχοῦν
πρὸς τὴν ἰδικήν μας μίαν ὥραν κ. ο. κ., με-
τῶν τεσσάρων καὶ ἡμισείας ὥρῶν, ποὺ ἰσο-
δυναμοῦν μὲ τὰς ἰδικάς μας ἕνδεκα ὥρας.
Ἄλλ' οἱ ὥραι δὲν ἦσαν ποτὲ τῆς αὐτῆς διαρ-
κείας, ἐκτὸς μόνον κατὰ τὰς ἰσημερίας. Κατὰ
τὸ θέρος, ἦσαν μικρότεραι αἱ ὥραι τῆς νυκτὸς
καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα αἱ ὥραι τῆς ἡμέρας.
Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι δὲν χρησιμοποιοῦν
καμμὴν μέθοδον πρὸς καθορισμὸν μέσου
ὅρου διαρκείας ἐκάστης ὥρας, ἀλλὰ καθ' ὅλην
τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ὀνομάζουσι πάντοτε
τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου 6 ὥρας.

Εἰς τὴν ἑορτήσιν, διατί οἱ ἰάπωνες ἀριθμοῦν τὰς ὥρας ἀπὸ τὴν ἀνάποδην, θὰ δοθῇ ἡ ἀπάντησις ὅτι εἶναι καὶ αὕτη μία ἀπὸ τῶν ἀναποδιῶν των, μαζὶ μὲ τὰς ἄλλας, μερικὰς τῶν ὁποίων ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω. Ἀλλὰ διατί, ὅταν ᾗτο 6 ἡ ὥρα, νὰ μὴν ῥιθιμῶν ἀπὸ τὰς 6 μέχοι τῆς μιᾶς, ἀλλ' αὐθαίρετως ἔκαμαν ν' ἀρχίξῃ ἡ ἡμέρα ἀπὸ τὰς 9; Ἰσὺν τῇ ἐξηγήσει, παραδόξω· καὶ αὕτη· διὰ τὸ εἰδοποιήσουν τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ἡ ἀληθινὴ ὥρα ἐπρόκειτο νὰ κυτπήσῃ, ἐκτύπουν τρία προειδοποιητικὰ κυτπήματα. Ἐὰν λοιπὸν ἐχρησιμοποιοῦν νέους ἀριθμοὺς 1, 2 καὶ 3 πρὸς δῆλωσιν τῶν πραγματικῶν ὥρων, ὑπῆρχε φόβος νὰ γίνῃ σύγχυσις τῆς ἀληθινῆς ὥρας μὲ τὰ προειδοποιητικὰ κυτπήματα—σύγχυσις ἀνάλογος πρὸς ἐκεῖνην ποὺ γίνεται καὶ μετὴν ἰδικὴν μας ἀτελεῇ ἀκόμη μέθοδον σημάτων τῶν ὥρων, ὅταν ἀκούομεν ἕναν κύτλον καὶ δὲν γνωρίζομεν ἐὰν οὗτος σημαί-

νει 12 1/2, 1 ἢ 1 1/2 ἢ κάποιαν ἄλλην ἐκ τῶν
ῥημисείων ὠροῶν.

Ἡ ἐβδομάς ἦτο ἄγνωστος εἰς τὴν παλαιὰν Ἰαπωνίαν· καμμία ἀντίστοιχος λαϊκὴ διαίρεσις τοῦ χρόνου δὲν ὑπῆρχε. Ἐν τοῖτοις, μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1868, εἰσῆγαγον τὴν «Ἰτσι Ρόκου» δηλ. ἡμέραν ἀργίας, ἥ ὅποια ἐπιτετε τὴν 1ην, 6ην, 11ην, 16ην, 21ην καὶ 26ην τοῦ μηνός. Ἄλλ' ἡ καινοτομία αὕτη δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ καὶ βαθμυδὸν ἐξομοιωθῆ πρὸς τὴν ἰδικὴν μας Κυριακὴν. Σήμερον τηρεῖται ἡ Κυριακὴ ὡς ἡμέρα ἐπίσημον ἀναπαύσεως καὶ διασκέδασεως. Ἐπίσης ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν της καὶ ἡ «Ἀγγλικὴ ἐβδομάς».

Οἱ μῆνες τῆς παλαιᾶς Ἰαπωνίας ἦσαν σεληνιακοὶ καὶ ὄχι τεχνητοί, ὅπως οἱ ἰδικοὶ μας τῶν 30 καὶ 31 ἡμερῶν. Τοὺς ὠνόμαζον: πρῶτον μῆνα, δεύτερον, τρίτον κ.ο.κ. Μόνον εἰς τὴν ποίησιν οἱ μῆνες εἶχον κύρια ὀνόματα, ἀντίστοιχα πρὸς τὰ ἰδικὰ μας Ἰανουάριος, Φεβρουάριος κλπ. Τὸ ἔτος περιελάμβανε δώδεκα σελήνας αὐτοῦ τοῦ εἶδους καὶ μίαν συμπληρωματικὴν σελήνην, ἥ ὅποια παρεμβάλλετο κάθε φορὰν πρὸς τὸ νέον ἔτος θὰ ἐπιπτε μίαν σελήνην ἐνωρίτερα. Τοῦτο συνέβαινε σχεδὸν κάθε τρία ἔτη. Τὸ Ἰαπωνικὸν νέον ἔτος ἤρχιζε κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἰδικοῦ μας Ἰανουαρίου ἢ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ Φεβρουαρίου καὶ ἡ χρονολογία αὕτη, οἰαδὴποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ θεοκρασία, ἐθεωρεῖτο γενικῶς ὡς σημαίνουσα τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνοιξίως. Καὶ τότε, οἱ ἄνθρωποι, εἴτε ἐχιόνιζεν εἴτε ὄχι, ἐβγαζαν τὰ χεῖμαναίκα ρούχα τῶν. Τὰ ἄνθη τῆς δαμασκηνιάς ἦσαν, τοῦλάχιστον πάντοτε ἐκεῖ, ἀνοικτά, διὰ τὰ τοὺς ὑπερθυμίσουν ὅτι πράγματι ἦλθεν ἡ ἀνοιξίς.

Πλὴν τῶν τεσσαρῶν μεγάλων ἐποχῶν, ἀνοί-
ξεως, θέρους, φθινοπώρου καὶ χειμῶνος, ὑπῆρ-
χον εἴκοσι-τέσσαρες μικρότεροι περίοδοι, δε-
καπέντε περιῖπου ἡμερῶν ἑκάστη, αἱ ὁποῖαι
ὠνομάζοντο: Ρισσχουν = ἀρχομένη ἀνοιξίς,
Κἰνρο = ψυχρὰ δρόσος. Σόκκαν = ἐλαφρὸν
ψῆχος. Ντάϊκκαν = δριμύ ψῆχος κλπ.

Αἱ διαιρέσεις αὐταὶ τοῦ χρόνου, καὶ ἰδίως τὸ σεληνιακὸν καλανδάριον, ἀσχοῦν ἀκόμη καὶ σήμερον σημαντικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς καθημερινῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ. Οἱ γεωργοὶ τηροῦν ἐπακριβῶς τὸ ἡμερολόγιον δι' ὅλας τὰς ἀγροτικὰς τῶν ἐργασίας. Οὕτω, σπεύρουσιν τὸ ρύζι τὴν 88^{ην} ἡμέραν τῆς «Ἀρχομέης Ἀνοιξέως», καὶ τὴν ἐπαναλαμβάνουσιν κατὰ τὴν «Νουμπάι», τὴν καθορισμένην ἐποχὴν διὰ τὰς πώτας βορῆς τοῦ θέρους κλπ.

Ἐσημειώσαμεν εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ Ἰα-
πωνία, καὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ὑπολογισμοῦ

τοῦ χρόνου, ἐξευρωπαϊσθη. Ἡ βεβαίωσις αὕτη εἶναι πολὺ τυπική. Μολονότι τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ἰσχύει ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1873, ἐν τούτοις ἡ Ἰαπωνία δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη ν' ἀποφασίσῃ νὰ ἀποδεχθῇ τὴν Χριστιανικὴν χρονολογίαν. Διὰ τὴν σιντοϊστικὴν αὐτὴν τῆς Ἰαπωνίας, ἡ χρῆσις τῆς χρονολογίας ταύτης δὲν θὰ ἐσυμβόλιζε μόνον τὴν ὑπεροχὴν μιᾶς ξένης θρησκείας, ἀλλὰ καὶ θ' ἀπετέλῃ πολιτικὴν παρανομίαν. Ἡ καθιέρωσις τοῦ κατὰ περιόδους ἡμερολογίου καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν «ὀνομάτων τῶν ἐτῶν», θεωρεῖται εἰς τὴν Ἀπὼ Ἀνατολὴν ὡς ἀπαβίαστον προνόμιον καὶ τὸ σημεῖον μιᾶς ἀνεξαρτήτου κυριαρχίας, καθ' ὃν τρόπον θεωρεῖται, κἄπως, εἰς τὴν Δύσιν τὸ δικαίωμα τῆς νομισματοκοπῆς. Ἡ Κίνα ἔχει τὰ ἰδικά της «ὀνόματα ἐτῶν», τὰ ὁποῖα καὶ ἐπέβαλεν εἰς τὰ ὑποτελῆ της κράτη, ὅπως ἦτο τὸ Θιβέτ. Ἀπὸ αἰώνων ἔκαμαν νὰ συμπίπτουν αἱ ομάδες τῶν «ὀνομάτων ἐτῶν» μετὰ τὴν διάρκειαν τῆς βασιλείας ἑνὸς αὐτοκράτορος. Ἡ Ἰαπωνία ἔχει ἐπίσης τὰ ἰδικά της «ὀνόματα ἐτῶν», τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἤλλασσον αὐθαιρέτως ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Καὶ μόνον ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ πάππου τοῦ σημερινοῦ αὐτοκράτορος εἰσῆχθη τὸ κινεζικὸν σύστημα, κἄπως ἀλλοποιημένον. Φαντάζεται κανεὶς εὐκόλως ποία σύγχυσις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας ἀπὸ μίαν τοιαύτην χρονολογίαν. Εἶναι δύσκολον νὰ εὐρεθῇ Ἰάπων γνωρίζων ὅλα τὰ «ὀνόματα ἐτῶν» τῆς χώρας του.

Τὸ τρέχον ἔτος 1934 εἶναι, κατὰ τὴν Ἰαπωνικὴν χρονολογίαν, τὸ ἔννατον τοῦ Σόβα, δηλαδὴ τῆς «Ἀκτινοβολούσης Εἰρήνης».

Τὰ φυσικὰ χαρακτηριστικά τοῦ Ἰάπωνος.

Εἶναι ἐπιβεβλημένον εἰς ἔργον περὶ τῆς Ἰαπωνίας καὶ τοῦ Ἰαπωνικοῦ λαοῦ ν' ἀφιερωθοῦν ὀλίγαι γραμμαὶ εἰς τὰ διακριτικὰ γνωρίσματα τούτου. Καὶ ἐν πρώτοις, οἱ Ἰάπωνες παρουσιάζουν τὰ φυσικὰ χαρακτηριστικά τῶν μογγόλων. Ἔχουν τὸ δέγμα κιτρινωπὸν, τὰ μαλλιά μαῦρα καὶ σκληρά, τὸ γένειον ἀραιὸν καὶ τὰ πόδια, τὰ χέρια καὶ τὸ στήθος σχεδὸν ἕξ ὀλοκλήρου ἄτριχα. Τὰ ζυγωματικά εἶναι ἄρκετὰ πλατεῖα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ λοξοί. Αὐτὰ εἶναι τὰ γενικὰ χαρακτηριστικά τόσον τοῦ ἀριστοκράτου, μετὰ τὸ μεγαλύτερον ἀνάστημα καὶ τὸ ἐπίμηκες πρόσωπον, ὅσον καὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, μετὰ τὴν φαρδεῖαν ὄψιν.

Ἡ Ἰαπωνίς ἔχει γενικῶς καλυτέραν ὄψιν ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Οἱ τρόποι της εἶναι εὐγενικοὶ καὶ ἡ φωνή της θελκτική. Ἡ Ἀγγλίσ

συγγραφεὺς Miss Bacon ἀναλύουσα λεπτορῶς (εἰς τὸ ἔργον της Japanese Girls and Women) τὸν τύπον τῆς γυναικείας ὡραιότητος, παρατηρεῖ ὅτι οἱ εὐρωπαῖοι, μετὰ μακρὰν διαμονὴν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, βλέπουν νὰ τροποποιῇται βαθμηδὸν τὸ ἰδεώδες των περὶ τῆς ὡραιότητος καὶ «παρατηροῦν ἐκπληκτοὶ, ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς πατρίδος των φαίνονται πλέον ἄξεστοι, ἀναιδεῖς καὶ ἐνοχλητικαί, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς μικροκαμωμένας, δειλάς, γλυκεῖας καὶ χαριτωμένας Ἰαπωνέζας κυρίας». Εἰς τὴν ὑπαίθρου ἀπαντῶνται ὀλίγαι εὐμορφαι Ἰαπωνίδες δεσποινίδες, διότι μόλις μία νέα ὑπερέχει εἰς τὴν ὡμορφίαν ἀπὸ τὸν κοινὸν τύπον ἀναλαμβάνει ὑπηρεσίαν εἰς τὰ τεῖσοτεῖα ἢ νυμφεύεται νεωτάτῃ.

Ὁ Ἰάπων γηράσκει ἐνωρίτερον ἀπὸ ἡμᾶς. Λέγεται ἐπίσης ὅτι ζῇ ὀλιγώτερον ἀπὸ ἡμᾶς, τὸ γεγονός ὅμως τοῦτο εἶναι ἀμφίβολον. Κατὰ τὰς στατιστικάς, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀγδοηκοντούτηδων, τῶν ἐνενηκοντούτηδων καὶ τῶν ἑκατοντούτηδων ἀκόμη εἶναι ἄρκετὰ ὑψηλός. Ὅπως παντοῦ, ὁ ἀριθμὸς τῶν γραιῶν εἶναι μεγαλύτερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γερόντων.

Τὸ νευρικὸν σύστημα τῶν Ἰαπώνων εἶναι ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένον ἀπὸ τὸ νευρικὸν σύστημα τῶν εὐρωπαίων καὶ δι' αὐτὸ ἡμποροῦν νὰ ὑποφέρουν τὸν πόνον μετὰ μεγαλύτεραν ἡρεμίαν καὶ νὰ ἀντιμετωπίζουν τὸν θάνατον μετὰ σχετικὴν ἀδιαφορίαν.

— Αἱ ψυχικαὶ τοῦ ἰδιότητες. Σύγκρουσις γνωμῶν.

Περισσότερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ ἀπασχόλησίς μας μετὰ τὰ ψυχικὰ χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ Ἰαπωνικοῦ λαοῦ, διότι περὶ τούτων εὐρίσκονται εἰς ριζικὰς διαφορίας μεταξὺ τῶν ὅλοι σχεδὸν οἱ γράψαντες περὶ τῆς Ἰαπωνίας συγγραφεῖς. Ὡς ἐκφραστικά δείγματα τῶν αὐθαιρέτων γνωμῶν αἱ ὁποῖαι ἐξηνέχθησαν περὶ τοῦ Ἰαπωνικοῦ λαοῦ, ἀναφέρομεν τὴν γνώμην πού ἐτόλμησε νὰ διατυπώσῃ ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλικῆς ἀριστοκρατίας εἰπὼν ὅτι: «ὁ Ἰάπων δὲν εἶναι εὐφυής», καθὼς καὶ ἐκείνην Ἀγγλοῦ ποιητοῦ γράψαντος ὅτι: «οἱ Ἰάπωνες ἔχουν μᾶλλον τὴν φύσιν πουλιοῦ ἢ πεταλούδας παρὰ ἀνθρωπίνων ὄντων. Δὲν θέλουν οὐδὲ ἡμποροῦν νὰ πάρουν τὴν ζωὴν πολὺ σοβαρά». Ὑπάρχει ἀτελεύτητος σειρά τοιούτων ἀνοησιῶν, μετὰ τὰ ὁποῖας θὰ ἡδύναντο τις νὰ γεμίσει τόμους ὀλοκλήρους.

Ἀκόμη αὐτὸς ὁ Πιερ Λοτί, εἰς τὰ περὶ τῆς Ἰαπωνίας ἔργα του («Ἡ Κυρία Χρυ-

Χωρίον τῆς φυλῆς τῶν Ταῦλ.

Λιμὴν τῆς πόλεως Σουό, παρὰ τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς τῆς νήσου Φορμόζης.

«σάνθεμον» κλπ.) δὲν αἰρεται ὑψηλότερον τοιοῦτων ἀστείων γνωμῶν. Ὁ Λοτί δὲν ἠθέλησε νὰ ἴδῃ ἐκ τῆς Ἰαπωνίας παρὰ μόνον μερικὰς φαινομενικὰς πενιχρότητας. Δι' οὗτόν, κάθε σπῆτι εἶναι ἓνα «σπιτάκι», κάθε γεῖμα ἓνα «γευματάκι», κάθε ἐπιγραφή μιὰ «κακογραφία». Τὰ ἐπίθετα ποὺ πίπτουν ἀπὸ τὸν κάλαμόν του εἶναι ἀδιακόπως τὰ ἑξῆς: μινιόν, καχεκτικός, ἑτερογενής, χονδροειδής, ἑξωτικός, μικροσκοπικός, ἀλλόκοτος, λιλιπούτειος, παράδοξος κλπ. κλπ. Ὡς σημειωθῇ ὅτι, τὴν ἐποχὴν ποὺ ὁ Λοτί, ποιητὴς μᾶλλον παρὰ παρατηρητής, ἔγραφε ταῦτα περὶ τῆς Ἰαπωνίας, ἡ μικρά, μωρά, καχεκτικὴ κλπ. χώρα πορεσκύνει τὴν νίκην τῆς ἐναντίον τῆς Κινεζικῆς Αὐτοκρατορίας, ποὺ ἦτο ὁ πρόλογος τοῦ θριάμβου τῆς ἐπὶ τοῦ Ρωσικοῦ κολοσσοῦ.

Ἰδού μερικαὶ ἄλλαι ἀπὸ τὰς σοβαροτέρας κρίσεις:

«Τὸ ἔθνος τοῦτο τέρπει τὴν ψυχὴν μου» (Φραγκίσκος Ξαβέριος, περὶ τὰ μέσα τοῦ 16ου αἰῶνος).

«Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἰαπωνικοῦ ἀρχιπελάγους εἶναι κατὰ βάθος ἀγαθοί, εὐγενεῖς ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν καὶ γενναῖοι. Ἡ δικαιοσύνη των ἀπονέμεται αὐστηρῶς, χωρὶς καμμίαν μεροληψίαν πρὸς τὰς παραβάσεις τοῦ νόμου. Κυβερνῶνται μὲ μεγάλην ἀβρότητα. Θέλω νὰ εἶπω ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἄλλη χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ὄργανα τῆς κυβερνήσεως νὰ συμπεριφέρονται μὲ τόσην εὐγένειαν». (Will Adanis, ἀρχαὶ τοῦ 17ου αἰῶνος).

«Τολμηροί... ἡρωϊκοί... ἐκδικητικοί... δοξομανεῖς... ἐμπειροτέχνοι καὶ σκληροὶ πρὸς ἐαυτούς... μεγάλοι φίλοι τῆς ἀβρότητας καὶ τῶν καλῶν τρόπων... Τολμῶ νὰ βεβαιώσω ὅτι εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς ἀρετῆς, τὴν ἀγνότητα τῶν ἡθῶν καὶ τὴν ἐξωτερίκευσιν τῆς εὐλαβείας ὑπερβαίνουν κατὰ πολὺ τοὺς χριστιανούς... Οἱ θεσμοὶ των εἶναι ὑπέροχοι καὶ τηροῦνται ἀπαρεγκλίτως, ἐπιβαλλομένων αὐστηροτάτων ποινῶν εἰς πᾶσαν παράβασιν...» (Engelbert Kaempfer, 1772).

Οἱ Ἰάπωνες ἐδανείσθησαν ἰδίως ἀπὸ τὸν πολιτισμόν μας, ὅτι ὑπῆρχε τὸ χειρότερον: τοὺς ὑψηλοὺς φόρους καὶ τὰς βαρεῖας στρατιωτικὰς ὑποχρεώσεις, ὅπως οἱ ἄγριοι οἱ ὅποιοι κατὰ πρῶτον μεθοῦν ἀπὸ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά μας... Τοὺς ἔχουν κολακεύσει πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ δι' αὐτὸ πρέπει, χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός των, νὰ τοὺς εἰπώμεν ὅτι ὄχι ὀλίγοι ἄνθρωποι σκέπτονται περὶ τοῦ τρόπου των κατὰ τὸν ὁποῖον ἀντι-

λαμβάνονται τὴν πρόοδον» (H. Dumolard, περὶ τὰ 1900).

«Ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς ἔχει πάντοτε τὸ ὕψος τοῦ ὑπακούοντος εἰς ἓν σύνθημα». (Bellesort, Le Nouveau Japon).

«Ἡ Ἰαπωνία ἐξευρωπαϊσθῇ διὰ νὰ ἀντισταθῇ καλύτερον ἐναντίον τῆς Εὐρώπης καὶ νὰ μείνῃ περὶ σόφτερον Ἰαπωνική». (F. Chailaye, Le Japon illustré).

«Τὸ Ἰαπωνικὸν πνεῦμα στερεῖται θρησκευτικοῦ βάθους, εἰς τὴν Ἰνδικὴν σημασίαν τῆς λέξεως» (Keyserling) κλπ. κλπ.

Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παρατείνωμεν ἐπ' ἀπειρον τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα ἐκ τῶν περὶ τῆς Ἰαπωνίας πολυαριθμῶν ἔργων. Ἀλλ' ἀρκούμεθα νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὁ μέσος ὄρος τῶν κρίσεων ὧσων ἔζησαν ἐπὶ τινὰ χρόνον μεταξὺ τῶν ἱαπώνων, ἐπιτρέπει νὰ ἐγγράψωμεν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν των τρεῖς κυρίας ιδιότητες, δηλ: τὴν καθαριότητα, τὴν εὐπροσηγορίαν καὶ τὸ λίαν ἐκλεπτυσμένον καλλιτεχνικὸν γούστο· εἰς δὲ τὸ παθητικὸν των, τρία ἐλαττώματα: ματαιοδοξία, πλημμελής ἐμπορικὴ αἰσθησις, ἀνικανότης νὰ ὑψωθοῦν μέχοι τῶν ἀφηρημένων ιδεῶν.

Ὡς πρὸς τὸ χάρισμα τῆς μιμήσεως, τὸ ὁποῖον προξενεῖ ἐντύπωσιν εἰς ὅλους τοὺς παρατηρητάς, διστάζομεν ἂν πρέπει νὰ τὸ ἐγγράψωμεν εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην μερίδα τοῦ λογαριασμοῦ. Συνήθως τὴν μιμητικότητα τῶν ἱαπώνων τὴν κατακρίνουν ὡς σημεῖον πνευματικῆς κατωτερότητος. Ἐν τούτοις, ἄλλοι τὴν ἐπαινοῦν ὡς ἔνδειξιν πρακτικῆς σοφίας εἰς ἓνα κόσμον, ὅπου αἱ περισσότεραι ιδεαὶ ποὺ ἔχουν κάποιαν ἀξίαν παρεδόθησαν εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ πνεύματος.

Ἀλλ' ἀφοῦ ἀνεφέραμεν τὰς περὶ τῶν ἱαπώνων κρίσεις τῶν εὐρωπαίων, πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ τὸ ἀντίθετον. Ἐξ ὧσων, λοιπόν, γνωρίζομεν φαίνεται ὅτι εἰς τοὺς ἱάπωνας παρουσιάζομεθα ὑπὸ τρεῖς ἐλάχιστα συστατικὰ ὄψεις: ὡς ἀκάθαρτοι, ὡς ὀκνηροὶ καὶ ὡς προληπτικοί. Ἡ καθαριότης μας συγκρινομένη πρὸς τὴν σχολαστικὴν ἱαπωνικὴν καθαριότητα, εἶναι ἀνύπαρκτος. Ἡ δὲ ἐργασία τοῦ Ἰάπωνος ἐργάτου, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται ἄνευ διακοπῆς ἐπὶ 365 ἡμέρας τὸ ἔτος καὶ ἐπὶ 15 ὥρας τὴν ἡμέραν, εἶναι πολλαπλασία τῆς ἐργασίας τῶν εὐρωπαίων μὲ τὰς πολλὰς διακοπὰς καὶ τὸ ὀκτάωρον.

— *Αἱ περιοδικαὶ μανίαι τῆς Ἰαπωνικῆς κοινωνίας.*

Ἡ Ἰαπωνία παρέμεινεν ἐπὶ τόσον χρόνον ἀμετάβλητος, ὥστε, διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὸν

ἀπολεσθέντα χρόνον, πρέπει πλέον νὰ προχωρῇ μὲ ἄλματα. Κατὰ περιόδους ἐκδηλοῦται εἰς νέος ἐνθουσιασμός, χάριν τοῦ ὁποῖου τὸ ἔθνος, ἢ τοὐλάχιστον τὸ τμήμα ἐκεῖνο τοῦ ἔθνους ποὺ κατοικεῖ εἰς τὴν πρωτεύουσιν, χάνει διὰ μίαν ἐποχὴν τὸ μυαλό του. Οὕτω, τὸ 1873, ὑπῆρξε τὸ ἔτος τῶν κουνελιῶν. Τὰ τρωκτικὰ ταῦτα ἦσαν ἄγνωστα εἰς τὴν Ἰαπωνίαν καὶ ὅταν εἰσῆχθησαν, ὡς ἀξιοπεριέργα πράγματα, ἀνῆλθον εἰς δυσθεωρήτους τιμὰς· ἔφθασαν νὰ πληρωθοῦν καὶ 1000 δολλάρια δι' ἓν καλὸν κουνέλι! Οἱ κερδοσκοποὶ ἠγόραζον τὰ κουνέλια 4 ἢ 5 δολλάρια διὰ νὰ τὰ μεταπωλοῦν ἀμέσως κατὰ πολὺ ἀκριβώτερα. Τὸ ἐπόμενο ἔτος (1874) ἡ κυβέρνησις ἐπέβαλε κεφαλικὸν φόρον ἐπὶ ἐκάστου κουνελίου, αἱ τιμαὶ ἑκατρακύλησαν καὶ οἱ κερδοσκοποὶ τοῦ ἐμπορίου τούτου κατεστράφησαν ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ.

Τὰ ἔτη 1874-75 ὑπῆρξαν τὰ ἔτη τῆς μανίας τῶν ἀλεκτορομαχιῶν. Τὸ 1882-83 ἦτο εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἡ δημοσίευσις λεξικῶν καὶ ἄλλων πολυτόμων ἔργων δι' ἐγγραφῆς συνδρομητῶν. Πολλὰ ἐκ τῶν ἱδρυθεῶν φιλολογικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπεδείχθησαν δόλια καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ δικαστικὴν ἐκκαθάρισιν.

Τὰ ἔτη 1886-87 ἐσημειώθησαν ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμόν διὰ τὸ βάλς καὶ διὰ τοὺς γιγαντιαίους ἐνταφιασμούς. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἐπεκράτησεν ἐπίσης εἰς τοὺς ἐπισήμους κύκλους μία ἐπιδημία, ἡ ὁποία ἀπεκλήθη «γερμανικὴ ἱλαρὰ» καὶ συνίστατο εἰς τὴν μανίαν τῆς μιμήσεως παντὸς γερμανικοῦ, ἀσφαλῶς διότι προήρχετο ἐκ τῆς αὐτοκρατορικῆς καὶ ἀπολυταρχικῆς Γερμανίας, τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ μιμηθῇ ἡ ἀνασυγκροτούμενη αὐτοκρατορία τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς. Ἡ «γερμανικὴ ἱλαρὰ» ὄχι μόνον δὲν ἐθεραπεύθη ταχέως, ἀλλ' ἐπεδεινώθη, ὥστε νὰ κατασιτῇ ἐρυσίπελας, τὸ ὁποῖον ὀλίγον ἔλειψε νὰ παραμορφωθῇ διὰ παντὸς τὸν νεαρόν Ἰαπωνικὸν πολιτισμόν.

Τὸ ἐπόμενο ἔτος ἐγνώρισε τὴν μόδον τοῦ πνευματισμοῦ καὶ τῶν πεοιστροφομένων τραπεζῶν. Καὶ τὸ ἔτος 1880 ἔλαμε τῆς μόδας τὴν πάλιν, ἡ ὁποία μέχρι τότε δὲν ἦτο παρὰ μόνον ἓνας πασατέμπο· τῶν λαϊκῶν τάξεων. Ὁ κόμης Κουρόντα, ἄλλοτε πρωθυπουργός, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ποὺ τὴν εἰσήγαγε. Τὸ 1893 δλόκληρον τὸ ἔθνος ἔχασε τὸ μυαλό του μὲ τὴν ὠραίαν ἵπποδρομίαν τοῦ συνταγματάρχου Φουκουσίμα διὰ μέσου τῆς Σιβηρίας. Μόνον ἡ ἀνάγκη τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς ταύτης δύναται νὰ δώσῃ μίαν ιδεάν τῆς λαϊκῆς φρενίτιδος. Κατὰ τὸ 1898—1900 ἐπεκράτησεν ἡ μανία τῶν «γκάρτεν-πάρτυ». Ἐνα τοιοῦτον «γκάρτεν-πάρτυ» διήρκεσε πέντε ἡμέρας καὶ ἄλλα ἐδόθησαν ὑπὸ χιόνα, ἐνῶ εἶχον ἀναφθῇ εἰς τὸ ὑπαιθρον ἐορταστικαὶ φωτιαὶ, μὲ τὴν ματαίαν ἐλπίδα ὅτι μὲ αὐτὰς θὰ ἐξεσταίνοντο οἱ κεκλημένοι! Σοβαροὶ ἔμποροι τῆς Γιοκοχάμα, μὴ διαθέτοντες πραγματικὸν κῆπον, ὠργάνωσαν ἐν «γκάρτεν-πάρτυ» ἐπάνω εἰς φορηγίδας δεμένους εἰς τὴν προκυμαίαν!

Μία ἄλλη μανία τῶν τελευταίων ἐτῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπῆρξεν ἡ κατασκευὴ ἀργυρῶν μπουστῶν καὶ ἀγαλμάτων τοῦ ἑαυτοῦ των.

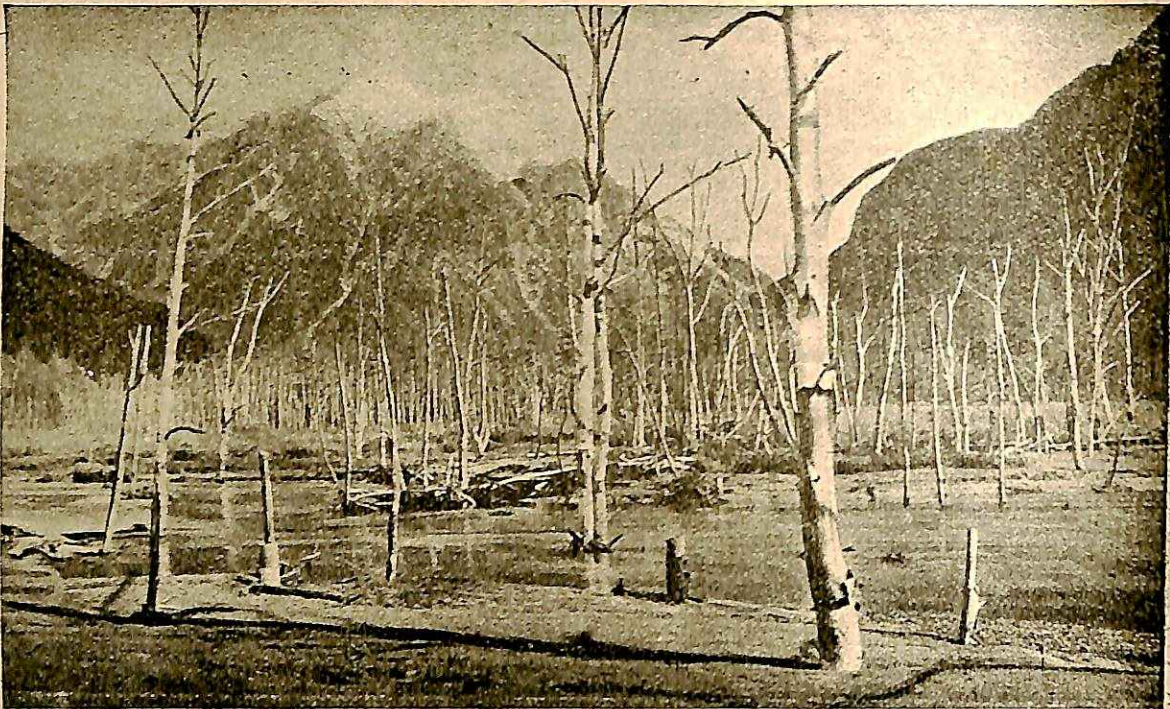
Τὸ 1901 ὠργάνωσαν τεραστίας ἐξόδους παιδιῶν καὶ ἐργατῶν. Μία μεγάλη ἐφημερίς ἔρριψε τὸ σύνθημα μιᾶς ἐκδρομῆς εἰς Τόκιο δι' 20.000 πρόσωπα. Τὸ 1903 ἐφηβοὶ, ποτισθέντες μὲ τὰ δόγματα τοῦ Σοπενάουερ καὶ τοῦ Νίτσε, ἠσκήθησαν εἰς τὴν «ἀρνησιν τῆς θελήσεως τοῦ ζεῖν», πηδήσαντες εἰς τὸν μέγαν καταρράκτην τοῦ Κέγκουνν, εἰς Νίκκο.

Πολλὰ ἔτη παρήλθον κατόπιν ἐν λογικότητι. Ὅποτε, τὸ 1926 ἐσημειώθη ἡ ἀνάστασις τῶν κουνελιῶν τοῦ 1873, ὑπὸ μορφὴν τώρα παπαγάλων. Ἀλλὰ ταχύτατα, τὸ 1927, ὅλος ὁ κόσμος ἐβαρέθηκε τοὺς παπαγάλους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀγοράσει εἰς ἑξωφρενικὰς τιμὰς, καὶ τοὺς ἀφῆκεν ἐλευθέρους.

Τώρα εἴμεθα ἐν ἀναμονῇ ἄλλης περιόδου μανίας!

ΑΠΟΘΕΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

Η ΖΩΗ ΕΙΣ ΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΤΗΣ

Λίμνη δημιουργηθεῖσα ἀπὸ ἔκρηξιν τοῦ ἡφαιστείου Ἀτσούζα - Γκάβι.

Τοπίον πλησίον τοῦ Τόκιο.

Τὸ θαῦμα τῶν ἰαπωνικῶν κήπων.

Ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα πράγματα, πού ἔχει νὰ ἰδῇ κανείς εἰς τὴν Ἰαπωνίαν εἶναι οἱ δημόσιοι καὶ οἱ ἰδιωτικοὶ κήποι τῆς. Δὲν ὁμοιάζουν διόλου μετὰ τοὺς κήπους πού γνωρίζομεν εἰς τὴν Εὐρώπην. Εἶναι καθαροὺς ἰαπωνικοὶ καὶ ἀνακαλύπτει κανεὶς εἰς αὐτοὺς τὸν πραγματικὸν χαρακτῆρα τῶν ἰαπώνων, τὴν ἀπλότητα, τὴν καλαισθησίαν καὶ τὴν ἁρμονίαν.

Εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν οἱ κήποι δημιουργοῦνται ἐπὶ τῇ βίσει γεωμετρικῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν σχημάτων. Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν εἶναι ἡ ἀσυμμετρία. Δὲν ὑπάρχουν εἰς τοὺς ἰαπωνικοὺς κήπους δρόμοι εὐθεῖς, μετὰ ἑλκυστικὰς ἀπόψεις εἰς τὸ βάθος, οὔτε καμπύλαι κανονικαί, οὔτε παρτέρια ἀνθισμένα. Τὰ αἶθρα μάλιστα μέσα εἰς αὐτοὺς εἶναι σπάνια.

Καὶ ὅμως οἱ ἰαπωνικοὶ κήποι εἶναι θαύματα ὠραιότητος καὶ ἄφθαστοι εἰς τὸ εἶδος τῶν. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δημιουργηθῇ ἕνας Ἰαπωνικὸς κήπος ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, ἀλλὰ μόλις ἐντὸς δεκαπέντε ἐτῶν. Οἱ περισσότεροι καὶ οἱ περιφημότεροι ἀπὸ αὐτοὺς χρονολογοῦνται ἀπὸ αἰώνων. Τὸ πρόχειρον, «τὸ τεχνικόν», τὸ σχεδὸν ψεύτικον τῶν κατασκευαζομένων ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν εὐρωπαϊκῶν κήπων, δὲν θὰ τὸ συναντήσετε εἰς τοὺς ἰαπωνικοὺς κήπους.

— Οἱ ἐπιστήμονες ἰάπωνες κηπουροί.

Οἱ ἰάπωνες κηπουροὶ δὲν εἶναι ἀπλοὶ ἐργάται—γεωργοί. Συγκαταλέγονται μετὰ τῶν καλλιτεχνῶν τῆς χώρας καὶ θεωροῦνται ἀπὸ τὰς σημαντικωτέρας προσωπικότητας τοῦ τόπου. Τὸ ὄνομά τῶν εἶναι γνωστὸν, ὅπως τὰ ὀνόματα μεγάλων συγγραφέων καὶ μεγάλων πολιτικῶν.

Οἱ κηπουροὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν δὲν δημιουργοῦνται ἀπλῶς καὶ ὥς ἔτυχε καὶ δὲν εἶναι πρακτικοὶ γεωργοί, πού ἔμαθον τὴν τέχνην τῶν ἐκ πείρας μόνον. Εἶναι ἐπιστήμονες πού σπουδάζουν εἰς εἰδικὰς σχολὰς καὶ ἐξασκοῦν τὴν τέχνην τῶν κατὰ πρότον, εἰς διαφόρους βοτανικοὺς κήπους καὶ εἰς μεγάλα κτήματα, ὅπως οἱ γεωπόννοι.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ ἰάπωνες κηπουροὶ ἀποφεύγουν νὰ δημιουργοῦν φαντα-

στικά τοπεῖα καὶ σχήματα. Μιμοῦνται ἀπλῶς τὴν φύσιν καὶ δημιουργοῦν θαυμασίους συνδυασμοὺς πού δὲν ἔχουν τίποτε τὸ κοινὸν μετὰ τὴν φαντασίαν. Ἡ φαινομενικὴ ἀταξία εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν δένδρων, τῶν ρυακίων, τῶν λιμνῶν καὶ τῶν μονοτατιῶν, πού ὀδηγοῦν πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις, γίνεται μετὰ μεγάλην τέχνην καὶ μετὰ μεγάλην περίσκεψιν. Δὲν εἶναι τυχαία καὶ δὲν προέρχεται ἀπὸ πραγματικὴν ἀταξίαν. Ὁ κηπουρὸς, δὲν ἔχει ἄλλον σκοπὸν, παρὰ νὰ ἀναπαραστήσῃ ἐν μικρογραφίᾳ τὰς φυσικὰς καλλονὰς, τὰ ὠραιότερα φυσικά τοπεῖα τῆς χώρας.

Οἱ ἰάπωνες κηπουροὶ προσπαθοῦν νὰ κάμνουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας ἐκδρομὰς εἰς τὰ βουνά, εἰς τὰ δάση, εἰς τὰ ὀνομαστότερα τοπεῖα τῆς χώρας τῶν καὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ. Καὶ μελετοῦν μετὰ προσοχὴν τὰ τοπεῖα αὐτά, τὰ ὁποῖα κατόπιν προσπαθοῦν νὰ ἀναπαραστήσουν εἰς τοὺς κήπους πού δημιουργοῦν εἰς τὰς πόλεις.

Πράγματι οἱ ἰαπωνικοὶ κήποι, καὶ ἰδίως οἱ περιφημότεροι ἐξ αὐτῶν, εἶναι ἀναπαραστάσεις ἐν μικρογραφίᾳ, τῶν ὀνομαστοτέρων τοπεῶν τῆς χώρας τῶν. Οἱ ἰάπωνες κηπουροὶ κατορθώνουν νὰ δίδουν πάντοτε εἰς μικρὸν χώρον, τὴν ἐντύπωσιν τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως. Καὶ ἐδῶ ἔγκειται κυρίως ἡ μεγάλη τέχνη τῶν.

— Ἡ ἱστορικὴ σημασία τῶν ἰαπωνικῶν κήπων.

Ἡ συνήθεια τῆς δημιουργίας κήπων τόσοι δημοσίων, ὅσον καὶ ἰδιωτικῶν, εἰσέχθη εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα, ἀπὸ τὴν Κίναν. Πολλοὶ δὲ ἀπὸ τὰς καλυτέρας κήπους τῆς Ἰαπωνίας εἶναι ἀρχαιότατοι. Καὶ ὑπάρχουν εἰδικοί, οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀναφέρουν πότε ἀκριβῶς ἐδημιουργήθη ὁ περιφημὸς κήπος τῆς δαίνας πόλεως ἢ τοῦ τάδε μεγιστάνος, ποῖος τὸν κατεσκεύασε πρῶτος καὶ ποῖοι κηπουροὶ τὸν διεύρυνον δια μέσου τῶν αἰώνων, ὅπως ἀκριβῶς γίνεται διὰ τὰ παλαιὰ ἑπτὰ, τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ἢ τὰ πολὺτιμα ἀγγεῖα ἐκ πορσελάνης.

Οἱ ἰαπωνικοὶ κήποι δὲν εἶναι τότε εἰς τοὺς ὁποίους πηγαινέι κανεὶς διὰ νὰ ἀνα-

πνεύση τὸ ἄρωμα τῶν ῥόδων, διὰ νὰ κόψη ἓνα λουλούδι ἢ διὰ νὰ ξεριζώσῃ ἓνα χορταρικό, οὔτε διὰ νὰ κοιμηθῇ ἢ διὰ νὰ ἀναζητήσῃ ὀλίγην σκιάν. Οἱ περιπατηταὶ τῶν κήπων πηγαίνουν μέσα εἰς αὐτοὺς διὰ νὰ ἀτενίσουν ἓνα τοπίον, τὸ ὁποῖον νὰ προσαρμόζεται εἰς τὴν ψυχολογικὴν τῶν κατάστασιν.

Διότι οἱ Ἰαπωνικοὶ κήποι θέλγουν καὶ προσελκύουν περισσότερο ὥς σύνολον, τῶν ὁποίων αἱ λεπτομέρειαι εἶναι τελειόταται παρὰ ὥς ἀπομεμονωμένα τμήματα, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ κτυποῦν στὰ μάτια καὶ κάμνουν ἐντύπωσιν διὰ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὴν παραξενιάν των.

Μερικὰ τοπεῖα ἀποδίδουν τὴν ἥρωϊκὴν καὶ πολεμικὴν περίοδον τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰαπώνων ἱπποτῶν, τῶν χρόνων τῶν «σαμουραΐ» καὶ τῶν «μπουσίντο». Οἱ κήποι ποὺ ἀναπαριστάνουν τὰ τοπεῖα αὐτὰ εἶναι μεγαλοπρεπεῖς, μετὰ μεγάλα δένδρα, μεγάλας λίμνας, καταρράκτας, παγόδας καὶ ἐξοχικοὺς πύργους. Οἱ περιπατηταὶ καταλαμβάνονται ἀπὸ ἓνα αἶσθημα μεγαλείου καὶ μυστικοπαθείας.

— Τὰ ἀπλὰ καὶ κομψὰ σχέδια. Τὰ τοπεῖα.

Οἱ περισσότεροι ὅμως Ἰαπωνικοὶ κήποι εἶναι ἀπλοὶ, πρόσχαροι, κομψοὶ καὶ χαριτωμένοι. Ἐνα - δύο πεῦκα, ἓνα βραχάκι, ἓνα ρυάκι, μία λιμνούλα καὶ θάμνοι καὶ ἀραιὰ λουλούδια, ἀποτελοῦν τὸν χαρακτηριστικώτερον κήπον τῶν Ἰαπώνων, ποὺ ἀπαντᾷ συχνότερον εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία.

Τὰ πεῦκα δὲν φυτεύονται κατὰ τύχην. Ἡ θέσις τῶν ὑπολογίζεται ἐκ τῶν προτέρων μετὰ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν. Καὶ ὅμως φαίνεται σὰν νὰ ἔχουν φυτρώσῃ ἐκεῖ κατὰ τύχην καὶ μόνα των. Εἰς ἓνα κήπον ὑπάρχει μία σειρά πυκνοφύλλων δένδρων, τὰ ὁποῖα ἀποκρύπτουν τὴν θέαν τῆς θαλάσσης. Διὰ νὰ φαίνεται ἡ θάλασσα, ὁ κηπουρὸς ἔχει δημιουργήσει μεταξὺ αὐτῶν ἓνα ἀνοιγμα, σὰν μιὰ τρύπα, ὅπου ἔχει τοποθετήσει μίαν βρύσιν. Τὸ τοπίον αὐτὸ δημιουργεῖται πρὸς ἀναπαράστασιν τῶν στίχων ἐνὸς περιφήμου «ποιητοῦ», (δηλ. παλαιοῦ Ἰαπωνικοῦ ποιήματος μετὰ δεκαεπτὰ συλλαβὰς), τὸ ὁποῖον λέγει:

«Πόσον χαριτωμένον εἶναι τὸ τοπίον λέγει: φαίνεται ἓνα κομμάτι θαλάσσης διὰ μέσου τῶν δένδρων τοῦ κήπου καὶ ὅπου μουρμουρίζει ἁρμονικὰ μία βρύσι!»

Μέσα εἰς τὸν αὐτὸν κήπον, ὅπου ὑπάρχει καὶ ἓνα ὄρος ἐν μικρογραφίᾳ, φαίνεται ἓνας ὠραῖος καταρράκτης. Εἶναι καμωμένος ἀπὸ ἄσπρες πέτρες, βαλμένες κατὰ τέτοιον τρῶ-

πον, ποὺ δίδουν τὴν ἐντύπωσιν τοῦ νεροῦ, πίπτοντος ἀπὸ μέγα ὕψος.

Οἱ βράχοι, αἱ πέτρες καὶ τὰ χαλίκια, παίζουσιν σπουδαιότατον ρόλον εἰς τοὺς Ἰαπωνικοὺς κήπους καὶ χρησιμοποιοῦνται εὐρύτατα. Ἡ γέφυρα τοῦ κήπου τοῦ Καναζάβα, ἐπὶ παραδείγματι, εἶναι κατασκευασμένη ἀπὸ μεγάλους ὀκταγώνους λίθους ποὺ εἶναι συναρμολογημένοι μετὰ τόσῃ τέχνῃ, ὥστε φαίνονται ὥσάν νὰ ἔχουν σχηματισθῇ ἐκεῖ μόνοι των.

Μέσα εἰς ἄλλους κήπους ἀναπαριστάνονται δάση ὀλόκληρα ἀπὸ πεῦκα ἢ ἀπὸ ἔλατα καὶ ἀπὸ μπαμπού. Μέσα εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς Ἰαπωνικοὺς κήπους ὑπάρχουν πέτρινα φανάρια, ὕψος ὀλίγων μέτρων, τοποθετημένα κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ δίπλα εἰς τοὺς κορμούς των, διὰ νὰ μὴ ἐλκύουν ἐπ' αὐτῶν τὴν προσοχὴν τοῦ περιπατητοῦ καὶ διὰ νὰ κάμνουν, ὅταν ἀνάπτωνται, περισσότερον πράσινα τὰ φυλλώματα.

— Τὰ ἀνθισμένα δένδρα.

Κατὰ προτίμησιν ἐκλέγονται ἀειθαλῆ δένδρα, διὰ νὰ διατηρῇ ὁ κήπος τὴν ὠραιότητά του ἀκόμη καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα. Ὁ Ἰάπων κηπουρὸς δίδει μεγαλυτέραν σημασίαν εἰς τὰ πράσινα φυτὰ, παρὰ εἰς τὰ λουλούδια. Οἱ Ἰάπωνες ἀγαποῦν πάρα πολὺ τὰ λουλούδια. Ἀλλὰ εἰς τοὺς κήπους δὲν περιορίζονται μόνον εἰς αὐτὰ. Ὁ κήπος διὰ τὸν Ἰάπωναν συνίσταται κυρίως εἰς τὸ πρᾶσινον. Τὰ λουλούδια εἶναι κάτι τὸ διακοσμητικὸν καὶ τὸ ἐφήμερον.

Διὰ τὴν διακόσμησιν τῶν κήπων προτιμοῦν κυρίως τὰ ὀπωροφόρα δένδρα, τῆς κερασσιῆς, τῆς ἀχλαδιῆς, τῆς δαμασκηνιῆς, κτλ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνθίσεως, τὰ δένδρα ταῦτα, ποὺ εἶναι πανταχοῦ ἀφθονώτατα, ἀποτελοῦν θαυμασίους πίνακας ζωγραφικῆς καὶ διακοσμῶν τοὺς κήπους μετὰ ἓνα ἰδιαίτερον θέλητρον. Εἶναι σπάνιον νὰ συναντήσῃ κανεὶς εἰς ἄλλα μέρη, εἰς τὰς πόλεις, γύρω ἀπὸ τὰ σπίτια, τόσα πολλὰ ὀπωροφόρα, εἰς τόσῃ ποικιλίαν καὶ τόσον τεχνικὰ διατεταγμένα.

Εἰς τοὺς περιφημότερους κήπους καὶ διὰ νὰ προσδώσουν εἰς αὐτοὺς μεγαλυτέραν ἱστορικὴν ἀξίαν, τοποθετοῦν καὶ μεγάλης ἀξίας ἀγάλματα τοῦ Βούδα. Πολλοὶ δὲ γέφυραι εἶναι κατασκευασμένοι μετὰ ὕλικα προερχόμενα ἀπὸ ἀρχαῖα μνημεῖα.

— Γέφυραι, λίμναι, νησίδες, πτηνά.

Οἱ Ἰάπωνες, ὅπως καὶ οἱ Κινέζοι, ἔχουν ἰδιαίτερον ἐπιδεξιότητα εἰς τὴν κατασκευὴν

γεφυρῶν. Αἱ γέφυραι τῶν εἶναι τοξοειδεῖς. Πολλοὶ ὁμοιάζουν μετὰ βραχώδη μονοπάτια, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ δημιουργεῖ ἡ θάλασσα εἰς τὰ ἀκρογιάλια, κατατρώγυντα ἐπ' αἰῶνας μετὰ τὰ κύματά της τὰς ἀποκρήμυνους προεκτάσεις μερικῶν ἀκρωτηρίων.

Εἰς πολλοὺς κήπους ἔχουν δημιουργήσει καὶ λίμνας τεχνητάς, κατ' ἀπομίμησιν γνωστῶν λιμνῶν τῆς περιφερείας ἢ ἄλλων ἀπομακρυσμένων, μέσα εἰς τὰς ὁποίας ζοῦν τεράστια ψάρια, ἀπὸ τὰ σπανιώτερα, μετὰ ζωηρὰ χρώματα καὶ παράξενα σχήματα. Μέσα εἰς τὰς λίμνας αὐτὰς ὑπάρχουν καὶ νησίδες, ὅπου ἔχουν φυτευθῇ πεῦκα μικροσκοπικά, τὰ ὁποῖα φαίνονται σὰν ψεύτικα.

Ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῶν νήσων τῆς Ἰαπωνίας εἶναι ἡ πληθώρα τῶν πουλιῶν ποὺ ὑπάρχουν εἰς αὐτάς. Δὲν πρόκειται περὶ ζωντανῶν πουλιῶν, ἀλλὰ περὶ ἀγαλμάτων καὶ διαφόρων ἄλλων ἀναπαραστάσεων αὐτῶν. Ἐπειδὴ τὰ πουλιὰ δὲν παραμένουν μονίμως εἰς τὰ διάφορα τοπεῖα, οἱ Ἰάπωνες ἐσκεψάμεθα νὰ τὰ ἀντικαταστήσουν μετὰ ὁμοιώματα αὐτῶν. Ὑπάρχουν χάλκινες πάπιες, ὀρειχάλκινοι πελαργοί, μετὰ τὸ ἓνα πόδι στηριγμένο ἐπάνω σὲ μιὰ φωλιὰ καὶ μετὰ τὸ ῥάμφος ἀνυψωμένο εἰς τὸν ἀέρα, ἀετοί, κόρακες, παγώνια, μετὰ πολυχρώμα ζωγραφιστὰ πτερά, καὶ ἄλλα πολυάριθμα μετὰ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ χρώματα, ἄλλα μεμονωμένα καὶ ἄλλα κατὰ σμήνη.

Μία γέφυρα μέσῃ εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς περιφημότερους κήπους εἶναι καμωμένη ἀπὸ χάλκινα τεράστια πουλιὰ, συσπειρωμένα σὲ ἓνα κοπάδι, μετὰ ἀνοιγμένα τὰ πτερά, εἰς στάσιν ὀρμητικοῦ πετάγματος. Εἰς τὸν αὐτὸν κήπον ὑπάρχει, μέσα εἰς τὴν τεχνητὴν λίμνην καὶ μία ἀμμουδιά, ὁμοία μετὰ τῆς ἀμμουδιᾶς τῶν μεγάλων λουτροπόλεων. Ἡ ἄμμος μετεφέρθη ἐκεῖ ἀπὸ πολὺ μακρῶς. Εἶναι ἄμμος λεπτὴ καὶ λευκὴ, ποὺ δίδει τὴν ἐντύπωσιν πλάζ λουτροπόλεως. Ἐκεῖ πλησίον εἶναι ἀραγμένο καὶ ἓνα πλοῖον, τὸ ὁποῖον δὲν τὸ χρησιμοποιεῖ κανεὶς, ὑπάρχει δὲ μόνον πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ τοπίου.

— Ἡ ἀγάπη τῶν Ἰαπώνων πρὸς τοὺς κήπους.

Ἡ ἀγάπη τῶν Ἰαπώνων διὰ τοὺς κήπους εἶναι συγκινητικὴ. Θαυμάζουν τὰ δένδρα, ὅπως ἓνας φανατικὸς συλλέκτης θαυμάζει ἓνα περίφημον πῖνακα ζωγραφικῆς. Μέσα εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν κήπον Σιτζοικου τοῦ Τόκιο θὰ συναντήσετε πολλοὺς Ἰάπωνας, οἱ ὁποῖοι στέκονται μπροστὰ εἰς τὰ

δένδρα καὶ τὰ παρατηροῦν ἐν ἐκστάσει. Νομίζει κανεὶς ὅτι προσεύχονται.

Ἐν ὠραῖον δένδρον μετὰ πυκνὸ φύλλωμα καὶ ζωηρὸν χρῶμα εἶναι διὰ τὸν Ἰάπωναν ὅτι μία ὠραία γυναῖκα δι' ἓνα εὐρωπαϊόν. Οἱ Ἰάπωνες αἰσθάνονται ἰδιαίτεραν εὐχαρίστησιν νὰ παρατηροῦν τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια. Κάποιος εἶπεν ὅτι εἶναι προικισμένοι μετὰ ἰδιαίτεραν αἰσθησιν, μετὰ ἰδιαίτεραν ἐκχωριστὴν κλίσιν, ἡ ὁποία τοὺς κάμνει νὰ ἡδονίζονται εἰς τὴν θέαν τοῦ πρᾶσινου τῆς φύσεως.

Μετὰ βροχὴν θὰ ἴδῃτε εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἰαπωνικῶν πόλεων καὶ χωρίων νὰ βγαίνουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες διὰ νὰ ἀπολαύσουν τὸ θέαμα τῶν βρεγμένων δένδρων. Συχνὰ εἰς τοὺς ἀγροὺς θὰ ἴδῃτε ἐπίσης ἄνδρας καὶ γυναῖκας νὰ στέκονται εἰς τὸν δρόμον διὰ νὰ θαυμάσουν ἓνα δένδρον, τὸ ὁποῖον ὁ ἀνατέλλων ἢ ὁ δύων ἥλιος ἢ ἓνα συννεφάκι ποὺ τὸ στεφανιώνει, τὸ μεταβάλλει εἰς ἀληθινὸν πῖνακα ζωγραφικῆς μεγάλου τοπογράφου.

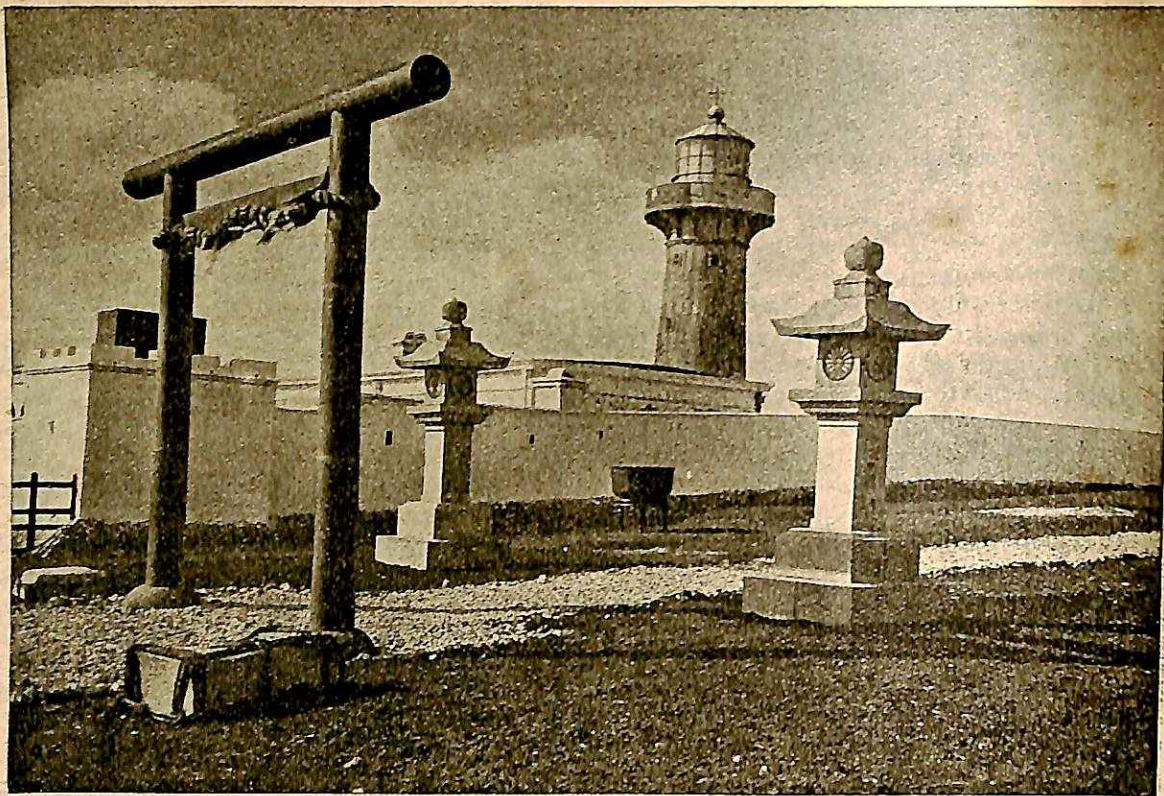
— Τὰ «μπονκάι» καὶ τὰ «μπονσάι».

Καὶ τὰ μικρότερα σπίτια καὶ αἱ πτωχότεραι καλύβαι καὶ τὰ χειρότερα ξενοδοχεῖα ἔχουν καὶ ἀπὸ ἓνα, ἔστω καὶ μικρὸν κήπον, μετὰ τὴν λιμνούλαν του, μετὰ τοὺς πέτρινους φανούς του καὶ μετὰ τὸ γεφυράκι του. Κάποτε, ὅταν δὲν ὑπάρχει λιμνούλα, τὸ γεφυράκι κατασκευάζεται διὰ νὰ ἐνώσῃ ἀπλῶς δύο χαντάκια.

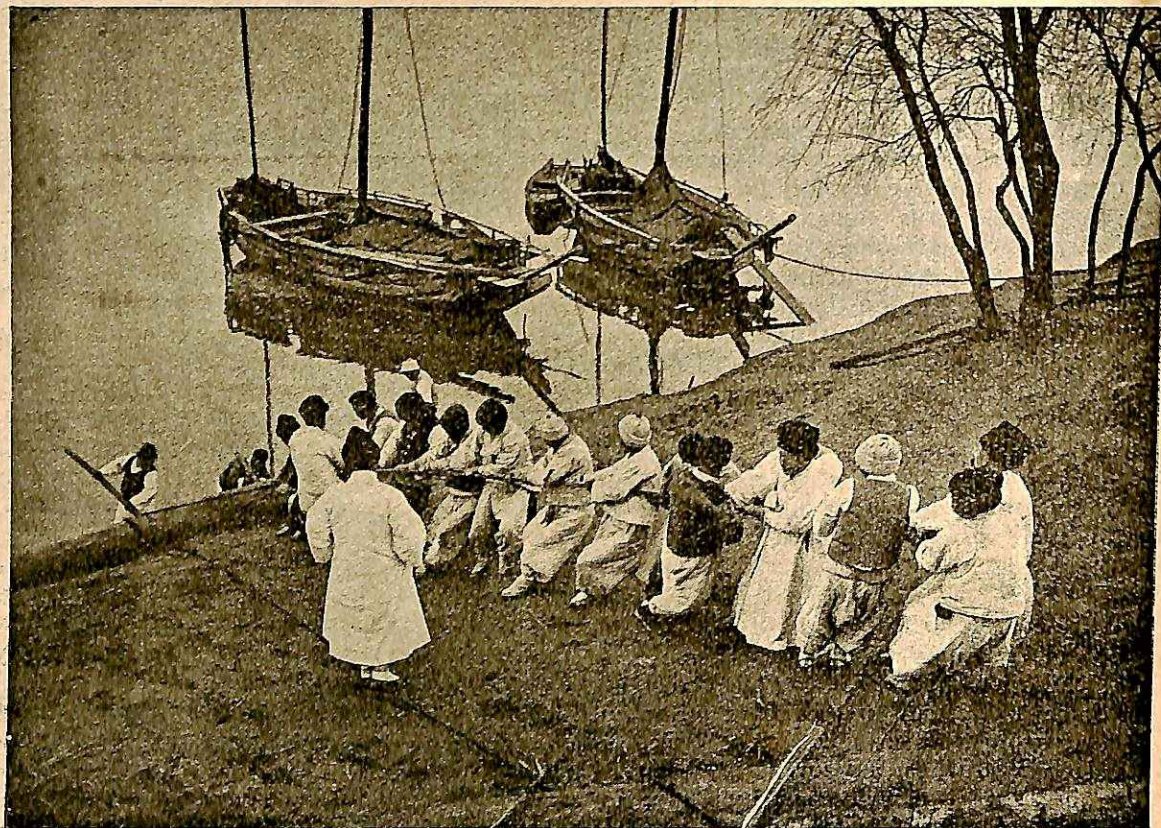
Οἱ Ἰάπωνες ἀρέσκονται ἐπίσης νὰ κάμνουν καὶ εἰδικὰ ἀναπαραστάσεις ἐν μικρογραφίᾳ διαφόρων τοπεῶν, τὰς ὁποίας ὀνομάζουν «μπονκάι» καὶ «μπονσάι».

Τὰ *μπονκάι* εἶναι ἀναπαραστάσεις περιφημῶν τοπεῶν, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ἄμμου καὶ χαλικίων ἢ μικρῶν λίθων ἐπάνω εἰς ἓνα δίσκον ἀπὸ λάκκαν ἢ ἀπὸ πορσελάνην. Τεχνητὰ δένδρα, μικροσκοπικὰ ἄνθη, λίμναι μεγάλαι ὥς τὸ μέγεθος ταλλήρου, ἄνθρωποι, ζῶα καὶ σπιτάκια, ἀποτελοῦν τὰ χαριτωμένα αὐτὰ τοπεῖα, μερικὰ τῶν ὁποίων εἶναι ἀληθινὰ κομποτεχνήματα καὶ ἔργα τέχνης, μεγάλων γλυπτῶν καὶ ἀρχιτεκτόνων. Τὰ μικρὰ ταῦτα τοπεῖα ἀποτελοῦν πίνακας ποὺ τοὺς κρεμοῦν εἰς τοὺς τοίχους τῶν αἰθουσῶν ἢ δίσκους ποὺ τοὺς τοποθετοῦν ἐπάνω εἰς ἐπιτλά.

Τὰ *μπονσάι* εἶναι φυτὰ μέσα σὲ γλάστρες. Ἀποτελοῦνται ἀπὸ μικροσκοπικὰ δένδρα, ἀπὸ πεῦκα πενήντα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ὕψους, ποὺ ὁμοιάζουν μετὰ ὅλα τὰ περίφημα πεῦκα τῆς χώρας. Οἱ κηπουροὶ

Ὁ φάρος τοῦ νοτίου ἀκρωτηρίου τῆς νήσου Φορμόξης.

Παρά τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Κανιό.

ποὺ τὰ καλλιεργοῦν τοὺς δίδουν τὰ σχήματα ποὺ θέλουν, κόπτοντες τακτικὰ τοὺς κυριωτέρους κλάδους καὶ μὴ ἀφήνοντας νὰ ἀναπτυχθοῦν παρὰ μόνον οἱ μικροί. Διὰ νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ δημιουργηθῇ ἐν ἀπὸ τὰ μικροσκοπικὰ αὐτὰ δένδρα ἀπαιτεῖται περισσότερο ἀπὸ δέκα ἐτῶν συνεχῆς περιποίησης καὶ παρακολούθησις.

Τὰ δένδρα αὐτά, τοποθετημένα μέσα εἰς ἰδιαιτέρας γλάστρας κοσμοῦν τὰς αἰθούσας καὶ τὰς γωνίας τῶν σπιτιῶν. Τὸ ὕψος των συμβαλίζει ἁρμονικὰ μὲ τὸ ἀνάστημα τῶν προσώπων ποὺ κατοικοῦν μέσα εἰς τὰ σπιτία.

— Τὰ ἰαπωνικὰ ξενοδοχεῖα.

Δὲν ὑπάρχει διασκεδαστικώτερον προῶγμα, τοῦλάχιστον δι' ὀλίγον καιρὸν, ἀπὸ τὸ νὰ ζῆση κανεὶς εἰς τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τὰ πανδοχεῖα τῆς Ἰαπωνίας. Τὰ ξενοδοχεῖα ἀποτελοῦμενα συνήθως ἀπὸ ἓνα ἰσόγειον καὶ ἓνα πρῶτον πάτωμα εἰς τὰς πόλεις καὶ ἀπὸ ἓνα μόνον ἰσόγειον εἰς τὰ χωρία, εἶναι κτισμένα κατὰ τὸν ἀπλούστατον δυνατὸν τρόπον. Ὅλα τὰ δωμάτια βλέπουν πρὸς μίαν βεράνταν, ἢ ὁποία περιβάλλει τὸ οἶκημα. Δὲν ἔχουν ἱζάμια εἰς τὰς θύρας, ἀλλὰ ἀδιαφανῆ χαρτιά, τὰ ὁποῖα πολλάκις αἱ πάρα πολὺ περιεργοὶ καμαριέρες τρυποῦν διὰ νὰ βλέπουν τὰς κινήσεις τοῦ ἐντὸς τοῦ δωματίου ξένου. Ὅλοκληρον τὸ κτίριον εἶναι καμωμένον ἀπὸ μπαμποῦ καὶ ἀπὸ χαρτόνια, διὰ νὰ ἀντέχῃ περισσότερο εἰς τοὺς σεισμοὺς καὶ διὰ νὰ κατασκευάζεται εὐκολώτερον, ὅταν καταρρεύσῃ.

— Ἡ ὑποδοχὴ τῶν ξένων.

Ὅταν φθάνῃ ἓνας ξένος, τὸν ὑποδέχονται ὅλοι οἱ ἀποτελοῦντες τὸ προσωπικὸν τῶν ξενοδοχείων. Αἱ γυναῖκες γονατίζουν μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα καὶ κάμνουν διαρκεῖς ὑποκλίσεις· οἱ ἄνδρες μὲ τὰ χεῖρα εἰς τὰ γόνατα κάμνουν καὶ αὐτοὶ ὑποκλίσεις καὶ εὐχονται εἰς τὸν ξένον τὸ «καλῶς ὦρισε».

Κατόπιν ὁ διευθυντὴς διατάσσει μίαν νεαρὰν καμαριέρα νὰ συνοδεύσῃ τὸν ξένον εἰς τὸ δωμάτιόν του, μόλις δὲ φθάσῃ ὁ ξένος εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ διαδρόμου, τοῦ δίδουν νὰ φορέσῃ παντοφίλες καὶ τὸν ὑποχρεώνουν νὰ βγάλῃ τὰ παπούτσια του. Οἱ διάδρομοι καὶ τὰ δωμάτια εἶναι στρωμένα μὲ πολλὰς καθαρωτάτας ψάδας. Νὰ περιπατήσῃ κανεὶς ἐπάνω εἰς αὐτάς μὲ τὰ παπούτσια, θὰ ᾔητο ὥσάν νὰ περιπατοῦσε μὲ τὰ παπούτσια ἐπάνω εἰς τὰ σεντόνια τοῦ κρεβατιοῦ.

Μόλις εἰσέλθῃ ὁ ξένος εἰς τὸ δωμάτιόν του καταφθάνει καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου, ὁ ὁποῖος κομίζει, τὸν χειμῶνα ἓνα μαγκάλι μὲ φωτιά, ἓνα βαζάκι διὰ τὰ σπιρτα καὶ ἓνα βάζο μὲ νερὸ διὰ νὰ σβύνη κανεὶς τὰ σιγαρέττα.

Τὸ βράδυ προσφέρονται ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον εἰς τοὺς ξένους δύο κιμονό, ἓνα ψιλὸ καὶ ἓνα χονδρὸ, μὲ φαροῦνὰ μανίκια. Ὁ ξένος κάμνει τὴν νυκτερινήν του τοιολέτταν ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς νεαρᾶς καμαριέρας, ἢ ὁποία προσφέρεται νὰ τὸν βοηθῇ, χωρὶς νὰ ἐντρέπεται, οὔτε νὰ κοκκινίσῃ. Ἐκεῖνο ποὺ εἰς τὴν Εὐρώπῃ θεωρεῖται ἐντροπή, εἰς τὴν Ἰαπωνίαν δὲν προξενεῖ καμμίαν ἐντύπωσιν. Αἱ ἰαπωνίδες ἐντρέπονται νὰ δεῖξουν γυμνὰ τὰ μπράτσα των, ἀλλὰ δὲν ἐντρέπονται νὰ ἰδοῦν ἢ νὰ δεῖξουν γυμνὰ ἄλλα μέλη τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἀποκρύπτομεν. Ἡ διαφορὰ αὕτη τῶν ἀνιλήψεων καὶ τῶν πραγμάτων ποὺ προκαλοῦν τὴν ἐντροπὴν παρατηρεῖται καὶ μετὰξὺ ἄλλων λαῶν.

— Τὸ μπάνιο καὶ τὸ δεῖπνον.

Κατόπιν ὁ ξένος ὁδηγεῖται εἰς τὸ μπάνιο. Πρόκειται περὶ μιᾶς μεγάλης δεξαμενῆς, ὅπου οἱ ξένοι πέρνουν τὸ λουτρό των ὁμαδικῶς. Ὅταν ὅμως ὑπάρχουν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Εὐρωπαῖοι ἢ Ἀμερικανοί, τότε οἱ Ἰθαγενεῖς ξένοι ἀφήνουν νὰ προηγηθοῦν ἐκεῖνοι, αὐτοὶ δὲ κάμνουν τὸ μπάνιο των κατόπιν.

Τὸ νερὸ εἶναι βραστὸ καὶ μόλις ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ἀνεχθῇ. Ἐνας μτανιέρη· ἀνάλαιμβάνει νὰ τρίψῃ τοὺς ξένους, ὅπως εἰς τὰ τουρκικὰ χαμάμια. Μετὰ τὸ μπάνιο ὁ ξένος ἐπιστρέφει εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπου ἡ καμαριέρα μεταφέρει πολλὰ τραπέζακια, μὲ πολλῶν εἰδῶν φαγητὰ καὶ ποτὰ καὶ κατόπιν κἀθεται ἀπέναντι τοῦ ξένου, ἑτοιμὴ νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ. Μεταξὺ τῶν φαγητῶν περιλαμβάνονται καὶ ψάρια ὠμά, κομμένα σὲ φιλέττα, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς ἐξαιρετὸν θρεπτικόν, καθὼς καὶ πλῆθος μανιταριῶν, μαγειρευμένων κατὰ διαφόρους τρόπους.

Τὰ ἰαπωνικὰ φαγητὰ δὲν εἶναι τόσο ἀποκρουστικά διὰ τοὺς Εὐρωπαίους, ὅπως εἶναι τὰ κινεζικά. Ἀλλ' ὅμως, εἰς μερικὰ ξενοδοχεῖα μεγαλουπόλεων σερβίρεται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐντελῶς Εὐρωπαϊκὴ κουζίνα εἰς τοὺς ξένους.

— Τὰ ἰαπωνικὰ γεύματα.

Τὸ τσάι σερβίρεται μέσα εἰς μικρὰ φλυτζάνια χωρὶς ζάχαρι καὶ χωρὶς γάλα. Ὑπάρ-

χει συνήθεια, όταν είναι προσκεκλημένος κανείς εις γεῦμα ἢ δεῖπνον, νὰ τρώγῃ τόσον ὀλίγον, ὥστε ὅταν σηκώνεται ἀπὸ τὸ τραπέζι νὰ εἶναι ἀκόμη πεινασμένος. Τοῦτο ἐπιβάλλεται ἐκ λόγων εὐγενείας πρὸς τὸν ἀμφιτρώονα, διότι πρέπει νὰ δείξῃ ὁ προσκεκλημένος ὅτι δὲν ἐπῆγε εἰς τὸ σπῖτι του διὰ τὸ φαγητόν, ἀλλὰ διὰ τὴν καλὴν συντροφίαν του. Εἰς τὰ ἐπίσημα ἰαπωνικὰ γεύματα, καθὼς καὶ εἰς τὰ σπῖτια τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ἀριστοκρατῶν, ἐπιτρέπεται νὰ ρουφᾷ κανεὶς τὴν σούπαν του θορυβωδῶς ἢ νὰ πίνῃ τὸ τσαΐ του με ἐκκωφαντικὸν θόρυβον· ἐπίσης ἐπιτρέπεται νὰ καθαρίζῃ κανεὶς τὰ δόντια του με ὀδοντογλυφίδας, χωρὶς νὰ προσέχῃ νὰ καλύπτῃ αὐτὰ καὶ τὸ στόμα με τὴν ἄλλην παλάμην του, πράγματα ποὺ θὰ ἔκαμνον εἰς ἡμᾶς καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν.

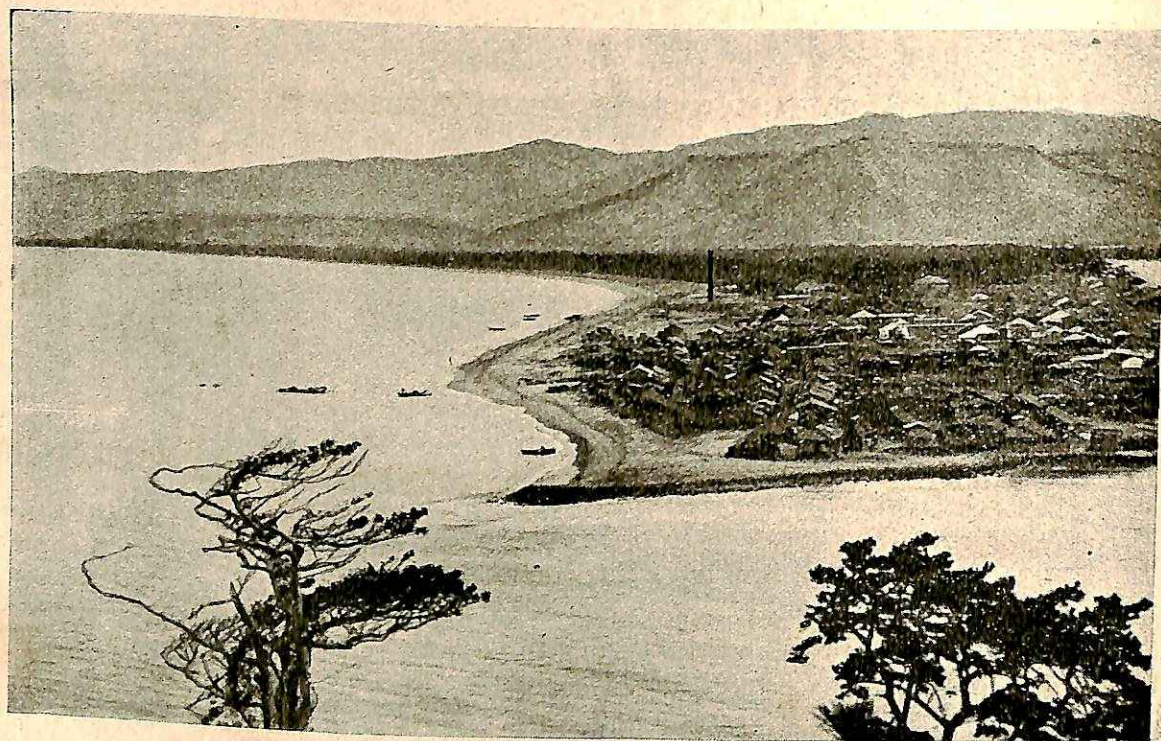
Διὰ τοὺς ξένους τὰ ἰαπωνικὰ ξενοδοχεῖα στρώνουν διπλὰ στρώματα εἰς τὸ κρεβάτι. Ἡ μικρὰ καμαριέρα χρησιμεύει τὸ πρωτὸ ὡς ξυπνητήρι. Ἐξυπνᾷ τὸν πελάτην καὶ τοῦ προσφέρει τὸ πρωϊνόν του, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖται ἀπὸ τσαΐ καὶ ἀπὸ κάτι πῆττες με μικρὰ χόρτα λίαν ἀποκρουστικὰς. Ἄλλ' ἐκεῖνο ποὺ εἶναι τὸ ἀποκρουστικώτερον διὰ τοὺς

εὐρωπαίους καὶ τοὺς ἀμερικανοὺς εἶναι τὸ πρωϊνὸ σερβίρισμα, μαζὶ με τὸ τσαΐ, καὶ φιλέττον ἀπὸ ὠμὸ ψάρι, τὸ ὅποιον φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπὸ τὰ περισσότερον ἐκτιμώμενα φαγητὰ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

— Ἡ ἀναχώρησις.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ξένου ὁ ξενοδόχος θεωρεῖ ἀπαραίτητον νὰ προσφέρῃ καὶ ἐν δώρον εἰς τὸν πελάτην του, τὸ ὅποιον συνήθως εἶναι κέντημα ἢ κανένα ἔργον ζωγραφικῆς ἢ μικρὸν κομιοτέχνημα ἀπὸ λάκκαν. Ὁ πελάτης κρατεῖ συνήθεια νὰ ἀφήνῃ, ἔναντι τοῦ δώρου αὐτοῦ 30% ἐπὶ πλεόν τοῦ λογαριασμοῦ του ὡς φιλοδώρημα. Ὁλόκληρον τὸ προσωπικὸν τοῦ ξενοδοχείου παρατάσσεται εἰς τὴν ἐξώπορταν τοῦ ξενοδοχείου κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του καὶ τὸν χαιρετᾷ με βαθείας ὑποκλίσεις.

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἰσχύουν εἰς τὰ καθαρῶς τοπικοῦ καὶ ἰαπωνικοῦ χαρακτήρος ξενοδοχεῖα. Διότι ὑπάρχουν σήμερον εἰς τὰς ἰαπωνικὰς μεγαλουπόλεις ἀρκετὰ ξενοδοχεῖα πολυόροφα, ποὺ δὲν ἔχουν τίποτε νὰ ζηλεύσουν ἀπὸ τὰ καλύτερα εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀμερικανικὰ ξενοδοχεῖα.

Παραλιακὸν χωρίον ἐπὶ τῆς νήσου Κίου - Σίου.

ΤΟ ΣΕΠΠΟΥΚΟΥ ἢ ΧΑΡΑΚΙΡΙ

ΕΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΤΕΡΑ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΙΑΠΩΝΩΝ

— Ὑποχρεωτικὸν καὶ ἐκούσιον χαρακίρι.

Ποῖος ἀγνοεῖ ὅτι τὸ χαρακίρι ὑπῆρξεν ἐπὶ αἰῶνας ὁ τιμητικὸς τρόπος αὐτοκτονίας τῶν ἰαπώνων; Καὶ ὅμως, καθὼς θὰ ἴδωμεν, ἐπικρατοῦν πολλὰ πλάναι σχετικῶς μετὰ τὸ ἡρωϊκὸν τοῦτο ἔθιμον τοῦ ἰαπωνικοῦ ἱπποτισμοῦ.

Ὅπως εἶναι γνωστὸν, ὑφίσταντο δύο εἶδη χαρακίρι: τὸ ὑποχρεωτικὸν καὶ τὸ προαιρετικόν. Τὸ πρῶτον ἦτο μία εὐνοία, μία χάρις χορηγούμενη παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς τοὺς ἐγκληματίας τῆς τάξεως τῶν σαμουράι. Ἀντὶ νὰ παραδοθῶν οὗτοι εἰς τὸν δῆμιον καὶ νὰ ὑποστοῦν τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς καρατομήσεως, τοὺς ἐπετρέπετο ν' αὐτοχειριασθῶν. Ἡ ὥρα καὶ ὁ τόπος τῆς αὐτοκτονίας ἀνεκονοῦντο ἐπισήμως εἰς τὸν κατάδικον, κρατικοὶ δὲ ὑπάλληλοι παρίσταντο εἰς τὴν τελετὴν. Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐξέλειπε πλεόν.

Τὸ ἐκούσιον χαρακίρι ἐξετελεῖτο ἀπὸ ἀνθρώπους εὐρισκομένους εἰς ἀπελπιστικὴν κατάστασιν, καθὼς ἐπίσης εἶτε διὰ λόγους ἀφοσιώσεως πρὸς ἀποθανόντα ἀνώτερον, εἶτε διὰ λόγους διαμαρτυρίας, ἀφοῦ ἄλλαι διαμαρτυρίαι παρέμειναν μάταιαι, ἔναντιον τῆς ἀναξίας διαγωγῆς ζῶντος ἀνωτέρου. Περιπτώσεις τοῦ τελευταίου τούτου εἶδους ἐσημειώθησαν καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας μας. Ἡ περίπτωση ἐνὸς νεαροῦ, ὀνόματι Ὁχάρα Τακεγιόσι, εἶναι τυπικὴ. Ἦτο ὑπολοχαγὸς τῆς φρουρᾶς τοῦ Γιέζο· ἤνοιξε τὴν κοιλιάν του ἔμπροσς εἰς τοὺς τάφους τῶν προγόνων του εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σαϊτοκούζι εἰς τὸ Τόκιο. Κατὰ τὰς συνηθείας τῆς περιστάσεως αὐτῆς, ὁ ὑπολοχαγὸς Ὁχάρα ἀφῆκεν ἐπιστολὴν ἐξηγοῦσαν τὰ ἐλατήρια τῆς πράξεώς του, παραγγέλλων πρὸς τοὺς, ὡς πραγματικὸς συγχρονισμένος Ἰάπων, ὅπως τὸ ντοκουμέντον αὐτὸ ἀποσταλῇ εἰς ἓν Πρακτορεῖον Τύπου, ἵνα δημοσιευθῇ εἰς τὰς ἐφημερίδας. Φαίνεται ὅτι ὁ ὑπολοχαγὸς ἐσκέπτετο ἀπὸ ἔνδεκα ἐτῶν τὴν δυνατότητα μιᾶς ἐπιθέσεως ἐκ μέρους τῆς Ρωσίας καί, διαπιστώσας ὅτι ὅλοι οἱ λόγοι του καὶ ὅλαι αἱ προσπάθειαι του ἀπέβησαν ἄκαρποι, ἀπεφάσισε ν' αὐτοκτονήσῃ μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ θάνατός του θὰ ἐπροξένῃ μεγαλτέραν ἐντύπωσιν ἀπὸ τοὺς λόγους του. Βεβαίως, ἡ αὐτοκτονία του δὲν ἐπέφερε κανὲν ἄμεσον ἀποτέλεσμα. Ἐν τούτοις, ἡ αὐτοθυσία τοῦ Ὁχάρα, ὑποκινηθεῖσα ἀπὸ πολιτικὰς σκέψεις, καὶ ἡ ἐλπίς ὅτι

μία ἐκεῖθεν τοῦ τάφου ἐκκλησις θὰ ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃ ἀσφαλέστερον τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων παρ' ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ζωντανοῦ λόγου, εὗρισκετο ἐν πλήρει συμφωνίᾳ μετὰ τὸν ἰαπωνικὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι.

Μόλις ἡ Ἰαπωνικὴ Κυβέρνησις ὑπεχώρησε πρὸ τῆς ἀσκηθείσης τὸ 1895 παρὰ τῆς Γαλλίας, τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Γερμανίας πιέσεως, ἐγκαταλείψασα τὸ καταληφθὲν ἔδαφος τοῦ Λιάο Τούνγκ, σαράντα ἀξιωματικοὶ ἡττοκτόνησαν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Καί, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1904, ἐπληροφορήθησαν ὅτι πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἐπιβάται ἐνὸς μεταγωγικοῦ συλληφθέντος παρὰ τῶν ρώσων, ἐπροτίμησαν ν' ἀνοίξουν τὴν κοιλιάν των μάλλον παρὰ νὰ παραδοθῶν εἰς τὸν ἐχθρόν.

Καὶ αὗται αἱ γυναῖκες εἶναι ἐπίσης ἐτοιμαὶ ν' αὐτοχειριασθῶν διὰ λόγους ἀφοσιώσεως καὶ καθήκοντος. Εἰς τὴν ἰδικὴν των ὅμως περίπτωσιν, ὁ ἐκ παραδόσεως τρόπος αὐτοκτονίας δὲν εἶναι ν' ἀνοίγουν τὴν κοιλιάν των, ἀλλὰ νὰ κόβουν τὸν λαιμόν των. Κατὰ τὰς ἰαπωνικὰς ἀντιλήψεις, δὲν ἦτο καθόλου παραδόξον, ἀλλ' ἀπλῶς ἀξιοθαύμαστον, τὸ ὅτι πληροφορηθεῖσα τὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης θάνατον τοῦ ὑπολοχαγοῦ Ἀσάντα ἡ νεαρά του σύζυγος, ἀπεφάσισεν ἁμέσως νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἀφοῦ ἔλαβε τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρός της, ἐτακτοποίησε τὴν οἰκίαν της, ἐφόρεσε τὴν ὡραιότεραν ρόμπαν της, ἐτοποθέτησε τὸ πορτοῦτο τοῦ συζύγου της ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῶν προγόνων καί, γονυπετήσασα πρὸ αὐτοῦ, ἀπέκοψε τὸν λαιμόν της με ἐν ἐγχειρίδιον, ποὺ ἦτο ἐν ἐκ τῶν γαμηλίων δώρων της. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο συνέβη τὸ 1895.

Τὸ 1912 ἔλαβε χώραν ἡ προκαλέσασα μεγάλην ἐντύπωσιν αὐτοκτονία τοῦ στρατάρχου κόμητος Νόγκι καὶ τῆς συζύγου του ἑξ ἀφορμῆς τοῦ θανάτου τοῦ Αὐτοκράτορος Μεϊτζι. Ὁ γέρον στρατάρχης, ὁ καταστὰς ἐνδοξος ἀπὸ τὰς νίκας του κατὰ τὸν Ρωσο-Ἰαπωνικὸν πόλεμον, πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος ὑπῆκοος τοῦ ἀποθανόντος Αὐτοκράτορος, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ εἰς τὸν τάφον. Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ μεταφέρουσα τὴν σορὸν ἄμαξα ἐγκατέλειπε τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον, ὁ Νόγκι ἔκαμε χαρακίρι, ἤνοιξε δηλ. τὴν κοιλιάν του καθ' ὅλους τοὺς κανόνας

οὔ παλαιοῦ καὶ σκληροῦ τυπικοῦ, τὴν ἰδίαν δὲ στιγμὴν ἠὲ τοκτόνει καὶ ἡ ἐξηκοντοῦτις σύζυγός του.

Ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς τρέφει ὑπερβολικὴν ἐκτίμησιν πρὸς τὸ θάρος τῆς στερήσεως τῆς ζωῆς, εἴτε πρόκειται περὶ τῆς ἰδίας ζωῆς ἢ τῆς ζωῆς ἄλλου. Οὕτω καὶ αὕτη ἡ πολιτικὴ δολοφονία συγχωρεῖται ἀμέσως, ἀρκεῖ ὁ φονεὺς νὰ τὴν ἐπικυρώσῃ διὰ τοῦ ἰδίου τοῦ αἵματος. Ὁ Νισχίνο Μπουντουρό, ὁ φανατικὸς σιγτοῖστής, ὁ ὁποῖος ἐμαχαίρωσε τὸν ὑποκόμητα Μόρι, ἑπουργὸν τῆς Παιδείας, τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος τοῦ 1889, καὶ ὁ ὁποῖος ἐφονεύθη ὡσαύτως κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν συν-πλοκήν, ἐτιμήθη βραδύτερον ὡς ἰσόθεος. Ὁ τάφος του ἦτο πάντοτε στολισμένος μετ' ἀνθῶν. Ἐκαίον ἐπ' αὐτοῦ λιβανωτοὺς, ἐκρεμοῖσαν ποιήματα, ἔκαμον προσκυνήματα μέχρι αὐτοῦ. Ἦτο τόση ἡ μετὰ θάνατον δόξα τῶν ἐγκληματιῶν, ὥστε ἡ Κυβέρνησις ἤ· ἀγκάσθη νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα τὸ 1891, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀπηγορεύοντο αἱ μεγαλοπρεπεῖς κηδεῖαι καὶ ἄλλαι μεταθανάτιοι τιμαὶ εἰς τοὺς ἀποθνήσκοντας ἐγκληματίας.

—Καταγωγή καὶ ἐξήγησις τοῦ ἐθίμου.

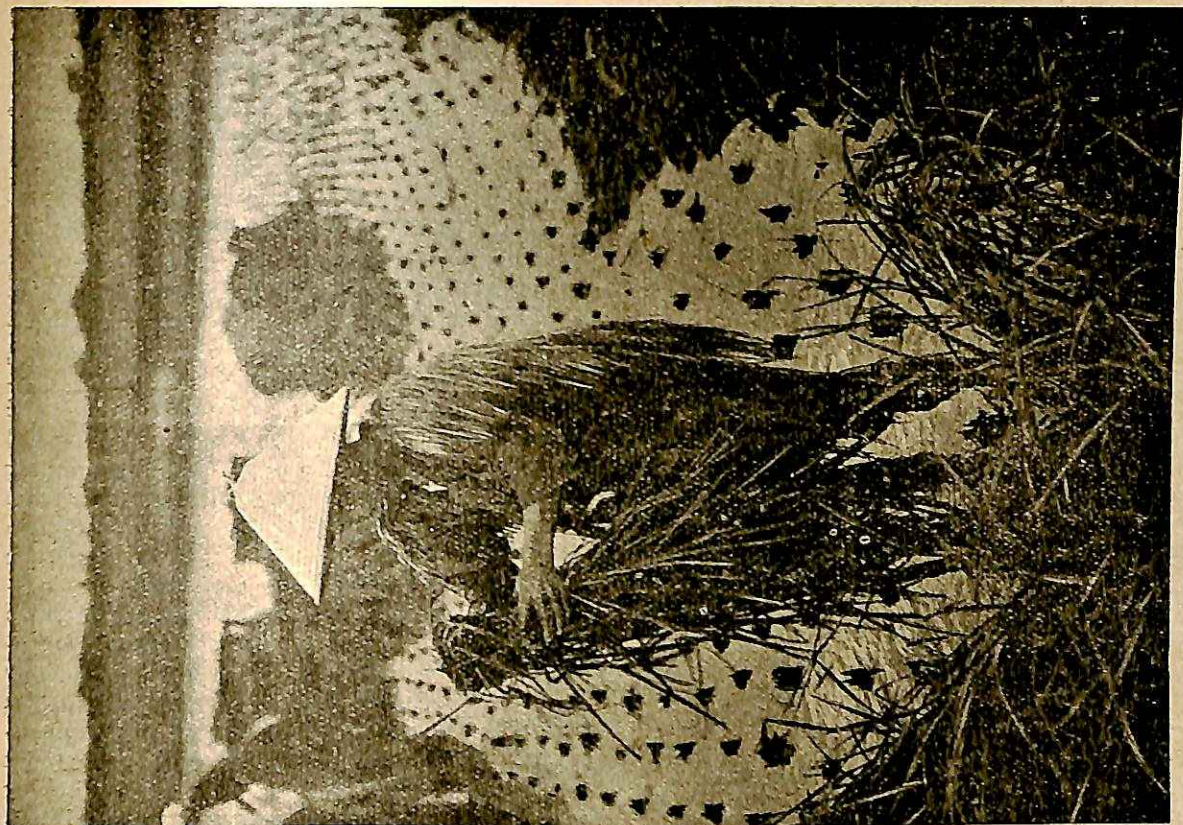
Τὸ ἐθίμον τοῦ χαρακίρι δὲν εἶναι πολὺ παλαιόν. Ἐπεκράτησε βαθμηδὸν κατὰ τὸν μεσαίωνα. Ἡ ἀρχὴ του πρέπει ἀσφαλῶς ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἡττομένων πολεμιστῶν ν' ἀποφύγουν τὴν ταπείνωσιν τοῦ νὰ πέσουν ζῶντες εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ τὸ ἐθίμον ἐπεβλήθη ὡς χαρακιστικὴ ὑποχρέωσις τῆς στρατιωτικῆς τάξεως, δηλ. τῶν εὐγενῶν, καὶ τῶν μεγάλων φεουδαρχικῶν οἰκογενειῶν. Ἀπὸ ἐθίμου κατήντησε προνόμιον κατὰ τὸ 1500.

Ἡ λέξις *χαρακίρι* μετεφράσθη ἐνίοτε, ἀπὸ εὐρωπαίους συγγραφεῖς, διὰ τῆς «εὐτυχῆς ἐξαφάνισης», ἡ ἰαπωνικὴ ὅμως κυριολεξία εἶναι ὀλιγώτερον εὐφημικὴ καὶ σημαίνει ἀπλῶς «ἀνοίγμα τῆς κοιλίας». Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον· ἐπειδὴ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους μερικὰ θύματα δὲν ἐπέτυχον ν' αὐτοκτονήσουν μετὰ τὴν ἐπιθυμητὴν ταχύτητα, καθιερώθη ἡ συνήθεια ὅπως εἷας φίλος τοῦ θύματος, εἶδος δευτερογωνιστοῦ, ἵσταται ὀπισθεν τοῦ πρωταγωνιστοῦ τῆς τραγωδίας. Καὶ τὴν στιγμὴν ποὺ οὗτος ἀνοίγει μετὰ τὸ μαχαίρι του τὴν κοιλίαν του, ὁ φίλος του τοῦ ἀποκόπτει ἀμέσως μετὰ μίαν σπαθιδιὰν τὴν κεφαλὴν.

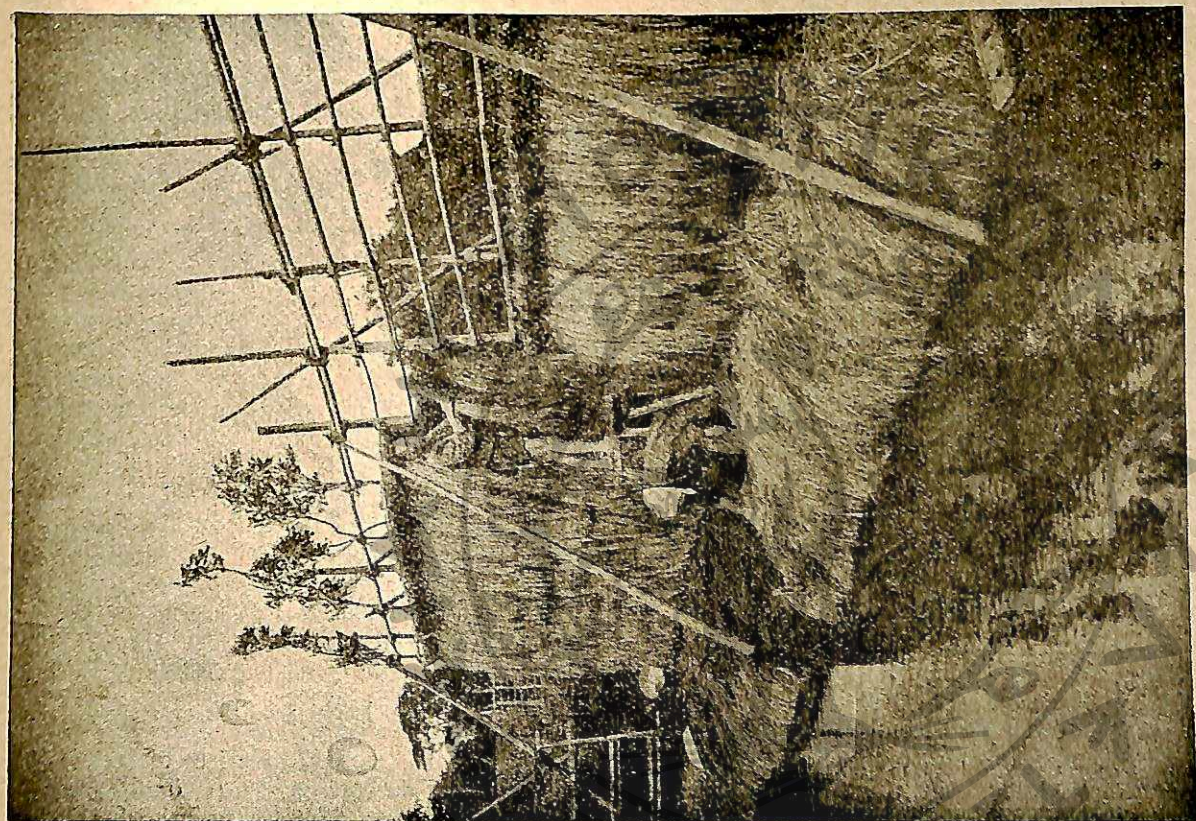
Συναφὲς πρὸς τὸ ἐθίμον τοῦ χαρακίρι εἶναι καὶ τὸ ἐθίμον τῆς ἐπανορθώσεως τῆς

ἀδικίας (κατακι οὔσι), τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μὲ τὸ χαρακίρι. Ὁ Ἰάπων συγγραφεῖς Ἰνάζο Νιτομπέ, καθηγητὴς εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν Πανεπιστήμιον τοῦ Τόκιο, γράφει σχετικῶς εἰς πρόσφατον ἔργον του τὰ ἑξῆς:

«Περὶ τῶν δύο τούτων θεσμῶν (χαρακίρι καὶ κατακι οὔσι) ἔχουν γράψῃ πολλοὶ ξένοι συγγραφεῖς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον λεπτομερῶς. Οφείλω νὰ εἶπω, διὰ ν' ἀρχίσω ἀπὸ τὴν αὐτοκτονίαν, ὅτι θὰ περιορίσω τὰς παρατηρήσεις μου εἰς τὸ σεππουκού ἢ καππουκού (Seppuku, Kappuku) τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ λαϊκὸν ὄνομα *hara-kiri*, τὸ ὁποῖον σημαίνει φόνος τοῦ ἰδίου ἐαυτοῦ διὰ τοῦ ἀνοίγματος τῶν ἐντοσθίων. «Νὰ ἀνοίξῃ κανεὶς τὸ ὑπογάστριον; Ποῖος παραλογισμός!» Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιφώνησις ἐκείνων, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ λέξις αὕτη εἶναι νέα. Ὅσονδήποτε ἀλλόκοτος καὶ ἂν δύναται νὰ φαῖν ὁ ὅρος οὗτος εἰς τὰ ὦτα τῶν ξένων, δὲν πρέπει νὰ φαίνεται τόσον παράδοξος εἰς τοὺς ἐξοικειωμένους μετὰ τὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρ ὁ ὁποῖος θέτει εἰς τὸ στόμα τοῦ Βρούτου τοὺς ἑξῆς λόγους: «Τὸ πνεῦμα σου (τοῦ Καίσαρος) πλαυᾶται πέριξ ἡμῶν καὶ βυθίζει τὰ ἔσφη μας εἰς τὸς τῶν ἰδίων μας ἐντοσθίων». Ἀλλ' ἂς ἀκούσωμεν ἕναν σύγχρονον Ἀγγλον ποιητὴν, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ «Φῶς ἐξ Ἀσίας», ὁμιλεῖ περὶ ἐνὸς ξίφους, ποὺ διατριπᾷ τὰ ἐντόσθια μιᾶς βσιλίσσης: κανεὶς δὲν τὸν μέμφεται ὅτι γράφει ἄγχημα ἀγγλικὸ ἢ ὅτι δὲν ἐτήρησε καλὴν συμπεριφορὰν. Ἡ, διὰ νὰ λάβωμεν ἕν ἄλλο παράδειγμα, ἂς παρατηρήσωμεν τὸν πίνακα τοῦ Γουερταίνο «Ὁ θάνατος τοῦ Κάτωνος» εἰς τὸ Μέγαρον Ρόππα εἰς Γένουαν. Κανεὶς ἐξ ὧν ἀνέγιωσαν τὸ Κύκνειον ᾠδὴμα, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀντίστον κάμνει τὸν Κάτωνα νὰ τραγουδᾷ δὲν θὰ κατακρίνῃ τὸ ξίφος ποὺ εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ βυθισμένον ἐντὸς τοῦ ὑπογαστρίου τοῦ Κάτωνος. Εἰς τὰ πνεύματά μας, τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ θανάτου συνδέεται μετὰ τὰ παραδείγματα τῶν εὐγενεστέρων κατορθωμάτων καὶ τοῦ συγκινητικωτέρου πάθους, εἰς τρόπον ὥστε τίποτε τὸ ἀποκροστικόν, πολὺ ὀλιγώτερον τὸ γελοῖον, δὲν μᾶς καταστρέφει τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀντίληψιν. Εἶναι τόσον θαυμασία ἡ δύναμις μεταμορφώσεως τῆς ἀρετῆς, τοῦ μεγαλείου, τῆς τρυφερότητος, ὥστε τὸ εὐτελέστερον εἶδος τοῦ θανάτου ἀποκτᾷ μίαν μεγαλοπρέπειαν καὶ καθίσταται τὸ σύμβολον μιᾶς νέας ζωῆς: εἰς συνάφειαν ἄλλως, τὸ σημεῖον ποὺ εἶδεν ὁ Κωνσταντῖνος δὲν θὰ κατέκτα τὸν κόσμον.

Σύγχρομυθὸ ρυζιοῦ παρὰ τὴν Νιγκάτα.

Δεμάτια ρυζιοῦ παρὰ τὴν Νιγκάτα.

«Δὲν εἶναι μόνον ἕξ αἰτίας ἐξωτερικῶν ἰδεῶν ποὺ ὑποστηρίζομεν ὅτι τὸ σεππουκοὺ χάνει εἰς τὴν ἀντίληψίν μας πᾶσαν ὄψιν παραλογισμοῦ. Διότι ἡ ἐκλογή τοῦ εἰδικοῦ τούτου μέρους τοῦ σώματος διὰ μίαν τοι- αύτην ἐγγείρισιν ἐστηρίχθη εἰς μίαν ἀρχαίαν ἀνατομικὴν δοξασίαν, σχετικὴν μὲ τὴν ἔδραν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν αἰσθήσεων. Ὅταν ὁ Μωυσῆς ἔγραφε περὶ τοῦ Ἰωσήφ: «Τὰ ἐν- τόσθιά του θὰ ἀναπνέουν μετὰ τὸν ἀδελ- φόν του» ἢ ὅταν ὁ Δαυὶδ παρεκάλει τὸν Κύριον νὰ μὴ λησιμονήσῃ τὰ ἐντόσθιά του ἢ ὅταν ὁ Ἡσούας, ὁ Ἱερεμίας καὶ ἄλλοι προφηταὶ τῆς ἀρχαιότητος ὠμίλουν περὶ τῆς «ἀπηγήσεως» ἢ τῆς «ταραχῆς» τῶν ἐντο- σθίων, καθ' ἕνα ἐξ αὐτῶν υἱοθετεῖ τὴν δοξα- σίαν, ἡ ὁποία ἐπεκράτησε μετὰ τῶν ἱαπώ- νων: ὅτι δηλαδὴ ἡ κοιλία περιέκλειε τὴν ψυχὴν. Οἱ Σημίται ὠμίλουν συχνὰ περὶ τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν, καθὼς καὶ περὶ τοῦ περιβάλλοντος ταῦτα λίπους, ὡς πρὶ τῆς ἔδρας τῶν συννήσεων καὶ τῆς ζωῆς. Ὁ ὅρος *χάρα* (*hara*) ἦτο πολὺ περισσότερον κατανοητὸς ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν λέξιν *φρὴν* ἢ *θυμός* καὶ οἱ ἱάπωνες ὅπως καὶ οἱ ἔλ- ληνες, ὑπέθετον ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ- που ἤδρευεν εἰς κάποιο μέρος τῆς περιφε- ρείας ταύτης. Ἡ ἰδέα αὕτη δὲν εἶναι μόνον ἰδέα τῶν λαῶν τῆς ἀρχαιότητος. Οἱ γάλλοι, παρὰ τὴν θεωρίαν ποὺ διεκήρυξεν εἰς ἕκ των ἐξοχωτέρων φιλοσόφων των, ὁ Ντεκάρτ, ὅτι δηλ. ἡ ψυχὴ ἐδρεύει εἰς ὀρισμένον μέρος τοῦ ἐγκεφάλου, διατηρῶν ἐν τούτοις εἰς τὴν λέξιν κοιλία μίαν σημασίαν, ἡ ὁποία, ἀν ἀπὸ ἀνατομικῆς ἀπόψεως εἶναι ἀόριστος, ἀπὸ φυσιολογικῆς τοιαύτης εἶναι χαρακτηρι- στική... Οἱ νεώτεροι νευρολόγοι ὁμιλοῦν ἐπίσης περὶ τοῦ κοιλιακοῦ ἐγκεφάλου, ὑπο- δεικνύοντες οὕτω τὰ συμπαθητικὰ νευρικὰ κέντρα τῶν περιφερειῶν τούτων. Ἡ ἔννοια αὕτη τῆς φυσιολογικῆς ψυχολογίας εὐκολύνει τὴν κατασκευὴν τοῦ συλλογισμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται τὸ σεππουκοὺ. «Θὰ ἀνοίξω τὴν ἔδραν τῆς ψυχῆς μου καὶ θὰ τὴν κάμω νὰ τὴν ἰδῇτε τοιαύτη ποὺ εἶναι. Ἰδέτε μόνος σας ἐὰν εἶναι μολυσμένη ἢ καθαρὰ».

Μὲ τοιαύτας ἐκφράσεις ὁμιλεῖ καὶ ἴσως, δικαιολογεῖ τὸ χαρακτηριστὶ ὁ Ἰάπων συγγραφεύς.

— *Ἡ παραστατικωτέρα περιγραφή χαρα- κίρι.*

Ἀλλὰ πρέπει νὰ δώσωμεν ἤδη μίαν περι- γραφὴν τῆς τελετῆς τοῦ σεππουκοῦ. Ἐξ ὅλων τῶν περιγραφῶν τοῦ χαρακτηριστὶ ἀρίστη εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὸ παρὰ-

τημα τοῦ βιβλίου του «*Tales of Old Japan*» (Διηγήσεις τῆς ἀρχαίας Ἰαπωνίας) ὁ Ἄγγλος συγγραφεύς A. B. Mitford, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ θλιβερόν προνόμιον νὰ παρευρεθῇ εἰς ἕν ἐκ τῶν αἵματηρῶν τούτων θεαμάτων.

Ὁ Mitford γράφει:

«Προσεκλήθημεν (ἑπτὰ ξένοι ἀντιπρόσω- ποι) ν' ἀκολουθήσωμεν τοὺς ἱάπωνας μάρ- τυρας εἰς τὸ *χόντο* (κύριον χῶλ τοῦ ναοῦ), ὅπου θὰ ἐλάμβανε χώραν ἡ τελετὴ. Ἡ σκη- νοθεσία ἦτο ἐπιβλητικὴ. Εὐρύτατον χῶλ, τοῦ ὁποίου ἡ ὑψηλὴ στέγη ὑπεβαστάζετο ἀπὸ στύλους ἐκ μαύρου ξύλου. Ἐκ τῆς ὁροφῆς κατήρχοντο ἐν ἀφθονίᾳ τεράστια ἐπίχρυστοι λάμπαι καὶ τὰ εἰδικὰ ἐκεῖνα διακοσμήματα τῶν βουδιστικῶν ναῶν. Πρὸ τοῦ κυρίου βωμοῦ, εἰς τὸ μέρος ὅπου τὸ δάπεδον, σκε- πασμένον μὲ ὠραιότατας λευκάς ψάθας, ἦτο ὑψηλότερον κατὰ τρεῖς ἕως τέσσαρας δακτύ- λους, ἦτο ἀπλωμένο ἕνα χαλὶ ἀπὸ ἐρυθρὸν πῖλημα. Μεγάλαι λαμπάδες, τοποθετημέναι εἰς κανονικὰ διαστήματα, ἀνέδιδον ἐν μυστη- ριῶδες ὥχρον φῶς, ὅσον ἀκριβῶς ἦρκει διὰ νὰ εἶναι ὁρατὴ ἡ σκηνή. Οἱ ἑπτὰ ἱάπωνες ἔλαβον θέσιν ἀριστερὰ τοῦ ὑψωμένου δαπέ- δου, οἱ δὲ ἑπτὰ ξένοι δεξιὰ αὐτοῦ. Κανὲν ἄλλο πρόσωπον δὲν ἦτο παρόν.

»Μετά τινας στιγμὰς ἀγωνιώδους ἀναμο- νῆς, ὁ Τάκι Ζενζαμποῦρο, ἕνας ἄνδρας ρω- μαλέος ἡλικίας 32 ἐτῶν, μὲ εὐγενὲς ὕφος, εἰσῆλθεν εἰς τὸ χῶλ, ἐνδεδυμένος μὲ τὴν ἐπίσημον στολὴν του, μὲ τὰς εἰδικὰς ἀπὸ λινὸν ὕφασμα πτέρυγας, αἱ ὁποῖαι φοροῦν- ται εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις. Συνωδεύετο ἀπὸ ἕνα καϊσάκου καὶ ἀπὸ τρεῖς ἀξιωμα- τικούς, οἱ ὁποῖοι ἐφοροῦσαν τὸ *ζιμπαόρι*, ἡ πολεμικὸν μανδύαν μὲ χρυσοῦσαν διακο- σμήματα. Ὁφείλω νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ λέξις *καϊσάκου* δὲν εἶνε ταυτόσημος μὲ τὸν ἰδικόν μας ὄρον *δήμιος*. Τὸ λειτουργημα τοῦτο ἀνήκει εἰς ἕνα *τζέντλεμαν* εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἐκπληροῦνται ἀπὸ ἕνα συγγενῇ ἢ φίλον τοῦ καταδίκου καὶ ἡ σχέσις ποὺ ὑπάρχει μετὰ αὐτῶν, εἶναι μᾶλλον σχέσις τοῦ πρωταθλητοῦ πρὸς τὸν βοηθόν του παρὰ σχέσις θύματος πρὸς τὸν ἐκτελεστήν του. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ὁ καϊσά- κου ἦτο εἰς μαθητῆς τοῦ Τάκι Ζενζαμποῦρο· ἔξελέγη ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ μετὰ τῶν φίλων τούτου λόγῳ τῆς ἐπιδειξιότητος του εἰς τὴν ξιφασκίαν.

»Ὁ Τάκι Ζενζαμποῦρο, ἔχων ἀριστερὰ τὸν καϊσάκου, ἐπροχώρησε βραδέως πρὸς τοὺς ἱάπωνας μάρτυρας καὶ ὅλοι ὑπεκλί- θησαν πρὸ αὐτῶν κατόπιν ἐπλησίαν πρὸς

τοὺς ξένους καὶ μᾶς ἐχαιρέτησαν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ἴσως μὲ μεγαλυτέραν ἀκόμη συγκατάβυσιν· κάθε φορὰν ὁ χαιρετισμὸς ἀπεδίετο ἱεροτελεστικῶς· βραδέως καὶ μετὰ μεγάλης ἀξιοπροσεπείας, ὁ κατάδικος ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς ἐξέδρας, ἐγονυπέτησε δύο φορὰς πρὸ τοῦ βωμοῦ, κατόπιν ἐκάθησε (δηλαδὴ «ἐκάθησε» κατὰ τὸν Ἰαπωνικὸν τρόπον, μὲ τὰ γόνατα καὶ τὰς μύτες τῶν ποδῶν νὰ ἐγγίζουσιν τὸ ἔδαφος καὶ τὸ σῶμα ν' ἀνα- παύεται ἐπάνω εἰς τὰς πτέρνας. Εἰς τὴν θέσιν αὐτήν, ποὺ εἶναι ἡ θέσις τοῦ σεβα- σμοῦ, παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου) ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἔχων τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν βωμόν. Ὁ καϊσάκου ἐκάθησε ὁκλαδὸν εἰς τὰ ἀριστερά του. Τότε ἕνας ἐκ τῶν τριῶν ἀξιωματικῶν τῆς ἀκολουθίας ἐπροχώρησε, φέρων μίαν τράπεζαν, ἐξ ἐκείνων ποὺ χρη- σιμοποιοῦν εἰς τὸν ναὸν διὰ τὰς λειτουργ- γίας, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ὑπῆρχε τυλιγμέ- νον εἰς χαρτί, τὸ *βακίζασι*, Ἰαπωνικὸν βραχὺ ἔϊφος ἢ ἐγγεῖριδιον, μήκους 9,5 δακτύλων, ἔχων μίαν αἰχμὴν καὶ μίαν ἀκμὴν λεπτὴν ὡς ξυράφιον. Ἐγονυπέτησεν καὶ προσέφερε τὸ ἐγγεῖριδιον εἰς τὸν κατάδικον, ὁ ὁποῖος τὸ ἔλαβε εὐλαβῶς, τὸ ὕψωσε μὲ τὰ δύο του χεῖρα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του καὶ κατόπιν τὸ ἐτοποθέτησε πρὸ αὐτοῦ.

»Ἐπειτα ἀπὸ μίαν ἄλλην βαθεῖαν ὑπό- κλισιν, ὁ Τάκι Ζενζαμποῦρο, μὲ φωνὴν προ- δίδουσαν ἀκριβῶς τὴν συγκίνησιν του καὶ τὸν δισταγμὸν ποὺ ἔπρεπε νὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ ἀνθρώπων προβαίνοντα εἰς θλι- βερὰν ἐξομολόγησιν, χωρὶς ὅμως κανὲν σημεῖον ἐκ τῆς συγκινήσεως ἢ τοῦ δισταγ- μοῦ εἰς τὸ πρόσωπόν του ἢ τὰς κινήσεις του, ὠμίλησεν ὡς ἑξῆς:

»Ἐγώ, καὶ ἐγώ μόνος, ἀδίκως ἔδωσα εἰς Κομπὲ τὴν διαταγὴν νὰ πυροβολήσουν ἐναν- τίων τῶν ξένων καὶ τὴν ἐπανελάβον, ὅταν ἀπεπειρώντο νὰ διαφύγουν. Διὰ τὸ ἔγκλημα τοῦτο, ἀνοίγω τὴν κοιλίαν μου καὶ ζητῶ ἀπὸ σᾶς, ἀπὸ σᾶς ποὺ εἰσθε παρόντες, νὰ μοῦ κάμετε τὴν τιμὴν νὰ εἰσθε οἱ μάρτυρες τῆς πράξεως».

»Ἀφοῦ ἐχαιρέτησε ἄλλην μίαν φορὰν ὁ ὁμιλῶν ἠνοιξε τὰ ἐνδύματά του ἕως κάτω ἀπὸ τὴν ζώνην του καὶ ἔμεινε μὲ ὅλον τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος γυμνόν. Συμφώνως πρὸς τὸ ἔθιμον, ἔδωσε σφικτὰ τὰ μανίκια του γύρω ἀπὸ τὰ γόνατά του διὰ νὰ ἐμπο- δίσῃ τὸ σῶμα του νὰ πέσῃ πρὸς τὰ ὀπίσω, διότι ἕνας εὐγενὴς Ἰάπων ὀφείλει ν' ἀπο- θάνῃ πίπτων μὲ τὸ πρόσωπον ἐμπρός. Ἐλα- βεν ἀμέσως, εὐθαρσῶς, μὲ σταθερὸν χεῖρ,

τὸ πρὸ αὐτοῦ ἐγγεῖριδιον· τὸ ἐκύτταξε μὲ προσοχὴν καὶ σχεδὸν μὲ ἀγάπην· ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἐφάνη νὰ συγκεντρώῃ τὰς σκέψεις του διὰ τελευταίαν φορὰν· τέλος, ἐκτυπή- θηκε βιθειὰ εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν του, ὑπὸ τὸν κορμόν, καὶ ἔσυρε βραδέως τὸ ἐγγεῖριδιον μέχρι τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς καί, ἀφοῦ τὸ ἔστρεψε ἐντὸς τῆς πληγῆς, ἔκαμεν ἐλαφρὰν τομὴν ἀνασηκωνόμενος. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὀδυνηρᾶς καὶ φρικτῶδους ταύ- της ἐγγειρίσεως οὐδ' ἕνας μῦς τοῦ προσώ- που του δὲν ἐκινήθη. Ὅταν ἀπέσυρε τὸ ἐγγεῖριδιον, ἐκλινεν ἐμπρός καὶ ἔτεινε τὸν λαιμόν διὰ πρώτην φορὰν μίαν ἐκφρασίς ὀδύνης ἐξωγραφίσθη εἰς τὸ πρόσωπόν του, δὲν ἐπρόφερεν ὅμως κανένα γογγυσμόν. Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ καϊσάκου, ὁ ὁποῖος, πάν- τοτε καθισμένος παραπλευρῶς ὁκλαδόν, παρη- κολούθησε προσεκτικῶς ἐκαστὴν ἐκ τῶν κινή- σεων του, ἀνεψίδησε ἐπὶ τῶν ποδῶν του, καὶ ἐπὶ ἐν δευτερόλεπτον ἐξύγισε τὴν σπάθην του εἰς τὸν ἀέρα· μίᾳ λάμψει, ἐν ὑπόκοπον καὶ φρικαστικὸν κύττημα, ὁ ἡχηρὸς θόρυ- βος κάποιου πράγματος ποὺ ἔπεσε: διὰ μιᾶς ἡ κεφαλὴ εἶχεν ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τοῦ κορμοῦ...

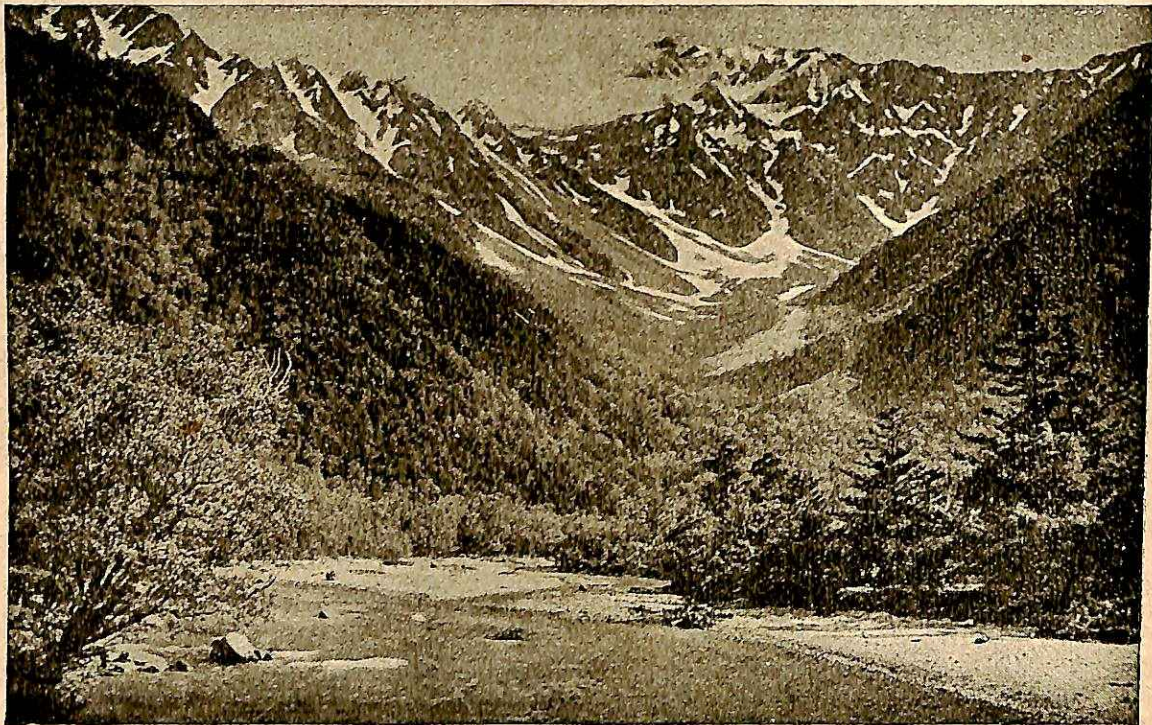
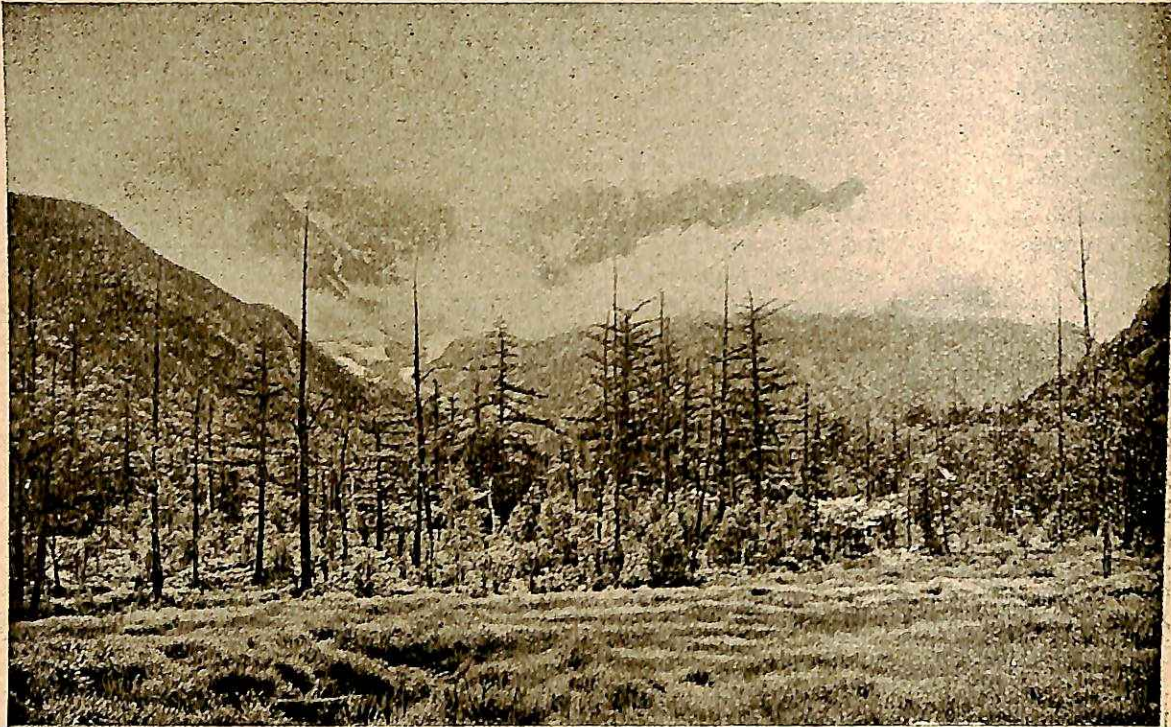
»Σιγὴ θανάτου ἐπηκολούθησε, διακοπτο- μένη μόνον ἀπὸ τὸν ἀγριωπὸν θόρυβον τοῦ αἵματος ποὺ ἐπῆδα ἀπὸ τὸ ἀκίνητον σῶμα, ποὺ ἔκειτο ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ τὸ ὁποῖον πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἦτο ἕνας γενναῖος καὶ ἱπποτικὸς ἄνδρας. Ἦτο φρικαλέον.

»Ὁ καϊσάκου ἔκαμε μίαν βαθεῖαν ὑπό- κλισιν, ἐσκούπισε τὴν σπάθην του μὲ φύλ- λον χαρτοῦ, ποὺ εἶχεν ἔτοιμον πρὸς τοῦτο, καὶ κατῆλθεν ἀπὸ τὴν ἐξέδραν. Τὸ πλήρες κηλίδον αἵματος ἐγγεῖριδιον παρελήφθη πομπωδῶς: ἦτο ἡ αἵματηρὰ ἀπόδειξις τῆς ἐκτελέσεως.

»Οἱ δύο ἀντιπρόσωποι τοῦ Μικάδου ἐγκα- τέλειψαν τότε τὰς θέσεις των καί, διευθυ- νθέντες πρὸ τοὺς ξένους μάρτυρας, ἐζήτησαν ἀπὸ ἡμᾶς νὰ πιστοποιήσωμεν ὅτι ἡ ἐναντίον τοῦ Τάκι Ζενζαμποῦρο θανατικὴ ἀπόφασις ἔξετελέσθη πιστῶς. Ἡ τελετουργία ἐτελείωσε, ἐγκατελείψαμεν τὸν ναόν».

— *Ἄλλη περιγραφή: Τὸ χαρακτηριστὶ τριῶν ἀδελφῶν.*

Ὑπάρχουν πλείους διηγήσεις αὐτοπτῶν μαρτύρων, ἀναφερόμεναι εἰς ἔργα εὐρωπαίων ἢ ἱαπώνων συγγραφέων. Χάριν τῶν ἀνα- γνωστῶν μας μεταφέρομεν ἐνταῦθα ἐν ἀκόμῃ παραδείγμα.

Δύο απόψεις του όρους Χοτάκα - Ντάκε (Κεντρική Χόνδο).

Δύο αδελφοί, ὀνόματι Σακόν καὶ Ναϊ-ί, ἡλικίας 24 καὶ 17 ἐτῶν, ἀπεπειράθησαν νὰ δολοφονήσουν τὸν Ἰγιεγιάσου, διὰ νὰ ἐκδικηθοῦν τὰς ἀδικίας πού εἶχεν οὗτος διαπράξει εἰς βάρος τοῦ πατρός των, πρὶν ὅμως εἰσχωρήσουν εἰς τὸ στρατόπεδόν του, συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Ὁ γέρον στρατηγὸς ἐθαύμασε τὸ θάρρος τῶν παιδιῶν αὐτῶν, πού ἐτόλμησαν νὰ ἀποπειραθοῦν νὰ τὸν φονεύσουν, καὶ διέταξε νὰ τὰ ἐπιτρέψουν ν' ἀποθάνουν ἔντιμον θάνατον. Ὁ μικρὸς ἀδελφός των Χασιμάρο, νήπιον 8 ἐτῶν, κατεδικάσθη εἰς τὴν αὐτὴν τύχην, διότι ἡ ἐκδοθεῖσα καταδικαστικὴ ἀπόφαισις ἀνέφερετο εἰς ὅλα τὰ ἄρρενα μέλη τῆς οἰκογενείας, ὅπως δὲ εἶδομεν ἄνω ἔρ ο, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀρχαίου ποινικοῦ ἰαπωνικοῦ δικαίου, ἡ ποινικὴ εὐθύνη ἦτο συλλογικὴ, οἰκογενειακὴ, περιλαμβάνουσα ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐγκληματίσαντος.

Ὡδηγήθησαν λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ εἰς ἓν μοναστήριον, ὅπου ἔπρεπε νὰ ἐκτελεστοῦν. Εἰς ἰατρὸς παρ' αὐτοῦ τῆς τῆς ἀφαντάσιος φρικώδη σκηνήν, μᾶς ἄφησε τὰς ἀκολουθοῦσας σημειώσεις, τὰς ὁποίας μεταφράζομεν:

«Ὅταν ἐκάθησαν ὅλοι κατὰ σειράν διὰ τὴν τελικὴν ἐκτέλεσιν, ὁ Σακόν ἐστράφη πρὸς τὸν νεώτερον ὄλων καὶ τοῦ εἶπε: «Ἐμπρός! ἐσὺ πρῶτος· διότι θέλω νὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ κάμῃς καλά». Εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ μικροῦ, ὅτι ἐπειδὴ δὲν εἶδεν ποτὲ νὰ κάμουν σεππούκου, θὰ ἐπροτίμα νὰ ἀρχίσουν οἱ ἀδελφοὶ του διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τοὺς μιμηθῇ, οἱ μεγαλύτεροι ἀδελφοὶ ἀπήντησιν μειδιῶντες μέσα ἀπὸ τὰ δάκρυά των: «Ὡμίλησας πολὺ σωστά, μικρέ! Δύνασαι νὰ ὑπερηφανεύεσαι ὅτι εἶσαι τέκνον τοῦ πατρός μα;!» Ἀφοῦ δὲ τὸν ἐτοποθέτησαν μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο, ὁ Σακόν ἐβύθησεν τὸ ἐγχειρίδιόν του εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν του λέγων: «Βλέπεις, ἀδελφέ, γνωρίζεις τώρα; Μόμον μὴ σπρώχνεις τὸ μαχαίρι πολὺ βαθειὰ διὰ νὰ μὴ πέσῃς πρὸς τὰ πίσω. Σκύψε μᾶλλον ἔμπροσς καὶ κράτα τὰ γονατά σου πολὺ σφικτά». Ὁ Ναϊ-ί ἔκαμε τὸ ἴδιον καὶ εἶπεν εἰς τὸν μικρόν: «Κράτησε τὰ μάτια σου ὀρθάνοικτα, διότι ἀλλέως θὰ ὁμοιάζῃς μετὰ γυναῖκα πού πεθαίνει. Ἐὰν τὸ μαχαίρι σου συναντήσῃ ἀντίστασιν καὶ ἡ δύναμίς σου σ' ἐγκαταλείψῃ, λάβε θάρρος καὶ διπλασίασε τὰς προσπάθειάς σου διὰ νὰ κόψῃς ἐγκρισίως». Τὸ παιδί παρετήρησε τὸν ἕναν, κατόπιν τὸν ἄλλον καὶ, ὅταν καὶ οἱ δύο ἐξέπνευσαν, ἐξεγυμνώθη ἥρεμα κατὰ

τὸ ἥμισυ καὶ ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τοῦ ὁποῖον μὲν τοῦ εἶχον δώσει ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν».

— Καὶ ἡ ἀντίθετος ἀρετὴ.

Εἶναι πολὺ φυσικὸν ὅτι εἰς τοιοῦτος δοξασμὸς τῶν σεππούκου ἀπετέλει ἰσχυρὸν πειρασμὸν διὰ νὰ ἐκτελοῦν καὶ ἄνευ σοβαρῶν λόγων. Δι' αἰτίας ἐντελῶς ἀσιμβάστους μετὰ τὴν λογικὴν, ἢ ἀπὸ ἐλατήρια πού δὲν ἤξιζον καθόλου τὸν θάνατον, νεαρὰ ἐξημεῖναι κεφαλὰι ἔτρεχον εἰς τὸ σεππούκου, ὅπως τὰ ἔντομα πρὸς τὴν φλόγα. Διάφορα καὶ ἀμφίβουλα ἐλατήρια ὥθησαν περισσότερους σαμουράϊ εἰς τὴν πράξιν ταύτην, παρὰ καλογήρους εἰς τὰ μοναστήρια. Ἡ ζωὴ εἶχε μικρὰν ἀξίαν, κατὰ τὸν λαϊκὸν κώδικα τιμῆς. Ἀλλ' ὅτι ἦτο πλέον ἀξιοθρήνητον ἦτο ὅτι ἡ τιμὴ, ἡ ὁποία «ἐπαίξετο» παντοτε, δὲν ἦτο πάντοτε ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ, ἀλλ' ἦτο μεμιγμένη καὶ μετὰ ἄλλα εὐτελῆ μέταλλα. Κανεὶς κύκλος τῆς Κολάσεως δὲν δύναται νὰ ὑπερφηανευθῇ διὰ τὸν Ἰαπωνικὸν πληθυσμὸν, ὅσον ὁ ἔβλομος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Δάντης κλείει ὅλα τὰ θύματα τῆς αὐτοκτονίας.

Καὶ ἐν τούτοις, δι' ἕναν πραγματικὸν σαμουράϊ τὸ νὰ ἐπισπεύσῃ ἢ νὰ ἐρωτοτροπήσῃ πρὸς τὸν Θάνατον, δὲν ἦτο τίποτε ὀλιγώτερον ἀπὸ καθαρὰ ἀνανδρία. Εἰς πεοίφημος πολεμιστῆς, ἀφοῦ ἔχασε μάχην ἐπὶ μάχης καὶ ἀφοῦ κατεδιώχθη ἀπὸ πεδιάδας εἰς λόφους καὶ ἀπὸ λόχμης εἰς σπήλαια, κατέφυγε πεινασμένος καὶ μόνος ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ κορμῷ ἑνὸς δένδρου, μετὰ τὸ ἔξφορ του στομαχὸν ἀπὸ τὴν πάλιν, μετὰ τὸ τόξον του σπασμένον καὶ τὴν φερέτραν του κενήν. Παρ' ὅλα ταῦτα, οὗτος ἔκρινεν ὅτι θὰ ἦτο ἀνάνδρον ν' ἀποθάνῃ καὶ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἔδωκε θάρρος εἰς τὸν ἐαυτὸν του μετὰ στίχους, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεκαλεῖτο νέας συμφορὰς καὶ νέα βάσανα, διὰ νὰ δώσῃ νέαν ἀπόδειξιν πόσῃ ἐνέργειαν διαθέτει ἀκόμη!

— Ἡ Ἰαπωνικὴ βεντέτα.

Ἄς ἀφιερώσωμεν ὀλίγας λέξεις μετὰ τὸ χαράκι, καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν του, τὴν ἐπ' ἀνόρθωσιν—ἢ τὴν ἐκδίκησιν, ἂν θέλετε—, μολονότι τὸ ἔθιμον τοῦτο, μὴ καθαρῶς Ἰαπωνικόν, μᾶς εἶναι πολὺ γνωστὸν καὶ δὲν χρειάζεται ἰδιαιτέραν ἐπεξήγησιν.

Εἰς τὸν Ἰουδαϊσμόν, ὁ ὁποῖος πιστεύει εἰς ἕνα θεὸν φθονερόν, ὡς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μυθολογίαν, ἡ ὁποία μᾶς ἔδωκε τὴν Νέμεσιν, ἡ ἐκδίκης ἐπαφίεται εἰς ὑπερανθρώ-

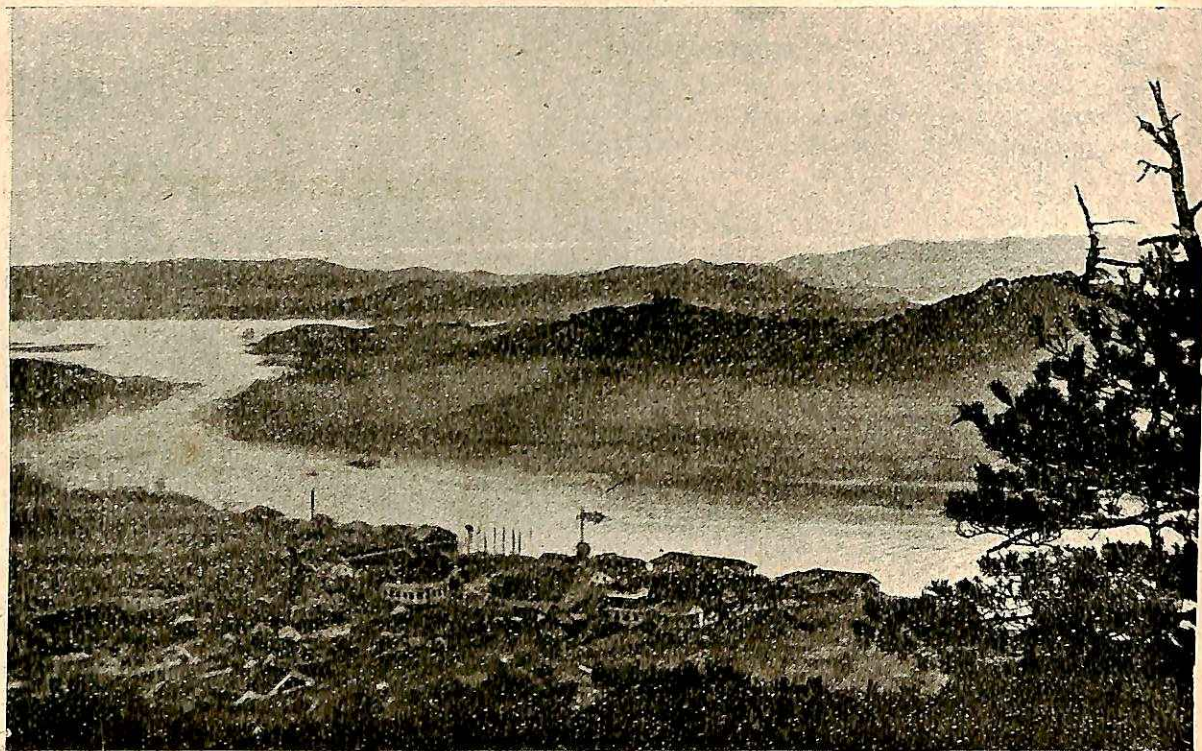
πίνας δυνάμεις. Κατά την Ιαπωνικήν αντίληψιν περί αποκαταστάσεως της προσγενομένης ζημίας, ο όρθος λόγος καθορίζει την εκδίκησιν ως είδος ανωτάτου ήθικου δικαστηρίου, εις το όποιον οί άνθρωποι είχαν την ευχέρειαν να υπαγάγουν τας περιπτώσεις, πού δέν ήδύναντο να λυθοῦν διά τών συνήθων νόμων. Ο κύριος τών σαράντα-έπτὰ σαμουράϊ κατεδικάσθη εις θάνατον, όπως είδομεν ανωτέρω· δέν υπήρχε άλλος βαθμός ανωτέρας δικαιοδοσίας εις τόν όποιον ν' αποτανθοῦν· οί πιστοί ακόλουθοί του έστράφησαν τότε πρὸς τήν εκδίκησιν, τό μόνον υπέρτατον δικαστήριον πού υπήρχε. Κατεδικάσθησαν και αυτοί, με τήν σειράν των, εις θάνατον· αλλά τό λαϊκόν αίσθημα εξέδωκε διαφορετικήν απόφασιν· ή μνήμη των παραμένει έκτοτε νωπή και ένδοξος.

Μολονότι ο Λάο-Τσέ έδίδαξε τήν συγγνώμην τών προσβολών, ή φωνή του Κομφουκιού, πού έκήρυξεν ότι είναι δίκαιον τό τιμωρεῖν, υπήρξεν ισχυροτέρα. Καί έν τούτοις, ή εκδίκησις δέν ήτο δικαιολογημένη παρά μόνον όταν έπεχειρείτο πρὸς εκδίκησιν τών ανωτέρων μας ή τών ευεργετῶν μας. Αί προσωπικαί ύβρεις, καθώς και αί ύβρεις

πρὸς τήν γυναῖκα μας και τά τέκνα μας, έπρεπε να γίνωνται άνεκταί και να συχωροῦνται.

Οί δύο θεσμοί τής αυτοκτονίας και τής εκδικήσεως έχασαν τόν λόγον υπάρξεώς των από τής εκδόσεως του νέου Ποινικοῦ Κώδικος. Δέν ακούομεν πλέον να όμιλοῦν περί τών ρωμαντικῶν περιπετειῶν μιᾶς ώραίας παρθένου, ή όποία ακολουθεῖ μετρημφισμένη τά ίχνη του δολοφόνου τών γονέων της. Δέν γενόμεθα πλέον μάρτυρες οικογενειακῶν τραγωδιῶν, πού καταλήγουν εις βεντέττα. Η δικαιοσύνη επιβάλλει τόν σεβασμόν της και, έν περιπτώσει παραβάσεων, τήν ικανοποίησίν της, δέν υπάσχει δέ πλέον ανάγκη κατακιούσι.

Ός πρὸς τό σεπτουκούς, μολονότι δέν έχει νόμιμον υπόστασιν, εις τήν πραγματικότητα έν τούτοις εξακολουθεῖ να ισχύη και, ως είδομεν έν αρχή του παρόντος, σημειοῦνται και κατά τά τελευταῖα έτη περιπτώσεις χαράκιρι, πού άπηχοῦν εις όλον τόν κόσμον. Εἶναι και τό έθιμον τούτο έν από τά διακριτικά γνωρίσματα και αὐτῆς τής συγχρονισμένης Ιαπωνίας από τών άλλων πολιτισμένων χωρῶν.

Κόλπος τής έσωτερικῆς θαλάσσης μεταξύ τών νήσου Χόνδο, Κίου· Σίου και Σίκοκου.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ ΩΣ ΣΥΖΥΓΟΙ, ΩΣ ΕΤΑΙΡΑΙ ΚΑΙ ΩΣ ΕΡΓΑΤΡΙΑΙ

— Η Ιαπωνίς εις τήν πραγματικότητα.

Περί τής Ιαπωνίδος γυναίκος έχομεν εις τήν Ευρώπην πολὺ έσφαλμένες πληροφορίας. Διάφορα έργα ζωγραφικῆς, μερικά μυθιστορήματα, ένα ή δύο θεατρικά έργα, μάς τήν έχουν παρουσιάσει ως ένα είδος γυναικός - πεταλούδας, γυναικός - παιδιοῦ, γυναικός - λουλουδιοῦ, πού εἶναι ντυμένη με χτυπητά μεταξωτά και γυρίζει εις τούς δρόμους με τό μειδίημα εις τά χείλη, πρόσχαρην, εύθυμον και ζωσαν μέσα εις ένα περιβάλλον διαρκούς εορτῆς. Καί καταντᾷ διά τόν Ευρωπαῖον ή Ιαπωνίς γυναῖκα να μη είναι τίποτε άλλο παρά μία «Κυρία Χρυσάνθεμον», μία «Κυρία Μπατερφλάϋ», μία «Γκέισα». Καί όμως ή πραγματικότης δέν είναι αὐτή. Πολλὰς φορὰς μάλιστα είναι και έντελὼς αντίθετος.

Από όλας τὰς γυναῖκας του πολιτισμένου κόσμου, ή Ιαπωνίς είναι ή επιφορτισμένη με τά περισσότερα καθήκοντα και ή έχουσα τά όλιγώτερα δικαιώματα: τῇ ακόμη σχεδόν υπό τό παλαιόν καθεστὼς τής δουλείας.

Αὐτὸς είναι ο λόγος διά τόν όποιον πολλοί ξένοι, πού ξμειναν εις τήν Ιαπωνίαν, και πολλοί συγγραφείς έξυμνοῦν τά προτερήματά της, τήν χάριν της, τήν γλυκύτητά της, τήν πίστιν της, τήν τρυφερότητα πρὸς τόν σύζυγόν της και τά παιδιά της και πολλάκις τόν ήρωισμόν της. Πολλοί ξένοι μάλιστα ήρχισαν καί να νυμφεύωνται Ιαπωνίδας, διότι θεωροῦν ότι δέν είναι δυνατόν σήμερα να εύρουν εις τήν Ευρώπην και τήν Αμερικὴν γυναῖκας περισσότερον πειθαρχικάς και άφωσιώμενας εις τήν οικογένειάν της.

Όλοι όμως οί συγγραφείς τονίζουν ότι ο ρόλος τής Ιαπωνίδος γυναίκος είναι πολὺ αξιολύπητος και ότι είναι ανάγκη να δοθοῦν εις αὐτήν περισσότερα δικαιώματα.

— Η υποδεεστέρα θέσις τής γυναίκος.

Γάλλος συγγραφεύς, μεταβαίνων από τήν Σαγγάην εις τήν Γιοκοχάμα, είχε τήν ευκαιρίαν να αντιληφθῇ με τά μάτια του τήν θέσιν τής Ιαπωνίδος γυναίκος, πρὶν ακόμη να πατήσῃ τό πάδι του εις τήν Ιαπωνίαν. Μέσα εις τό ατμόπλοιον υπήρχε μεταξύ τών επιβατῶν και μία Ιαπωνική οικογένεια εύπόρου άστοῦ. Όταν ή οικογένεια αὐτὴ εἰσή-

χετο εις τό έστιατόριον, προηγείτο ο πατέρας με υπεροπικόν ύφος, ακολουθοῦσαν τά δύο άγόρια με στρατιωτικόν βήμα, ήρχοντο κατόπιν τά κορίτσια και τελευταῖα ένεφανίζετο ή μητέρα ντυμένη με ένα αὐστηρό και σκούρο κιμονό, με τά μάτια σκυμμένα κάτω. Ο πατέρας έκανόνιζε τά πάντα. Αὐτὸς διήύθυνε τό τραπέζι. Η μητέρα έσερβιρίζετο τελευταῖα και δέν ώμιλοῦσε παρά διά να απαντήσῃ με μονοσύλλαβα εις τὰς άραιὰς απαντήσεις του συζύγου της.

Εἰς τήν Ιαπωνίαν οί άνδρες δέν αισθάνονται τήν υποχρέωσιν να παραχωροῦν εις τὰς γυναῖκας τήν θέσιν των εις τό τραίμ, να τὰς βοηθοῦν εις τόν δρόμον ή να δίδουν εις αὐτάς τήν πρωτεύουσαν θέσιν, να τὰς σερβίρουν πρώτας κλπ. Κατά τὰς επισκέψεις, κατά τά γεύματα, πρώτοι θὰ σερβιρισθοῦν οί άνδρες και κατόπιν αἱ γυναῖκες. Ποτέ μία γυναῖκα δέν επιτρέπεται να περιπατήσῃ δίπλα εις τόν άνδρα της ή εις τόν άδελφόν της. Πάντοτε πρέπει να περιπατῇ ὀλίγα βήματα πίσω απ' αὐτόν.

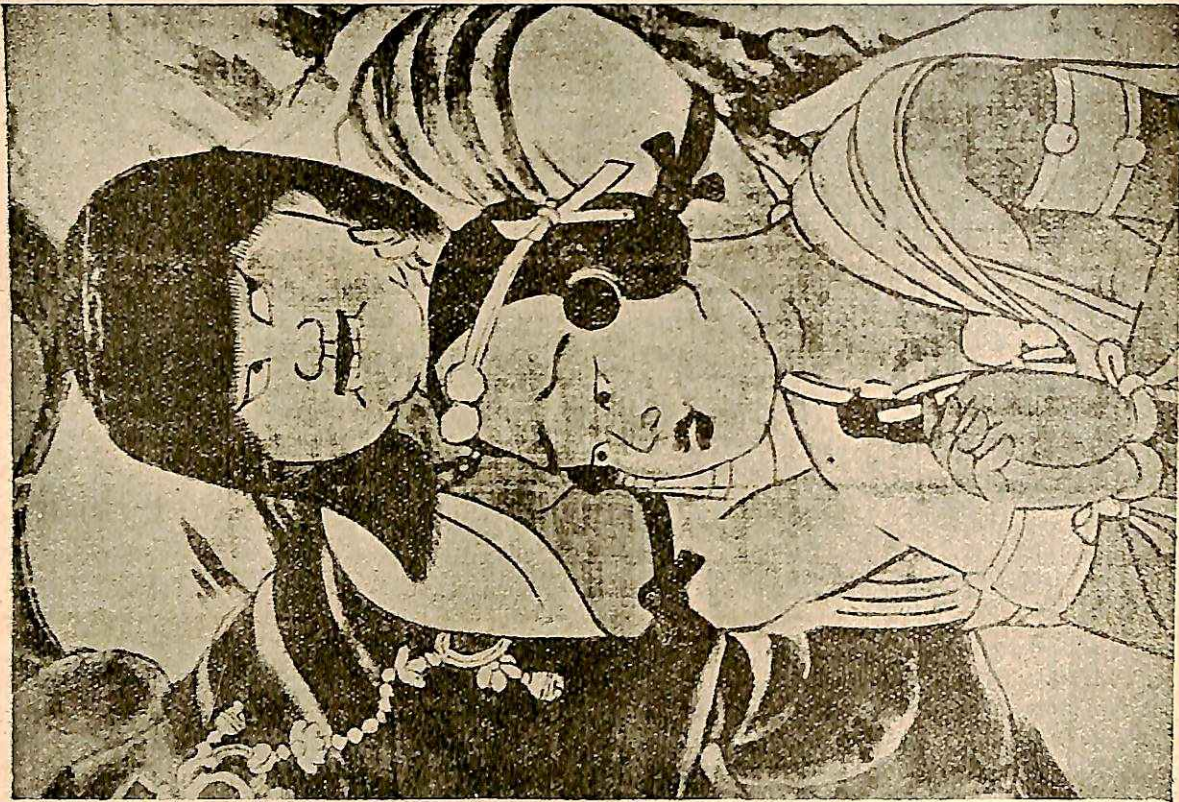
— Τὰ διδάγματα υπακοῆς.

Η Ιαπωνίς από μικρὰς ηλικίας διδάσκειται ότι ο ρόλος της εις τήν ζωήν είναι αποκλειστικῶς ή «θυσία» και ή τριπλή υποταγή: ὡς κορίτσι ὀφείλει να υπακούῃ εις τόν πατέρα της· ὡς σύζυγος εις τόν σύζυγόν της και ὡς χήρα εις τόν μεγαλύτερον υἱόν της και τούς άνδρας τής οικογενείας της.

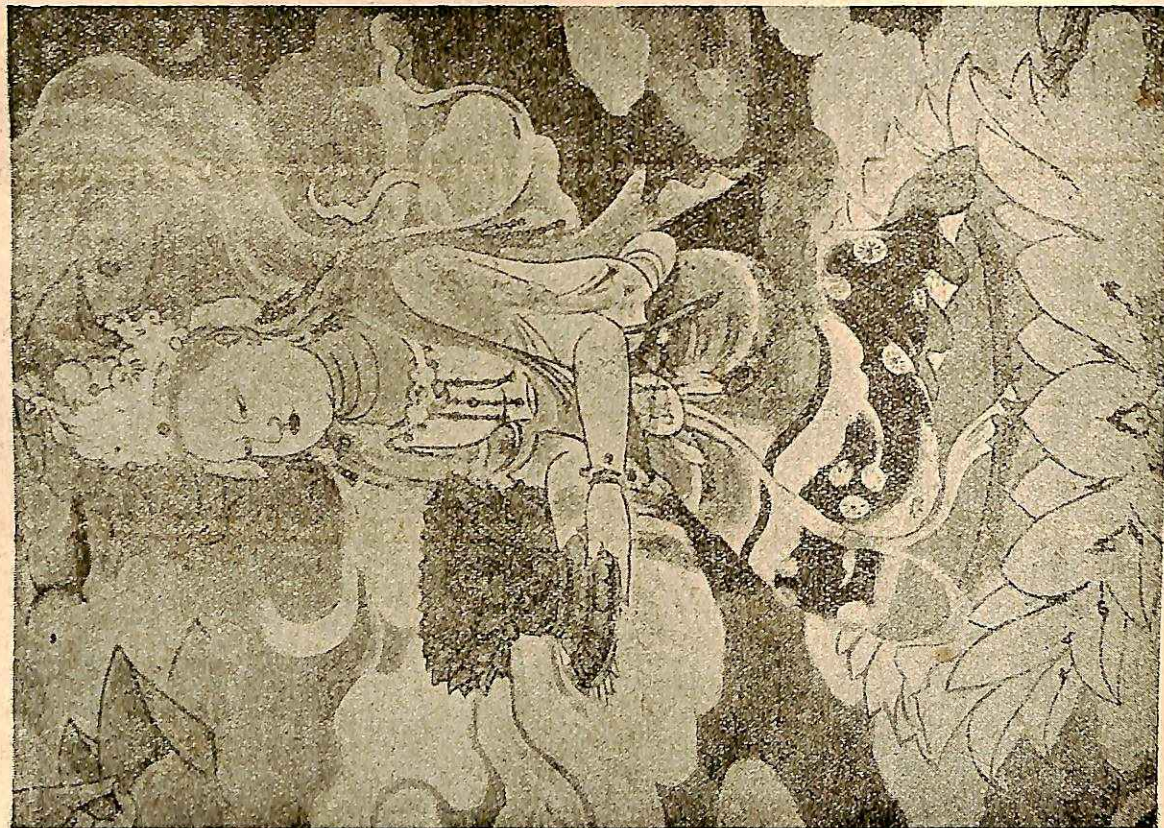
Εἰς τά σχολεία τά μικρά κορίτσια διδάσκονται ακόμη αποφθέγματα, όπως τά κατωτέρω: Ο μόνος κύριος τής γυναίκος είναι ο σύζυγός της. Τό μεγαλύτερον καθήκον μιᾶς γυναίκος είναι ή υπακοή. Εάν ο σύζυγος ὀργίζεται, ή σύζυγος ὀφείλει να τρέμῃ. Η σύζυγος δέν πρέπει να ασχολῆται με τήν ανατροφήν τών παιδιῶν, διότι ή τυφλή άγάπη της είναι δυνατόν να οδηγῆσῃ εις τήν έφαρμογήν έσφαλμένων παιδαγωγικῶν συστημάτων κλπ.

— Αἱ «γκέισαι».

Εάν δέν υπήρχον αἱ «γκέισαι», αἱ γυναῖκες εις τήν Ιαπωνίαν θὰ ήσαν τά θλιβερότερα πλάσματα του κόσμου. Διά τὰς γκέισας έχουν γραφῇ πολλά. Η γκέισα είναι κατι μεταξύ χειραφετημένης γυναίκος, διανοουμέ-

Τμήμα έργου ζωγραφικής της εποχής των Φουτζιβάρα.

Τμήμα έργου ζωγραφικής της εποχής των 'Αμιτάμυ.

νης, καλλιτέχνιδος, αρίστιας του θεάτρου και εταίρας. Είναι μάλλον είδος εταίρας, όπως τās έννοουσιν εις την αρχαίαν Ελλάδα. Προέρχονται, ως επί το πλείστον, από πτωχάς οικογενείας, αι οποίαι τās πωλούν εις ηλικίαν επτά ετών, εάν είναι ήδη εύμορφα κοριτσάκια, ή δώδεκα και δεκατεσσάρων ετών, εάν είναι άσχημα. Τā εύμορφα κοριτσάκια φροντίζουν οι άγορασται να τās περιποιούνται, να τās στέλνουν εις τὸ σχολεῖον, να τās μαθαίνουν μουσικήν, χορόν, τραγουδι, καλούς τρόπους και καλήν ανατροφήν. Τā άσχημα, μετά την προκαταρκτικήν περιποίησιν και εκμάθησιν μιᾶς τέχνης ή ολίγων γραμμάτων, τās στέλνουν εις τās εργοστάσια, δια να αρχίσουν από εκεί τὸ επάγγελμά των. Καί παραμένουν σκλάβαι εις τὸν κύριόν των ἐπὶ δέκα, εἴκοσι χρόνια, ἀναλόγως τοῦ συμβολαίου πὸν υπέγραψεν αὐτὸς με τὸν πατέρα των.

— Ἑρωτες γκεϊσῶν.

Αἱ γκεϊσαι ζοῦν εις ἰδιαίτερα σπίτια ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν γυναικῶν ή και ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι τās εκμεταλλεύονται. Τέτοια σπίτια ὑπάρχουν σχεδὸν εις κάθε συνοικίαν ἐκάστης πόλεως. Πρέπει να σημειωθῇ, ὅτι αἱ γκεϊσαι δὲν ὁμοιάζουν με τās κοινὰς εταίρας τῆς Εὐρώπης και τῆς Ἀμερικῆς. Ἔνεκα τῆς μορφώσεως και τῆς ἰδιαίτερας ἀνατροφῆς, πὸν λαμβάνουν, ἀποτελοῦν ἰδιαιτέραν τάξιν, ή ὁποία δὲν εἶναι περιφρονημένη και δὲν ἀποκλείεται ἀπὸ τὰ δημόσια κέντρα και τὰ καλὰ σπίτια.

Εἶναι φυσικὸν αἱ γκεϊσαι να μὴν αἰσθάνωνται ἔρωτα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους εἶναι ὑποχρεωμένοι να συναναστρέφονται. Ἔνεκα τούτου, πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἔραστὰς, οἱ ὅποιοι συνήθως εἶναι πτωχοὶ φοιτηταί, ποιηταί, καλλιτέχναι, οἱ ὅποιοι ὀνειρεύονται να γίνουν πλούσιοι, δια να δυνηθοῦν να ἐξαγοράσουν τὴν γκεϊσάν των και να τὴν νυμφευθοῦν.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἔραστὰς τούτους ἀγαποῦν τόσον πολὺ τās γκεϊσάς των, ὥστε φθάνουν και μέχρι αὐτοκτονίας. Τὸ Ἰαπωνικὸν θεάτρον ἀριθμεῖ πλείστα ἔργα, ὑποθέσεως τούτου εἶδους ἐρωτικῶν δραμάτων, με ἡρωτὰς τās γκεϊσας.

— Ἡ περιφήμος γκεϊσα Καζουκέ.— Πῶς ἔγινε σύζυγος Πρωθυπουργοῦ.

Ὅταν ὁ ἔραστής κατορθώσῃ να ἐξαγοράσῃ τὴν ἀγαπημένην του και να τὴν νυμφευθῇ, ή γκεϊσα μεταβάλλεται, ὡς ἐπὶ τὸ

πλείστον, εις πρώτης τάξεως τιμιωτάτην νοικοκυράν. Ἀναφέρονται πολλὰ παραδείγματα γκεϊσῶν, τῶν ὁποίων ὁ βίος εἶναι αὐτόχρημα μυθιστορηματικός. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι και τῆς περιφήμου Καζουκέ, τῆς ὁποίας ή ιστορία εἶναι ἀπὸ τās μᾶλλον ἐνδιαφερούσας και αξιοπεριεργους.

Ἦτο κόρη ἐνὸς ψαρά τοῦ Νιυγκάτα, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχε πωλήσει πολὺ ἀκριβὰ, διότι ἦτο πάρα πολὺ ὠραία, εις τὸν ἰδιοκτήτην ἐνὸς ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους οἴκους τοῦ Τόκιο. Εἰς ηλικίαν εἴκοσι ετών ή Καζουκέ εἶχεν ἀποκτήσει φήμην μεγάλην και ἐθεωρεῖτο ὡς ή ὠραιότερα, ή περισσότερον χαριτωμένη και ή ἐξυπνοτέρα γκεϊσα τῆς Ἰαπωνίας.

Ἐνας νεαρὸς ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, καταγόμενος ἀπὸ μίαν εὐγενή οικογένειαν, τὴν ἠγάπησε, και μὴ δυνάμενος να τὴν ἐξαγοράσῃ διότι ἦτο πτωχός, ἠναγκάσθη να τὴν κλέψῃ. Ἀποφασισμένος να τὴν νυμφευθῇ, ἔκαμε μίαν ἀπὸ τās σπανιωτέρας θυσίας δ' ἑνα Ἰάπωνα ἀξιωματικόν: παρητήθη τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, ἐγκαταλείψας ἑνα στάδιον, τὸ ὁποῖον διηνοίγετο ἐνώπιόν του λαμπρότατον.

Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ οἴκου, ὑποστηριζόμενος και ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του, οἱ ὅποιοι ἐφοβοῦντο τὴν δημιουργίαν κακοῦ προσηγομένου, κατέφυγεν εις τὰ δικαστήρια, δια να πάρῃ πίσω τὴν γκεϊσαν. Ἐδημιουργήθη μέγα σκάνδαλον και πολλὸς θύρυβος, ὁ ὁποῖος διήρκεσεν ἐπὶ ἀρκετοὺς μῆνας.

Ὁ ἀνθυποπλοίαρχος ὅμως Γιαμαμότο—εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ ἀξιωματικοῦ—κατόρθωσεν ἐν τέλει να κερδίσῃ τὴν δικήν και να νυμφευθῇ τὴν γκεϊσάν του. Ὁ θόρυβος ὅμως, ὁ ὁποῖος εἶχε δημιουργηθῇ γύρω ἀπὸ τὸ ὄνομά του, τὸ φλογερὸν αἰσθημά του και ή θυσία του, προεκάλεσαν τὴν συμπάθειαν τοῦ κοινοῦ, ὅταν δὲ κατόπιν ἀπεφάσισεν ν' ἀναμειχθῇ εις τὴν πολιτικήν, ἐξελέγη διὰ μεγάλης πλειοψηφίας βουλευτῆς και ἐγένετο ἐπανειλημμένως ὑπουργός και πρωθυπουργός και ἕνας ἀπὸ τοὺς σοβαροτέρους και μᾶλλον εἰσακουμένους συμβούλους τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἡ γυναῖκα του συνέβαλε τὰ μέγιστα εις τὴν πρόοδόν του και, λέγεται, ὅτι ἦτο ή καλύτερα σύμβουλός του. Δὲν ἠθέλησεν ὅμως ποτὲ να τοῦ γίνῃ ἐμπόδιον και να τὸν στενοχωρήσῃ και δι' αὐτὸ ἀπέφυγε πάντοτε να ἐμφανίζεται δημοσίᾳ, να λαμβάνῃ μέρος εις τās τελετὰς και τās δεξιώσεις και να μεταβαίνῃ εις τὰ ἀνάκτορα, καίτοι ἐπανειλημμένως προσεκαλεῖτο. Ἦξευρε καλὰ τὸν κόσμον, εἶχε τελείαν μόρφωσιν και ἠδύνατο να συγ-

κριθῇ μὲ τὴν καλύτεραν ἀριστοκρατίδα. Ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ παρουσιάζεται, λόγῳ τοῦ παρελθόντος της.

Ὁ υἱὸς της, πλοίαρχος Κνὸσὶ Γιαμαμότο, εἶναι ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἀξιωματικούς τοῦ Ἰαπωνικοῦ ναυτικοῦ, ἡ δὲ θυγατέρα της ἐνυμφεύθη τὸν ναύαρχον Τακαραμπέ, ὁ ὁποῖος διετέλεσε καὶ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν.

Τοιαῦτα παραδείγματα ἀναφέρονται πλεῖστα ὅσα, ἰδίως κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν.

— Αἱ ἐργαζόμεναι Ἰαπωνίδες.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αἱ Ἰαπωνίδες ἤρχισαν νὰ ἐργάζονται εἰς παντὸς εἶδους ἐπαγγέλματα. Βλέπει κανεὶς σήμερον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν γυναῖκας εἰσπρακτορας εἰς τὰ τράμ, σωφὲρ ταξί (ὑπάρχουν περισσότεραι γυναῖκες σωφὲρ εἰς τὸ Τόκιο παρὰ εἰς τὸ Παρίσι), ταμίας καταστημάτων, ὑπαλλήλους τραπεζῶν, τυπογράφους, τηλεφωνητρίδας, ταχυδρομικούς διανομεῖς, δακτυλογράφους, καμαριέρας ξενοδοχείων, γκαρσόνια ἐστιατορίων καὶ καφενείων κλπ.

Ὅλοι εἶναι ντυμένες, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μὲ εὐρωπαϊκὰ ἐνδύματα, σιγὰ-σιγὰ δὲ ἀρχίζουν ν' ἀποκοτῶν καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὰς ἀξιώσεις τῶν εὐρωπαϊῶν καὶ ἀμερικανίδων συναδέλφων των. Εἶναι ὁργανωμέναι εἰς συλλόγους καὶ συνδικάτα καὶ ἀρχίζουν νὰ ζητοῦν τὴν βελτίωσιν τῶν ὅρων τῆς ζωῆς των.

— Αἱ πωλούμεναι εἰς τὰ ἐργοστάσια.

Υπάρχουν ἔξ ἄλλου καὶ αἱ στρατιᾶι τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ ἐργοστάσια. Τὰ περισσότερα κορίτσια ποὺ ἐργάζονται εἰς τὰ ἐργοστάσια, ἔχουν πωληθῇ εἰς τοὺς ἐργοστασιάρχας ἀπὸ τοὺς γονεῖς των διὰ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον ποικίλλει ἀπὸ πέντε μέχρι δέκα ἐτῶν. Οἱ γονεῖς λαμβάνουν ἐν ἑφ' ἅταξ ποσόν, ἢ εἰσπράττουν τὸ ἡμερομίσθιον τῶν κοριτσιῶν των, τὰ ὁποῖα ἐργάζονται εἰς τὰ ἐργοστάσια καὶ τρώγουν καὶ κοιμῶνται εἰς ἰδιαιτέρους κοιτῶνας, ποὺ ὁμοιάζουν μὲ στρατώνας. Αἱ ὥραι ἐργασίας ποικίλλουν ἀπὸ 9 ἕως 12, τὸ δὲ ἡμερομίσθιον εἰς τὰ ὑφαντουργεῖα καὶ μεταξουργεῖα κυμαίνεται μεταξὺ πέντε καὶ ἑξ φράγκων.

Ὅταν τὰ ἐργαζόμενα κορίτσια φθάσουν εἰς νόμιμον ἡλικίαν, ἀρχίζουν νὰ ἀποκοτῶν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ νὰ ἐργάζονται διὰ λογαριασμόν των, εἰσπράττοντα αὐτὰ τὸ ἡμερομίσθιον των καὶ κοιμώμενα εἴτε εἰς σπίτια των εἴτε εἰς ἰδιαιτέρα δωμάτια.

— Ἡ ἀφύπνισις τῶν ἐργαζομένων.

Σιγὰ-σιγὰ ὅμως αἱ Ἰαπωνίδες ἐργάτριαι ἀρχίζουν νὰ ἐξυπνοῦν, νὰ ὁργανώνονται εἰς συλλόγους καὶ συνδικάτα καὶ νὰ διεκδικοῦν τὰ δικαιώματά των. Πολλὰκις κατέρχονται καὶ εἰς ἀπεργίαν. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αἱ ἀπεργίαι τῶν ἐργατριῶν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἤρχισαν νὰ πληθύνονται. Μεταξὺ τῶν θυμάτων τῶν συγκρούσεων μὲ τὴν ἀστυνομίαν ὑπῆρξαν πολλαὶ ἐργάτιδες. Δὲν εἶναι δὲ σήμερον σπάνιον φαινόμενον νὰ βλέπῃ κανεὶς εἰς τοὺς δρόμους τῶν βιομηχανικῶν πόλεων τῆς Ἰαπωνίας διαδηλώσεις ἀπὸ γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ζωηρόταται καὶ κραυγάζουν καὶ χειρονομοῦν καὶ ἀπειλοῦν μὲ θάραρος ἐκπληκτικὸν διὰ μίαν Ἰαπωνίδα.

— Ἐν ᾧ αἱ γυναῖκες ἐργάζονται, οἱ ἄνδρες.....

Μεγαλύτερος ἀριθμὸς γυναικῶν ἐργάζεται εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Υπάρχουν χωρία ὁλόκληρα ὅπου τὸ κύριον, τὸ σημαντικώτερον μέρος τῶν ἐργασιῶν γίνεται ἀπὸ τὰς γυναῖκας, οἱ δὲ ἄνδρες περιορίζονται μόνον εἰς τὸ νὰ τὰς βοηθοῦν. Τὸ σκάψιμο τῆς γῆς, ἡ σπορά, τὸ ὄργωμα, τὸ πότισμα, ὁ θερισμός, τὸ ἀλώνισμα, ἡ συλλογὴ τῶν καρπῶν, ἡ μεταφορὰ κτλ. ὅλα γίνονται ἀπὸ τὰς γυναῖκας. Οἱ ἄνδρες φροντίζουν διὰ τὴν πώλησιν καὶ διὰ τὴν εἰσπραξίν.

Εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιφερείας αἱ γυναῖκες καταγίνονται ἐπίσης καὶ εἰς τὰ μικροεπαγγέλματα: κάμνουν τὸν σιδερεῶ, τὸν μπαλωματήν, τὸν παπουτσήν, τὸν ράπτην, τὸν μπακάλην, τὸν κρεοπώλην κτλ.

Εἰς τὰ παραλιακὰ χωρία, αἱ γυναῖκες καταγίνονται καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν. Κωπηλατοῦν, ρίπτουν τὰ δίκτυα καὶ πηγαίνουν μαζὶ μὲ τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ ψάρεμα. Υπάρχουν πολλὰ παραλιακὰ χωρία, ὅπου αἱ γυναῖκες, μὲ τὸ καμάκι εἰς τὸ χέρι παίρνουν βουτιές, φθάνουν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης καὶ βγάζουν στρείδια, ἀστακούς, καβούρια καὶ διάφορα ἄλλα θαλασσινὰ. Ἐργάζονται εἰς τὸ μακροβουτῆ ἀπὸ ἡλικίας δεκαπέντε μέχρι τεσσαράκοντα ἐτῶν. Οἱ ἄνδρες των περιορίζονται νὰ κυβερνοῦν τὴν βάρκα, νὰ συλλέγουν τὰ προϊόντα τῆς ἀλιείας καὶ νὰ τὰ ἀποστέλουν εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν πόλεων.

— Ἡ ἀνεξαρτησία τῶν ἐργαζομένων.

Αἱ γυναῖκες τοῦ λαοῦ, ποὺ ἐργάζονται, ἔχουν κατορθώσει νὰ ἀποκτήσουν μεγαλυτέραν ἀνεξαρτησίαν καὶ δὲν ὁμοιάζουν μὲ τὰς

γυναῖκας τῶν ἀστῶν τῶν πόλεων, ποὺ μένουν κατάκλειστοι εἰς τὰ σπίτια των καὶ μεταβάλλονται εἰς σκλάβες τῶν ἀνδρῶν.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἤρχισεν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν καὶ κάποια κίνησις χειραφετήσεως τῆς γυναικός. Πολλὰ κορίτσια καλῶν τάξεων ἀρχίζουν νὰ φοιτοῦν καὶ εἰς τὰ πανεπιστήμια καὶ νὰ γίνονται ἐπιστήμονες, ἱατροί, δικηγόροι, καθηγηταὶ κτλ.

Ὁ Ἰαπωνικὸς ὅμως λαὸς δὲν ἀνέχεται ἀκόμη τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς χειραφετήσεως, αἱ δὲ γυναῖκες, ποὺ ἤρχισαν νὰ κάμνουν τὸν

ἱατρὸν καὶ τὸν δικηγόρον, δὲν εὐρίσκουν πελατεῖαν. Κατ' ἀρχὰς μάλιστα εἰς τὰ πανεπιστήμια συνέβαινον ταραχαὶ ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς καὶ τὸ κοινόν, ποὺ δὲν ἠνεύχετο τὰς φοιτητρίδας. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως, ὅπως συνέβη ἄλλωστε καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὁ κόσμος ἐσυνήθισε καὶ σήμερον αἱ φοιτήτριαι εἶναι ἐλεύθεραι νὰ φοιτοῦν εἰς τὰ πανεπιστήμια, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπιστήμονες νὰ ἐκασκοῦν τὸ ἐπάγγελμά των, ἀρκεῖ νὰ εὐρίσκουν πελατεῖαν, ἡ ὁποία πρὸς τὸ παρὸν δὲν φαίνεται νὰ εἶναι εὐνοϊκὴ δι' αὐτάς.

Παλαιὸν ἄγαλμα ἀρίστης τέχνης.

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΩΝ ΙΑΠΩΝΩΝ

—Πώς γίνονται οί Ιαπωνικοί γάμοι.

Ἐν σχέσει μὲ τὸν γάμον αἱ διαφοραὶ μεταξὺ Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς εἶναι ριζικαί. Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὁ γάμος εἶναι ὑπόθεσις ἀφορώσα περισσότερον τὴν οἰκογενεῖαν παρὰ τὸ ἄτομον· ἡ θρησκεία δὲν ἀναμιγνύεται καθόλου εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, ὁ δὲ νόμος τὴν ἀντιμετωπίζει κατὰ διαφορετικὸν τρόπον. Εἰς ἡμᾶς ἕνας ἄνδρας ἐκλέγει ἐλευθέως τὴν σύζυγόν του, ἂν ᾖ ἡς ὅμως συναφθῇ ὁ γάμος δὲν ἐπιτρέπεται νὰ διαλυθῇ, παρὰ μόνον δι' ὀρισμένους λόγους, πού καθορίζει ὁ νόμος. Ἀντιθέτως εἰς τὴν Ἰαπωνίαν οἱ γάμοι συνομολογοῦνται ὑπὸ τῶν δύο οἰκογενειῶν· ἡ διὰ τοῦ γάμου δέσμευσις, ὀλιγώτερον πανηγυρικὴ, δὲν εἶναι ἀδιάλυτος· ὁ νόμος παραμένει πάντοτε οὐδέτερος, ὥπως καὶ πρὸ τοῦ γάμου. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ γάμος, νόμιμος σύμβασις ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ, ὥπως καὶ πᾶσα ἄλλη σύμβασις, δύναται νὰ καταστῇ ληξιπρόθεσμος ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ καὶ μὲ τὴν ἀμοιβαίαν συγκατάθεσιν τῶν συμβαλλομένων.

Οἱ Ιαπωνικοὶ γάμοι γίνονται ὡς ἐξῆς: Ὄταν τὸ παιδί, ἀγόρι ἢ κορίτσι, φθάσῃ εἰς ἡλικίαν γάμου, οἱ γονεῖς ἔχουν καθήκον νὰ τοῦ ἐξασφαλίσουν μίαν ἀρμόζουσαν ἀποκατάστασιν. Κατὰ τὰ ἰσχύοντα ἔθιμα, τὰς σχετικὰς διαπραγματεύσεις τοῦ συνοικεσίου δὲν θὰ τὰς διεξαγάγουν ἀπ' εὐθείας οἱ γονεῖς, ἀλλ' εἰς ἐνδιάμεσος (νακόντο), κάποιος φίλος ἑγγαμος καὶ ἐξέμυθος, ὁ ὁποῖος, ὅχι μόνον προπαρασκευάζει τὸν γάμον, ἀλλὰ καὶ παραμένει καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του ἐν εἰδος κουμπάρου τοῦ νεαροῦ ζεύγους. Εἰς αὐτὸν θὰ ἐμπιστευθοῦν πρὸς λύσιν τὰς οἰκογενειακὰς ἐριδας καὶ εἰς τὴν διαιτησίαν αὐτοῦ θὰ καταφύγουν ἐν περιπτώσει διαζυγίου.

Ὁ μεσάζων, ἀφοῦ κάμῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐνὸς μέρους προπαρασκευάζει τὸ «μι-αί» (κατὰ λέξιν τὸ «ἀμοιβαῖον κύταγμα») δηλ. συνάντησιν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ μέλλοντες ἴσως νὰ νυμφευθοῦν ἔχουν τὴν ἀδειαν νὰ ἀλληλοκυνττάζωνται, ἐνίοτε δὲ καὶ ν' ἀνταλλάξουν μερικὰς λέξεις. Συμφώνως πρὸς τὴν αὐστηρὰν ἐτικέταν, ἡ συνάντησις αὕτη πρόκειται νὰ γίνῃ εἴτε εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ μεσάζοντος, εἴτε εἰς ἄλλο ἰδιωτικὸν οἶκμα, καθοριζόμενον ὑπὸ τῶν γονέων τῶν δύο νέων. Ἀλλ' εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ εἰς τοὺς μικροαστοὺς, ὁργανώνεται εἴτε ἐν πίκ-νίκ, εἴτε μία μετάβασις εἰς τὸ θέατρον, εἴτε μία ἐπίσκεψις εἰς κάποιον ναόν.

Ἐὰν, μετὰ τὴν συνάντησιν αὐτήν, ὁ νέος δὲν εὐρίσκει τῆς ἀρεσκείας του τὴν νέαν, ἢ ἔὰν αὕτη δὲν θέλει τὸν νέον, τὰ πράγματα μένουν ἐκεῖ, τοῦλάχιστον κατὰ θεωρίαν. Διότι εἰς τὴν πράξιν, οἱ νέοι διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῶν γονέων των, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλουν νὰ ὑπακούσουν. Ἰδίως ἡ νέα εἶναι ἀπὸ ἀπόψεως ἰδίας θελήσεως, ἐν μηδενικὸν ἄνευ ἀξίας, διότι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὰ κορίτσια νὰ ἔχουν καμμίαν γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ γάμου.

Ἐὰν, ἀντιθέτως, τὰ δύο μέρη ἐκδηλώσουν τὴν ἀμοιβαίαν ἱκανοποίησίν των, ἀνταλλάσσουν δῶρα, πού συνίστανται εἰς ἐνδύματα, ἢ εἰς χοῦμα πρὸς ἀγορὰν ἐνδυμάτων, καθὼς καὶ εἰς μερικὰ εἶδη ψαριῶν καὶ φαγωσίμων φυκιῶν. Ἡ ἀνταλλαγή αὕτη τῶν δώρων, ὀνομαζομένη γιουινό, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τοὺς ἰδικούς μας ἀροαβῶνας καὶ δεσμεύει τοὺς μέλλοντας συζύγους ἂν ὅχι ἐνώπιον τοῦ νόμου, τοῦλάχιστον πρὸ τῆς Κοινῆς Γνώμης. Ἀπαξ ἀνταλλάγουν τὰ δῶρα, κανεὶς ἐκ τῶν δύο μερῶν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑπαναχωρήσῃ. Καὶ δὲν μένει πλέον, πρὸς ἀποτελείωσιν τῆς συμβάσεως, παρὰ ἡ ἐκλογή μιᾶς εὐοίωνου ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ γίνῃ ἡ τελετὴ τοῦ γάμου.

Ὄταν ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου φθάσῃ, ἡ νύμφη φορεῖ λευκὴν ἐσθῆτα — τὸ λευκὸν χρῶμα εἶναι εἰς τὴν Ἰαπωνίαν τὸ χρῶμα τοῦ πένθους καὶ ἡ νύμφη, πράγματι, πενθεῖ, κατὰ τὰς Ιαπωνικὰς ἀντιλήψεις, διότι ὁ γάμος τῆς σημαίνει ταῦτοχρόνως ὅτι ἀποθνήσκει διὰ τὴν ἰδικὴν τῆς οἰκογενεῖαν καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν οἰκίαν τοῦ συζύγου τῆς παρὰ μόνον νεκρὰ — καὶ ὁδηγεῖται μάλιστα βραδυάσῃ, εἰς τὴν νέαν τῆς κατοικίαν συνοδευομένη ἀπὸ τὸν μεσάζοντα καὶ τὸν σύζυγόν της. Πάραντα, ἡ πατρικὴ οἰκία σαρώνεται εἰς ὅλα τῆς τὰ διαμερίσματα. Ἀλλοτε ἦναπτον πρὸ τῆς ἐξωθύρας πύρ, πού ἔθεωρεῖτο ἱεροτελεστία καθαρμοῦ γενομένη μετὰ τὴν μεταφορὰν ἐνὸς νεκροῦ.

—Ὁ γάμος τῶν πλουσίων.

Εἰς τὰς πλουσίας οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι τηροῦν παλαιότερα ἔθιμα, ὁ γάμος παρέχει εὐκαιρίαν εἰς περιπλόκους καὶ ἀλλοκότους τελετάς. Τὴν ὀρισμένην ἡμέραν τοῦ γάμου αἱ δύο οἰκογενεαὶ συγκεντρώνονται χωριστὰ ἢ καθε μία, πολὺ πρωτῆ. Ὁ γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη, ἕκαστος ἐντὸς κάρρου συρομένου ἀπὸ

ἄλογα ἢ ἀπὸ βουβάλους, διευθύνονται, ἀπὸ διαφορετικῶν δρόμων, πρὸς ἓνα λόφον ἀφιερωμένον εἰς τὴν λατρείαν. Συγγενεῖς καὶ φίλοι, καθὼς καὶ μερικοὶ μουσικοὶ τοὺς συνοδεύουν.

Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου ἀναμένουν ἄλλα κάρρα, φορτωμένα μὲ δῶρα τοῦ γαμβροῦ, προσφερόμενα εἰς τὴν νύμφην, ἢ ὁποῖα μοιράζει μέρος ἐξ αὐτῶν εἰς τοὺς συγγενεῖς της. Κατόπιν, οἱ δύο μελλοννυμφοὶ, ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τοὺς γονεῖς, τοὺς φίλους καὶ τοὺς μουσικοὺς, ἀνεβαίνουν μὲ βραδὺ βῆμα τὸν λόφον. Ἡ ἀνοδος γίνεται χωριστά, ἀπὸ διπλὴν πέτρινην σκάλαν, τῆς ὁποίας τὴν μίαν πλευρὰν ἀνέρχεται ἡ ἀκολουθία τῆς νύμφης καὶ τὴν ἄλλην ἡ ἀκολουθία τοῦ γαμβροῦ. Ὄταν φθάσουν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ὅλοι οἱ συγγενεῖς τοποθετοῦνται κατὰ δυάδας ὀπισθεν τῆς νύμφης, ἐνῶ οἱ ὑπηρέται κρατοῦν ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν των πολυχρώμους ὀμβρέλλας. Οἱ μουσικοὶ, καθισμένοι κατὰ γῆς, κτυποῦν μὲ σιδηρᾶς ράβδους χαλκίνους σφαίρας αἱ ὁποῖαι κρέμονται ἀπὸ ἀλυσίδας καὶ οἱ παρευρισκόμενοι κρατοῦν τὸν ρυθμὸν μὲ τὰ πόδια των.

Ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ λόφου ἐγείρεται ὁμοιον πρὸς τεράστιον φανὸν ὀκταγωνικὸν περίπτερον, ἐπενδεδυμένον ἐξωτερικῶς μὲ ἀδιάβροχον χαρτὶ καὶ ἐσωτερικῶς μὲ ζωηρόχρωμα μεταξωτὰ ὑφάσματα. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ περιπτέρου ὑψοῦται βωμός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κάθεται ὀκλαδὸν ὁ Θεὸς τοῦ Γάμου. Ἐχει κεφαλὴν σκύλλου καὶ κρατεῖ μεταξὺ τῶν χειρῶν του ὀρειχάλκινον σύρμα.

Οἱ μελλοννυμφοὶ κρατοῦντες ἀπὸ μίαν δᾶδα εἰς τὸ χερί των, λαμβάνουν θέσεις, ἡ γυναῖκα δεξιὰ καὶ ὁ ἄνδρας ἀριστερὰ τοῦ ἐπιφορτισμένου μὲ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου βόνζου, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει νὰ ψιθυρίζει μερικὰς προσευχάς. Ἡ γυναῖκα ἀνάπτει τὴν δᾶδα τῆς ἀπὸ μίαν ἀπὸ τὰς λάμπας τοῦ περιπτέρου καὶ κατόπιν ἀνάπτει καὶ τὴν δᾶδα τοῦ συζύγου της. Διὰ τούτου συμβολίζεται ὅτι τοῦ λοιποῦ εἶναι συνδεδεμένοι δι' ὅλην τὴν τὴν ζωὴν. Οἱ παρευρισκόμενοι ἐκβάλλουν κραυγὰς χαρᾶς καὶ μὲ τὴν χαρακτηρίζουσιν τοὺς Ιαπωνίας φλύαρον ἀβρότητα, ἀρχίζουν τὰ μεταξὺ των εὐχὰς καὶ τὰ συγχαρητήρια. Ὁ βόνζος εὐλογεῖ τοὺς νεονύμφους καὶ θυσιάζουν δύο βουβάλους εἰς τὸν σκυλλοκέφαλον θεόν.

Ἐξω τοῦ περιπτέρου καίουν πανηγυρικῶς τὰ παιγνίδια τῆς γυναικὸς καὶ τῆς δίνουν ἓνα φοδάνι καὶ μίαν ρόκαν. Κατόπιν κατέρχονται, διὰ τῆς ἰδίας κλίμακος, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν τάξιν, ἐκ τοῦ λόφου καὶ ἡ σύζυγος ὁδηγεῖται

εἰς τὴν συζυγικὴν οἰκίαν, ἡ ὁποία εἶναι στρωμένη μὲ ἄνθη, στολισμένη μὲ γιορλάντες, σημαιοστολισμένη μὲ ταινίας καὶ ἀναριθμήτους μικρὰς σημαίας. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, τὰ συμπόσια καὶ αἱ διασκεδάσεις τοῦ γάμου διαρκοῦν ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας — καὶ εἶναι αἱ ἡμέραι αὗται μία ἐβδομάς εὐτυχίας τῆς Ιαπωνίδος γυναικὸς, τῆς ὁραίας αὐτῆς κούκλας μὲ τὰ ζωγραφιστὰ φρύδια, τὰ σὰν ἀπὸ πορσελάνην δόντια καὶ τὰ ἀπὸ σμάλτον μάτια...

—Τὸ γεῦμα τοῦ γάμου. — Τὰ ἔθιμα.

Ἡ κυριώτερά τελετὴ τοῦ γάμου, εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, συνίσταται εἰς ἐν γεῦμα, τὸ ὁποῖον παρατίθεται μόλις ἡ νύμφη εἰσέλθῃ εἰς τὸ σπίτι τῶν πενθερῶν της. Τὸ χαρακτηριστικὸν σημεῖον τοῦ γεύματος τούτου εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ λεγομένου «σάν-σάν-κού-ντο», δηλ. κατὰ λέξιν «τρεῖς, τρεῖς — ἐννέα φορὰς», διότι ἕκαστος ἐκ τῶν νεονύμφων πίνει κρασί τρεῖς φορὰς ἐκ τριῶν κυπέλλων διαφορετικῶν μεγεθῶν, δηλ. ἐννέα φορὰς ἐν ὅλῳ, ἢ μᾶλλον δὲ πίνουν καθόλου, ἀλλ' ἀρκοῦνται νὰ φέρουν ἀπλῶς τὸ κύπελλον μέχρι τῶν χειλέων των.

Ἐν ἄλλο οὐσιῶδες μέρος τῆς τελετῆς τοῦ γάμου εἶναι τὸ ἀλλαγμὰ τῶν ἐνδυμάτων. Μόλις φθάσῃ ἡ νύμφη εἰς τὸ σπίτι ἀφαιρεῖ τὴν λευκὴν ἐσθῆτα της καὶ φορεῖ μίαν ἄλλην ρόμπαν, πού τῆς τὴν προσφέρει ὁ σύζυγός της. Ἀμέσως ὁμοῦ καὶ ἐνῶ λαμβάνουν τελεσίαν τῶν κυπέλλων καὶ ἐνῶ λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν ἐσθῆτην οἱ προσκεκλημένοι, ἐνδύεται καὶ φορεῖ μίαν ἄλλην ρόμπαν, τὴν ὁποίαν ἔχει φέρει ἀπὸ τοὺς γονεῖς της. Ταυτοχρόνως ὁ γαμβρὸς ἀλλάσσει ροῦχα εἰς ἓνα ἄλλο δωματίον. (Σήμερον μερικοὶ ἄνδρες παντρεύονται μὲ βραδυνὸν εὐρωπαϊκὸν κοστοῦμι· εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν ἀλλάσσουν ροῦχα).

Ὄταν τελειώσῃ τὸ συμπόσιον, ὁδηγοῦνται οἱ νεόνυμφοι εἰς τὸ γαμήλιον δωματίον ἀπὸ τὸν μεσάζοντα καὶ τὴν σύζυγόν του. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἱεροτελεστία τῶν κυπέλλων μὲ τὸ κρασί, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τώρα πίνει πρῶτος ὁ ἄνδρας, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του, τοῦ αὐθέντου καὶ κυρίου, ἐνῶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τελετῆς ἔπινε πρώτη ἡ γυναῖκα, ὡς προσκεκλημένη.

— Τὰ «πιστρόφια».

Μερικὰς ἡμέρας βραδύτερον καὶ ἀκριβῶς τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὸν γάμον, οἱ νεόνυμφοι ἐπισκέπτονται τοὺς γονεῖς τῆς νύμ-

Τὸ βουδιστικὸν μοναστήριον τοῦ Σακουό-τζι.

φης. Εἶναι τὸ σατογκαέρι, δηλ. «ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν οἰκίαν» (τὰ πιστρόφια, ὅπως λέγομεν ἡμεῖς). Εἰς τὸ σατογκαέρι ἡ σύζυγος φορεῖ μίαν ρόμπαν, ποὺ τῆς τὴν ἔδωσεν ὁ σύζυγός της, ἢ οἱ γονεῖς τοῦ συζύγου της.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔχουν εἰδοποιηθῇ αἱ ἀρχαὶ περὶ τοῦ γάμου, ἡ εἰδοποίησις δὲ αὕτη εἶναι ἡ μόνη νόμιμος διατύπωσις ποὺ ἀπαιτεῖται. Ἡ εἰδοποίησις συνίσταται εἰς αἴτησιν ἀπευθυνομένην παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας τῆς νέας εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραφεῖον τῆς συνοικίας της, διὰ τῆς ὁποίας αἰτεῖται ὅπως τοῦ λοιποῦ ἡ κόρη ἐγγραφῇ εἰς τὰ βιβλία τοῦ γραφείου, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάγεται ὁ σύζυγός της, ἢ ὁ ἀρχηγός της οἰκογενείας τοῦ συζύγου, ἐὰν οὗτος δὲν εἶναι ἰδιοκτήτης καὶ δὲν ἔχει ἰδίαν μερίδα. Κατόπιν τῆς αἰτήσεως ταύτης ἐκδίδεται ἐπίσημον πιστοποιητικόν, βεβαιοῦν ὅτι ἐγένετο ἡ μεταφορὰ αὕτη καὶ τὸ πᾶν τότε εἶναι πιστοποιημένον.

— Υἱοθεσία τοῦ γαμβροῦ.

Τοιαύτη εἶναι ἡ συνηθεστέρη μορφή γάμου. Δύναται, ἐν τούτοις, νὰ συμβῇ ὥστε νὰ υἱοθετῇται ὁ γαμβρὸς ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τῆς νύμφης. Ἡ περίπτωσις αὕτη παρουσιάζεται ὅταν μία οἰκογένεια ἔχει μόνον κορίτσια καὶ κανένα ἀγόρι. Διὰ νὰ διατηρήσουν ἀνέπαφον τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα καὶ ἐπειδὴ καμμία γυναῖκα δὲν δύναται νὰ εἶναι νόμιμος ἀρχηγός της οἰκογενείας, παρίσταται ἀνάγκη νὰ υἱοθετήσουν ἕναν γαμβρόν, ὁ ὁποῖος ἐξομοιοῦται παρὰ τοῦ νόμου πρὸς φυσικὸν υἱὸν καί, ἀποβάλλων τὸ ὄνομά του, λαμβάνει τὸ ὄνομα τῆς συζύγου του. Ἀλλά, κατὰ κανόνα, μόνον οἱ πολὺ πτωχοὶ ἄνδρες δέχονται νὰ τοποθετηθοῦν εἰς μίαν τόσον ψευδῇ κατάστασιν.

Εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις αἱ τελεταὶ αὗται καὶ αἱ συνήθειαι παραμελοῦνται συχνά, πολλοὶ δὲ ἀπὸ τοὺς λεγομένους γάμους ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ δὲν εἶναι παρ' ἀπλῇ συμβίωσις, ἐπελθοῦσα κατόπιν ἀμοιβαίας συμφωνίας. Οὕτω, ἕνας εὐρωπαϊὸς ποὺ διαμένει εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, δὲν πρέπει νὰ ἐκπλαγῇ ἂν ὁ ὑπηρετῆς του ἢ ὁ μάγειρός του παρουσιάζουν συχνότατα καὶ ἄλλην «σύζυγον», τόσον συχνά ὅσον συχνά ἀγοράζουν καὶ μίαν νέαν κατσαρόλαν. Ἡ χαλάρωσις αὕτη τῶν ἡθῶν δὲν εἶναι ἀνεκτὴ εἰς τοὺς κύκλους τῶν ἀνεπτυγμένων Ἰαπώνων.

— Γάμος κατ' ἐπιταγήν.

Ἐὰν ἀναφέρωμεν ὅτι ἡ Ἰαπωνὶς νύμφη δὲν ἔχει καθόλου δεσποινίδας τῆς τιμῆς, ὅτι

οἱ νεόνυμφοι δὲν κάμνουν γαμήλιον ταξίδιον, ὅτι μία Ἰαπωνὶς σύζυγος δὲν θεωρεῖται ἀπλῶς ὅτι πρέπει νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν σύζυγόν της, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπακούει πράγματι, ὅτι ὁ σύζυγος, ἐὰν διαθέτῃ τὰ οἰκονομικά μέσα, συντηρεῖ μίαν παλλακίδα, πράγμα ποὺ καθόλου δὲν τὸ ἀποκρύπτει, ὅτι ἡ πενθερά, ποὺ εἰς ἡμᾶς εἶναι ὁ τρόμος τοῦ συζύγου, εἰς τὴν Ἰαπωνίαν εἶναι ὄχι ἀπλῶς ἡ φρίκη τῆς νεαρᾶς συζύγου, ἀλλ' ὁ καθημερινὸς σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου της, θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ Ἰαπωνικὸς γάμος διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὸν ἰδικὸν μας, τόσο ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς, ὅσον καὶ νομικῆς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο διευκρινίζεται καλύτερον καὶ ἐξ ὅσων γράφομεν περὶ τῆς ὑποδεεστέρης θέσεως τῆς γυναικὸς εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ὅπου ὡς προσφῶν· εἶπον, δὲν ἴσχυει τὸ «τόπος εἰς τὰς κυρίας», ἀλλὰ «τόπος εἰς τοὺς κυρίους».

Καὶ ἀφοῦ ὅλα τὰ πράγματα κεῖνται πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνδρός, φυσικὰ οἱ ἄνδρες παντρεύονται πολὺ νέοι. Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν δὲν ὑπάρχουν, οὕτως εἰπεῖν, ἀγαμοὶ. Καί, διὰ τὸν ἐντελῶς ἀντίθετον λόγον, δὲν ὑπάρχουν ἐπίσης γεροντοκόροι, ἀφοῦ τὰ κορίτσια, νυμφευόμενα χωρὶς νὰ ἐρωτηθοῦν, ὑποτάσσονται εἰς τὸ τυχερόν των, ὅπως ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἔπραξαν αἱ μητέρας των καὶ αἱ μάμαι των. Ὁ Ἀγγλος καθηγητὴς Τσάμπερλαιν, διαμείνας εἰς Ἰαπωνίαν καὶ διδάξας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Τόκιο ἐπὶ τριακονταετίαν, ἀναφέρει, με μελαγχολίαν, ὅτι κατὰ τὰ τριᾶκοντα ἔτη τῆς ζωῆς του εἰς τὴν Ἰαπωνίαν μόνον δι' ἕνα γάμον ἐξ ἔρωτος ἤκουσε νὰ ὁμιλοῦν! Καὶ εἰς τὴν μοναδικὴν ταύτην περίπτωσιν οἱ δύο νέοι εἶχον ἀνατραφῇ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

— Ὁ ἔρως εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

Ἀφοῦ ἐπεκράτησεν ἡ ἀντίληψις περὶ τῆς κατωτερότητος τῆς γυναικός, ἥτο ἐπόμενο οἱ ἄνδρες νὰ θεωροῦν ἐξευτελιστικὴν τὴν ἐκδήλωσιν ἔρωτος πρὸς τὰς νομίμους συζύγους των. Προβαίνουν ὁμοῦ εἰς ἐρωτικὰς ἐκδηλώσεις πρὸς τὰς ἐλευθερίους γυναῖκας, τὰς ἐταῖρας καὶ τὰς γκέισας. Διότι ὁ ἔρως δὲν ἔχει ἐντελῶς ἐξοβελισθῇ ἀπὸ τὴν ἱπποτικὴν καρδίαν τῶν Ἰαπώνων.

Ἀπ' ἐναντίας, ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας, ἰδίως δὲ ἀπὸ τοῦ 7ου μέχρι τοῦ 12ου, ὁ ἔρως ἔπαιξε κεφαλαιώδη ρόλον εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἰαπώνων καὶ τῶν Ἰαπωνίδων. Πολλὰ ἀρχαῖα ἔργα ἐκφράζουν τὸν ἔρωτα τοῦ ἔρωτος, τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν χαρὰν ἢ τὴν λύπην, τὸ μαρτύριον τῆς ἀγάπης. Εἰς πολλὰ ποιή-

ματα του 7ου και του 8ου αιώνας, διασωθέντα εις τὸ «Μανγιοσού» (=Συλλογὴ δέκα χιλιάδων φύλλων) καὶ εἰς ποιήματα τοῦ 9ου αἰῶνος, διασωθέντα εἰς τὸ «Κοκινσού» (=Συλλογὴ ἀρχαίων καὶ νέων ποιημάτων) ἀνευρίσκονται ἐρωτικοὶ στίχοι ἐκτάκτου ὠραιότητος.

«Γνωρίζετε τὶς ἀγριόπαπιες — τὶς ἔχετε ἀκούσει τὸ βράδυ — νὰ φωνάζουν στὶς καλαμιές τῆς ἀκτῆς — τὶς ἔχετε δὴ νὰ λικνίζονται — πάνω στὰ κύματα, ὅταν χαράζει ἡ αὐγή. — Λένε ὅτι τὶς χειμωνιάτικες νύχτες — τὰ καυμένα πουλιά σκεπάζονται μὲ τὰ φτερά, τὸ ἓνα τοῦ ἄλλου — γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν πᾶν — νὰ κάτση πάνω στὸν ἀγαπημένο τους σύντροφο, — ὅτι τινάζουν ἀπὸ τὰ φτερά τους τὶς παγωμένες σταγόνες — καὶ κοιμοῦνται σφιγμένα τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο. — Ἀλλὰ ἐγώ... Ἀπὸ κείνη πού ἀγαποῦσα — τί κράτησα; — Τὴ ρόμπα αὐτῆς, πού μοῦ ἐπλεξε... — Ἀκουμπῶ τὸ κεφάλι μου στὰ μανίκια τῆς μαζεύομαι σὲ μιὰ γωνία τοῦ ἔρημου στρώματός μου. — Ὅπως τὸ ποτάμι κυλᾷ καὶ δὲν ξαναγυρίζει πίσω — ὅπως ὁ ἄνεμος φυσᾷ χωρὶς ν' ἀφήνῃ ἵχνος — ἔτσι οἱ φτωχοὶ ἄνθρωποι — περνοῦν χωρὶς νὰ μείνῃ τίποτε στὸ διάβα τους». (Τατζίχι Νὸ Ταϊφού, ἀπὸ τὸ «Μανγιοσού»).

«Ὁ καιρὸς τῶν ἀνθισμένων κερασιῶν — δὲν πέρασεν ἀκόμα. — Ἐπρεπε, ὡς τόσο, νὰ πέσουν τὰ λουλούδια — τώρα πού ὁ ἔρωτας ἐκείνων πού τὰ θωροῦν — βρίσκεται στὸ ἀνώτερο σημεῖο του». (Μανγιοσού).

«Χαραυγή. Δὲν μπορῶ νὰ κοιμηθῶ. — Σκέφτομαι ἐκείνη πού ἀγαπῶ. — Πότε θὰ πάψῃ — αὐτὸς ὁ κοῦκος — πού τραγουδᾷ;». (Μανγιοσού).

«Μοῦ εἶπε ἐκείνη: — «Ἐρχομαι ἀμέσως... — Τὴν περίμενα, ἀλλοίμονο! — Ὡς πού βγήκε τὸ φεγγάρι τῆς αὐγῆς — τὸν μῆνα μὲ τὶς μεγάλες νύχτες!» (Σοσίε, ἀπὸ τὸ «Κοκινσού»).

Καὶ ἄλλα ἀκόμη ποιήματα ἐκφράζουν τὰς ἰδίας ἐρωτικὰς συγκινήσεις:

«Οἱ καταρράκτες — τοῦ ὄρους Τσκουκούβα — σχημάτισαν τὸ γαλήνιο ποτάμι τοῦ Μίνα: — Ἔτσι κι' ὁ ἔρωτάς μου, βαθαίνοντας — ἔγινε ἓνα ἤρεμο νερό». (Ζοσίε, 9ος αἰών).

«Λησμονημένη — δὲν νοιάζομαι γιὰ τὸν ἑαυτό μου, — ἀλλὰ γιὰ τὸν ἄντρα — πού παρὰβίασε τὸν ὄρκο του. — Ἀλλοίμονο! Πόση λύπη!» (Οὔκου, 10ος αἰών).

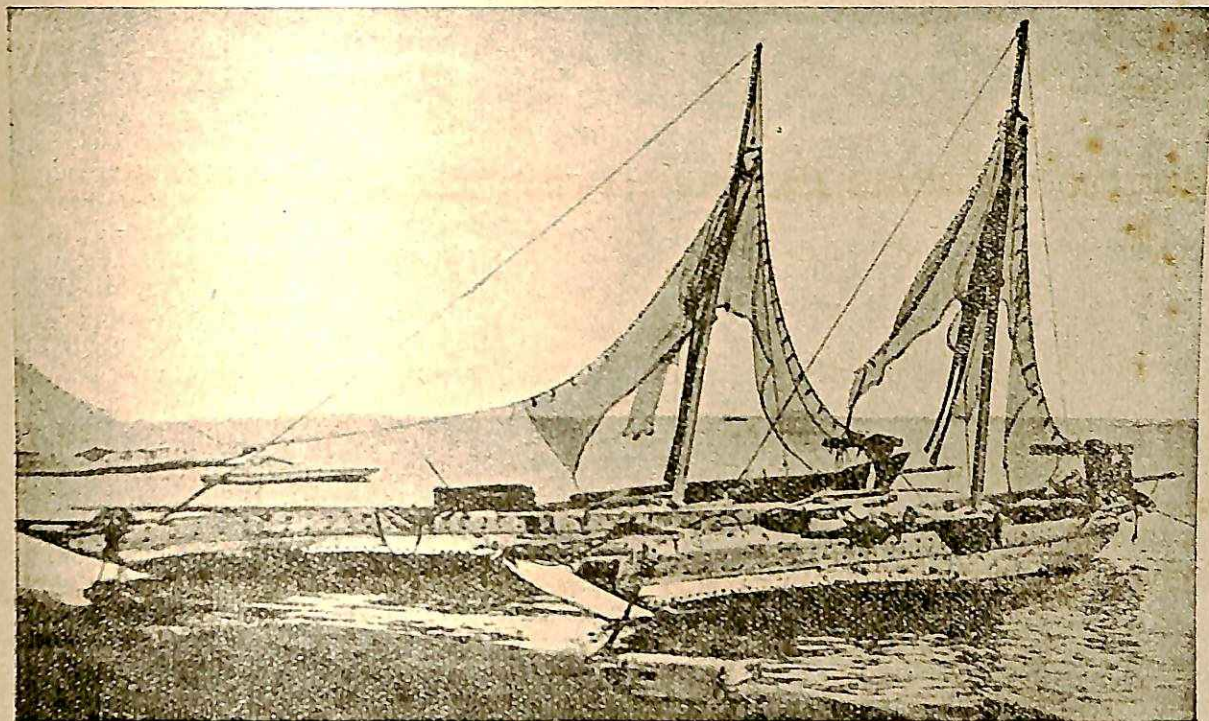
«Σὲ λίγο, δὲν θὰ ὑπάρχω! — Ὡς, μιὰ συνάντηση — μιὰ ἀκόμα φορὰ — γιὰ νὰ διατηρήσω τὴν ἀνάμνηση — σὲ τὴν ἄλλη ζωή!». (Ἰζούμι Σικίμπου, 11ος αἰών).

— Αἱ ἀντιλήψεις περὶ τῆς γυναικός.

Κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα, δύο ἐνδοξα ἔργα θεωρούμενα ὡς κλασικὰ ἀριστουργήματα τῆς Ἰαπωνικῆς λογοτεχνίας, συνετέθησαν ἀπὸ γυναῖκας: εἶναι αἱ «Σκιαγραφίαι τοῦ προσκεφάλου» τῆς Σέι Σοναγκού καὶ τὸ «Μυθιστόρημα τοῦ Τζενγί» τῆς Μουρασάκι Σικίμπου. Τὸ τελευταῖον τοῦτο διηγεῖται ἰδίως ἐρωτικὰς περιπετείας. Ἐν ἀπὸ τὰ περιφημότερα χωρία εἶναι μιὰ συνομιλία μεταξὺ δύο νέων περὶ τοῦ γυναικείου χαρακτῆρος:

Ἦταν ἓνα βράδυ τῆς ἐποχῆς τῶν βροχῶν. Ἡ βροχὴ ἔπεφτε λυπητερὰ. Τὸ παλάτι ἦταν σκοτεινόν. Ἀκόμα καὶ τὰ διαμερίσματα τοῦ Τζενγί ἦταν πῶς ἡσυχὰ ἀπὸ ἄλλοτε. Ὁ Τζενγί διάβαζε κάτω ἀπὸ τὴν λάμπα. Ξαφνικὰ ἔκανε τὴ σκέψη νὰ πάρῃ ἀπὸ ἓνα ἐπιπλο χειρόγραφο, ἐπιστολές. Ὁ Τὸ-νὸ-Σουγιὸ (ὁ κουναίδος του) θέλησε νὰ ρίξῃ μιὰ ματιά. «Μπορεῖς νὰ διαβάσῃς μερικά»; τοῦ εἶπε ὁ Τζενγί, ὑπάρχουν ὅμως κι' ἄλλα πού δὲν μπορῶ νὰ δεῖξω. «Ὡ! αὐτὰ ἀκριβῶς θέλω νὰ ἰδῶ! Τὰ κοινὰ δὲν ἔχουν ἀξία. Ἐκεῖνα εἶναι ἐνδιαφέροντα, πού ἐκφράζουν μιὰ φλογερὴ ζήλεια, ἢ παθιασμένες ἐπιθυμίες τοῦ δεῖλινου». Ὁ Τζενγί ὑποχώρησε στὶς παρακλήσεις τοῦ φίλου του καὶ τὸν ἄφησε νὰ διαβάσῃ τὰ γράμματα. «Πόση ποικιλία!» εἶπε ὁ Τὸ-νὸ-Σουγιὸ καὶ προσπαθοῦσε νὰ μαντεύσῃ ποιὸς τὰ εἶχαν γράψῃ. «Αὐτὸ εἶναι τῆς δέϊνα, ἔτσι δὲν εἶναι; Κι' αὐτὸ εἶναι τῆς τᾶδε;». Μερικὲς φορὲς μάντεψε σωστά, ἄλλες ἔκανε λάθος. Ὁ Τζενγί διασκεδάζε· μιλοῦσε λίγο κι' ἔδινε ἀόριστες ἀπαντήσεις. «Ἀλλὰ καὶ σὺ θᾶχῃς μιὰ συλλογὴ ἀπὸ γράμματα», τοῦ εἶπε ὁ Τζενγί. Δὲν θέλεις νὰ μοῦ δείξῃς μερικά; Τότε θὰ σοῦ ἀνοίγῃ κι' ἐγὼ προθυμότερα τὰ συρτάρια μου. «Πιστεύω, ἀπήντησε ὁ Τὸ-νὸ-Σουγιὸ, ὅτι τὰ δικά μου δὲν θὰ σ' ἐνδιαφέρουν καθόλου. Ἀνακάληψα ἐπὶ τέλους πόσο εἶναι δύσκολο νὰ βρεθῇ σ' αὐτὸν τὸν κόσμον μιὰ γυναῖκα, πού νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ πῇ γι' αὐτή: εἶναι μοναδικόν, εἶναι ἡ τελειότητα ἡ ἴδια. Ἐχουν μιὰ ἐπιφανειακὴ αἰσθηματικότητα, ἔτοιμες νὰ γράψουν, ἱκανὲς ν' ἀπαντήσουν ἔξυπνα σὲ στίχους: ἀλλὰ καθόλου δὲν κάνουν γιὰ τὴν ἐκλογὴ σας. Συχνὰ χρησιμοποιοῦν τὰ χαρίσματά τους γιὰ νὰ ὑποτιμῇσουν τὰ προσόντα τῶν ἄλλων. Εἶναι ἄλλες πού οἱ γονεῖς τους τὶς προσέχουν πολὺ καὶ ὅσο μένουν ἔτσι κρημμένες μποροῦν νὰ κάνουν ἐντύπωση σὲ ὅσους τὶς ξέρουν μόνον ἐξ ἀκοῆς.

Μποροῦν νὰ εἶναι νέες, θελκτικές, μετριοφρονες, ἐπιτήδειες στὶς τέχνες τῆς ψυχαγωγίας. Ἀλλὰ οἱ φίλοι τους θ' ἀποσκεπάζουν

*Ἰαπωνικὰ ἀλιευτικὰ πλοῖα.

τὰ ἐλαττώματά τους, θὰ παρουσιάσουν μόνο τὰ προτερήματα. Πῶς λοιπόν, νὰ τὶς κρίνῃ κανεὶς χωρὶς κανένα στοιχείο; Ἐὰν πιστέψουμε τοὺς ἐπαίνους, ποὺ κάνουν γιὰ γυναῖκες, θὰ δοκιμάσουμε μεγάλες ἀπογοητεύσεις... Ἔχουν, βεβαίως, καὶ τὶς καλὲς πλευρὲς των... Ὑπάρχουν τόσο λίγες γυναῖκες ἀνάξιες κάθε προσοχῆς, ὅσο λίγες εἶναι καὶ οἱ ἀξίες νὰ ἐπιβάλουν ἓναν ἀνεπιφύλακτο θαυμασμό. Αἱ γυναῖκες τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἔχουν πολὺ ἐπαινεθῇ ἀπὸ τοὺς φίλους των καὶ γι' αὐτὸ τοὺς φαίνονται ἀσύγκριτοι. Αἱ γυναῖκες τῆς μεσαίας τάξεως μποροῦν νὰ δεῖξουν καλύτερα τὴν πρωτοτυπία των. Ὅσο γιὰ τὶς γυναῖκες τῆς κατωτέρας τάξεως, δὲν μποροῦν ν' ἀπασχολήσουν τὶς σκέψεις μας!».

Οἱ δύο φίλοι συζητοῦν ἐπὶ πολὺ καὶ καταλήγουν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι διὰ νὰ ἔχουν μίαν τελείαν γυναῖκα πρέπει νὰ προσδιορίσουν τὴν ἐκλογὴν των εἰς μίαν Θεάν.

Ὅσονδήποτε δὲ σαρκαστικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀνάλυσις αὕτη τοῦ γυναικείου χαρακτήρος, δεικνύει τὴν σημασίαν ποὺ ἀποδίδουν εἰς τὸν ἔρωτα οἱ Ἰάπωνες τοῦ 1000 μ. Χ.

Κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα, ὁ ἠθικολόγος Κενκὸ ἀπονέμει μὲ τὸν τρόπον του, ἐπαινον εἰς τὸν ἔρωτα, ὅταν σημειώνει τοὺς κινδύνους του: «Τίποτε δὲν ταρασσέι τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων ὅσον ὁ ἔρως. Ὁ ἄνδρας ἡμπορεῖ ἐξ αὐτοῦ τὰ γίγνη γελοῖος...».

Ἐν τούτοις, ἐφ' ὅσον ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τοὺς αἰῶνας κατὰ τοὺς ὁποίους αἱ γυναῖκες κατέχον προέχουσιν θέσιν—9ος, 10ος, 11ος καὶ 12ος αἰῶνες—ὁ ἔρως παίζει συνεχῶς μικρότερον ρόλον εἰς τὴν ἰαπωνικὴν λογοτεχνίαν. Μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιδράσεων τοῦ κινεζικοῦ πολιτισμοῦ, ἡ φιλοσοφία τῶν κινέζων σοφῶν διέδωκεν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, καὶ τὴν πρόληψιν, περὶ τῆς κατωτερότητος τῶν γυναικῶν. Ἰδίως ἀπὸ τοῦ 12ου αἰῶνος ἡ κατάστασις τῆς Ἰαπωνίδος γυναικὸς χειροτερεύει. Ἡ σύζυγος ὀφείλει πλέον ν' ἀπασχολῇται ἀποκλειστικῶς μὲ τὴν εὐτυχίαν τοῦ συζύγου της. Ἡ ἐλευθερία τοῦ ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ δοῇ κατ' ἀρέσκειαν ἀφέθη εἰς τὰς γκέϊσσας καὶ εἰς τὰς ἐταίρας.

Μόνον δὲ ὁ νεώτερος φεμινισμός, ἀποκαθιστῶν τὴν κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν θέσιν τῆς γυναικὸς, ἐπιτρέπει εἰς τοὺς Ἰάπωνας καὶ τὰς ἰαπωνίδας νὰ ἐκφραζοῦν ἐκ νέου, ὅπως τὸ εἶχον κάμει οἱ μεγάλοι πρόγονοὶ των τοῦ 1000 μ. Χ., τὸν ἔρωτα τοῦ ἔρωτος, τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν πικρίαν τῆς ἀγάπης!

—Τὰ περίεργα τῆς Ἰαπωνικῆς υἱοθεσίας.

Ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, παρὰ τὴν γενικὴν συνήθειαν, ὅπως ἡ νύμφη εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκογενεὶαν τοῦ συζύγου της, συμβαίνει ἐνίοτε νὰ υἱοθετῇται ὁ ἄνδρας παρὰ τῆς οἰκογενείας τῆς γυναικὸς του, τοῦτο δὲ συμβαίνει ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ οἰκογενείας ποὺ ἔχει πολλὰ κορίτσια καὶ κανένα ἀγόρι. Εἶδομεν, ἐξ ἄλλου, ὅτι παρόμοιον ἔθιμον ἰσχύει καὶ εἰς τὴν Κίναν (ἴδε ἀνωτέρω, σελ. 662). Ἐπιβάλλεται, λοιπόν, νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα καὶ τὰ περὶ τῆς Ἰαπωνικῆς υἱοθεσίας.

Εἶναι περίεργον, ἀλλ' ἀληθές, ὅτι εἶναι δυνατόν ν' ἀνεύρωμεν εἰς μίαν Ἰαπωνικὴν οἰκογένειαν καὶ ἡμίσειαν δωδεκάδα προσώπων, ποὺ ἀποκαλοῦνται μετὰ τῶν διὰ τῶν λέξεων πατέρας, ἀδελφός, ἀδελφή, θεῖος, ἀνεψιός, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἔχουν καμμίαν συγγένειαν ἐξ αἵματος, ἢ τοῦλάχιστον συγγένειαν ἀντίστοιχον πρὸς τὰ ὀνόματα ποὺ χρησιμοποιοῦν. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν υἱοθεσίαν, ἡ ὁποία ἀσχεῖται εἰς Ἰαπωνίαν εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς κοινωνικῆς κλίμακος. Ἔτσι ἐξηγεῖται καὶ τὸ ὅτι ἓνας ζωγράφος, ἓνας σμιλευτής, ἓνας ἡθοποιὸς ποὺ ἔχουν ταλέντο, ἀφήνουν σχεδὸν πάντοτε ἓναν υἱόν, ὁ ὁποῖος διακρίνεται εἰς τὴν ἰδίαν τέχνην: ἀπλούστατα, οὗτοι υἱοθετοῦν τὸν καλύτερον μαθητὴν των. Ἔτσι ἐπίσης ἐξηγεῖται καὶ τὸ ὅτι αἱ ἰαπωνικαὶ οἰκογένειαι οὐδέποτε ἐξαφανίζονται.

Ἡ υἱοθεσία ἀποτελεῖ τόσον σπουδαῖον στοιχεῖον τῆς ἐθνικῆς τῶν ἰαπώνων ζωῆς, ὥστε ἀριθμοῦνται δέκα διάφοροι κατηγορίαι υἱοθετουμένων προσώπων. Καὶ καταφεύγουν εἰς τὴν υἱοθεσίαν ὅχι μόνον διὰ νὰ προλάβουν τὴν ἐξαφάνισιν τῶν οἰκογενειῶν, πρᾶγμα ποὺ θὰ κατέστρεφε τὴν λαοεὶαν τῶν προγόνων, ἀλλ' ἐπίσης καὶ διὰ νὰ ρυθμίσουν τὴν ἐξάπλωσιν των. Οὕτως, ἓνας πατέρας ποὺ ἔχει πολλὰ παιδιά παραχωρεῖ μερικὰ εἰς ἓναν φίλον του ποὺ δὲν ἔχει καθόλου. Ὡσαύτως, ἡ υἱοθεσία ἐνὸς προσώπου εἶναι ὁ εὐκολώτερος τρόπος τοῦ νὰ κληροδοτήσῃ κανεὶς τὴν περιουσίαν του, διότι δὲν συνηθίζεται εἰς τὴν Ἰαπωνίαν νὰ ἐγκαθίσταται εἰς ξένος ὡς κληρονόμος. Ἀλλοτε, ἡ υἱοθεσία ἦτο μέσον πορισμοῦ χρημάτων, ὅχι διὰ τὸν υἱοθετούμενον, ἀλλὰ διὰ τὸν υἱοθετοῦντα. «Συνεθίζετο, γράφει ὁ συγγραφεὺς Σιγκένο Ἀνν-έκι, ἡ μεγαλυτέρα Ἰαπωνικὴ αὐθεντία εἰς τοιαῦτα ζητήματα, ὅπως οἱ υἱοὶ τῶν εὐγενῶν τῆς αὐλῆς λαμβάνουν μίαν σύνταξιν παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ὅταν ἐνηλικιοῦντο.

Ἔτσι, ὅταν ἓνας ἀξιωματικὸς εἶχε υἱόν, ἡλικίας π. χ. μόλις δύο ἢ τριῶν ἐτῶν, υἱοθετεῖ ἓνα παιδί ἡλικίας δεκαπέντε περίπου ἐτῶν (δηλαδὴ τῆς ἡλικίας τῆς ἐνηλικιότητος) καὶ ἐξήτει ἐν ὁῶρον εἰς γαίας ἢ εἰς ρύζι διὰ λογαριασμόν του. Ὅταν τὸ ἐπειύγχανε ἔκαμνε τὸ φυσικὸν τέκνον του «γιοσί», δηλαδὴ θετὸν υἱόν τοῦ νέου τὸν ὁποῖον υἱοθετ. σεν ὁ ἴδιος· καὶ ὅταν οὗτος ἐνηλικιοῦτο ἐπίσης, ὁ ἀξιωματικὸς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ νέαν παραχώρησιν γαιῶν».

Τὴν μέθοδον ταύτην ἀκολουθοῦν σήμερον συχνὰ οἱ ἄνθρωποι τῶν ὑποθέσεων. Ἐνας ἔμπορος υἱοθετεῖ τὸν πρῶτον ὑπάλληλόν του, διὰ νὰ ἔχῃ καὶ οὗτος ἐν προσωπικὸν συμφέρον ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὁ ὑπάλληλος υἱοθετεῖ κατόπιν τὸν υἱόν τοῦ ἀφεντικοῦ του, συμφωνεῖται ὁμως ὅτι θὰ ἀποχωρήσῃ χάριν τοῦ μικροῦ, μόλις οὗτος φθάσῃ εἰς ἡλικίαν νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀναλάβῃ τὴν διαχείρισιν τῶν πατρικῶν ὑποθέσεων. Ἐὰν ὁ ὑπάλληλος ἔχει υἱόν, δύναται ὁ τελευταῖος οὗτος νὰ υἱοθετηθῇ παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀφεντικοῦ,

οὕτω δὲ δημιουργεῖται ἐν εἶδος διαδοχικῆς πατρωνείας, μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα.

Ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη μετὰ τὴν τελευταίαν ἐπανάστασιν, ἡ υἱοθεσία ὑπῆρξε μία ἐκ τῶν προσφιλῶν μεθόδων πρὸς ἀποφυγὴν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας· ὅσοι γονεῖς ἤθελον ν' ἀπαλλάξουν ἓνα τῶν υἱῶν των ἐκ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, τὸν ἐδίδον πρὸς υἱοθεσίαν εἰς κάποιον ἀτεκνον φίλον των, μετὰ τινὰ δὲ ἔτη ἐφρόντιζον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκογενεὶάν του καὶ ν' ἀναλάβῃ τὸ ὄνομά του.

Μέχρι τῶν τελευταίων ἐτῶν ἓνας ξένος δὲν ἠδύνατο νὰ πολιτογραφηθῇ ὡς Ἰάπων ὑπήκοος ἐὰν δὲν υἱοθετεῖτο παρ' ἐνὸς Ἰάπωνος, τοῦ ὁποῖου θὰ ἐνυμφεύετο τὴν θυγατέρα. Τὸ πρᾶγμα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀστεῖον, εἶναι ἐν τούτοις γεγονὸς ἀπολύτως ἐξηκριβωμένον, νόμιμον, ἀνεγνωρισμένον ἀπὸ τὰς διαφόρους προξενικὰς ἀρχὰς καὶ ἐπαληθευόμενον ἀπὸ τὴν περίπτωσιν τοῦ Λευκαδίου Χέρν.

Ἰαπωνικὰ ἀγάλματα ἀρχαῖης τέχνης.

ΑΙ ΚΗΔΕΙΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑΝ

— Πῶς γίνονται αἱ κηδεῖαι.

Μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων ὅλαι αἱ κηδεῖαι, ἀκόμη καὶ τῶν σιντοϊστῶν ἱερέων, ἦσαν ἐμπιστ-υμέναι εἰς τὸν βουδικὸν κληρὸν. Σήμερον ὅμως οἱ σιντοῖσται ἔχουν λάβει τὴν ἄδειαν νὰ ἐνταφιάζουσιν μόνοι τῶν τούτων νεκρούς. Τὸ εἶδος τοῦ φερέτρου, πού χρησιμοποιοῦν οἱ σιντοῖσται ὁμοιάζει πρὸς τὸ φέρετρον, πού χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐνῶ τὸ φέρετρον τῶν βουδιστῶν εἶναι μικρὸν καὶ τετράγωνον· τὸ πτωμα εἶναι στριμωγμένον ἐντὸς τοῦ φερέτρου, εἰς θέσιν καθημένου ἐπὶ τῶν κνημῶν, μετὰ τὸ κεφάλι σκυμμένον ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα· τὸ ἔθιμον τοῦτο προέρχεται, κατὰ τινάς, ἐκ τῆς συνηθείας πού ἔχουν οἱ εὐσεβεῖς νὰ γονυπετοῦν εἰς κατάστασιν ἐκστάσεως, ἄλλοι δὲ βλέπουν εἰς τὴν ὑστάτην ταύτην θέσιν μίαν συμβολικὴν ἀναπαράστασιν τῆς θέσεως, πού κατέχει τὸ ἔμβρυον εἰς τὸν κόλπον τῆς μητρός. Ἐπίσης μία βουδιστικὴ κηδεῖα ἀναγνωρίζεται καὶ ἀπὸ τὰ ξυρισμένα κεφάλια τῶν βόνζων καὶ τούτους μανδύας, χρώματος βαθέος κυανοῦ, πού φοροῦν οἱ μεταφέροντες τὸ φέρετρον. Εἰς τοὺς σιντοῖστας οὗτοι φοροῦν ἀπλὴν ἄσπρην ρόμπαν, οἱ δὲ ἱερεῖς ἔχουν ἀξύριστα τὰ κεφάλια καὶ φοροῦν ἕναν σκούφον ἀπὸ κολαριστὴν γάζαν. Ἡ νεκρικὴ πομπὴ τῶν σιντοῖστῶν κρατεῖ ἐπίσης πρᾶσινας σημαίας καὶ κλάδους δένδρων. Ἀμφοτέρων τῶν θρησκειῶν οἱ ὁπαδοὶ ἀγαποῦν νὰ στολίσουν μετὰ ἄνθη τὰς μακρὰς καὶ λεπτολόγους κηδεῖας.

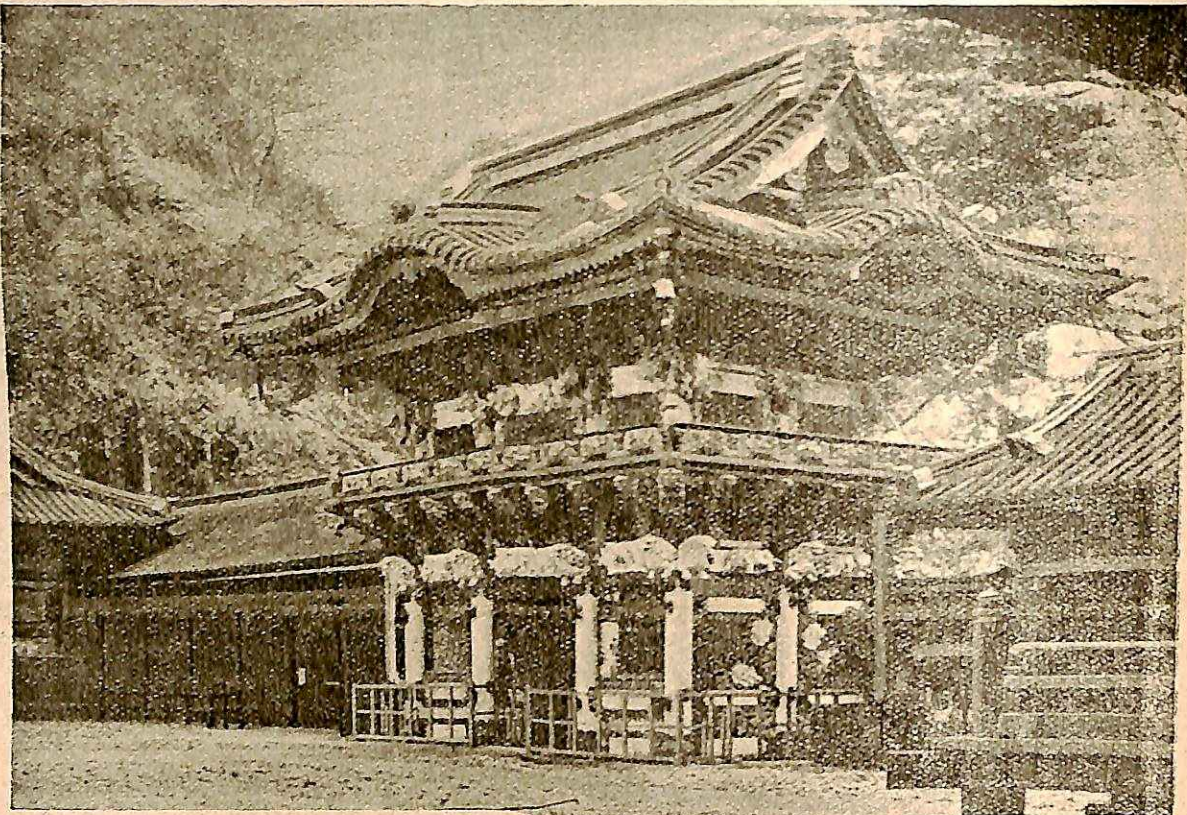
Τεράστια ποσὰ σπαταλῶνται ἐνίοτε διὰ τὰς κηδεῖας καὶ ἰδίως παρὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Ὅταν ἀπέθανε, τὸ 1897, ἡ ἐπικλήρος Αὐτοκράτειρα, μήτηρ τοῦ μεγάλου Αὐτοκράτορος Μεΐτζι, ἡ κηδεῖα τῆς ἐστοίχισε εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἄνω τῶν 700 000 γιέν. Ποτὲ ἴσως ἄλλοτε νεκρικὴ πομπὴ δὲν ἔφθασεν εἰς παρομοίαν μεγαλοπρέπειαν· ἡ τελετὴ τῆς κηδεῖας ἐκράτησε πολλὰς ἐβδομάδας, διότι ἀκόμη καὶ ὁ ἐνταφιασμὸς ὑπῆρξεν ἡ τελευταία σκηνὴ σειρᾶς ἱεροτελεστιῶν ἐξαιρετικῶς πολυπλόκων. Ἡ νεκρικὴ πομπὴ εἶχε μῆκος τριῶν χιλιόμετρων· ἡ τελικὴ ἱερουργία διήρκεσε πλέον τῶν ἑξήκοντι δύο ὡρῶν, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ αὐτοκρατορικοὶ πρίγκιπες ἐβάδιζον ἢ ἔμενον ὄρθιοι, ἐνῶ τὰ πόδια τῶν μόλις ἐπροφυλάσσοντο ἀπὸ τὸ χιόνι μετὰ τὰ ἀχύρινα σαντάλια πού ἐφόρουν καὶ χωρὶς νὰ λάβουν

τὴν παραμικρὰν τροφήν. Ἀμαξα συρομένη ὑπὸ βοῶν, τῆς ὁποίας οἱ τροχοὶ εἶχον κατασκευασθῇ οὕτως ὥστε νὰ τρίζουν πενθίμως, ἔφερε τὸ μεγαλειῶδες φέρετρον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνεπαύετο ἡ σωρὸς τῆς Αὐτοκρατείας. Τρία βόδια, ἐξευγμένα κατὰ σειρὰν, ἔσυρον τὸ κάρο· τὸ πρῶτον ἦτο χρώματος βαθέος μελανοῦ, τὸ δεύτερον καστανοῦ μετὰ μαύρας κηλίδας καὶ τὸ τρίτον μαύρον καὶ ἄσπρον, μετὰ λευκὸν ἄστέρα εἰς τὸ μέτωπον καὶ λευκὰ τὰ τέσσαρα πόδια του· ὅλαι αὗται αἱ λεπτομέρειαι ἦσαν σύμφωνοι μετὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν. Οἱ νεκροθάπται ἦσαν ἐνδεδυμένοι ὡς πτηνὰ, μετὰ μαύρας πτέρυγας, διότι μόνον ἔτσι, θεωροῦμενοι ὅτι ἐστεροῦντο λογικοῦ, ἠδύναντο νὰ ἀνέλθουν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Αὐτοκρατείας, χωρὶς τοῦτο νὰ ἀποτελῇ ἱεροσυλίαν. Ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐσίγησε πᾶσα μουσικὴ εἰς ὅλοκληρον τὴν χώραν· τὰ σχολεῖα ἐκλείσαν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα καὶ χιλιάδες ἐγκληματιῶν ἀφέθησαν ἐλεύθεροι. Ἐπὶ ἓν ἔτος ἡ αὐτὴ ἀνέστειλε πᾶσαν ἐορτήν.

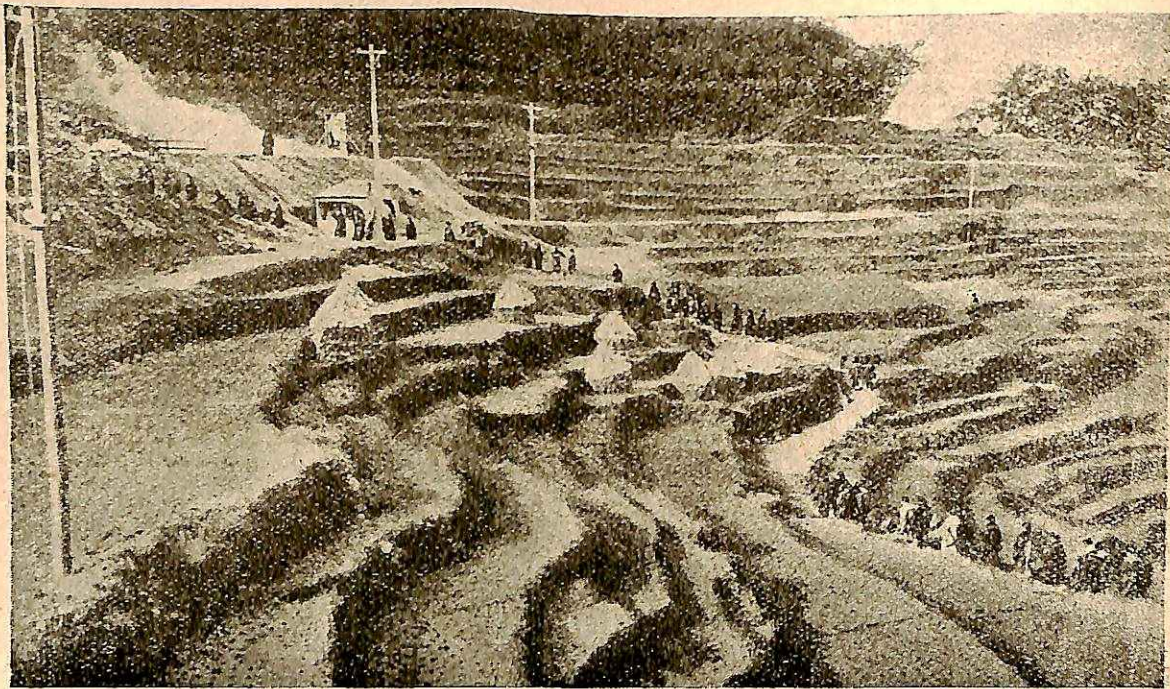
Ἡ πάροδος τῶν ἐτῶν δὲν μετέβαλε ποσῶς τὴν αὐστηρὰν συμμόρφωσιν πρὸς τὰ πατροπαράδοτα ταῦτα ἔθιμα. Αἱ ἰδία τελεταὶ ἐπανελήφθησαν καὶ κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Αὐτοκράτορος Μεΐτζι τὸ 1912, αἱ ἰδία ἐπανελήφθησαν καὶ κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ αὐτοκράτορος Ταϊσό 1924.

— Ἡ καύσις τῶν νεκρῶν.

Οἱ νεκροὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ὅπως εἶδομεν, ἐνταφιάζονται. Ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ 7ου αἰῶνος, εἶχεν εἰσαχθῇ εἰς τὴν χώραν καὶ ἡ βουδιστικὴ συνήθεια τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ νὰ ἀντικαταστήσῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὸ παλαιὸν ἔθιμον τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Ὅσονδήποτε καὶ ἂν φανῇ περίεργον εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐπαύσαν νὰ καίουν τοὺς αὐτοκράτορας κατόπιν τῶν παραστάσεων ἐνὸς ἱχθυεμπόρου, ὀνόματι Χατσιμπέι, ὁ ὁποῖος ἐξήγησε τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Αὐτοκράτορος Γκά-Κομεί, τὸ 1644. Τὴν 18ην Ἰανουαρίου 1873 ἡ ἀποτέφρωσις τῶν νεκρῶν ἀπηγορεύθη ἀπολύτως παρὰ τῆς Ἰαπωνικῆς κυβερνήσεως, τὰ μέλη τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι εἶχον τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ συνήθεια τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν δὲν ἦτο εὐρωπαϊκὴ καὶ ἄρα, ἦτο βάρβαρος. Ἐξήκοντι δύο μῆνας βραδύτερον, τὴν 25ην Μαΐου 1875, ἡ Κυβέρ-

Ἡ πύλη τοῦ ναοῦ τοῦ Τοκουγκάβα εἰς τὸν Νίκκο.

Ρυζοφυτεῖαι μετὰ τὴν συγκομιδὴν παρὰ τὴν Μπεπποῦ ἐπὶ τῆς νήσου Κίου-Σίου.

νησις, ανακαλίψασα ὅτι ἡ καὺσις τῶν νεκρῶν ἐγένετο καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ὑπεστη-
ρίζετο ἀπὸ πλείστους ὑγειονολόγους, ἀνεκά-
λεσε τὴν ἀπαγόρευσίν της.

Ἡδὴ, ὑφίστανται εἰς τὸ Τόκιο ἐννέα κλίβανοι ἀποτεφρώσεως τῶν νεκρῶν (κρε-
μετόρια). Ἡ χρησιμοποιουμένη πρὸς ἀποτέ-
φρωσιν μέθοδος εἶναι ἀπλουστάτη. Ὡς καύ-
σιμος ὕλη χρησιμοποιοῦνται μόνον ξύλα.
Τρεῖς ὥρ··· ἀρκοῦν ἵνα τὸ πτώμα, κλεισμένον
ἐντὸς τοῦ φερέτρου του, καὶ ἐντελῶς. Ἐξ
αὐτοῦ μένουν ἐλάχιστα τεμάχια ὀστέων καὶ τὰ
δόντια, τὰ ὁποῖα διατηροῦνται καὶ ἀποστέλ-
λονται εἰς τὸν μέγαν ναὸν τοῦ Κόγια - Σάνν.
Ἡ τέφρα τοποθετεῖται ἐντὸς ὑδρίας καὶ
θάπτεται.

Ἄς προσθέσωμεν ὅτι τὴν 19ην Ἰουνίου
1874 νέος νόμος ἀπηγόρευσε τὴν ταφὴν
νεκρῶν «ἐντὸς τῶν τειχῶν» τῶν πόλεων,
ἐκτὸς ὠρισμένων περιπτώσεων. Ἡ ἀπαγό-
ρευσις ἰσχύει ἀκόμη, ἐκτὸς ἂν προηγουμένως
τὸ πτώμα ἀποτεφρωθῇ.

— Ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς νεκρούς.

Οἱ ἰάπωνες ἐπιδεικνύουν τὴν μεγαλυτέ-
ραν πρὸς τοὺς νεκρούς τῶν ἀγάπην. Ἡ
πρὸς τοὺς νεκρούς ἀπόδοσις τῆς ὀφειλομέ-
νης λατρείας θεωρεῖται μία ἀπὸ τὰς κυριω-
τέρας ὑποχρεώσεις τῆς Ἰαπωνικῆς οἰκογε-
νείας. Ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς νεκρούς εἶναι
μέρος ἐνὸς βαθυτέρου συναισθήματος, τὸ
ὁποῖον, ὑπὸ τὴν ἐπιδρῶσιν τοῦ Σιντοϊσμοῦ
καὶ τοῦ Κομφουκιανισμοῦ, ἀνεπτυχθῇ εἰς
τὴν καρδίαν τῶν ἰαπώνων: τῆς εὐλαβοῦς
καὶ εὐγνώμονος ἀγάπης τοῦ παρελθόντος.
Τὸ συναίσθημα τοῦτο εἶναι, κατὰ τὸν καλύ-
τερον ψυχολόγον τῆς ἰαπωνικῆς ψυχῆς, τὸν
Λευκάδιον Χέρον, τὸ ἰσχυρότερον ἐκ τῶν
συναισθημάτων τοῦ λαοῦ, τοῦτο δὲ δίδει εἰς
τὴν ἠθικὴν του ζωὴν τὸ ἰδιάζον χρῶμα της.

Οἱ ἰάπωνες ἀναπολοῦν εὐσεβῶς, ὅτι
οἱ νεκροὶ ἔλαβαν διὰ τοὺς ζῶντας. Πιστεῖουν
ὅτι πρέπει νὰ διατηρήσουν τὸ ὑψηλὸν ἠθι-
κὸν ἰδεώδες των. Ζοῦν μὲ τὴν ἀνάμνησίν
των καὶ μὲ τὴν παρουσίαν των. Αἰσθάνον-
ται ὅτι κρίνονται ἀπὸ τοὺς νεκρούς καὶ ἐπι-
δοκιμάζονται ἢ καταδικάζονται. Διότι τὰ
πνεύματα τῶν νεκρῶν ὑφίστανται, ἐμψυχώ-
νουν τὴν φύσιν, μετέχουν εἰς τὴν ζωὴν τῶν
ζώντων.

Τὰ νεκροταφεῖα δεσπόζουν τῶν πόλεων·
εἶναι πολυσύχναστος τόπος προσκυνήματος.
Κάθε σπιτί ἔχει τὰς «πινακίδας τῶν προγό-

νων, ὅπου εἶναι χαραγμένα τὰ ὀνόματά των·
πρὸ τῶν πινακίδων τούτων οἱ ζῶντες ἀπο-
θέτουν τὰ πρόσφορα, λέγουν τας προσευχὰς
των, εὐχαριστοῦν νοερῶς τοὺς νεκρούς.

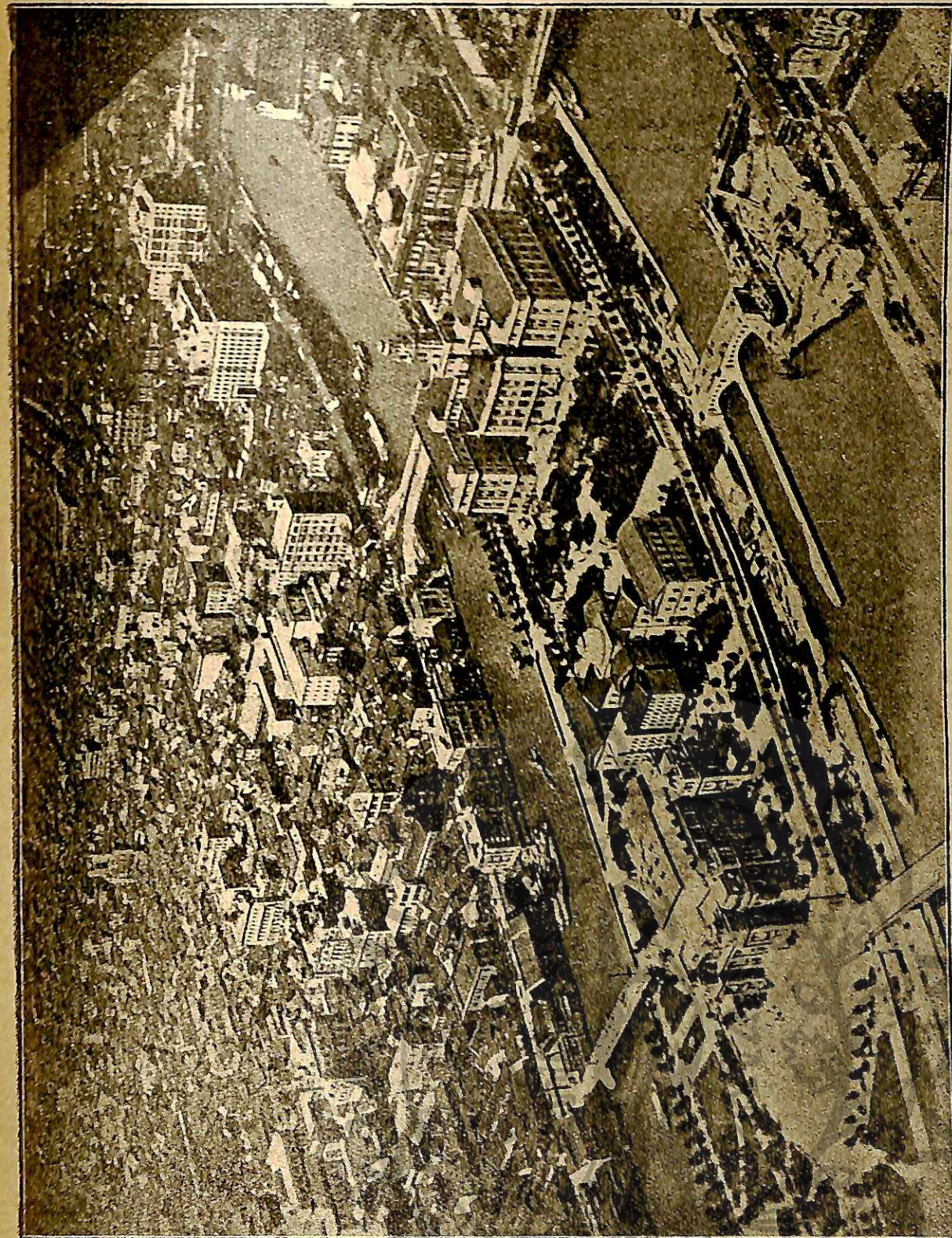
Εἰ: ἐκ τῶν ἐνδοξοτέρων σχολιαστῶν τοῦ
Σιντοϊσμοῦ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου, αἰῶνος, ὁ
Χιράτα, διακηρύσσει ὅτι «ὅλοι οἱ νεκροὶ
γίνονται Θεοί». Ἡ ἀντίληψις αὕτη κυριαρ-
χεῖ τοῦ πνεύματος τοῦ Ἰάπωνος. Καὶ ἐπιβάλλει
μεγαλοπρεπεστέραν τὴν λατρείαν τῶν νεκρῶν,
σταθερωτέραν τὴν πρὸς αὐτοὺς πίστιν. «Ἡ
εὐλάβεια τῆς μνήμης τῶν προγόνων, κηρύσ-
σει ὁ Χιράτα, «εἶναι ἡ κυρία πηγὴ ὅλων τῶν
ἀρετῶν. Ὁ ἐκπληρῶν τὰ καθήκοντά του
ἐναντι τῶν νεκρῶν θὰ εἶναι πάντοτε εὐσε-
βὴς πρὸς τοὺς Θεοὺς καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας
γονεῖς του. Τοιοῦτος ἄνθρωπος θὰ εἶναι
πιστὸς εἰς τὸν φεουδάρχην του, πιστὸς πρὸς
τοὺς φίλους του, γλυκὺς καὶ καλὸς πρὸς τὴν
σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του...»

Εἰς τὴν λατρείαν τῶν προγόνων προσκολ-
λᾶται ἡ ἀγάπη τῆς οἰκογενείας, ἡ ὁποία
εἶναι βαθυτάτη εἰς τοὺς ἰάπωνας. Τὸ οὐσιώ-
δες δι' αὐτοὺς εἶναι ἡ οἰκογένεια ὥς σύν-
ολον καὶ ὄχι τὰ ἄτομα ποὺ τὴν ἀποτελοῦν.
Οἱ γονεῖς συνεχίζουν καὶ ἀντικαθιστοῦν τοὺς
προγόνους. Ὁ πατὴρ εἶναι ὁ ἀρχηγός, εἰς
τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἀπόλυτος ὑποταγή.
Αὐτὸς ἐκπροσωπεῖ τὰ ζῶντα μέλη τῆς οἰκο-
γενείας, ὅπως καὶ τοὺς νεκρούς προγόνους
αὐτῆς. Πέριξ αὐτῆς τῆς λατρείας τῶν νεκρῶν
προγόνων ἐκτυλίσσεται καὶ μὲ αὐτὴν συνδέεται,
εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις, ἡ οἰκογενειακὴ
ζωὴ τοῦ Ἰάπωνος.

Ὁ κώδιξ τοῦ πένθους.

Οἱ ἰάπωνες, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ ποὺ
ἔχουν ὑποστῇ τὴν Κινεζικὴν ἐπίδρασιν, εἶναι
πολὺ αὐστηροὶ εἰς τὴν τήρησιν τοῦ πένθους.
Ἄλλοτε τὸ πένθος τῶν ἰαπώνων ἐκανόνιζον
τρεῖς ταῦτοχρόνως κώδικες (Μπουκκι Ρύο):
ὁ εἰς ἔμπροσθεν νὰ τηρῇται ἀπὸ τοὺς σιντοϊ-
στὰς ἱερεῖς, ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς τῆς
αὐλῆς τοῦ Κιότο καὶ ὁ τρίτος ἀπὸ τοὺς
δαίμονες καὶ τοὺς σαμουράϊ. Μόνον ὁ τελευ-
ταῖος οὗτος κώδιξ ἐπέζησε μέχρι σήμερον
καὶ αἱ διατάξεις του τηροῦνται ἀπαραβάτως
ἀπὸ τὰς ὑπερσυντηρητικὰς οἰκογενείας.

Δύο γενικαὶ διατάξεις διέπουν τὰ τοῦ πέν-
θους: πρῶτον, τὸ νὰ φορῇ ὁ πένθων εἰδικὰ
ἐνδύματα καὶ, δεύτερον, νὰ ἀπέχη ἀπὸ πᾶσαν
τροφὴν σαρκώδη. Καθορίζεται δὲ λεπτομε-
ρῶς ἡ διάρκεια τοῦ χρόνου, ποὺ θὰ φορῇ
τὰ εἰδικὰ ἐνδύματα καὶ ποὺ θὰ νηστεύῃ. Οὕτω.

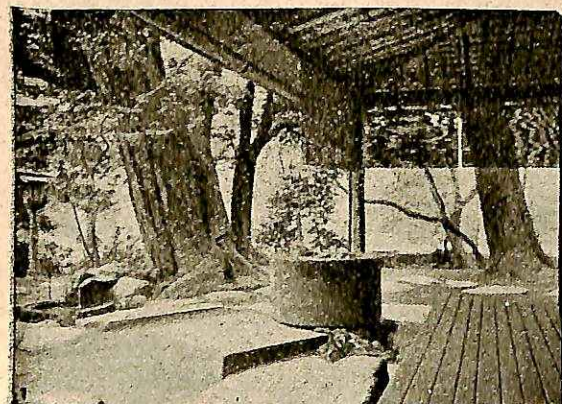
Ἐσωτερικὸν τοῦ ἱεροῦ Μικιδάκ. Η. 1. π. 20.

Ενδύματα	Τροφή	
Διὰ τούς τρίς πάππους.	30 ἡμέρ.	10 ἡμέρ.
» » πρὸ πάππους.	90 »	20 »
» » πάππους	150 »	30 »
» » φυσικούς γονεῖς	13 μην.	50 »
» » θετούς	13 »	50 »
» » πενθερούς . . .	30 ἡμέρ.	10 »
» τὴν νόμιμον σύζυγον τοῦ πατρὸς	30 »	10 »
» » διαζευγμένην μητέρα	150 »	30 »
» τοὺς πενθερούς τῆς γυναικὸς	50 »	20 »
» τὰς ἀδελφὰς καὶ ἀδελφούς	90 »	20 »
» τοὺς ἀνεψιούς καὶ ἀνεψιάς	7 »	3 »

Διὰ τὰ κάτω τῶν τριῶν μηνῶν νήπια δὲν πενθοῦν, διὰ δὲ τὰ μετὰ 3 καὶ 7 ἐτῶν ἡ διάρκεια τοῦ πένθους ἐλαττοῦται.

Ὅσακις συμβῇ θάνατος εἰς τὴν οἰκογενεῖαν δημοσίου ὑπαλλήλου, οὗτος ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὴν ὑπηρεσίαν του. Κατὰ θεωρίαν, ὀφείλει νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καθ' ὅλην τὴν κανονισμένην διάρκειαν τοῦ πένθους. Ἀλλ' εἰς τὴν πράξιν, διὰ νὰ μὴ παρεμβληθοῦν προσκώμματα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀπαλλάσσεται τῆς υποχρεώσεως ταύτης διὰ διαταγῆς, ἡ ὁποία τοῦ ἀποστέλλεται καὶ διὰ τῆς ὁποίας καλεῖται «νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του καίτοι πενθῶν».

Ὅσακις ἀποθνήσκει ἓνα μέλος τῆς αυτοκρατορικῆς οἰκογενείας ἀπαγορεύεται διὰ διατάγματος ὅπως ἀκουσθῇ καθ' ὅλην τὴν χώραν νότα μουσικῆς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Ἐὰν ὁ ἀποθανὼν εὐρίσκεται πλησιέστερα πρὸς τὸν θρόνον ἢ ἀπαγόρευσις παρατείνεται.

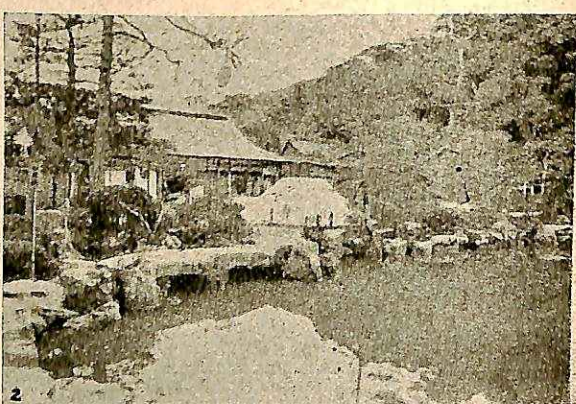

Τμήματα ἰαπωνικοῦ κήπου.

Ἐν ἄλλο οὐσιώδες μέρος τοῦ κώδικος τοῦ πένθους εἶναι ἡ «κάκα - μαίρι», δηλαδή αἱ περιοδικαὶ ἐπισκέψεις εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀποθανόντος. Καθωρισμέναι ὑπὸ τῶν ἐθίμων ἡμέραι πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἐπισκέψεων τούτων εἶναι ἡ ἐβδόμη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου, ἡ δεκάτη τετάρτη, ἡ εἰκοστή πρώτη, ἡ τριακοστή πέμπτη, ἡ τεσσαρακοστή ἑννάτη, καὶ ἡ ἑκατοστή ἡμέρα κατόπιν ἡ πρώτη ἐπέτειος (ἡ ἡμέρα τῆς συμπληρώσεως ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου) καὶ ἡ 3η, 7η, 13η, 17η, 23η, 27η, 33η, 37η, 50η, καὶ 100η. Μερικαὶ ἐκ τῶν προθεσμιῶν τούτων, ὅπως π.χ. ἡ πρώτη καὶ ἡ τρίτη ἐπέτειος, θεωροῦνται ὡς ἄξια ἰδιαιτέρας τιμῆς καὶ κατ' αὐτὰς κάμνουν μίαν βουδιστικὴν λειτουργίαν. Ἐννοεῖται, ὅτι εἶναι ἀδύνατον, ἰδίως εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις, ν' ἀκολουθήσουν κατὰ γράμμα ἐν τόσον βαρὺ πρόγραμμα. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς εὐπόρους τάξεις ἀπαντῶνται σήμερον πολλοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν ἔμπνευσιν νὰ μιμηθοῦν καὶ κατὰ τοῦτο τὴν Εὐρώπην, περιορίζοντες τὰς ἐξωτερικὰς ταύτας ἐκδηλώσεις τοῦ πένθους. Δὲν παραμελοῦν ὅμως ποτὲ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, οὔτε τὴν τριακοστὴν πέμπτην, οὔτε τὴν πρώτην καὶ τρίτην ἐπέτειον.

Ἐνίοτε τιμοῦν ταυτοχρόνως τὸς ἐπετεῖους τοῦ θανάτου πολλῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ὅταν περίπου αἱ χρονολογίαι συμπίπτουν. Πρέπει ὅμως νὰ προσέξουν πολὺ, μήπως παρέλθῃ ἡ προθεσμία ἐντὸς τῆς ὁποίας κάθε νεκρὸς περιμένει νὰ τιμηθῇ.

Ὅπως ἀνεφέραμεν ἤδη καὶ ἀλλαχοῦ, χρῶμα πένθους τῶν ἰαπώνων εἶναι τὸ λευκόν, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι συνηθίζεται εἰς τὰς χώρας μας.

2

«ΓΙΟΣΙΒΑΡΑ»,

Η ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΤΩΝ ΗΛΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΡΨΕΩΝ

— Πῶς ἐδημιουργήθη ἡ Γιοσιβάρα.

Ὅταν τὸ Γιέντο (ὅπως ἄλλοτε ἐλέγετο τὸ Τόκιο) ἐγινώρισεν ἐξαίφνης, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος, τὴν μεγαλοπρέπειαν, ἀνθρωποὶ ὅλων τῶν τάξεων καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς χώρας τὸ ἐπλημμύρισαν ζητοῦντες εἰς αὐτὸ τὴν τύχην των. Αἱ ἐταῖραι δὲν ἔμειναν ὀπίσω. Τὰς ἐβλεπον νὰ καταφθάνουν—ἀναφέρουν αἱ διηγήσεις τῶν ἰθαγενῶν—ἀπὸ τὸ Κιότο, ἀπὸ τὴν Νάραν, ἀπὸ τὸ Φουσίμι, κατὰ μικρὰς ομάδας τριῶν ἢ τεσσάρων. Μία ὁμωὸς ὁμάς ἀπὸ εἰκοσι ἢ τριάντα, πού προήρχοντο ἀπὸ τὴν πόλιν Μοτο-Γιοσιβάρα (ἐπὶ τῆς Τοκάιντο), ὑπῆρξαν αἱ πολυπληθέστεραι ἢ αἱ ὠραιότεραι. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ συνοικία τοῦ Γιέντο, τὴν ὁποίαν αὐταὶ ἐξέλεξαν ὡς κατοικίαν των, ἔλαβεν εἰς τὸ ἐξῆς τὸ ὄνομα Γιοσιβάρα.

Κατ' ἀρχάς, αἱ ὠραῖαι αὐταὶ δὲν ὑπέκειντο εἰς καμμίαν ἐπίσημον ἐπιτήρησιν. Τὰς ἄφηνον ἐλευθέρως ν' ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐπάγγελμά των, ὅπου ἠθέλον. Ἀλλὰ τὸ 1617, κατόπιν παραστάσεων ἑνὸς αὐστηροῦ τὰ ἦθη ὀνόματι Σόζι-Γίνν-Ἐμονν, ὁλόκληρος ἡ πόλις «ἐξηγνίσθη» καὶ ἡ ἀκόλαστος ζωὴ—ἡ ὁποία ἐπετρέπετο, ἀλλ' ὑπέκειτο πλέον ὑπὸ κανονισμὸν—ἐκλείσθη ἐντὸς εἰδικῆς συνοικίας, πλησίον τῆς Νιχόνν-μπασί, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδόθη τὸ ὄνομα τῆς Γιοσιβάρα. Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς ἀπομονώσεως τῶν ἐλευθερίων γυναικῶν, τὸ ὁποῖον κατόπιν ἐγενεκεύθη, εἶχε τοῦλάχιστον ἓν εὐχάριστον ἀποτελεσμα: οἱ ἰαπωνικοὶ δρόμοι δὲν γίνονται μάρτυρες ἀναισχύντων σκηνῶν, πού αἰτιάζουν τὰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις.

Ὀλίγον βραδύτερον, κατὰ τὸ 1656, ὅταν ἡ μητρόπολις ἐμεγάλωσε, καὶ ὅταν ἡ Νιχόνν-μπασί κατέστη τὸ κέντρον αὐτῆς, αἱ ἀρχαὶ μετέφερον τοὺς οἴκους τῆς χαρᾶς εἰς τὴν σημερινὴν των θέσιν, εἰς τὰ βόρεια ὅρια τοῦ Γιέντο. Ἐνεκα δὲ τούτου ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα Σιν (Νέα) Γιοσιβάρα, μετὰ τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἀποκαλεῖται συνήθως ἡ συνοικία αὕτη. Οἱ ξένοι λέγουν συχνὰ «μία γιοσιβάρα», ὡς ἔαν ἐπρόκειτο περὶ ἐπιθέτου. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν. Αἱ συνοικίαι τοῦ αὐτοῦ εἰδους τῶν ἄλλων πόλεων δὲν ὀνομάζονται παρὰ τῶν ἰαπώνων διὰ τοῦ οὗτου ὀνόματος. Πρὸς δῆλωσιν αὐτῶν οἱ ἰάπωνες χρησιμοποιοῦν τὰς λέξεις γιουζόβα ἢ κουρούβα.

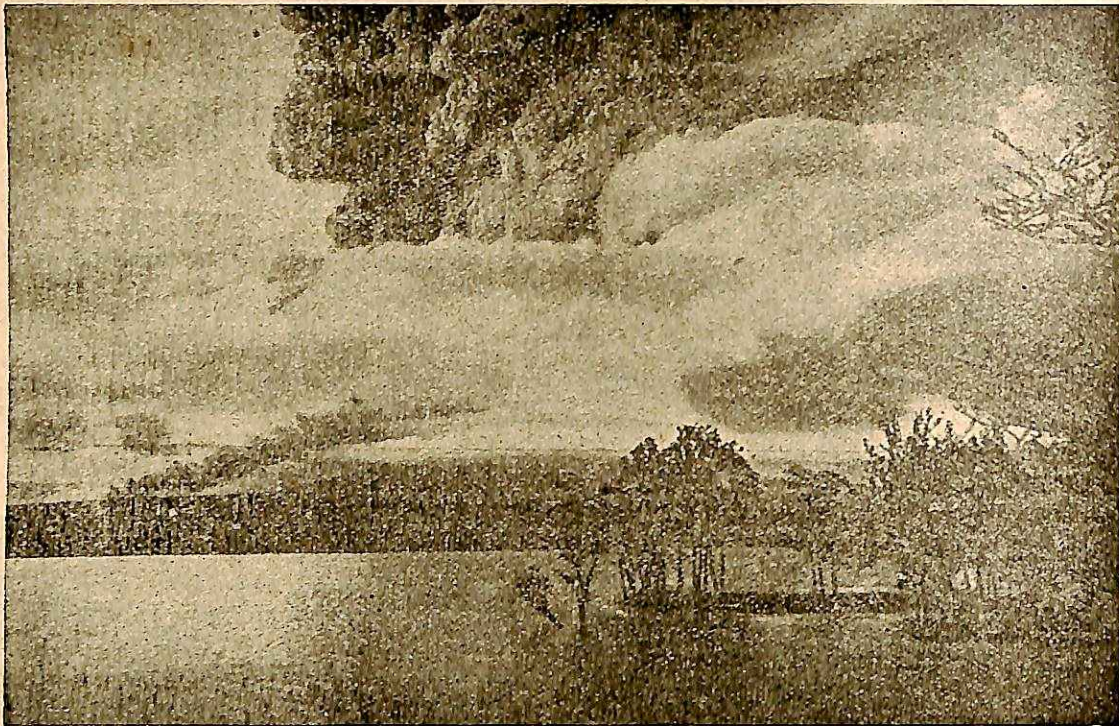
— Ἡ πώλησις τῶν κοριτσιῶν καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις των.

Ἡ Ἰαπωνικὴ λογοτεχνία ἀφθονεῖ ἀπὸ ρομαντικὰ διηγήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ γιοσιβάρα παίζει ἑα ρόλον. Γενικῶς, ἡ ἡρώς εὐρίσκεται εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νύκτης στοργῆς, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας τῶν γέροντων γονέων της, ἢ ἀκόμη ἀπήχθη διὰ τῆς βίας ἀπὸ κάποιον μεσάζοντα, ὁ ὁποῖος τὴν ἐκμεταλλεύεται ἄνευ ἐντροπῆς. Ἡ ἱστορία τελειώνει συχνὰ κατὰ τὸν εὐτυχέστερον τρόπον: ἡ νεαρὰ κόρη ἐγκαταλείπει τὴν ἀκόλαστον ζωὴν της, ἀφοῦ ἠδυνήθη νὰ διαπεράσῃ ἀγνὴν τὴν καρδίαν της καὶ ζῇ πλέον εὐτυχῆς πλησίον εἰς τοὺς καλοὺς γονεῖς της. Ὅσονδήποτε καὶ ἂν ἡ λύσις αὕτη ἀπέχει ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς τὴν Ἰαπωνίαν αἱ κοινὰ γυναῖκες δὲν περιπίπτουν εἰς τὴν ποταπότητα τῶν συναδέλφων των τῆς Δύσεως: δὲν παραδίδονται εἰς τὸ ποτόν καὶ συντηροῦνται καλῶς.

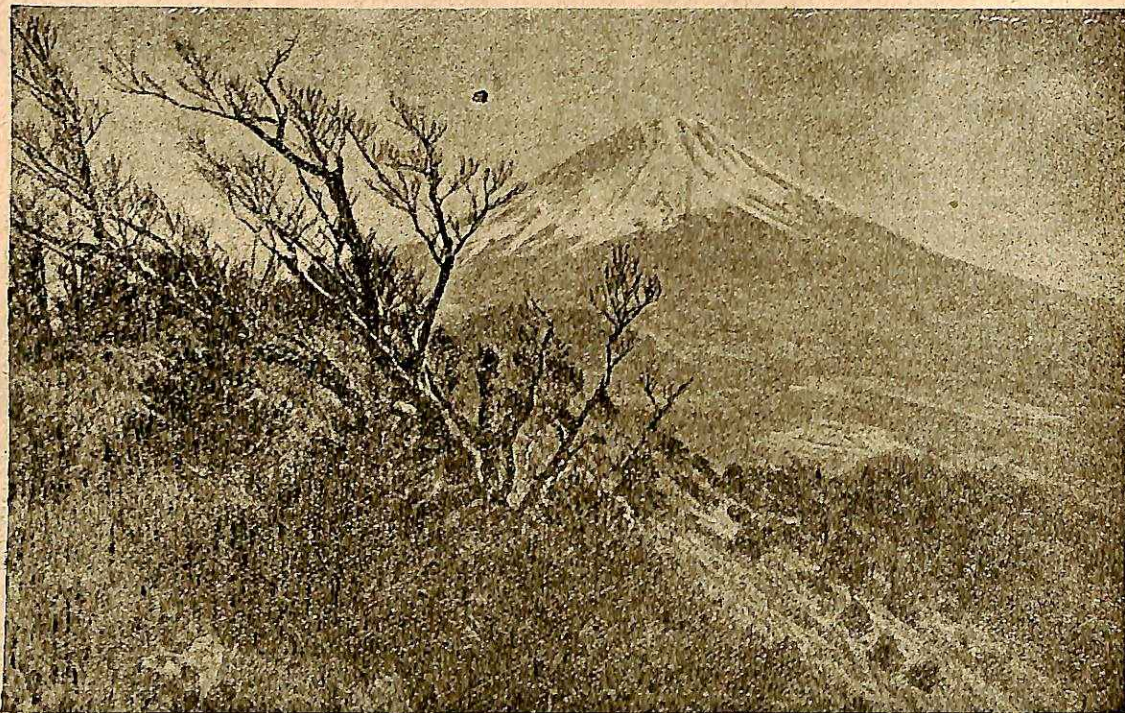
Ἄλλοτε αἱ νεαραὶ κόραι ἐπωλοῦντο, κανονικῶς καὶ νομίμως, πρὸς ἀκολασίαν, εἰς τὴν γιοσιβάρα τοῦ Γιέντο καὶ ἄλλων πόλεων. Τὴν φορικώδη ταύτην κατάστασιν ἐσπευσεν νὰ μεταβάλῃ ἡ κυβέρνησις τῆς χώρας. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος οἱ ἱεραπόστολοι, ὑποστηριζόμενοι παρὰ μερίδος τοῦ τύπου τοῦ Τόκιο, ἀνέλαβον μίαν ἐκστρατείαν ἐναντίον τῶν ἠθῶν τούτων. Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἀπέδωσε ἀμέσως τοὺς καρπούς της, ὅταν τὸ 1900 ἐψηφίσθη νόμος διὰ τοῦ ὁποίου ἐπετρέπετο εἰς πᾶσαν γυναῖκα ν' ἀπελευθερωθῇ ἀμέσως δι' ἀπλῆς δηλώσεως εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Μόνον εἰς τὸ Τόκιο ἐσπευσαν νὰ κάμουν ἀμέσως χρῆσιν τοῦ μέσου τούτου τῆς ἀπροσδοκίτου ἀπελευθερώσεως ἂνω τῶν τετρακοσίων κοινῶν γυναικῶν, καὶ, πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους, ἄλλαι χίλια ἑκατὸν ἀνεχώρησαν μετὰ ἢ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν κατόχων τῶν δημοσίων οἰκῶν.

— Ἡ σημερινὴ ὄψις τῆς Γιοσιβάρα.

Τὴν σημερινὴν ὄψιν τῆς Γιοσιβάρα τοῦ Τόκιο μᾶς τὴν δίδει ὁ Γάλλος δημοσιογράφος Ντε Κάιερς, ὁ ὁποῖος ἐπισκεφθεὶς ἐσχάτως τὴν Ἰαπωνίαν ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὴν σειράν ἐνδιαφερουσῶν ἀνταποκρίσεων. Εἰς μίαν ἐξ

Ἡ ἔκρηξις τοῦ ἡφαιστείου Κομαγκατάκε τῆς νήσου Ἰεζώ (Ἰούνιος τοῦ 1929).

Ἡ βόρειος πλευρά τοῦ ἡφαιστείου Φούτζι-Γιάμα.

αὐτῶν, ἀναφερομένην ἀκριβῶς εἰς τὴν «συννοικίαν τῶν ἡδονῶν καὶ τέρψεων» τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἰαπωνίας, γράφει:

«Μία ἀπὸ τὰς περιεργωτικὰς καὶ μᾶλλον ἐνδιαφερόσας συννοικίας τοῦ Τόκιο καὶ τῆς Ἰαπωνίας ὁλοκλήρου εἶναι ἡ περίφημος *Γιοσιβάρα*. Ἡ φήμη τῆς ἔχει διαδοθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλους τοὺς ναυτικούς, π. ὑ. ταξιδεύουν εἰς τὰς ἀνατολικὰς θαλάσσας, εἰς ὅλους τοὺς περιηγητὰς, εἰς ὅλους τοὺς συγγραφεῖς.

Εἶναι ἡ συννοικία τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν τέρψεων. Παρόμοιαι συννοικίαι ὑπάρχουν, φυσικὰ, εἰς ὅλας τὰς μεγαλοπόλεις τοῦ κόσμου. Ἄλλ' ἡ συννοικία τοῦ Τόκιο εἶναι καὶ τὸ ἐξαιρετικόν, τὸ πρωτότυπον, τὸ ἀξιοπεριεργον. Δὲν πρόκειται περὶ συννοικίας ὅπου γίνονται ὄργια καὶ λαμβάνουν χώραν θορυβώδεις διασκεδάσεις. Ὁ τόπος τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν τέρψεων τοῦ Τόκιο εἶναι μία συννοικία εἰς τὴν ὁποίαν ἡμποροῦν νὰ κυκλοφορήσουν καὶ ἔντιμοι οἰκογένειαι καλῶν τάξεων.

— *Ἡ Γιοσιβάρα μετὰ τὴν πυρκαϊάν τοῦ 1923.*

Ἡ συννοικία αὕτη, κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊάν, ποὺ ἐπηκολούθησε τὸν σεισμόν τοῦ 1923, εἶχε καὶ μαζί με 15.000 ἀπὸ τὰς τροφίμων τῆς, αἱ ὅποιαι δὲν εἶχον προφθάσει νὰ σωθοῦν, διότι δὲν εἶχον τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ σπίτια εἰς τὰ ὁποῖα διέμεναν. Μετὰ τὴν πυρκαϊάν ἡ συννοικία ἀνοικοδομήθη ἐκ νέου. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ Τόκιο ἔκριναν, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ νοηθῇ ἡ νέα πρωτεύουσα, χωρὶς τὴν περίφημον συννοικίαν τῆς, ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς μία δημοσία ἀνάγκη.

Ἡ συννοικία τῆς Γιοσιβάρας ἀποτελεῖται ἀπὸ μεγάλας λεωφόρους καὶ ἀπὸ στενοὺς δρόμους, ὅπου ὑπάρχουν ἰδιαιτέρας ἀρχιτεκτονικῆς σπίτια, με δύο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παῶμιτα. Αἱ λεωφόροι κατὰ τὴν νύκτα φωτίζονται ἀπὸ διπλὰς σειρὰς φῶτων, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὴν Γιοσιβάρα νομίζει κανεὶς ὅτι δὲν ὑπάρχει νύκτα. Τα φῶτα καίουν ἕως τὸ πρωὶ καὶ ἡ κίνησις εἰς κάθε ὥραν εἶναι ζωηροτάτη.

— *Αἱ βιτρίναι μετὰ τὰ ζωντανὰ ἐκθέματα.*

Κάθε σπίτι ἔχει εἰς τὴν πρόσοψίν του καὶ ἀπὸ μίαν βιτρίναν, ἡ ὁποία ὁμοιάζει με μεγάλην βιτρίναν. Εἰς πολλὰ σπίτια ὁλόκληρος ἡ πρόσοψις ἀποτελεῖ τεραστίαν βιτρίναν φωτισμένην κατὰ τὸν καλύτερον καὶ τὸν ὑποβλητικώτερον τρόπον. Ἄλλοτε αἱ βιτρίναι αὐταὶ περιεκλείοντο με κιγκλιώματα ἐπίχρυσα, πίσω ἀπὸ τὰ ὁποῖα, εἰς ἀμυθιαστικῶς τοποθετημέναις βαθμίδαις καὶ καθίσματι ἡ

μαξιλάρια, ἐκάθηντο αἱ τροφίμοι τῶν σπιτιῶν, ἐκτιθέμεναι εἰς κοινήν θέαν, ὅπως ἀκριβῶς τοποθετοῦνται τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὰ καταστήματα πολυτελείας.

Αἱ τροφίμοι ἦσαν πολυτελέστατα ἐνδεδυμένοι καὶ φκιασιδωμένοι κατὰ τὸν ὑπερβολικὸν τρόπον τῶν ἡθοποιῶν. Τὸ ὑπερβολικὸν φκιασιδωμα ἦτο ἀναγκαῖον διὰ νὰ διακρίνῃνται τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου καὶ ἀπὸ μακρὰν, ἀπὸ τὸν δρόμον καὶ τὸ πεζοδρόμιον. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἡδύνατο οἱ πελάται νὰ βλέπουν, ἀνὰ πάσαν στιγμὴν, τὸ ἐμπόρευσμά των, νὰ συνομιλοῦν με αὐτὸ ἀπὸ τὸ πεζοδρόμιον καὶ νὰ κάμνουν τὴν προχειρὸν ἐκλογὴν των. Τὸ θέαμα εἰς τὰς λεωφόρους ταύτας ἦτο φαντασμαγορικώτατον κατὰ τὴν νύκτα, μετὰ τὰ ἀπειρα φῶτα καὶ τὰς πολυαριθμοὺς προθήκας μετὰ τὰ ζωντανὰ ἐκθέματα των καὶ τὰς πολυχρόμους καὶ πολυτελεῖς ἐνδυμασίας των.

Αἱ τροφίμοι τῆς Γιοσιβάρας ἀνῆρχοντο εἰς δεκάδας χιλιάδων. Ὁ περίπατος, κατὰ τὰς βραδυνὰς ὥρας, εἰς τὴν συννοικίαν αὐτὴν ἦτο καὶ ποὺ ἄφηνε εἰς τὸν ξένον ἐπισκέπτην ζωηροτάτας ἐντυπώσεις. Διότι εἰς τὴν Γιοσιβάραν καὶ εἰς τὰς βιτρίνας ἔξετ' ἔνθεν μόνον τὰ ἀρίστης ποιότητος ἐμπορεύματα. Καὶ ἔβλεπε κανεὶς ἐκεῖ πολλάκις χαριτωμένα πλίσματα καὶ καλλονιάς, ποὺ θὰ τὰς ἐζήλευε καὶ τὸ καλύτερον παρισινὸν κέντρον ἢ ἀριστοκρατικὸν σαλόνι. Πρόκειναι νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ Γιοσιβάρα δὲν θεωρεῖται εἰς τὸ Τόκιο τόπος ἀτιμίας καὶ προστυχίας. Τὸ ἐτάγγελμα τῶν τροφίμων τῆς θεωρεῖται ὅπως καὶ κάθε ἄλλο ἐπάγγελμα: δὲν προσδίδει ἀτιμίαν εἰς τὴν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἡ κόρη κατέστη τροφίμος τῆς Γιοσιβάρας. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των ἐπισκέπτονται τὰς τροφίμους, ὅπως θὰ ἐπισκέπτοντο τὸν ὑπάλληλον κάθε ἄλλου καταστήματος.

— *Αἱ τραγωδίαι τῶν τροφίμων.*

Πίσω ὅμως ἀπὸ κάθε βιτρίνα καὶ ἀπὸ κάθε τροφίμον κρύπτεται, τὰς περὶ σσοτέραις φρενῶν, καὶ ἀπὸ μίαν οἰκογενειακὴν τραγωδίαν. Διότι αἱ περισσότεραι τροφίμοι, εἶναι καλῶν οἰκογενειῶν. Πῶς ὅμως καὶ ἐλθον ἕως ἐκεῖ; Διατὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιδροῦν εἰς τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ καὶ ὅτι εἰς κάποιον ἄλλο;

Συνήθως ὁ λόγος εἶναι ὁ ἐξῆς: Εἰς τὴν Ἰαπωνικὴν οἰκογένειαν, τὰ κορίτσια, ὅπως καὶ αἱ μητέρες, ἔχουν τὴν συναίσθησιν τῆς αὐταρκειᾶς. Ἡ ἀνατροφή των καὶ αἱ παραδόσεις των ἀπαιτοῦν νὰ θυσιάζωνται διὰ τὴν οἰκογένειαν, διὰ τὸν πατέρα, διὰ τὸν σύζυγον. Ὅταν ὁ πατέρας ἀτυχῇ εἰς τὸ ἐμπό-

ριόν του, εις την επιχείρησίν του, εις την οϊνδήποτε εργασίαν του, όταν εύρίσκεται εις τὰ πρόθυρα τῆς χρεωκοπίας καὶ τῆς ἀτιμώσεως. ἡ κόρη αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ θυσιάσῃ, διὰ νὰ σώσῃ τὸν πατέρα της καὶ τὴν οἰκογενειακὴν τιμὴν.

Δὲν ὑπάρχει ὅμως ἄλλος τρόπος καὶ ἄλλο ἐπάγγελμα ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα τῆς τροφίμου τῆς Γιοσιβάρα. Διότι οἱ ιδιοκτῆται τῶν σπιτιῶν τῆς προσφέρονται νὰ πληρώσουν μεγάλη ποσὰ ὡς προκαταβολήν, διὰ νὰ εξαγοράσουν ἓνα ὠραῖο κορίτσι. Ἀπὸ καμμίαν ἄλλην ἐργασίαν, ἀπὸ καμμίαν ἄλλην ἐπιχείρησιν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κερδίσῃ ἓνα κορίτσι ἀμέσως τόσα πολλὰ χρήματα. Καὶ ἐνῶ σώζεται διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ὁ πατέρας καὶ ἡ οἰκογενειακὴ τιμὴ ἀπὸ πτώχευσιν, ἀπὸ φυλάκισιν καὶ ἀπὸ ἐξευτελισμόν, ἡ κόρη αὐτοθυσιάζεται καὶ «ἐργάζεται», ἐπὶ ἔτη, μέχρις ἐξωφλήσεως τοῦ ληφθέντος ποσοῦ.

— Ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν διευθυντῶν.

Πολλάκις ὅμως τὸ ληφθὲν ἀπὸ τὸν πατέρα ποσὸν δὲν καθίσταται δυνατόν νὰ ἐξωφληθῇ παρὰ μετὰ τὴν πάροδον πολλῶν ἐτῶν. Διότι οἱ ιδιοκτῆται τῶν σπιτιῶν γνωρίζουν τὴν τέχνην νὰ τὰς χρεώσουν μὲ διάφορα κοσμήματα καὶ πολυτελῆ ἐνδύματα, τὰ ὅποια προσφέρουν εἰς αὐτάς, ἀκριβῶς διὰ νὰ τὰς ἐξαναγκάσουν νὰ παρατείνουν τὴν διαμονὴν τῶν. Μεταξὺ τοῦ πατρός, τῆς κόρης καὶ τοῦ διευθυντοῦ ἢ τῆς διευθυντρίας τοῦ οἴκου, ὑπογράφεται πάντοτε κανονικὸν συμβόλαιον, ἀναγνωρίζόμενον καὶ ἐπικυρούμενον ἀπὸ τὰς ἀρχάς. Πολὺ συχνὰ μέσα εἰς τὰ σπίτια τῆς Γιοσιβάρας λαμβάνουν χώραν αὐτοκτονίαι. Τὰ δράματα, τὰ ὅποια κρύπτονται πίσω ἀπὸ τὰς αὐτοκτονίας αὐτάς, εἶναι ἀπὸ τὰ συγκινητικότερα.

— Αἱ φωτογραφίαι, ἀντὶ τῶν τροφίμων.

Μετὰ τὸν σεισμόν καὶ τὴν πυρκαϊάν τοῦ 1923, αἱ Ἰαπωνικαὶ ἀρχαί, αἱ ὁποῖαι συνεχῶς νεωτερίζουν καὶ προσπαθοῦν νὰ διορθώσουν πολλὰ τὰ τρωτά τῆς Ἰαπωνικῆς ζωῆς, ἐθεώρησαν ὅτι εἶναι λίαν ἀπάνθρωπος καὶ κτηνώδης ἡ ἐκθεσις τῶν γυναικῶν εἰς τὰς βιτρίνας τῶν σπιτιῶν τῆς Γιοσιβάρας καὶ τὴν ἀπηγόρευσαν. Καὶ σήμερα τὰ δυστυχήσιμα ἐκεῖνα πλάσματα, τὰ ὅποια εἶχον ὡς μόνην διασκέδασιν καὶ ὀλίγον ἐξέσκασμα ἀπὸ τὸ διαρκὲς κλείσιμον μέσα εἰς τὰ σπίτια, ἀκριβῶς τὴν ἐκθεσιν τῶν εἰς τὰς βιτρίνας,

ὅπου ἠμποροῦσαν νὰ ἰδοῦν καὶ ὀλίγον κόσμον καὶ νὰ συνομιλήσουν μὲ διαφόρους γνωστούς καὶ ἀγνώστους, νὰ ἀνταλλάξουν ἓνα πείραγμα, μίαν ἐξυπνάδα, μίαν συμπαθητικὴν ματιὰν καὶ νὰ ἐπιδείξουν τὰ κάλλη τῶν μὲ φιλαρέσκειαν, εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ζοῦν κατάκλειστα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν σπιτιῶν. Ἀντὶ αὐτῶν, εἰς τὰς βιτρίνας ἐπετράπη νὰ τοποθετοῦνται αἱ φωτογραφίαι τῶν εἰς διαφόρους στάσεις. Καὶ ὁ κόσμος σήμερον πηγαινοέρχεται εἰς τὰ πεζοδρόμια τῶν δρόμων καὶ τῶν λεωφόρων τῆς Γιοσιβάρας, ἀποθαυμάζων τὰς φωτογραφίας καὶ κάμνων τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν.

Εἰς τὰς θύρας τῶν σπιτιῶν ὑπάρχουν καὶ εἰδικοί θυρωροί, οἱ ὅποιοι πολλάκις διαλαλοῦν τὰ κάλλη τῶν τροφίμων καὶ προσκαλοῦν τοὺς πελάτας. Μέσα εἰς τὰ σπίτια τῆς Γιοσιβάρας, δὲν πηγαινοῦν μόνον πελάται, ἀλλὰ καὶ παλαιοὶ οἰκογενειακοὶ φίλοι καὶ φιλενάδες, πού ἐπισκέπτονται τὰς φίλας τῶν, πίνουν τσαΐ μαζί τῶν, συνομιλοῦν καὶ τρώγουν.

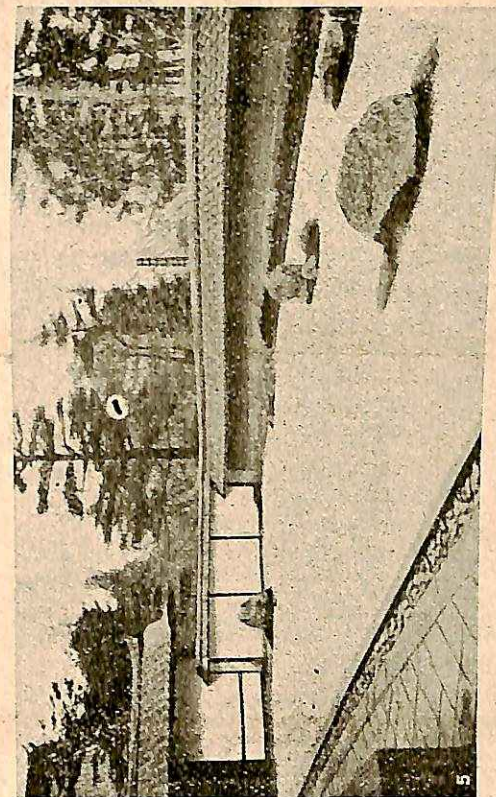
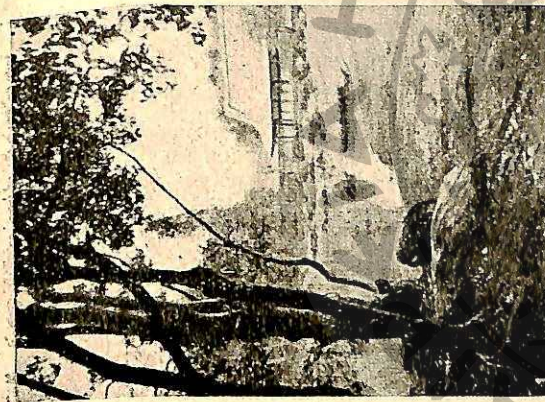
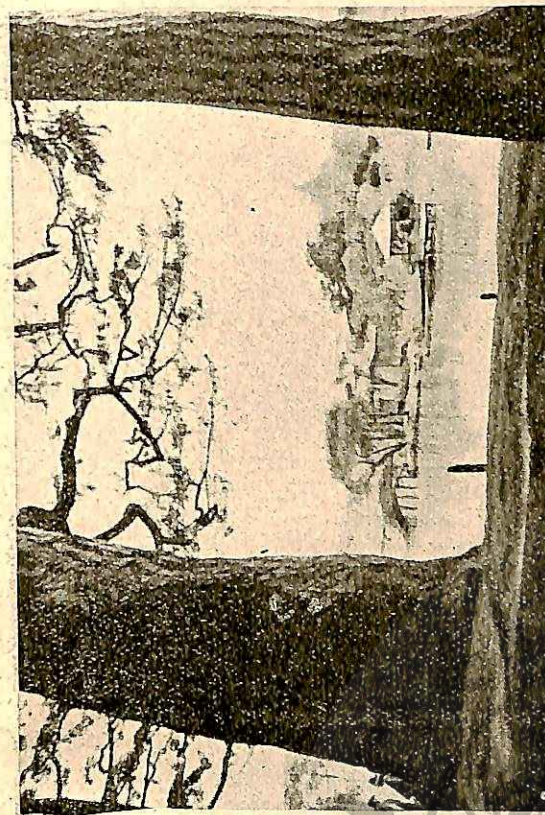
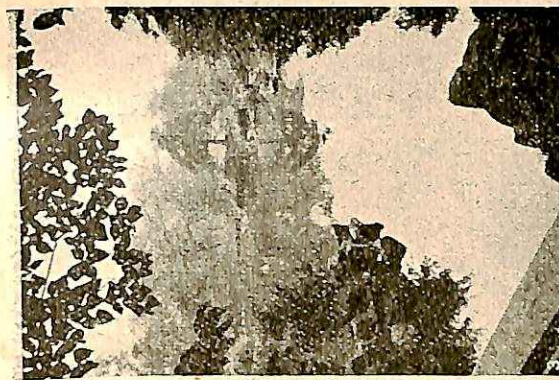
— Ἡ φήμη τῆς Γιοσιβάρας.

Γιοσιβάρα κατὰ λέξιν σημαίνει «πεδιάς τῶν ρόδων» καὶ κατ' ἐπέκτασιν «πεδιάς τῆς εὐτυχίας», τὴν ὀνομάζουν ἐπίσης τὴν συνοικίαν αὐτὴν καὶ «ἡ πόλις χωρὶς νύκτα». Αἱ τροφίμοι ὅμως τὴν ὀνομάζουν ἀναμεταξύ των: «τὸ σπήλαιον τῆς δυστυχίας». Διότι ἡ ζωὴ τὴν ὁποίαν διάγουν ἐκεῖ μέσα εἶναι ζωὴ σκλάβας, χωρὶς καμμίαν θέλησιν καὶ χωρὶς κανένα δικαίωμα καὶ καμμίαν χαρὰν.

Ἀντιθέτως πρὸς ὅτι συμβαίνει εἰς τὰς ὁμοίας συνοικίας τῶν ἄλλων μεγαλουπόλεων τοῦ κόσμου, εἰς τὴν Γιοσιβάραν δὲν διασκεδάζουσι θορυβωδῶς. Ἐπικρατεῖ εἰς ὅλην τὴν συνοικίαν ἀπόλυτος τάξις. Οἱ πελάται πηγαινοῦν ἐκεῖ, ὅπως θὰ ἐπήγαινον εἰς οἰκογενειακὰς συγκεντρώσεις καὶ οἰκογενειακὰς ἐπισκέψεις.

Παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ὅμως τῆς ἐκθέσεως τῶν γυναικῶν εἰς τὰς βιτρίνας, πολλὰ ἐξ αὐτῶν, ἀκριβῶς διότι εἰς τὴν Γιοσιβάρα ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος τάξις καὶ ἡσυχία τολμοῦν καὶ ἐξέρχονται εἰς τὰς θύρας, τὰ παράθυρα ἢ καὶ εἰς τὰς βιτρίνας, μὲ τὰ παλαιὰ κικλιδώματα, ὅπου συνομιλοῦν ἥρεμα καὶ φιλικὰ μὲ διαφόρους διαβάτας.

Ἐνεκα τῆς φήμης τῆς ἢ Γιοσιβάρα δὲν δέχεται μόνον τὴν ἐπίσκεψιν τῶν τακτικῶν πελατῶν καὶ περιέργων, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ξένων πού περνοῦν ἀπὸ τὸ Τόκιο. Καὶ δι' αὐτὸ ἡ κίνησις εἰς τοὺς δρόμους εἶναι πάντοτε ζωηρά, οἱ δὲ ἐπισκέπται ἀνήκουν εἰς ὅλας τὰς φυλάς καὶ εἰς ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου.

Χαρακτηριστικοὶ Ἰαπωνικοὶ κήποι: 1. Ὁ κήπος Τενρουτζὶ εἰς τὸ Κιότο (14ος αἰών). 2. Ὁ κήπος Κορακού-γιέν εἰς Ὀκαζάμα. 3. Ὁ κήπος Ντέιμπο-ίν εἰς τὸ Τόκιο. 4. Αἱ «χελωνοειδὲς νησίδες» τοῦ κήπου Κινγκου-τζὶ εἰς τὸ Κιότο. 5. Ὁ κήπος Ρυαντζὶ εἰς τὸ Κιότο.

ΖΙΟΥ-ΖΙΤΣΟΥ, Η ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΠΑΛΗ

—Οι ισχυρότεροι παλαιστοί του κόσμου.

Οι Ιάπωνες έχουν εν ιδιαίτερον σύστημα πάλης, χάρις εις τὸ ὁποῖον ἔχουν καταστήσει οἱ ισχυρότεροι παλαιστοί τοῦ κόσμου. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἔγινε γνωστὸν εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τριακονταετίας περίπου. Εἶναι τὸ περίφημον ζίου-ζίτσου ἢ νζιού-νζίτε, τὸ ὁποῖον ἤρχισαν ἤδη νὰ ἐκμανθάνουν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, διότι ἀπεδείχθη ὡφελιμώτατον καὶ εἰς τοὺς πολίτας καὶ εἰς τὸν στρατόν.

Ἡ ἰαπωνικὴ πάλη εἶναι μία ἰδιαιτέρα μέθοδος πάλης χωρὶς ὅπλα, ἡ ὁποία χρησιμεύει τόσον δι' ἐπίθειςιν, ὅσον καὶ δι' ἀμυναν. Ἡ καταγωγή της εἶναι πιθανῶς Κινεζικὴ, ἀλλ' ἡ ἀνάπτυξίς της καὶ ἡ τελειοποίησίς της ὀφείλεται εἰς τοὺς Ιάπωνας, οἱ ὁποῖοι τὴν μετέβαλον εἰς ἐθνικὴν τῶν πάλην καὶ εἰς τὸ κυριώτερον γυμναστικὸν σύστημα τῆς φυλῆς των.

Ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας τὸ ζίου-ζίτσου ἦτο μία τέχνη μυστικὴ, τὴν ὁποίαν ἤξευραν καὶ ἐχρησιμοποιοῦσαν μόνον αἱ διευθύνουσαι τάξεις τῶν σαμουράϊ, οἱ ὁποῖοι δι' αὐτῆς κατάρθωναν νὰ διατηροῦν τὴν ὑπεροχὴν των ἐπὶ τῶν ἄλλων τάξεων, διότι ἠδύναντο εἰς οἰανδήποτε περιστάσιν, νὰ κατανικήσουν ἄτομα, τὰ ὁποῖα φυσικῶς ἦσαν δυνατώτερα.

Ὁ χαρακτὴρ οὗτος τοῦ ζίου-ζίτσου ἔπαυσε μετὰ τὴν μεταβολὴν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως εἰς τὴν Ἰαπωνίαν καὶ τὴν ἐπελθοῦσαν ἀναγέννησιν κατὰ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος, ὁπότε οἱ σαμουράϊ ἔχασαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἰσχύος των. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τὸ ζίου-ζίτσου ἤρχισε νὰ διδάσκεται ἐλευθέρως ἀπὸ εἰδικοὺς διδασκάλους, οἱ ὁποῖοι τὸ διέδωσαν εἰς ὅλην τὴν Ἰαπωνίαν.

Οἱ Ιάπωνες κατενόησαν τόσον πολὺ τὴν χρησιμότητα τῆς πάλης αὐτῆς, ὥστε τὴν κατέστησαν ἀπαραίτητον μέρος τῆς ὅλης ἀγωγῆς των καὶ ἤρχισαν νὰ τὴν ἐκμανθάνουν ὅλοι ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς στρατιωτικῆς θητείας ἡ ἐκμάθησις της τελειοποιεῖται περισσότερον, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Ἰαπωνικὸς στρατὸς νὰ ἀποβαίνει ἰσχυρότατος εἰς τὰς μάχας σώμα πρὸς σώμα. Τοῦτο ἀπεδείχθη κατὰ τὸν Ρωσοϊαπωνικὸν πόλεμον, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ μικρόσωμοι Ιάπωνες κατάρθωναν νὰ καταροίπτουν μετὰ τὸν εὐκολώτερον τρόπον τοὺς ὑψηλοὺς καὶ ρωμαλέους Ρώσους στρατιώτας.

—Ἡ διὰδοσις τοῦ ζίου - ζίτσου εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ ἰαπωνικὴ πάλη ἤρχισε ν' ἀποτελῇ τὸ ἀντικείμενον σοβαρᾶς μελέτης εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου κατ' ἀρχὰς εἰσῆχθη ὡς περίεργον ἀγώνισμα εἰς τὰς παλαιστράς καὶ τὰ θέατρα ποικιλιῶν, ἀλλὰ βραδύτερον ἀπετέλεσεν ἰδιαιτερον μάθημα εἰς πολλὰς σχολὰς φυσικῆς ἀγωγῆς καὶ εἰς τὰς στρατιωτικὰς τοιαύτας. Εἰς πολλὰ κράτη διδάσκεται ὡς ὑποχρεωτικὸν μάθημα εἰς τοὺς ἀστυνομικοὺς. Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ζίου-ζίτσου διδάσκεται μετὰ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων.

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν πυγμαχίαν, τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν πάλην καὶ τὴν ἐλευθέραν πάλην, τὸ ζίου-ζίτσου δὲν προϋποθέτει κανένα περιορισμόν. Οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιήσουν πᾶν μέσον καὶ κάθε τρόπον, διὰ νὰ καταροίψουν τὸν ἀντίπαλον. Ἐννοεῖται ὅτι ὅταν ἡ πάλη αὕτη διεξάγεται εἰς τὰς παλαιστράς ἢ εἰς τὰ στάδια, καὶ τὰ θέατρα οἱ παλαιστοὶ ἀποφεύγουν νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ ἐπικινδυνωδέστερα «κόλπα», ὃ δὲ ἐπιτιθέμενος ὑποχρεοῦται νὰ σταματήσῃ τὸν ἀγῶνα, μόλις ὁ ἀντίπαλος δώσῃ τὸ σημεῖον ἀναγνωρίσεως τῆς ἡττῆς του, τὸ ὁποῖον συνήθως ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία κυτλήματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ τοῦ στίβου.

Αἱ «λαβαί» τοῦ ζίου - ζίτσου εἶναι ποικιλόταται καὶ πολυαριθμώταται καὶ ἔχουν ὡς κύριον σκοπὸν νὰ προκαλέσουν εἰς τὸν ἀντίπαλον ζωηρότατον πόνον, διὰ τῆς ἐπενεργείας ἐπὶ τῶν ἰδιαιτέρως εὐαίσθητων σημείων τοῦ οργανισμοῦ, ἢ διὰ τῆς ἀπειλῆς τῆς ἐξαρθρώσεως ἢ καὶ τῆς θραύσεως τῶν ὀστέων. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον χρησιμοποιοῦνται κυτλήματα εἰς τὸν λαιμόν, εἰς τὰς κλειδώσεις, εἰς τὰ νεφρά, στρεβλώσεις τοῦ βραχίονος, τῆς κνήμης, τοῦ λαιμοῦ, κλπ.

Ἡ ἐκμάθησις τῆς ἰαπωνικῆς πάλης εἶναι ἀρκετὰ δύσκολος καὶ ἀπαιτεῖ ἐκγύμνασιν πολλῶν ἐτῶν (τοὐλάχιστον τεσσάρων). Ἡ ἐκγύμνασις περιλαμβάνει δύο περιόδους: τὴν προπαρασκευαστικὴν καὶ τὴν ἐφηρμοσμένην.

—Ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐκγύμνασις.

Κατὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν περίοδον ὁ μαθητὴς μανθάνει ἐκ τῶν πρώτων εἰδικῶν ἀνατομικῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὁποία θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ γνωρίῃ ποῦ εἶναι καλύτερον

νὰ κατευθύνῃ τὰ κυτλήματά του, διὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικώτερα. Κάνει ἐπίσης ἀσκήσεις διὰ νὰ ἀναλύσῃ τὸ μυϊκὸν τοῦ συστήματος, διὰ νὰ αὐξήσῃ τὴν ἀντοχὴν τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων καὶ τῆς καρδίας καὶ διὰ νὰ ἀποσκληρύνῃ μερικὰ μέρη τοῦ σώματός του. Ὡσαύτως, με εἰδικὰς ἀσκήσεις προσπαθεῖ νὰ αὐξήσῃ τὴν εὐκαμψίαν του καὶ τὴν εὐστροφίαν του, ἐνῶ συγχρόνως ἐξασκεῖ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του διὰ κωπηλασίας, διὰ τῆς ἐκτελέσεως μεγάλων πυρριῶν, διὰ ποδηλάτων κτλ.

Ὁ μαθητευόμενος κατὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν περίοδον ὑποβάλλεται εἰς ἰδιαιτέραν διαίταν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ σπουδαιώτατον παράγοντα ἐπιτυχίας. Μεγίστη ἐπίσης σημασία δίδεται εἰς τὴν σκληραγωγίαν, ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διὰ κυτλήματων, τὰ ὁποῖα καταφέρουν οἱ διδάσκαλοι εἰς τοὺς μαθητὰς εἰς ὥρ σιμένα μέρη τοῦ σώματος, δι' ἀποτόμων πτώσεων καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ταχυτέρας ἀνεγέρσεως, διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀντοχῆς εἰς τοὺς πόνους κλπ.

Οἱ Ιάπωνες ὅμως δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὴν φυσικὴν ἐξάσκησιν, εἰς τὴν ἐκγύμνασιν τοῦ σώματος, ἡ ὁποία περιλαμβάνει ὅλα τὰ εἶδη τῆς Σουηδικῆς γυμναστικῆς. Φροντίζουν ἐπίσης νὰ τονώσουν τὸν μαθητὴν καὶ ἠθικῶς καὶ ψυχικῶς καθότι τὸ ζίου-ζίτσου ἀπαιτεῖ μέγιστον θάρρος, διαίτησιν, ἐτοιμότητα πνεύματος, ἡρεμίαν καὶ ψυχραιμίαν.

— Αἱ ἐφαρμογαὶ καὶ τὰ κυριώτερα «κόλπα».

Κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον τῆς ἐφηρμοσμένης ἐκγύμνασεως, ὁ μαθητὴς ἐκμανθάνει τὴν τεχνικὴν τῆς ἰαπωνικῆς πάλης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλῶν εἰδῶν χαρακτηριστικὰς λαβῆς, κλειδῶν καὶ κυτλήματων, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἑξῆς:

Ἡ κόψις τῆς παλάμης. Μετὰ τὴν κόψιν τῆς ἀνοικτῆς παλάμης ἐπιφέρουν ἰσχυρότατα κυτλήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκ τῶν ὀδυνηροτέρων καὶ τῶν ἀποτελεσματικωτέρων. Διὰ νὰ κατασιῇ ὁμως ὁ μαθητὴς ἱκανὸς νὰ διδῇ τοιαῦτα κυτλήματα, πρέπει πρῶτον νὰ ἀποσκληρύνῃ με εἰδικὴν ἀσκήσιν τὴν κόψιν τῆς παλάμης του. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ὅταν ὁ ἀσκούμενος κρατᾷ ἀνοικτὴν τὴν παλάμην του, μετὰ τὰ δάκτυλα σφικτὰ κλεισμένα, καὶ κυτλᾷ συνεχῶς ἐπάνω εἰς τὸ γόνατον του, εἰς τὴν ἀρχὴν σιγᾶ καὶ ἄταλά, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον δυνατώτερα. Σιγὰ-σιγὰ ὁ ἀσκούμενος ἀρχίζει νὰ κυτλᾷ τὴν κόψιν τῆς παλάμης του καὶ ἐπὶ σκληροτέρων ἀντικειμένων, ὡς εἶναι

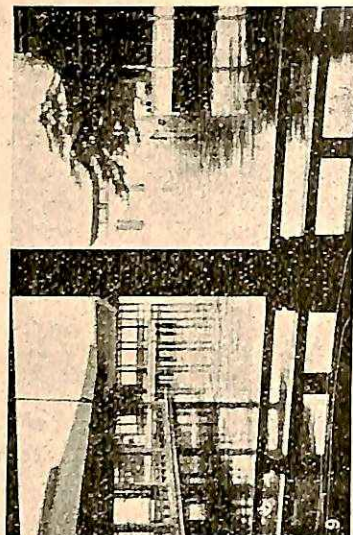
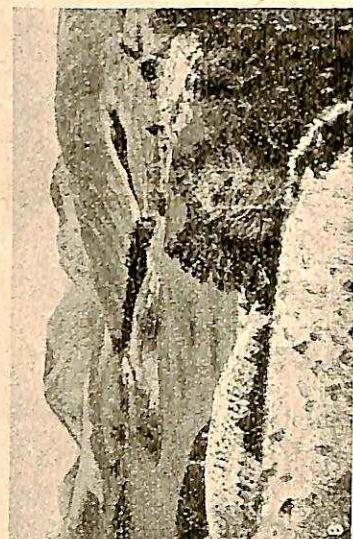
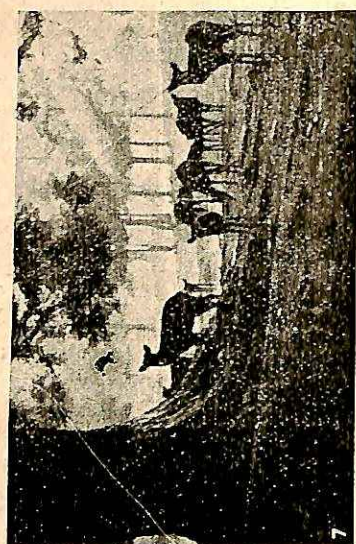
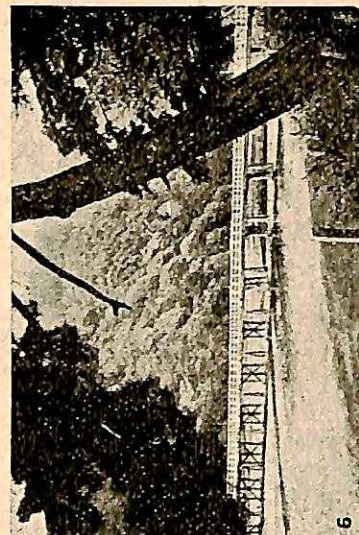
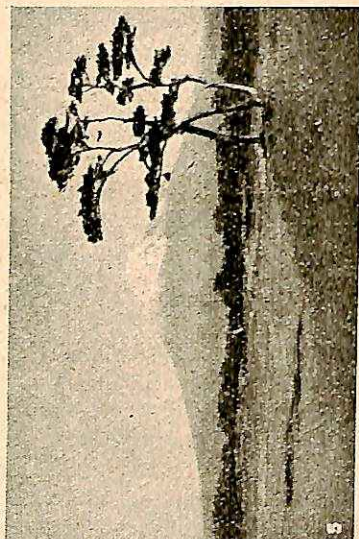
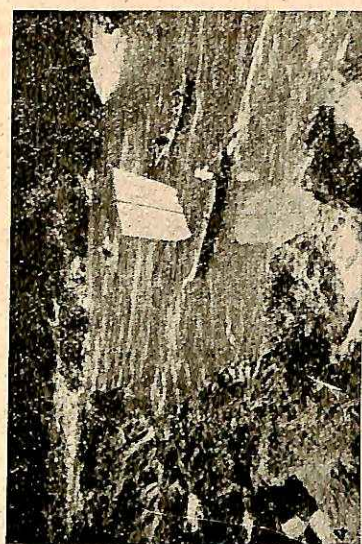
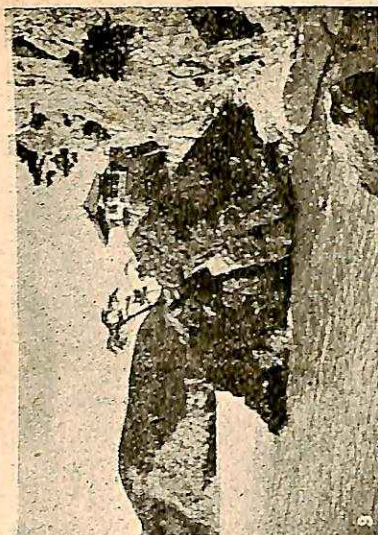
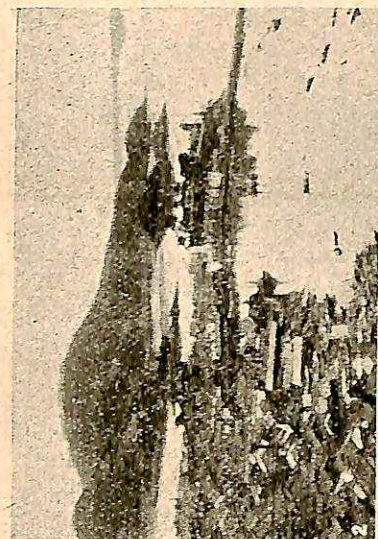
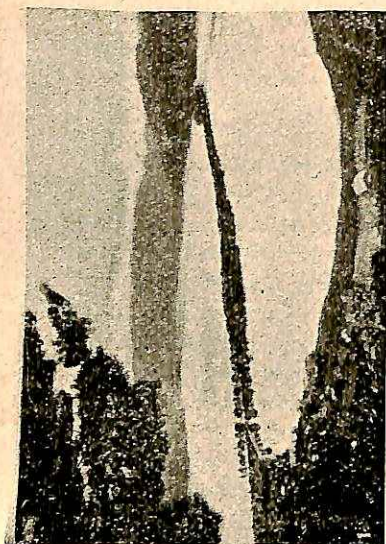
τὸ τραπέζι, ἡ καρέκλα κτλ. Ἡ ἀσκήσις αὕτη πρέπει νὰ διαρκέσῃ ὑπὲρ τοὺς ἑξ μῆνας καὶ νὰ γίνεται ἐπὶ πέντε ἢ δέκα λεπτά τῆς ὥρας, δύο καὶ τρεῖς φορές τὴν ἡμέραν. Μετὰ τὴν κόψιν τῆς παλάμης, ἡ ὁποία εἶναι ἐξησκημένη κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ σπάσῃ καὶ χονδρὰν ράβδον ἢ νὰ ραγίσῃ τὸ κόκκαλον τοῦ βραχίονος τοῦ ἀντιπάλου του.

«Ἐλα, λοιπόν!» Μετὰ τὴν φράσιν αὐτὴν καλεῖται ἰδιαιτέρως τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖον συλλαμβάνουν τοὺς κακοποιούς καὶ παραλύουν τὴν ἀντίστασιν αὐτῶν οἱ Ιάπωνες ἀστυφύλακες. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ οὗ ὁ ἀστυφύλαξ φέρει τὸν δεξιὸν βραχίονά του ἐπάνω ἀπὸ τὸν αἰσθητὸν τοῦ κακοποιοῦ καὶ συγχρόνως συλλαμβάνει μετὰ τὴν δεξιάν του χεῖρα τὸν καρπὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐκείνου. Κατόπιν συλλαμβάνει τὸν ἀριστερὸν καρπὸν τῆς ἰδίας του χειρὸς μετὰ τὴν δεξιάν του χεῖρα, τὴν ὁποίαν περὶ ἄνω ἀπὸ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα τοῦ κακοποιοῦ ἐνῶ συγχρόνως στρέφει τὴν οὖτω κρατουμένην χεῖρα αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ δύναται ὁ ἀστυφύλαξ, τινάσσων τὸν συλληφθέντα συνεχῶς πρὸς τὰ ἔμπροσθ καὶ ἔχων τὸν δεξιὸν του πόδα ἔμπροσθεν, νὰ τὸν ρίψῃ κατὰ γῆς, δι' ὑποσκέλισεως.

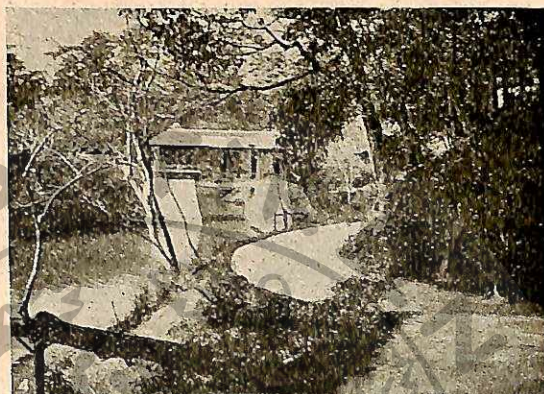
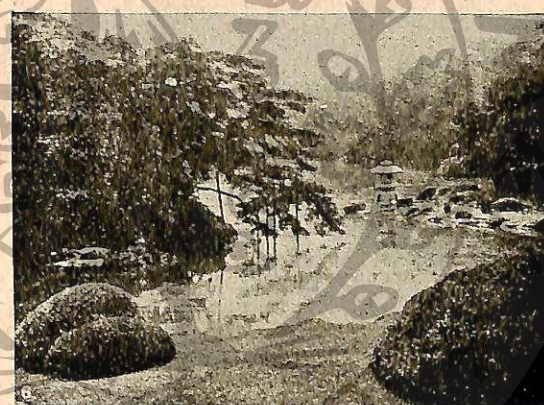
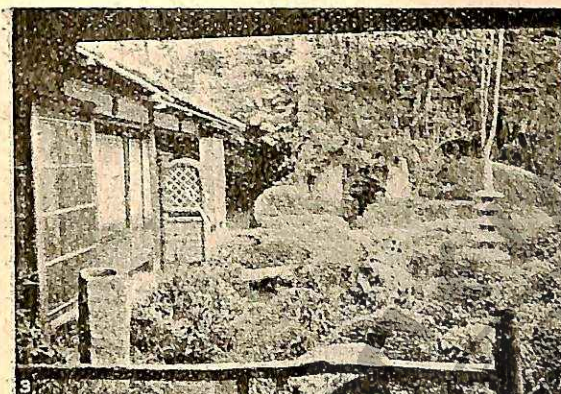
Λαβὴ τοῦ λαιμοῦ. Ἡ λαβὴ αὕτη εἶναι ὅπου τὰς ἀλλουστέρους καὶ εἶναι ἀποτελεσματικώτατη, ὅταν ἐνεργεῖται μετὰ ἀστραπιαίαν ταχύτητα. Ὁ ἐπιτιθέμενος πιάνει τὸν ἀντίπαλον του καὶ μετὰ τὰ δύο του χεῖρα ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ περιλαμίου τοῦ ἐνδύματός του καὶ σπινθίζει τὴν δευτέραν ἄστρον τῶν δεικτοῦ καὶ τῶν δύο χειρῶν του εἰς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ λαιμοῦ τοῦ ἐυρισσόμενον «καρδιὸν» ἐνῶ συγχρόνως πιέζει αὐτὸ μετὰ τὴν ἰδίαν ἀποπνιγμοῦ. Ἡ ἀπόρριψις τῆς λαβῆς αὐτῆς γίνεται εὐκόλως ὅταν ὁ ἐνεργῶν δὲν προλάβῃ νὰ ἐνεργήσῃ τοχέως, συνίσταται δὲ εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν ἀντιβραχίων τοῦ ἐνεργοῦντος.

Τὸ κατέβασμα τῶν ματιῶν. Καὶ ὁ τρόπος αὗτος ἀπαιτεῖ μεγίστην τοχύτητα καὶ αἰφνιδιασμόν τοῦ ἀντιπάλου. Ὁ ἐνεργῶν πιάνει καὶ μετὰ τὰ δύο του χεῖρα ξαφνικὰ καὶ δυνατὰ τὰ ἄκρα τοῦ σκακκιῦ τοῦ ἀντιπάλου καὶ τὸ ἀναποδογρῖζει, κατοβρίζων τὰ ματιὰ τοῦ ὀλίγον ἄνωθ' ἐπὶ τῶν ἄνω ὤμων του. Συγχρόνως τὸν σφίγγει μετὰ τὸ σκακκιὸν του κατὰ τρόπον ποῦ δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ κινήσῃ τὰ χεῖρα του καὶ μετὰ τὸ γόνατον τοῦ καταφέρει δυνατό κτύπημα εἰς τὸ ὑπογάστριον.

Ἀφίρσις περιστροφῶν. Συλλαμβάνομεν διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ σφίγγομεν δυνατὰ

Ἰαπωνικά τοπία: 1 Περίορος πευκόφυτος λοφίς γῆς εἰς τὸν κόλπον Μιαζουρού, χρησιμεύουσα ὡς γέφυρα. 2. Ὁ ἀλιευτικὸς λιμὴν Τοιόνα Οἶθα, ἐπὶ τῆς νήσου Σέτο. 3. Ναὸς ἐπὶ βράχου παρὰ τὴν πόλιν Τομονουτσού. 4. Πλοιάρια ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ Κίζο. 5. Τὸ περίφημον ἡφαίστειον Φούτζι-Γιάμα. 6. Πάρκον Ράνζαν παρὰ τὸ Κιότο. 7. Τὰ ἐλάφια Μιγιάτζιμα, κτισμένον ἐπὶ πασσάλων ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Ἀπόψεις τμημάτων διαφόρων ἰαπωνικῶν κήπων.

πὴν πυγμὴν τοῦ βραχίονος ἐκείνου πού κρατεῖ τὸ περιστροφον, ἐνῶ συγγρόνως σφίγγομεν ἐπίσης δυνατὰ μὲ τὴν ἀριστεράν μας χεῖρα τοὺς μῦς τοῦ μέσου τοῦ βραχίονός του. Κατόπιν μὲ ἀπότομον καὶ ταχίστην κίνησιν σηκώνομεν τὴν χεῖρα πού κρατεῖ τὸ περιστροφον καὶ τὴν ἀναστρέφομεν. Ὄταν τὸ χεῖρ τοῦ ἀντιπάλου στραφῇ πρὸς τὰ ὀπίσω, τότε ἀποσπῶμεν τὸ περιστροφον διὰ ταχείας κινήσεως καὶ ἔλξεως.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων μεθόδων εἶναι καὶ ἡ σύσφιγξις τοῦ βραχίονος, ἡ λαβὴ τῆς χειρός, τὸ κτύπημα εἰς τὸν λάρυγγα, τὸ πέρασμα τοῦ ἀντιπάλου ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐνεργοῦντος, τὸ πέρασμα τοῦ ἀντιπάλου ἀνωθεν τοῦ ὤμου τοῦ ἐνεργοῦντος, ἡ ἀπόκρουσις ἐγχειριδίου ἐρχομένου ἀνωθεν, τὸ διάσ-

τρεμμα τῆς χειρός, ἡ θραῦσις τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἡ ἐξάρθρωσις τοῦ ποδός, τὸ διάστροφον τοῦ αὐχένος κλπ.

Τὸ ζίου ζίτσου θεωρεῖται σήμερον ἐν ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα μέσα ἀμύνης καὶ ἐκμανθάνεται ἀπὸ πολλοὺς εὐρωπαίους καὶ ἀμερικανούς. Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι παρὰ τὰς προσπάθειάς τῶν ξένων, οἱ ἰάπωνες ἐξακολουθοῦν νὰ κατέχουν τὰ σκήπτρα εἰς τὴν πάλην αὐτὴν, διὰ τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι εἶναι ψυχικῶς καὶ σωματικῶς καλύτερον παρασκευασμένοι. Μαζὶ μὲ τὴν πάλην ζίου-ζίτσου οἱ ἰάπωνες ἐκμανθάνουν καὶ τὸ κοιά-ισού, δηλαδή τὴν μέθοδον μὲ τὴν ὁποίαν κατορθώνουν νὰ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν ζωὴν τὸν ἀντίπαλον, ὁ ὁποῖος ἔχασε τὰς αἰσθήσεις του, συνεπεία δυνατοῦ κτυπήματος.

ΛΕΥΚΑΔΙΟΣ ΧΕΡΝ,

Ο ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝ ΥΜΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

—*Η καταγωγή του εξ ελληνίδος μητρός.*

“Όσοι θελήσουν ν’ ασχοληθούν με την ‘Ιαπωνίαν κάπως σοβαρώτερον, δέν είναι δυνατόν παρὰ νὰ καταφύγουν καί εἰς τὰ ἔργα τοῦ Λευκαδίου Χέρν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἕνας ἀπὸ τοῖς πρώτους συγγραφεῖς πού ἐγνώρισαν καλύτερα τὴν ἰαπωνικὴν ψυχὴν καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν περιέγραψε μὲ τὰ πιστότερα, τὰ ἀληθινώτερα, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ μὲ τὰ γοητευτικώτερα χρώματα. Διὰ τοὺς Ἕλληνας ὁ Λευκάδιος Χέρν ἔχει καὶ ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τῆς ἐλληνίδος Ρόζας Κασιμάτη, ἡ ὁποία κατήγετο ἀπὸ τὰ Κύθηρα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ Ἑπτάησα εὗρισκοντο ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν κατοχὴν ὑπηρετοῦσεν εἰς τὰ Κύθηρα ὡς στρατιωτικὸς χειρουργὸς ἰατρός τῆς Ἀγγλικῆς φρουρᾶς τῆς νήσου ὁ Κάρολος Χέρν, ὁ ὁποῖος ἀγαπήσας τὴν Ρόζαν Κασιμάτη, τὴν ἀλήγαγεν, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς τῆς δέν ἤθελαν νὰ τοῦ τὴν δώσουν εἰς γάμον.

Μετὰ τὴν ἀπαγωγὴν καὶ διὰ νὰ λησμονηθῇ τὸ σκάνδαλον, ὁ Κάρολος Χέρν μετετέθη εἰς τὴν Λευκάδα, ὅπου τὸ 1850 ἐγεννήθη ὁ Λευκάδιος. Ἐπειδὴ ὅμως μετὰ τινὰ ἔτη ὁ πατήρ του μετετέθη ἐκ νέου εἰς τὰς Ἰνδίας, ἡ μητέρα τοῦ Λευκαδίου Χέρν μετὰ τῶν δύο τέκνων τῆς ἠναγκάσθη νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ Δουβλίον τῆς Ἰρλανδίας, εἰς τὸ σπίτι τῆς πενθερᾶς τῆς. Ἐκείθεν ὅμως ἡ Ρόζα Χέρν μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀπομόνωσίν τῆς εἰς τὰ ξένα καὶ τὴν κηδεμονίαν τῆς πενθερᾶς τῆς, ἐπέστρεψε μετὰ τινὰ ἔτη εἰς τὰ Κύθηρα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προεκάλεσε τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου.

—*Ἡ ἀνατροφή του καὶ ὁ ἀληθινὸς βίος τῶν πρώτων χρόνων.*

Ὁ Λευκάδιος Χέρν παραμείνας εἰς τὸ Δουβλίον, ἀνετράφη μέχρι τῆς νεανικῆς του ἡλικίας ἀπὸ τὴν μάμμην του, ἡ ὁποία ἦτο πάρα πολὺ αὐστηρὰ καὶ σκληρὰ καὶ ἤθελε νὰ προπαρασκευάσῃ αὐτὸν διὰ τὸ ἱερατικὸν ἐπάγγελμα. Ἐνεκα ὅμως τοῦ ζωροῦ καὶ μελαγχολικοῦ χαρακτῆρος του, ἡ μάμμη του ἠναγκάσθη νὰ τὸν κλείνῃ εἰς οἰκοτροφεῖον, ὅπου ὁ Λευκάδιος δέν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ τὰς σπουδὰς του, διότι ταχέως ἀπεβλήθη διὰ τὴν διαγωγὴν του, συνεπεῖα συμπλοκῆς

μετὰ συναδέλφων του, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο νὰ χάσῃ καὶ τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν του.

Μετὰ τὴν ἀποβολὴν του ἀπὸ τὸ οἰκοτροφεῖον ὁ Λευκάδιος Χέρν ἤρχισε νὰ ζῇ βίον ἀλήτου. Δέν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μάμμην του, ἀλλὰ προσεπάθησε νὰ κερδίῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐργαζόμενος εἰς ἔφημερίδας καὶ περιοδικὰ, ὅπου ἔδειξεν ὅτι ἦτο προικισμένος μὲ ἐξαιρετικὸν συγγραφικὸν τάλαντον.

Λόγω ἐπανειλημμένων ἀσθενειῶν παρέμεινεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰ νοσοκομεῖα τοῦ Δουβλίνου καὶ τοῦ Λονδίνου καὶ τέλος ἀνεχώρησε διὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Β. Ἀμερικῆς εἰς ἀναζήτησιν καλύτερας τύχης. Εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ὅμως δέν κατώρθωσε νὰ εὕρῃ ἐργασίαν καὶ ἐπανήρχισε τὸν βίον τοῦ ἀλήτου, ἔνεκα δὲ τούτου ἀπηλλάθη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς καὶ ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς Κιγκινάτο τῆς Πολιτείας Ὁχάϊα κατὰ τὸ 1872.

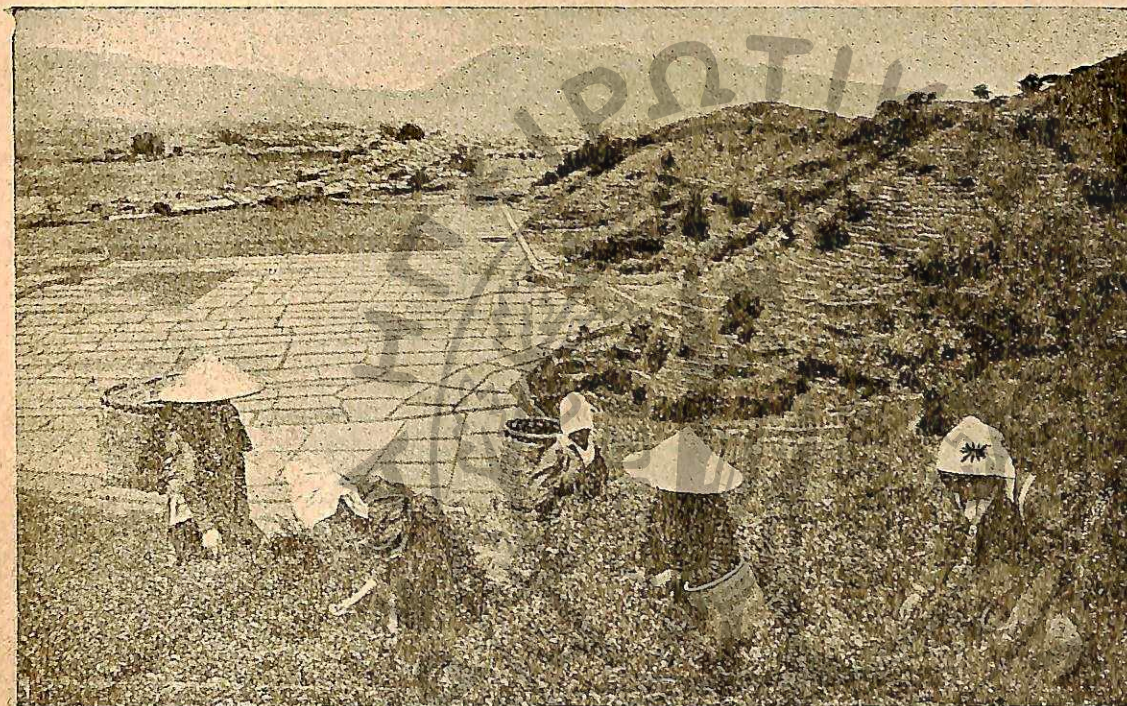
—*Ἀπὸ διορθωτῆς, διευθυντῆς ἔφημερίδος.*

Ἐκεῖ προσελήφθη κατ’ ἀρχὰς ὡς διορθωτῆς τυπογραφικῶν δοκιμίων καὶ κατόπιν ἐγένετο ἀλληλογράφος παλαιοβιβλιοπωλείου. Συγχρόνως ἔγραφε διάφορα φιλολογικὰ ἄρθρα εἰς τοπικὰς ἔφημερίδας καὶ τέλος ἐγίνε τακτικὸς συντάκτης τῆς καθημερινῆς ἔφημερίδος τῆς πόλεως Κιγκινάτο «Ἐρευνητής».

Ἡ συνεργασία του εἰς τὸν «Ἐρευνητὴν» ἀπέτελεσε τὸν πρῶτον σταθμὸν εἰς τὴν φιλολογικὴν του δροσὴν καὶ τοῦ ἐπέτρεψε νὰ διακόψῃ τὸν ἀλητικὸν βίον καὶ νὰ ἀρχίσῃ μίαν ζωὴν σοβαρᾶς μελέτης καὶ συγγραφῆς σημαντικῶν ἔργων. Μετὰ τινὰ ἔτη ὅμως ἐπιχειρήσας νὰ νυμφευθῇ μιγάδα ἐπέσυρε κατ’ αὐτοῦ τὴν γενικὴν τοῦ τόπου κατακραυγὴν, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ τοιοῦτος γάμος ἐθεωρεῖτο ἀτιμωτικός. Ἐνεκα τούτου ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πόλιν Κιγκινάτο καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ δέκα ἔτη. Ἐκεῖ προσελήφθη ὡς διευθυντῆς τοῦ «Δημοκρατικοῦ Χρόνου», ἐνῶ συγχρόνως κατεγίνετο εἰς τὴν μετάφρασιν πολλῶν ἀριστοτεχνικῶν τῆς Γαλλικῆς λογοτεχνίας καὶ εἰς τὴν συγγραφὴν ἔργων τὰ ὁποῖα κατέστησαν τὸ ὄνομά του ὑψηλῶς γνωστὸν εἰς τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Ἀγγλίας.

Ἰαπωνίδες μεταφερόμεναι ἐπὶ «Κάγκο».

Συγκομιδὴ τεύου καὶ ριζοφυτεῖαι.

Βραδύτερον ἐπέχευσε νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὰς Ἀντίλλας, πραγματοποιῶν παλαιὸν του ὄνειρον καὶ διέμεινεν ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον τῆς Μαρτινίκας, ὅπου ὅμως ἡσθένησεν ἀπὸ δάγγειον πυρετὸν καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀποθάνῃ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην τὸ 1889 ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ ἓν ἔτος.

— Πῶς εὐρέθη εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

Ἡ δευτέρα αὐτῇ μετάβασις τοῦ εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην σημειώνει τὸν δεύτερον σταθμὸν εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸ φιλολογικὸν ἔργον τοῦ Λευκαδίου Χέρον, διότι ἐκεῖ συνελήθη μὲ ἓν ἐκ τῶν σοβαρωτέρων περιοδικῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τὸ «Χάρπερς Μάγκαζιν», τὸ ὁποῖον ἀπέστειλεν αὐτὸν μὲ εἰδικὴν ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν τὸ 1890. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τοῦ ταξιδίου ὁ Χέρον διέρρηξε τὴν συμφωνίαν, ὀλίγας δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀποβίβασίν του εἰς τὴν Γιοκοχάμαν, ἐπανάρχεισε τὸν ἀληθινὸν βίον.

Εὐτυχῶς ὅμως εἰς τὴν Γιοκοχάμαν εὐρίσκετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην σημαίνων Ἀγγλος ἄποικος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ τὸν συνέστησεν ὡς καθηγητὴν τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης εἰς ἓνα κολλέγιον τῆς πόλεως Μάτσου. Μετὰ πάροδον ὀλίγων ἐτῶν ὁ Χέρον κατῴρθωσε νὰ διορισθῇ καθηγητὴς εἰς τὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια τῆς πόλεως Κομοτοῦτο καὶ κατοπιν ἐγένετο καθηγητὴς τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Τόκιο.

Συγχρόνως, ὁ Χέρον ἤρχισε νὰ ἐκμανθάνῃ καὶ τὴν Ἰαπωνικὴν γλῶσσαν, ἣ ὁποία τὸν ἐβόηθησε πολὺ εἰς τὸ στάδιόν του καὶ εἰς τὴν σύναψιν διαφόρων σχέσεων μετὰ τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως τῆς Ἰαπωνίας.

— Ὁ γάμος τοῦ μετὰ Ἰαπωνίδα ἀριστοκράτιδα καὶ ἡ ἀλλαξοπιστία του.

Ὡς καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Τόκιο ἡμοίβετο ἀρκετὰ καλὰ καὶ ἡδύνατο νὰ ζῇ βίον ἀνετον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συνέβαλεν εἰς τὴν ἐπαφὴν του καὶ μὲ οἰκογενεῖας εὐγενῶν «σαμουραΐ». Μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν ὁ Χέρον εἶχε τόσον πολὺ ἐξοικειωθῇ μὲ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς Ἰαπωνίας καὶ μὲ τοὺς κατοίκους της, ὥστε συνῆψε καὶ γάμον μετὰ τῆς εὐγενούς Ἰαπωνίδος Σέτζου Κοΐζουμι. Βραδύτερον χάριν τῶν τέκνων τοῦ ἐξήτησε καὶ ἐπέτυχε τὴν Ἰαπω-

νικὴν ὑπηκοότητα καὶ ἡσπάσθη τὸν Βουδισμόν, μεταβαλὼν καὶ τὸ ὄνομά του εἰς Ἰακοῦμο Κοΐζουμι, κατὰ τὸ ὄνομα τῆς συζύγου του.

Ἡ καθηγητικὴ ἔδρα εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Τόκιο καὶ ὁ γάμος τοῦ συνέβαλον εἰς τὸ νὰ κατευνάσουν τὴν ἀνήσυχον ψυχολογικὴν του κατάστασιν καὶ τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ ζῇ εἰς τὸ ἐξῆς βίον ἡρεμον καὶ ἀνετον καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν συγγραφὴν πλείστων ἔργων, τὰ ὁποῖα κατέστησαν αὐτὸν διάσημον.

— Μεταξὺ τῶν θεοτήτων τοῦ Σιντοϊσμοῦ.

Μετὰ δεκαετὴ διδασκαλίαν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, ἔνεκα καρδιακοῦ νοσήματος καὶ μετὰ τινα ἔτη ἀπέθανε τὸ 1907 εἰς τὸ Τόκιο, ὅπου ἐτάφη μετὰ μεγάλων τιμῶν εἰς τὸ βουδικὸν νεκροταφεῖον. Τόση δὲ ἦτο ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ φήμη τοῦ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ὥστε οἱ Ἰάπωνες σιντοϊσταὶ κατέταξαν αὐτὸν μετὰ τῶν θεοτήτων τοῦ πανθέου τῶν.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ ὁ Λευκάδιος Χέρον εἶχε τύχει μεγάλων τιμῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἁγγλῶν, οἱ ὁποῖοι ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς ἓνα τῶν παραδοξοτέρων καὶ ἰσχυροτέρων ἁγγλῶν συγγραφέων. Μετὰ τὸν θάνατόν του πολλοὶ ἁγγλοὶ καὶ ξένοι κριτικοὶ ἐξύμνησαν ἐνθουσιωδῶς τὰ ἔργα του, τὰ ὁποῖα μετεφράσθησαν εἰς πολλὰς ξένας γλώσσας. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετεφράσθησαν πολλὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ ἔργα του εἰς τὸ περιοδικὸν «Παναθήναια» κατὰ τὰ ἔτη 1905—1911 ὑπὸ τοῦ Ν. Ποριώτη.

Κατὰ τὸ 1933 ἐστήθη εἰς τὴν γενέτειράν του Λευκάδα προτομὴ καὶ ἔλαβον χώραν ἰδιαίτεροι πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τελεταί, κατὰ τὰς ὁποίας παρέστησαν καὶ ἁγγλοὶ ἀπεσταλμένοι συγγραφεῖς, καθὼς καὶ Ἕλληνες. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ ἐδημοσίευσαν πολλὰ ἀρθρα διὰ τὸν Χέρον καὶ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ ἔργα του καὶ ἐγένοντο καὶ διαλέξεις περὶ αὐτοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας.

— Ὁ Χέρον ὡς συγγραφεὺς.

Ὁ Λευκάδιος Χέρον συνέγραψεν ὅλα τὰ ἔργα του εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ὑπῆρξεν αὐτοδίδακτος, ἔνεκα δὲ τούτου τὰ συγγράμματά του δὲν ἔχουν ἐπιστημονικὴν ἐνότητα. Τὰ πρῶτα φιλολογικά του ἔργα ἀνήκουν εἰς τὴν ἀστυνομικὴν φιλολογίαν, ὅπου διέπρεψαν ὁ «Ἐδναρ Πόε, ὁ Κόναν Ντόυλ» καὶ ὁ Οὐάλλας. Κατόπιν ἐπεδόθη εἰς τὴν

συγγραφὴν ἔργων βασιζομένων ἐπὶ τῆς διασκευῆς συγχρόνων γεγονότων καὶ ἐπάνω εἰς παλαιούς θρύλους καὶ παράδοξα.

Τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ ἀνήκουν εἰς τὴν συμβολικὴν λεγομένην φιλολογίαν, ὅπου διέπρεψε καὶ τῆς ὁποίας κατέστη ἓνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους ἐκπροσώπους. Ὁ Χέρον ὑπῆρξε πιστὸς εἰς τὰς παλαιὰς ἰαπωνικάς παραδόσεις καὶ δὲν ἐδείχθη εὐνοϊκὸς πρὸς τοὺς προοδευτικὸς καὶ ζωηροὺς μεταρρυθμιστὰς τῆς πατρίδος του, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη προσεπάθησαν νὰ τὸν ἀγνοήσουν.

Τὰ ἔργα τοῦ εἶναι γεμάτα ἀπὸ θαυμασίας περιγραφὰς τῆς ἰαπωνικῆς φύσεως καὶ τῆς ἰαπωνικῆς ψυχῆς καὶ διαπνέονται ἀπὸ μίαν ἐξαιρετικὴν ποιητικὴν διάθεσιν, ἣ ὁποία τὰ καθιστᾷ θελκτικώτατα, ἀκόμη καὶ ὅταν πραγματεύονται περὶ θεμάτων βαρυντάων, ἐπιστημονικῶν ἢ θρησκευτικῶν. Ἐγραψεν ἀναμνήσεις, ταξιδιωτικὰς περιγραφὰς, διηγήματα, μυθιστορήματα, ἐπιστημονικάς μελέτας περὶ τῆς γλώσσης, περὶ τῆς θρησκείας, περὶ θρύλων, περὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς Ἰαπωνίας κλπ. Σημαντικὴ εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ ὀγκωδεδεσμένη ἀλληλογραφία του πρὸς τὸν ἀδελφόν του, εἰς τὴν ὁποίαν πραγματεύεται παντὸς εἶδους θέματα. Ἡ ἀλληλογραφία αὐτὴ ἐξε-

δόθη τὸ 1905 εἰς τὴν Βοστώνην τῆς Ἀμερικῆς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔργων τοῦ τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ ἑξῆς: διασκευὴ ἀπὸ ἐβραϊκῶν καὶ μεσαιωνικῶν εὐρωπαϊκῶν θρύλων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Σκόρπια φύλλα ἀπὸ ξένας λογοτεχνίας», «Κίττα» μυθιστορημα στηριζόμενον εἰς τὸν καταποντισμὸν μιᾶς ποταμίου νησίδος ἔνεκα ὑποβρυχίου σεισμοῦ, «Σινικαὶ φαντασίαι», «Κάρμα», «Βλέμματα ἐπὶ τῆς ἀγνώστου Ἰαπωνίας» εἰς δύο τόμους, «Ἡ φανταστικὴ Ἰαπωνία», «Φωτοσκιάσεις» «Ἰαπωνικὰ σύμμεικτα», «ὁ θρύλος τοῦ Γαλαξίου», κλπ.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ἐν τέλει ὅτι ὁ Λευκάδιος Χέρον ὑπερφηανεύετο πολὺ διὰ τὸ ἑλληνικὸν αἷμα ποῦ εἶχε εἰς τὰς φλέβας του, ὃ δὲ κριτικοὶ ποῦ ἔκριναν τὰ ἔργα του καὶ τὸν κατέταξαν μετὰ τῶν μεγάλων συγγραφέων, τονίζουν τὸ γεγονὸς αὐτὸ καὶ ἀποδίδουν εἰς τοῦτο κυρίως τὴν κλασικὴν διαύγειαν τῆς σκέψεως καὶ τὴν εὐγένειαν τοῦ ὕφους του, ἣ ὁποία διαφαίνεται εἰς ὅλα τὰ ἔργα του, ἀκόμη καὶ εἰς ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, ὅπως εἶναι τὰ ἀστυνομικά καὶ τὰ συμβολικά, δὲν θὰ ἦτο ἐφικτὴ εἰς ἄλλον συγγραφέα ἢ κλασικὴ διαύγεια καὶ λιτότης.

Ἡ λίμνη Ὀνουμε, ἐπὶ τῆς νήσου Ἰεζῶ.

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΙΑΠΩΝΩΝ

— Ο καθαρώτερος λαός του κόσμου.

Όλοι οι συγγραφείς, όλοι οι εξερευνηταί, όλοι οι περιηγηταί και όσοι γενικώς έπεσκέφθησαν την Ιαπωνίαν και έμελέτησαν τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Ιαπώνων, συμφωνοῦν εἰς τὴν διαπίστωσιν καὶ διακηρύσσουσιν ἀπερριφράστως ὅτι ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς εἶναι ὁ καθαρώτερος λαὸς τοῦ κόσμου. Μερικοὶ κατέστρωσαν καὶ εἰδικὰς στατιστικάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας προκύπτει ὅτι οἱ Ιάπωνες πλύνονται τρεῖς φορὰς περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄγγλους καὶ τέσσαρας ἢ πέντε φορὰς περισσότερον ἀπὸ τοὺς γάλλους. Ἡ καθαριότης δὲν εἶναι μόνον κατὰ τὸ ἔμφυτον εἰς τὸν Ἰάπωνά, ἀλλὰ καὶ θεωρεῖται ἀπὸ ὅλους ὡς ἰδιότης ἐθνικὴ καὶ ἐκδήλωσις πατριωτισμοῦ. Ἀποτελεῖ θεσμὸν καὶ ἱερὰν ὑποχρέωσιν, ἐν εἶδος λειτουργίας, τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἀποτολμᾷ νὰ παραλείψῃ.

Ὅπως ὅλοι οἱ θεσμοί, ἔτσι καὶ ἡ καθαριότης ἔχει προσλάβει εἰς τὴν Ἰαπωνίαν μυθολογικὴν μορφήν, θεωρουμένη ὡς ἔλκουσα τὴν καταγωγὴν της ἀπὸ τοὺς θεοὺς. Οἱ μικροὶ Ιαπωνόπαιδες μανθάνουν εἰς τὰ σχολεῖα ὅτι ὁ θεὸς Ἰζανάγκι, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς ὁ πρόγονος τοῦ Αυτοκράτορος, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν θνητὴν σύζυγόν του, ἔσταμάτησε πολλὰς φορὰς εἰς τὸν δρόμον διὰ νὰ κολυμβήσῃ καὶ νὰ πλυθῇ ἐντὸς τῶν ποταμῶν, τοὺς ὁποίους συνήντα. Καὶ αὕτη ἡ Σιντοϊστικὴ θρησκεία, ἡ ἀρχαιότερα θρησκεία εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ἀπαιτεῖ ὅπως οἱ πιστοί, πρὸ πάσης προσευχῆς, καθαρίζουν τὸ σῶμα των.

— Ἡ ἀφθονία τῶν μπάνιων.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς οἱ Ιάπωνες πλύνονται πάρα πολὺ συχνὰ καὶ θεωροῦν τὸ μπάνιο ὡς κατὰ τὸ ἀναπόσπαστον ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ζωὴν των. Εἰς μόνην τὴν πόλιν τοῦ Τόκιο ὑπάρχουν 1100 δημόσια καταστήματα λουτρῶν, ὅπου παίρνουν τὸ λουτρό των περὶ τὰ 500.000 ἄτομα ἡμερησίως. Ἡ τιμὴ τοῦ λουτροῦ εἶναι ἐλαχίστη. Ἐνα θερμὸ μπάνιο στοιχίζει μόνον 2½ ἑκατοστὰ τοῦ γιέν διὰ τοὺς μεγάλους καὶ 2 διὰ τοὺς μικροὺς, δηλαδὴ περίπου 90 λεπτὰ τῆς δραχμῆς.

Τὰ δημόσια λουτρά χρησιμεύουν κυρίως διὰ τοὺς πτωχοὺς. Διότι κάθε σπίτι Ἰάπωνος ἀστοῦ ἔχει καὶ τὸ μπάνιο του. Τὰ δὲ δωμάτια τοῦ μπάνιου εἰς τὰ Ιαπωνικὰ σπῖτια εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον ἀπαραίτητα καὶ τὰ πολυτε-

λέστερα. Εἰς τὰ χωρία, ἐλλείψει χώρου, τὰ μπάνια τοποθετοῦνται πολλάκις ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, εἰς τὸν κήπον ἢ κοντὰ εἰς τὴν θύραν. Καὶ οἱ χωρικοὶ παίρνουν τὸ μπάνιο των ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν διαβατῶν, χωρὶς νὰ στενοχωροῦνται διόλου. Διότι, ὅπως εἴπομεν, τὸ μπάνιο διὰ τοὺς Ιάπωνας εἶναι ἱερὰ ὑποχρέωσις «ἀνωθεν» ἐπιβαλλομένη, εἶναι θεσμὸς ἀπαραβίαστος, τὸν ὁποῖον ἀπαξάπαντες ἐφαρμόζουν.

Εἰς πολλὰ σπῖτια τὸ μπάνιο μεταβάλλεται εἰς εἶδος μικρᾶς δεξαμενῆς, ὅπου κολυμποῦν ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Συνηθίζουν δὲ οἱ Ιάπωνες νὰ παίρνουν τὸ μπάνιο των πάρα πολὺ θερμὸν. Ἡ θερμοκρασία τοῦ νεροῦ ποικίλλει ἀπὸ 42 ἕως 45 βαθμοὺς. Οἱ εὐρωπαῖοι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μποῦν μέσα εἰς τόσο ζεστὸν νερὸ διὰ μιᾶς. Οἱ Ιάπωνες ὅμως εἶναι συνηθισμένοι καὶ αἰσθάνονται μεγάλην εὐχαρίστησιν μετὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν θερμότητα τοῦ νεροῦ.

— Σπῖτια μὲ δεξαμενὰς διὰ λουτρον.

Κατὰ τὸν χειμῶνα χρησιμοποιοῦν τὸ μπάνιο καὶ ὡς μέσον θερμάνσεως, διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ ψύχους, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν δορυμύ. Συνήθως εἰσέρχονται πρῶτοι εἰς τὸ μπάνιο οἱ ἄνδρες, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των καὶ τῆς θέσεως ποῦ ἔχουν εἰς τὴν οἰκογένειαν. Μετ' αὐτοὺς ἔρχονται αἱ γυναῖκες, κατόπιν τὰ παῖδιά καί, τέλος, οἱ ὑπηρέται. Πολλάκις εἰσέρχονται πολλὰ πρόσωπα συγχρόνως. Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ κορίτσια, ποῦ ἔχουν περισσότερον καιρὸν, παραμένουν ἐντὸς τοῦ λουτροῦ ἐπὶ μακρότερον χρόνον καὶ πολλάκις καλοῦν τὰς γειτόνισσας νὰ κάμουν μαζί τὸ μπάνιο καὶ νὰ συνεχίσουν τὰς συνομιλίας των.

Οἱ Ιάπωνες λαμβάνουν τὸ λουτρό των, μαζί μὲ ἄλλους, χωρὶς νὰ φοροῦν εἰδικὸν κοστούμι μπάνιου (μαγιώ), διότι εἰς τὴν Ἰαπωνίαν δὲν θεωρεῖται ἐντροπὴ ἡ ἐμφάνις τοῦ σώματος ἐντελῶς γυμνοῦ, ἀρκεῖ ὁ βλέπων νὰ μὴ ἀνήκῃ εἰς τὸ ἀντίθετον φύλον.

— Κάμουν μπάνιο τέσσαρας καὶ πέντε φορὰς τὴν ἡμέραν!

Ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς Σ. Τσάμπερλαιν, ὁ ὁποῖος ἐμελέτησε τὴν ζωὴν τῶν Ιαπώνων ὅσον ὀλίγοι καὶ ἔγραψε περισπούδαστα ἔργα διὰ τὴν Ἰαπωνίαν, ἀναφέρει ὅτι εἰς ἓνα χωριὸ συνήντησε χωρικοὺς, οἱ ὁποῖοι ἀπαν-

1. Τὸ περίεργον τοῦ τείνου εἰς τὸν κήπον Νιννατζί τοῦ Κιότο. 2. Σιντοϊκὸς ναὸς. 3. Τὸ ἀνάκτορον Νιτζὸ εἰς τὸ Κιότο. 4. Ἡ ἐπαυλὶς τοῦ ὑποκόμητος Σάγκα εἰς τὸ Ἀταμί.

τῶντες εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν τοῦ εἶπον:

— Εἵμεθα λίγο ἀπασχολημένοι τώρα τὸ καλοκαίρι μὲ τὰς ἐργασίας μας, ὥστε μόλις μᾶ. μένει καιρὸς νὰ κάμνωμεν μπάνιο δυὸ φορὰς τὴν ἡμέραν.

— Ἀλλὰ τότε πόσας φορὰς τὴν ἡμέραν κάμντε μπάνιο τὸν χειμῶνα;

— «ὦ! Κατὰ τὸν χειμῶνα μπαίνομε σιτὸ μπάνιο τέσσαρας ἢ πέντε φορὰς τὴν ἡμέραν, τὰ δὲ παιδιά πολὺ περισσότερας φορὰς ἀκόμη, κάθε φορὰ πού θέλουν νὰ ζεσταθοῦν».

Εἰς τὰς παραλίους πόλεις οἱ ψαράδες καὶ οἱ χωρικοὶ ἔχουν μεταβληθῇ εἰς πραγματικά ἀμφίβια, τὰ δὲ παιδιά, μόλις ἀρχίζουν νὰ περιπατοῦν, ἀρχίζουν καὶ νὰ κολυμβοῦν, σὰν ψάρια!

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι παρὰ τὴν παροιμιώδη αὐτὴν καθαριότητα, οἱ ἰάπωνες δὲν ἀλλάζουν συχνὰ τὰ ἐσώρουκά των. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἰδρώνουν ὅσον ἰδρώνουν οἱ εὐρωπαῖοι καὶ οἱ Ἀμερικανοί, ὁ δὲ ἰδρώτας των δὲν μυρίζει ὅπως τῶν ἄλλων λαῶν. Τὸ καλοκαίρι, μέσα εἰς τὸ μερὸ τοῦ Τόκιο, ὅπου ὁ συνωστισμὸς εἶναι μέγας καὶ ἡ ζέστη ἀνυπόφορος, οἱ εὐρωπαῖοι δὲν αἰσθάνονται καμμίαν δυσάρεστον ὁσμὴν.

— Ἡ καθαριότης τῶν δοντιῶν.

Συνηθίζουν ἐπίσης οἱ ἰάπωνες ἀπὸ μικρὰ παιδιά, νὰ βουρτσίζουν πολλὰς φορὰς τὴν ἡμέραν τὰ δόντια των. Καὶ εἰς τὸ μικρότερο χωριό, θὰ ἰδῇτε τὸ πρῶτὸν τοὺς χωρικοὺς εἰς τὰς ἐξωθύρας, εἰς τὰ παράθυρα, ἢ ἔξω, ὅπου τέλος ἔχουν τὴν βούσιν των, νὰ βουρτσίζουν τὰ δόντια των. Ἡ καθαριότης τῶν δοντιῶν ἐπιβάλλεται εἰς τὴν Ἰαπωνίαν καὶ ἀπὸ τὸν γεγονὸς ὅτι τὸ κλίμα εἶναι πολὺ ὑγρὸν, ἄνευ δὲ τῆς συνεχοῦς καθαριότητος, τὰ δόντια τῶν ἰαπῶνων θὰ ἦσαν τάχιστα ὅλα κατεστραμμένα. Χάρις ὅμως εἰς τὴν καθαριότητα αὐτὴν, οἱ ἰάπωνες ἔχουν ἀπὸ τὰ ἰσχυρότερα, τὰ περισσότερα καὶ τὰ λευκότερα δόντια.

— Ὑγιεινὴ καὶ καθαριότης.

Ἡ καθαριότης συμβαδίζει πάντοτε μὲ τὴν ὑγιεινὴν. Οἱ ἰάπωνες διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὰ μικρόβια, φοροῦν εἰς τὴν μύτην των ἰδιαίτερας μάσκας. Ἐπίσης μάσκας φοροῦν καὶ οἱ σωφροῖ, διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὴν σκόνην. Ἄλλο δείγμα καθαριότητος καὶ ὑγιεινῆς προφυλάξεως, πού δὲν ἔχει ἀκόμη ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, εἶναι ἡ διαφύλαξις τῶν τροφίμων καὶ τῶν γλυκῶν κλπ. μέσα εἰς ἰδιαίτερας ὑαλίνους θήκας. Τίποτε εἰς τὴν Ἰαπωνίαν δὲν

πωλεῖται ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἀέρα, τὴν σκόνην, τὴς μυῖγες, τὰ μικρόβια. Τὰ πάντα πρέπει νὰ εἶναι κλεισμένα μέσα εἰς ὑαλίνους θήκας.

Σημειωτέον ὅτι τὴν προφύλαξιν αὐτὴν δὲν τὴν ἐπιβάλλει καμμία ἀστυνομικὴ διάταξις. Οἱ ἔμποροι, οἱ μπακάληδες καὶ οἱ καταστηματαρχαὶ ἐν γένει τὴν ἐπιβάλλουν μόνοι των εἰς τὸν ἑαυτὸν των, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι ἄλλως δὲν θὰ τοὺς ἐπλησίαζε κανεὶς πελάτης.

Αἱ ὑπηρετρίαι τῶν σπιτιῶν καὶ τῶν ξενοδοχείων, ὅταν πρόκειται νὰ ξεσκονίσουν ἐνδυμασίας, τάπητας κλπ. φοροῦν ἓνα ἰδιαίτερον σάκκον, ὁ ὁποῖος φθάνει ἕως τὸ κεφάλι καὶ ἀφίνει ἐλεύθερα μόνον τὰ μάτια διὰ νὰ βλέπουν καὶ τὰ χέρια, εἰς τὰ ὁποῖα φοροῦν μεγάλα γάντια.

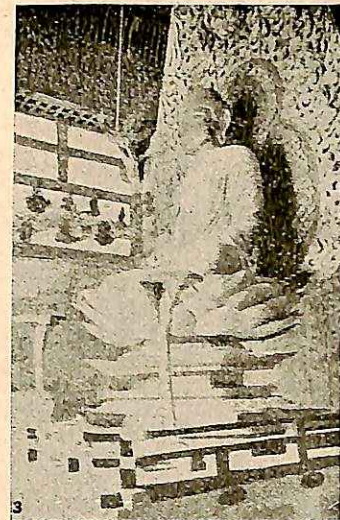
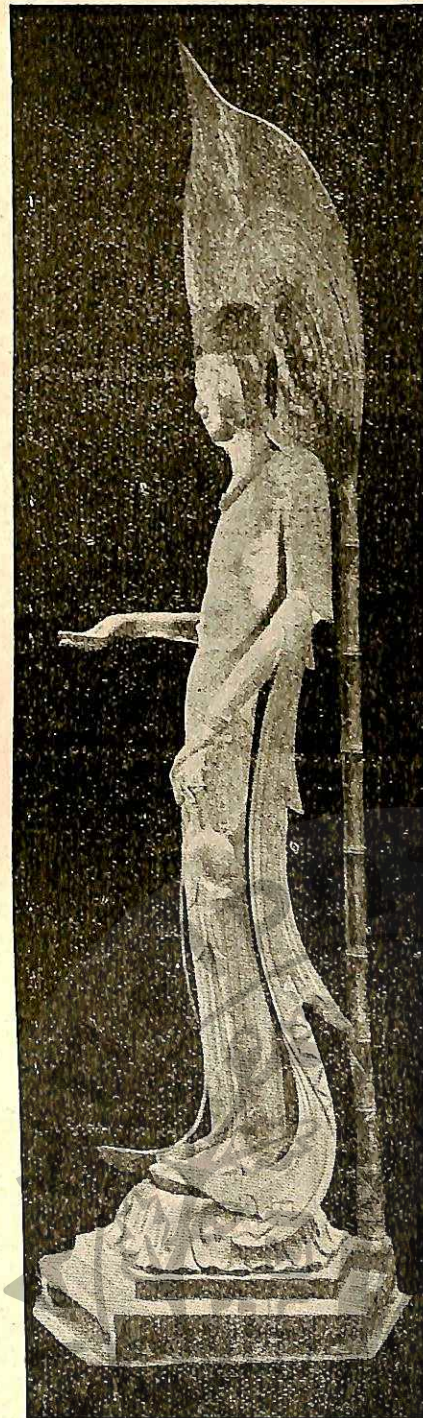
— Ἡ μάστιξ τῶν ἀποχωρητηρίων.

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν καθαριότητά των οἱ ἰάπωνες δὲν προσέχουν πολὺ τὸ ζήτημα τῶν ἀποχωρητηρίων. Τὰ περισσότερα σπύτια μυρίζουν κατὰ τρόπον πού πολλὰς φορὰς καταντᾷ ἀνυπόφορος. Ἐπίσης, τὰ δημόσια καταστήματα, τὰ ὑπουργεῖα καὶ τὰ ἄλλα γραφεῖα, δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένα ἀπὸ τὴν ὁσμὴν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος καὶ τῶν ἀνθρωπίνων περιτωμάτων. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὴν Ἰαπωνίαν δὲν ὑπάρχει τὸ σύστημα τῶν ὑπονόμων, οὔτε εἰς τὰς νεωτέρας μεγαλουπόλεις.

Οἱ ἰάπωνες ἐξακολουθοῦν νὰ θεωροῦν τὰ ἀνθρώπινα περιττώματα ὡς τὰ καλύτερα λιπάσματα καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εἰς τὰ σπύτια των κατασκευάζουν κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὰ ἀποχωρητήρια, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ γεμίζουν καὶ νὰ κενώνωνται εὐκόλως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰ ἀποχωρητήρια ἀποτελοῦνται σχεδὸν πάντοτε ἀπὸ μικροῦς κάδους, χωμένους εἰς τὴν γῆν, τοὺς ὁποίους δύναται νὰ ἀνασύρουν εὐκόλως εἰς πᾶσαν στιγμὴν καὶ νὰ κενώσουν μέσα εἰς ἄλλους κάδους τοὺς ὁποίους μεταφέρουν οἱ ἀχθοφόροι εἰς τὴν ἀποθήκην ἢ τὸν ἀγρὸν τοῦ ἀγοράσαντος τὸ λίπασμα.

Αἱ τοιοῦτου εἵδους κενώσεις εἶναι συχνόταται εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὰ σπύτια, ἢ προκαλουμένη δὲ ὁσμὴ διαχύνεται εἰς ὅλοκληρον τὸ τετράγωνον τῶν σπιτιῶν.

Ὡς γνωστὸν τὸ Τόκιο ἔχει πολλὰς διώρυγας, ἕνεκα τῶν ὁποίων τὸ ἐπωνόμασαν «ἡ Βενετία τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς». Αἱ διώρυγες ὅμως αὐταὶ δὲν εἶναι τόσον προσिताί, ὅσον αἱ διώρυγες τῆς βασιλίδος τῆς Ἀδριατικῆς. Διότι μέσα εἰς τὰς διώρυγας τοῦ

Ἰαπωνικὰ γλυπτικὰ ἔργα ἐκ κηρύμου, ξύλου καὶ ἐπὶ λάκκας τοῦ 6ου, 7ου καὶ 8ου μ. Χ. αἰῶνος.

Τόκιο συνήθως οἱ μεταφορεῖς τῶν ἀνθρωπίνων λιπασμάτων χύνουν τὸ ὑγρὸν μέρος αὐτῶν καὶ κρατοῦν τὸ παχύτερον. Τὸ ὑγρὸν ἐκεῖνο μεταφερόμενον ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ νεροῦ εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως γεμίζει τὸν δρίζοντα μὲ τὴν δυσάρεστον ὀσμὴν του. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εἰς τοὺς μεταβαίνοντας ξένους εἰς τὴν Ἰαπωνίαν συνιστᾶται πάντοτε ἀπὸ τοὺς διαμένοντας ἐκεῖ εὐρωπαίους, νὰ μὴ ἐγγίξουν ποτὲ τὶς σαλάτες καὶ τὰ λαχανικά, διότι ἔχουν καλλιεργηθῇ μὲ ἀνθρώπινα λιπάσματα.

— Ἡ θνησιμότης.

Καὶ ὅμως, μὲ ὅλας αὐτὰς τὰς κακὰς ἀναθυμιάσεις καὶ τὴν διαρκῆ μεταφορὰν τῶν περιττωμάτων εἰς τοὺς δρόμους, ἡ θνησιμότης εἰς τὸ Τόκιο δὲν εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν θνησιμότητα τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλεων, ἢ τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἰδίως τῆς Βομβάης καὶ τῆς Σαγγάης, ὅπου ἐνδημεῖ συνήθως ἡ χολέρα, ἡ πανώλης καὶ ἡ εὐλογιά.

Ἡ μόνη σοβαρὰ ἀσθένεια ἡ ὁποία ἀποδεκατίζει τὴν Ἰαπωνίαν εἶναι ἡ φθίσις. Ἡ Ἰαπωνία εἶναι μία ἀπὸ τὰς χώρας τοῦ κόσμου ὅπου ἡ φθίσις κάμνει τὴν μεγαλύτεραν θραῦσιν. Μία ἀπὸ τὰς αἰτίας τῆς διαδόσεως τῆς νόσου εἶναι τὸ ὑγρὸν κλίμα. Ἡ κυριώτερα ὅμως αἰτία εἶναι ἀναμφισβητήτως ὁ τρόπος τῆς ζωῆς καὶ τῆς κατοικίας τοῦ Ἰαπωνικοῦ λαοῦ.

— Τὰ ἀνθυγιεινὰ σπίτια. — Πῶς γίνονται φθισικοί.

Δὲν ὑπάρχουν ἀνθυγιεινότερα σπίτια ἀπὸ τὰ σπίτια τῶν Ἰαπώνων, ποὺ ἔχουν τόσην ὥραϊαν καὶ θελκτικὴν ἐμφάνισιν. Εἶναι καμωμένα κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε δὲν προστατεύουν τοὺς ἐνοίκους οὔτε κατὰ τοῦ ψύχους, τὸ ὁποῖον τὸν χειμῶνα εἶναι πολὺ δριμύ, οὔτε κατὰ τῆς βροχῆς καὶ ὑγρασίας, οὔτε κατὰ τῆς θερμότητος.

Οἱ λεπτοὶ τοῖχοι καὶ τὰ λεπτότατα παράθυρα μὲ τὰ χάρτινα τζάμια καὶ τὰ κουφώματα ἐν γένει ἀφήνουν νὰ περνᾷ παντὸς εἶδους ἀνεμος ποὺ μεταβάλλει τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σπιτιοῦ σχεδὸν εἰς ὑπαίθριον. Τὴν νύκτα τὰ παραθυρόφυλλα κλείουν ἐρμητικῶς καὶ δὲν ἐπιτρέπουν κανένα ἀερισμὸν τῶν ὑπνοδωματίων. Τὰ σπίτια δὲν θερμαίνονται καλὰ κατὰ τὸν χειμῶνα· ἡ κοῖτις θερμαστρῶν δὲν εἶναι διαδεδομένη· χρησιμοποιοῦν μόνον μαγκάλια μὲ κάρβουνα, τὰ ὁποῖα μολύνουν ἀκόμη περισσότερο τὴν ἀτμόσφαιραν.

Ὅταν τὸν χειμῶνα κάμνη πάρα πολὺ κρύο, χώνονται μέσα εἰς τὸ ζεστὸ νερὸ τοῦ μπάνιου. Ὅταν εἶναι ἀναιμικοί — καὶ οἱ περισσότεροί Ἰάπωνες εἶναι ἀναιμικοί, ἔνεκα τῆς ἀνεπαρκείας οὐσιαστικῆς τροφῆς — ἔλλειψι ἀντιδράσεως, ἀρπάζουν, μετὰ τὴν ἐξοδὸν τῶν ἀπὸ τὸ μπάνιο, συχνότατα συνάχια, βρογχίτην καὶ περιπνευμονίας. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τῆς φθίσεως δὲν ὑπάρχει μεγάλη ἀπόστασις τὴν ὁποίαν διανύουν πλείστοι ὅσοι, ἰδίως μεταξὺ τῆς νεολαίας.

Ἡ φθίσις διαδίδεται ἐπίσης καὶ διὰ τῆς μεταδόσεως ἀπὸ τὸ ἐν μέλος τῆς οἰκογενείας εἰς τὸ ἄλλο καὶ πολλάκις εἰς ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειαν, διότι οἱ Ἰάπωνες συνηθίζουν νὰ κοιμῶνται πολλοὶ εἰς τὸ ἴδιον δωμάτιον καὶ δὲν κάμνουν καμμίαν διάκρισιν μεταξὺ τοῦ ἀσθενοῦντος καὶ τῶν ἄλλων παιδιῶν, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν τὰ ἴδια μαξιλάρια, τὰ ἴδια σεντόνια, τὰ ἴδια κρεβάτια καὶ, πολλάκις, καὶ τὰ ἴδια ἐσώρουχα.

— Ὁ τσαρλατανισμὸς καὶ ἡ θνησιμότης.

Παρ' ὅλην τὴν μεγίστην πρόοδον τῆς ἱατρικῆς εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ἡ ὁποία σήμερον ἔχει θαυμασίους ἱατροὺς παγκοσμίου φήμης, ἐν τούτοις οἱ Ἰάπωνες δὲν ἐσυνήθισαν νὰ καλοῦν ἱατρὸν κατὰ τὰς ἀσθενείας των, ἰδίως ὅταν προσβληθῶν ἀπὸ πυρετῶν. Πολλοὶ ὅταν προσβληθῶν ἀπὸ πυρετῶν θανατοιοῦν ἀκόμη τοὺς τσαρλατάνους θανατοιοῦν καὶ τοὺς καλογήρους, οἱ ὁποῖοι διατάσσουν ἐξωφρενικὰς πολλάκις συνταγὰς, πωλοῦν εἰδικὰς προσευχὰς δι' ἐκάστην ἀσθένειαν καὶ ἐκμεταλλεύονται παντοιοτρόπως τὸν λαόν. Εἰς τοὺς τσαρλατάνους αὐτοὺς, πολλοὶ τῶν ὁποίων θεωροῦνται ἱερά πρόσωπα, ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς ἔχει μεγάλην ἐμπιστοσύνην. Καὶ ἐπειδὴ καταφεύγουν πάντοτε εἰς αὐτοὺς χωρὶς φυσικὰ οὗτοι νὰ διαθέτουν ἢ κἂν νὰ γνωρίζουν τὰ σημερινὰ ἐπιστημονικὰ θραύσματα μέσα, οἱ ἀσθενοῦντες ἀπὸ φθίσεως οὐδέποτε σχεδὸν ἱατρεύονται διότι δὲν καθίσταται δυνατόν νὰ μεταχειρισθῶν τὰ ἐνδείκνυόμενα ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης φάρμακα. Αὐτὸς εἶναι ἴσως ὁ κυριώτερος λόγος, ποὺ ἡ φθίσις εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, παρὰ τὴν πρόοδον τοῦ Ἰαπωνικοῦ λαοῦ καὶ τὴν παραδοχὴν τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ, κάμνει ἀκόμη θραῦσιν κατὰ τρόπον ἀπίστευτον. Ἐὰν οἱ Ἰάπωνες δὲν εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ εἶναι γονιμώτατοι ὅσον ἀφορᾷ τὰς γεννήσεις ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἰαπωνίας θὰ ἐδεκατίζετο καὶ θὰ ἐξεκληρίζετο ἐντὸς ὀλίγων δεκάδων ἐτῶν, συνεπεία τῶν θανάτων ἐκ τῆς φθίσεως.

ΥΠΕΡΒΟΛΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΚΗΣ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ

— Ἡ παροιμιώδης ἰαπωνικὴ εὐγένεια.

Ἡ ἰαπωνικὴ εὐγένεια εἶναι παροιμιώδης εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Κανεὶς ἄλλος λαὸς δὲν χαιρετᾷ τόσον συχνά, μὲ τόσην τέχνην καὶ μὲ τόσας ἀποχωρῶσεις, ὅπως ὁ Ἰαπωνικὸς λαός.

Μόλις τὸ μικρὸ παιδί ἀρχίσῃ νὰ στέκεται στὰ πόδια του, τοῦ μανθάνουν πῶς δφεῖλει νὰ γονατίξῃ ἔμπρὸς εἰς τοὺς γονεῖς του καὶ τοὺς διδασκάλους καὶ πῶς πρέπει νὰ ὑποκλίνεται εἰς τοὺς ὁμοτίμους καὶ τοὺς κατωτέρους. Ὁ τρόπος τοῦ ρουπῆγματος τοῦ σιέλου μὲ ἓνα ἐλαφρὸν σφύριγμα, ὅπως δι' αὐτοῦ δεῖξῃ εἰς τὸν ἀνώτερόν του τὴν χαρὰν καὶ τὴν τιμὴν ποὺ αἰσθάνεται διὰ τὴν συνάντησιν, καθὼς καὶ ὅλαι αἱ ἐνθουσιαστικαὶ φράσεις, αἱ ὁποῖαι διαφέρουν κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ τὸν συνομιλητὴν, περιλαμβάνονται ἐπίσης εἰς τὰ πρῶτα μαθήματα, ποὺ ἔχει νὰ διδαχθῇ ἓνα μικρὸ παιδί διὰ νὰ γνωρίξῃ νὰ φέρεται. Ἡ ἰαπωνικὴ εὐγένεια καταντᾷ ἐπιστήμη πολὺπλοκος, ἡ ὁποία εἶναι διὰ τὸν Ἰάπωνα ἱερά καὶ ὑποχρεωτική, ὅπως μεγάλη εἶναι καὶ ἡ λατρεία τοῦ Αὐτοκράτορος.

Μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας ἐκδηλώσεις τῆς ἰαπωνικῆς εὐγενείας εἶναι τὸ μειδίαμα. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας μανθάνει ὁ Ἰάπων νὰ μειδᾷ. Εἶναι τοῦτο μία διαρκὴς μάσκα, τὴν ὁποίαν φορεῖ ἐφ' ὅρου ζωῆς εἰς τὸ πρόσωπον, μάσκα ἀμετάβλητος καὶ μονότονος, ἡ ὁποία καταντᾷ νὰ κρυφθῇ τὸν παρατηρητὴν. Ὁ μικρὸς Ἰάπων διδάσκεται ὅτι πρέπει πάντοτε νὰ παρουσιάξῃ πρὸς τοὺς ἄλλους πρόσωπον εὐχάριστον καὶ γενικὴν ἐμφάνισιν ἀνθρώπου εὐτυχούς, διὰ νὰ προκαλῇ μόνον εὐχαρίστους σκέψεις.

— Τὸ διαρκὲς χαμόγελο.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Ἰάπων χαμογεῖ καὶ εἰς τὰ θλιβερώτερα τῶν πραγμάτων καὶ εἰς τὰς λυπηροτέρας περιστάσεις, χαμογεῖ καὶ ὅταν πρόκειται περὶ μεγάλου πένθους, καὶ ὅταν πρόκειται καὶ ὅταν τὸν προσβάλλετε, χαμογεῖ ἐπίσης καὶ ὅταν τὸν προσβάλλετε, καθὼς καὶ ὅταν σᾶς μισεῖ μέχρι θανάτου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὅμως εἶναι ἀδύνατον νὰ μάθῃ κανεὶς ἢ ὁποσδήποτε ν' ἀντιληφθῇ ἢ νὰ μαντεύσῃ τὰ ἀληθινὰ αἰσθήματα τοῦ Ἰάπωνος.

Συχνὰ εἰς τοὺς δρόμους γίνεται κανεὶς μάρτυς περιεργωτάτων καὶ σχεδὸν ἀπιπτῶν σκηνῶν. Ὅταν συγκρουσθῶν δύο

αὐτοκίνητα, γράφει ἡ Γαλλίς συγγραφεὺς Ἀντρέ Βιολλί, ἀντὶ οἱ σωφὲρ νὰ ἀρχίσουν ἄγριον ὕβρεολόγιον, ὅπως γίνεται εἰς ἡμᾶς, χαμογελοῦν καὶ χαιρετῶνται φιλοφρονέστατα. Εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, γράφει, νέον ποδηλατιστὴν, τὸν ὁποῖον ἔρριψε κάτω ἐν αὐτοκίνητον. Ὁ παθὼν ἀνηγέρθη ὅπως μπορούσε, ἤρχισε νὰ τινάζῃ τὴν σκόνην τῶν ἐνδυμάτων του καὶ προσεπάθησε νὰ χαμογελάσῃ, παρὰ τοὺς δυνατοὺς πόνους ποὺ ἐφαίνετο ὅτι ἠοθάνετο.

— Μειδιοῦν καὶ πρὸς τὸν θάνατον!

Ἡ αὐτὴ συγγραφεὺς ἀναφέρει καὶ τὴν ἐξῆς σκηνήν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὰς συνητάτας εἰς τὰ ἰαπωνικά σπίτια: Ἡ ὑπρέτρια, ἡ καμαριέρα, ἡ μαγείρισσα πολὺ συχνὰ ζητοῦν ἄδειαν διὰ νὰ μεταβῶν εἰς τὸ χωριό των καὶ ἐπισκεφθῶν τὴν ἀδελφὴν των, τὴν μητέρα των, ἢ τὸ παιδί των, ποὺ εἶναι ἄρρωστοι. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπιστρέφουν μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη.

— Ὡστε τὸ παιδί σου ἔγινε καλά; ἐρωτᾷ ἡ κυρία.

Ἡ ὑπρέτρια ἐξακολουθεῖ νὰ χαμογεῖ καὶ μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη ἀπαντᾷ:

— Ὁχι, κυρία, τὸ παιδί μου ἀπέθανε! Ὁ Λευκάδιος Χέρον διηγεῖται ὅτι μία γκουβερνάντα ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ χωριὸ της κρατοῦσα σφιχτὰ ἐπάνω εἰς τὸ στήθος της ἓνα βάζο τὸ ὁποῖον περιεῖχε τὰ λείψανα τοῦ συζύγου της. Μεταξὺ αὐτῶν διεκρίνοντο καλὰ ἓνα δόντι καὶ μερικὰ κόκκαλα.

— Ἐδῶ μέσα εἶναι ὁ σύζυγός μου, εἶπε χαμογελοῦσα.

Δὲν πρόκειται περὶ ἀναισθησίας. Οἱ Ἰάπωνες εἶναι ἀπὸ τοὺς εὐαίσθητοτέρους λαοὺς τοῦ κόσμου. Ὅταν εὐρίσκονται μόνον κλαῖον σὰν μικρὰ παιδιά. Ἀλλὰ δὲν θέλουν νὰ φανοῦν τόσον ἀγενεῖς ὥστε νὰ ἐνοχλοῦν τοὺς ἄλλους μὲ τὴν δυστυχίαν των. Ἐχουν μάθει ἀπὸ μικροὶ νὰ χαμογελοῦν. Πιθανὸν εἰς αὐτοὺς τὸ χαμόγελο, εἰς μερικὰς περιστάσεις, νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς μορφοσμὸν πόνου. Πάντως δὲν ἐκδηλώνει τὰ ἀληθινὰ αἰσθήματα τοῦ Ἰάπωνος.

— Ἡρωϊκὴ διακριτικότητα.

Ἡ Ἀντρέ Βιολλί ἀναφέρει σχετικῶς τὴν ἐξῆς ἐκπληκτικὴν καὶ συγκινητικὴν σκηνήν, τῆς ὁποίας ἐγένετο αὐτόπτης μάρτυς.

— Ἐνας φίλος μου Ἰάπων, γράφει, ζω-

γράφος ἀπὸ τοὺς καλυτέροις, ὁ ὁποῖος ἐπέ-
ρασεν εἰς τὸ Παρίσι τὸ ἥμισυ τῆς ζωῆς
του, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰαπωνίαν,
κατόπιν τηλεγραφήματος ὅτι ὁ πατέρις του,
τὸν ὁποῖον ἠγάπα ὑπερβολικὰ, ἦτο βαρέως
ἀσθενής. Εὗρίσκετο εἰς τὸ Τόκιο, καθ' ἣν
ἐποχὴν εὗρισκόμην καὶ ἐγὼ ἐκεῖ. Μίαν ἡμέ-
ραν μᾶς ἐκάλεσεν εἰς διῆπνον ἕνα Γάλλος,
ὁ ὁποῖος κατεῖχεν εἰς τὴν πόλιν ἐξέχουσιν
θέσιν. Ἦλθεν ὅμως ἡ ὥρα ὀκτώ, ἔπειτα
ὀκτώμισιν καὶ ὁ προσκεκλημένος δὲν ἐφαί-
νετο. Κατὰ τὰς ἑννέας ἠναγκάσθημεν νὰ καθή-
σωμεν εἰς τὸ τραπέζι. Μετὰ παρέλευσιν ὀλί-
γων λεπτῶν, ἐκτύπησε τὸ κουδούνι καὶ ὁ
ζωγράφος ἀνεφάνη εἰς τὸ κατῶφλι τοῦ
δωματίου, μὲ πολλὰς ὑποκλίσεις καὶ μει-
διάματα:

— Σᾶ· παρακαλῶ, νὰ συγχωρήσετε τὴν
βραδυτέριά μου, εἶπεν ἐπὶ τέλους μὲ φωνὴν
φυσικωτάην. Ἦτο ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν
θέλησιν μου: ὁ πατέρας μου ἀπέθανε πρὸ
μῆ. ὥρας...

Κοῖτος ἰδρῶς μᾶς περιέλουσε. Ἐψιθυρί-
σαμεν διάφορα συλλυπητήρια λόγια, ἀλλ' ὁ
φίλος μας δὲν ἐφαίνετο συγκεκινημένος.
Ἐκάθησε εἰς τὸ τραπέζι, μὲ τὸ πρόσωπον
πάντοτε εὐχαρ', ἔλαβε μέρος εἰς τὰς συζη-
τήσεις μας, ἐγέλασε μὲ τὴν καρδίαν του διὰ
τὰς ἀστεϊότητας πού εἴπαμε καὶ δὲν ἔκαμε
κανένα ὑπαινιγμὸν διὰ τὸ πένθος του. Μετὰ
τὸ τέλος τοῦ δείπνου ἐσηκώθηκε καὶ εἶπε
μὲ τὸ συνηθισμένον χαμόγελό του:

— Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ν' ἀποσυρθῶ; Ἐπέ-
ρσας πολλὰς νύκτας ἄπνους καὶ εἶμαι λιγάκι
κοιρασμένος...

Καὶ ἀνεχώρησε, πάντοτε μὲ τὸ μειδίαμα
εἰς τὰ χεῖλη. Ἐπέρασαν δυὸ μῆνες χωρὶς
νὰ τὸν ἴδοῦμε· εἶχεν ἀρρωστήσει ἀπὸ τὴν
λύπην του. Παρὰ τὴν μικρὰν διαμονήν του,
εἰς τὸ Παρίσι, ὁ ἀληθινὸς αὐτοῦ Ἰάπων,
θέλων νὰ μὴ παραβῇ τοὺς ἰαπωνικοὺς κανό-
νας τῆς εὐγενείας διὰ νὰ μὴ λυπήσῃ ἢ στε-
νοχωρήσῃ τοὺς ἄλλους, ἔφθασε μερὶς τοῦ
σημείου νὰ ἐπιδειξῇ ἀδιαφορίαν καὶ ἀπά-
θειαν ἐγγίζουσιν τὰ ὅρια τοῦ ἡρωϊσμοῦ.

— **Αἱ ἀντιφάσεις:** ἀνυπόφορα ἐλαττώ-
ματα.

Καὶ ὅμως, παρὰ τὰς προσπάθειάς των
αὐτὰς νὰ φανοῦν ὅσον τὸ δυνατόν περισ-
σότερον εὐγενεῖς, οἱ ἰάπωνες ἔχουν καὶ με-
ρικὰ φυσικὰ ἐλαττώματα, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν
ἀνησυχοῦν, ἐπειδὴ διὰ τοὺς ἰάπωνας δὲν
εἶναι ἐλαττώματα καὶ δὲν κάμνουν κακὴν

ἐντύπωσιν ὡς τοιαῦτα. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι
καὶ τὰ ἑξῆς:

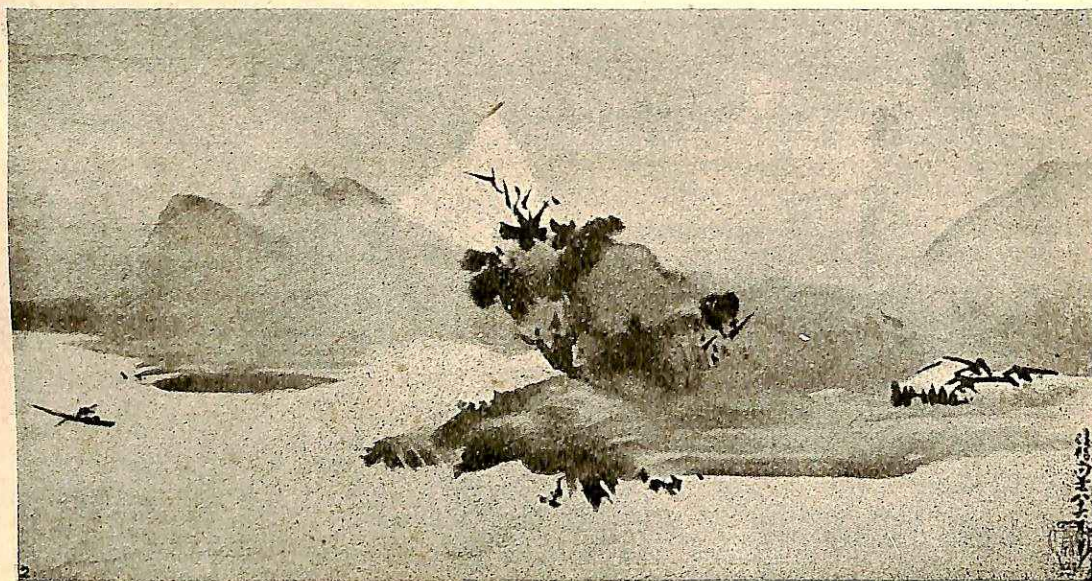
Εἰς τὰ τραμ καὶ εἰς τὰς αἰθούσας ἀνα-
μονῆς δὲν παραχωροῦν τὰς θέσεις των εἰς
τὰς γυναῖκας, σπρώχνουν μὲ τὸν πλεον ἀπό-
τομον τρόπον διὰ νὰ καταλάβουν μίαν θέσιν
καὶ δὲν παραλείπουν νὰ καταλάβουν τὴν
θέσιν ἑνὸς ἄλλου μόλις τοὺς δοθῇ εὐκαιρία
χασμῶνται μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα καὶ εἰς τὸ
μέσον ἰγῃ· ἐπισημωτέρας κοσμικῆς συναθροί-
σεως· ζύνουν τὰ δόντια των μὲ ξυλαράκια,
κρατοῦντες τὸ στόμα ὀρθάνοικιο καὶ μὴ
τοποθετοῦντες τὸ χεῖρ των ἔμπρὸς ἀπὸ τὸ
χαῖνον ἀνοιγμάτων· ρουφοῦν τὸ τσαῖ καὶ τὸν
ζωμὸν θορυβωδέστατα· κάμνουν γαργάρα μὲ
νερὸ ἢ μὲ λεμόνι εἰς τὸ τραπέζακι τοῦ φαγη-
τοῦ των, ἀδιαφοροῦντες ἂν ὁ διπλανὸς των
ἀηδιάζει διὰ τὸ πρᾶγμα· δὲν βοηθοῦν τὰς
γυναῖκας εἰς τὸν δρόμον· εἶναι εἰρωνες εἰς
τὰς συνομιλίας των καὶ δὲν εἶναι δυνατόν
νὰ γνωρίζῃ κανεὶς πότε σοβαρεύονται καὶ
πότε ἀστειολογοῦν· τέλος, εἶναι τόσο πολὺ
περίεργοι, ὥστε πολλάκις στενοχωροῦν καὶ
τὸν πλεον ὑπομονητικὸν ἄνθρωπον μὲ τὰς
ἐρωτήσεις των, κτλ.

— **Ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῶν ὑπερβολῶν.**

Αἱ πράξεις των αὐταὶ καὶ πολλαὶ ἄλλαι
παρόμοιαι καὶ χειρότεραι—ὅπως εἶναι ἡ
ἐλευθερία ἐκπομπῇ ἀερίων, χωρὶς νὰ στενο-
χωροῦν κανένα, οὔτε τοὺς ἐκπέμποντας, οὔτε
τοὺς ἀκούοντας καὶ ἀσφραγισμένους—, λαμ-
βάνουν χώραν, ὅτι ἐλλεῖπει ἀνατροφῆς, ἀλλὰ
διότι κανεὶς δὲν τὰς θεωρεῖ ὡς ἐλαττώματα
καὶ κανεὶς δὲν διαμαρτυρεῖται δι' αὐτάς.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἡ ἐπαφὴ μὲ τοὺς
ξένους, εἰς τοὺς ὁποίους τὰ ἐλαττώματα αὐτὰ
κάμνουν κακὴν ἐντύπωσιν καὶ ἔχονται εἰς
τελείαν ἀντίθεσιν μὲ τὴν ἄλλην εὐγένειαν
πού δεικνύει ὁ Ἰαπωνικὸς λαός, ἤρchiσε νὰ
δημιουργῇ τὴν ἀνάγκην περιορισμοῦ αὐτῶν,
πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οἱ ἰάπωνες δέχονται χωρὶς
διαμαρτυρίαν.

Οἱ νεωτερισταὶ ἰάπωνες, οἱ ὁποῖοι ἐδέ-
χθησαν ἀνεπιφυλάκτως τὸν εὐρωπαϊκὸν καὶ
ἀμερικανικὸν πολιτισμὸν, προσπαθοῦν νὰ
καινοτομήσουν καὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ
διδάσκουν τὸν μετριοπαθεῖς τῶν μειδιαμάτων
καὶ τῆς ὑπερβολικῆς εὐγενείας, ἡ ὁποία
καταντῇ ὑποκρισία καὶ σχεδὸν ἀνασθησία.
Ἡ διδασκαλία αὕτη ἀρχίζει ἀπὸ τὰ σχολεῖα,
ὅπου οἱ διδάσκαλοι προσηγοῦν ν' ἀντιδρά-
σουν κατὰ τῶν ὑπερβολῶν, πού τὰ παιδιά
ἔχουν μάθει εἰς τὰ σπίτια των.

Ἔργα Ἰαπωνικῆς ζωγραφικῆς τῆς σχολῆς τοῦ Κάνο:

Ἄνω: Ἰάπωνες καὶ Ἰαπωνίδες εἰς στάσιν ἀναγνώσεως, ὑπὸ Ἰβάζα Ματαμπέι (1578—1650).

Κάτω: Ἐκρηγίς ἡφαιστείου, ὑπὸ Σόκεϊ (1628—1717).

ΠΩΣ ΤΡΩΓΟΥΝ ΚΑΙ ΠΩΣ ΝΤΥΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΙΑΠΩΝΕΣ

— *Ἡ ιαπωνικὴ καὶ εὐρωπαϊκὴ κουζίνα.*

Ἡ ιαπωνικὴ κουζίνα εἶναι ἀρκετὰ διάφορος ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴν, οἱ δὲ εὐρωπαῖοι δὲν εἶναι δυνάτοιν νὰ τραφοῦν μὲ αὐτὴν συνεχῶς, χωρὶς πολὺ συχνὰ νὰ δοκιμάζουν τὸ αἶσθημα τῆς ἀηδίας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἰς τὰς ιαπωνικὰς μεγαλουπόλεις, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς μεγάλους λιμένας, ὅπου ζοῦν πολλοὶ ξένοι, ὑπάρχουν πολλὰ εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀμερικανικὰ ἐστιατόρια. Εἰς τὸ Τόκιο τὰ ἐστιατόρια, πού σερβίρουν εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀμερικανικὰ φαγητά, ἀνέρχονται εἰς ὑπερεκατόν.

Εἰς τὰ ἐστιατόρια αὐτὰ τρώγουν καὶ πολλοὶ ἰάπωνες, οἱ ὅποιοι εὐχαρίστως κάμνουν ἀπιστίας εἰς τὴν ιαπωνικὴν κουζίαν, διότι εὐρίσκουν τὴν εὐρωπαϊκὴν πολὺ πλουσιωτέραν καὶ χορταστικωτέραν. Οἱ ἰάπωνες οὗτοι, οἱ ὅποιοι εἶναι κυρίως ἐκείνοι πού ἔζησαν πολὺ εἰς τὸ ἔξωτερον καὶ ἔχουν δοκιμάσει τὴν ξένην κουζίαν, κάμνουν ἀκόμη καὶ εἰς τὸ σπίτι των πολλὰ ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ φαγητά, τὰ ὁποῖα οὕτως ἀρχίζουν νὰ ὑπεισέρχωνται καὶ εἰς τὴν ιαπωνικὴν οἰκογένειαν.

Τὸ πλεῖστον ὅμως τῶν ἰαπώνων ἐξακολουθεῖ νὰ προτιμᾷ τὴν ιαπωνικὴν κουζίαν, ἥ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὰς περιεργότερας καὶ ποικιλωτέρας. Οἱ ἰάπωνες τρώγουν τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν: τὸ πρωῒ, μετὰ τὸ ξύπνημα, τὸ μεσημέρι καὶ κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Καὶ κατὰ τὰς τρεῖς αὐτὰς φορὰς, σερβίρονται σχεδὸν τὰ ἴδια φαγητά. Μόνον τὸ πρωῒνόν φαγητόν, εἶναι ἐλαφρότερον καὶ λιτότερον ἀπὸ τὰ δύο ἄλλα.

— *Τί τρώγουν οἱ ἰάπωνες. — Λαὸς ἀκρεωφάγων.*

Βάσις τῆς τροφῆς τῶν ἰαπώνων εἶναι τὸ ρύζι, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ τραπέζι τῶν πτωχῶν ἀντικαθίσταται ἀπὸ κριθάρι ἢ ἀπὸ ἄλλα κατωτέρα ποιότητος καὶ τιμῆς σιτηρά. Μετὰ τὸ ρύζι ἔρχονται τὰ ψάρια, τὰ αὐγά, τὰ λαχανικά καὶ τὰ κουνιά, τὰ ὁποῖα εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἀγαπημένας τροφὰς τῶν μεσαίων καὶ κατωτέρων τάξεων.

Ἄλλοτε, κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, οἱ ἰάπωνες ἔτρωγαν ἀφθόνως καὶ κρέας. Ἀπὸ χιλίων ὅμως ἐτῶν, τὸ κρέας ἐγκατελήφθη σχεδὸν τελείως. Ἡ ἐγκατάλειψις αὐτῆ ὀφείλεται εἰς τὸν Βουδισμόν, ὁ ὁποῖος ἀπαγορεύει εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ ἐγγίξουν τρο-

φάς, αἱ ὁποῖαι «προέρχονται ἀπὸ τὴν θυσίαν ζωντανῆς υπάρξεως». Τὰ ψάρια ἐπετραπῆ ἀπὸ τοὺς βουδιστὰς ἱερεῖς νὰ τρώγονται, κατὰ συγκατάβασιν, διότι ἡ Ἰαπωνικὴ γῆ δὲν εἶναι τόσον εὐφορος, ὥστε νὰ παράγῃ ἀρκετὰ σιτηρά, ὅσπρια καὶ λαχανικά, πού νὰ ἐπαρκοῦν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ὅλον ἐν αὐξανόμενου πληθυσμοῦ τῆς χώρας.

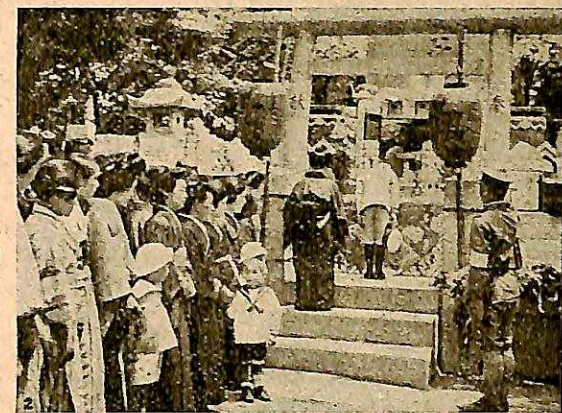
Παρὰ τὰς ἀπαγορεύσεις ὅμως ἐναντίον τῆς κρεωφαγίας, οἱ ἰάπωνες εὗρον πολλάκις διαφόρους τρόπους καταστρεπτηγῆς τῶν ἱερῶν διατάξεων. Εἰς ἑξ αὐτῶν εἶναι καὶ τὸ «βάπτισμα». Εἰς πολλὰ ἐστιατόρια τῶν ἰαπωνικῶν πόλεων ὑπάρχουν εἰς τὴν ἐξώθυραν ἀνηρτημέναι ἐπιγραφαί, αἱ ὁποῖαι εἰδικοποιῶν τὸ κοινὸν ὅτι «σερβίρεται καὶ φάλαινα τοῦ βουνοῦ», τὸ ὁποῖον σημαίνει «κρέας ζαρκαδιοῦ». Τὸ «βάπτισμα» ἐγίνε κατὰ τὴν ἐξῆς «λογικὴν σειρὰν»: Ἡ φάλαινα εἶναι ψάρι. ἐπιτρέπεται τὸ φάγωμα τοῦ ψαριοῦ. Συνεπῶς, ἐὰν βαπτισθῇ τὸ ζαρκαδί εἰς φάλαιναν τοῦ βουνοῦ, εἶναι ἐπιτετραμμένον καὶ δυνατόν νὰ φάγῃ κανεὶς ζαρκαδί.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους ὅμως χρόνους ἡ «ἐπίσημος» ἀπαγόρευσις τοῦ κρέατος κατηγορήθη. Καὶ ἀπέχουν ἀπὸ αὐτοῦ σήμερον μόνον οἱ φανατικώτεροι βουδιστὰ καὶ οἱ ἐνυμένοντες ἀκόμη εἰς τὰ πατροπαράδοτα ἥθη καὶ ἔθιμα, οἱ ὅποιοι ὅμως ἀνέρχονται εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια.

— *Ἡ προπαγάνδα τῆς εὐρωπαϊκῆς κουζίνας.*

Ὁ νεωτεριστὴς καὶ μεταρρυθμιστὴς αὐτοκράτωρ Μεΐτζι ἐπιχείρησε νὰ μεταρρυθμίσῃ καὶ τὴν ιαπωνικὴν κουζίαν, φρονῶν ὅτι ἡ εὐρωπαϊκὴ εἶναι κατὰ πολὺ θρεπτικωτέρα διὰ τὸν λαόν. Πρὸ αὐτοῦ ὁ φιλελεύθερος Φουκουζάβα, ὁ ὁποῖος εἶχε ταξιδεύσει πολὺ εἰς τὸ ἔξωτερον, εἶχεν ἀναλάβῃ ἀληθινὴν σταυροφορίαν ὑπὲρ τῆς εὐρωπαϊκῆς κουζίνας καὶ προσεπάθησε νὰ ἀποδείξῃ διὰ παραδειγμάτων τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματά της ἐπὶ τῆς νεολαίας ἰδίως. Πράγματι ὁ Φουκουζάβα παρουσίασε πολλὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα ἔθρεψεν, ἐπὶ τινα ἔτη μὲ εὐρωπαϊκὴν κουζίαν, καὶ τὰ ὁποῖα εἶχον μεγάλην διαφορὰν, ἀπὸ ἄλλα τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἐτρέφοντο μὲ τὴν ιαπωνικὴν κουζίαν.

Τὰ πρῶτα εἶχαν παρουσιάσει μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν τῶν κνημῶν των εἰς μῆκος καί, συνεπῶς, εἶχαν γίνῃ ὑψηλότερα κατὰ

1. Ἰάπων ψαράς. 2. Τελετὴ ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ πολέμου. 3. Συγκομιδὴ τῆτος. 4. Βουδιστὴς ἱερεὺς. 5. Χαιρετισμὸς Ἰαπωνίδων. 6. Ὑπόστεγον Ἰαπωνικοῦ ναοῦ.

τὸ ἀνάστημα. Ἐπίσης τὸ σιγήθος των εἶχε γίνεи εὐχύτερον, ἢ δὲ γενική των κατάστασις τὰ ἐνεφάνισε ἰσχυρότερα καὶ μεγλυτέρας ἀντοχῆς κατὰ των ἐπιδημιῶν καὶ τῶν διαφόρων ἀφενεῶν.

Ὁ Φουκοιζίβα εἶχεν ἰδρῦσει, μαζί με τὸ πρῶτον πινεπιστήμιον καὶ τὸ πρῶτον ἐστιατόριον, κατὰ τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα, ὅπου μαγειρεύοντο καὶ προσηφέροντο εὐρωπαϊκά φαγητά καὶ δίως κρέας καὶ ἄρθρα λαχανικά. Τὸ πρῶτον αὐτὸ ἐστιατόριον εἶχε σημειώσει μεγίστην ἐπιτυχίαν καὶ εἶχε πολλοὺς μιμητὰς καὶ διαδοχούς.

— Ἡ νοθεία καὶ ἡ παραποίησης.

Τα περισσότερα ὅμως ἀπὸ τὰ νέα αὐτὰ ἐστιατόρια μαγειρεύουν τὰ εὐρωπαϊκά φαγητά κατὰ τρόπον ἀπίστον. Ὁ εὐρωπαῖος μετὰ ὑποκλίσεως δύναται νὰ τὰ ἐγγίσῃ. Διότι οἱ ἰάπωνες ἔχουν τὴν μανίαν νὰ τροποποιῶν τὰ πάντα. Μαγειρεύουν τὰ εὐρωπαϊκά φαγητά κατὰ τὸν ἰδιὸν των τρόπον. Εἰς τὴν κακὴν ποιότητα τῶν φαγητῶν τῶν δῆθεν εὐρωπαϊκῶν ἐστιατορίων, συμβάλλει πολὺ καὶ ἡ χαρακτηριστικὴ ιδιότης τῶν ἰαπῶνων ἐμπόρων καὶ καταστηματαρχῶν: ἡ παραποίησης καὶ ἡ νοθεία.

Οἱ ἰάπωνες εἶναι ὀνομαστοὶ διὰ τὴν ἐπιδεξιότητά των εἰς τὰς νοθείας. Ὁ του ἡμποροῦν καὶ ὅταν ἡγορῶν νοθεύουν τὰ πάντα. Δὲν ὑπῆρχεν ἄλλοτε εἰς τὴν ξένην ἀγορὰν ἰαπωνικὸν ἐμπόρευμα, πού νὰ εἶναι σύμφωνον μετὰ τὸ δέγμα. Ἡ νοθεία ἦτο κατὰ τὸ συναφές μετὰ τὸ ἰαπωνικὸν ἐμπόρευμα. Μόνον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ Ἰαπωνικὴ κυβερνήσις, διὰ νὰ συναγωνισθῇ τὰ ἄλλα κράτη εἰς τὴν διεθνή ἀγοράν, ἐπεβίβλεν αὐστηρότατον ἔλεγχον εἰς τὴν ἐξαγωγήν τῶν ἰαπωνικῶν ἐμπορευμάτων, ἀταγορεύσασα τὴν ἐξαγωγήν τῶν κακῆς ποιότητος καὶ κακῆς συσκευασίας.

Παρὰ τὰς προσπάθειάς ὅμως τῶν νεωτεριζόντων καὶ τῶν μεταρρυθμιστῶν καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ βυδίου καὶ τοῦ χοίρου ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1868, ἡ συνήθεια τῆς κρεοφαγίας δὲν ἐπεκράτησεν ἀκόμη εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγήν τοῦ ψωμοῦ, ἢ ὅποια ἐπεχειρήθη κατὰ τὸ 1890. Ἡ ἀποτυχία τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ ὀφείλεται εἰς τὸν κακὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς τοῦ ψωμοῦ καὶ τοῦ κρέατος. Κατ' ἀρχάς οἱ ἑργάται καὶ ὁ λαὸς εἶχον δεῖξει μεγάλην προτίμησιν, σιγά-σιγά ὅμως, συνεπὲς τῆς μεγάλης νοθείας, τὴν ὁποίαν ἔκαμνον οἱ ἰάπωνες καὶ οἱ ξένοι ἔμποροι,

τὸ ψωμὶ ἀτέβη ἀνυπόφορον καὶ ἀποκρουστικόν. Καὶ ἔτσι ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ πατροπαράδοτον ῥυθμὸν.

Τὸ κυριώτερον ποτὸν τῶν ἰαπῶνων εἶναι τὸ τσάι τὸ ὁποῖον πίνουν χωρὶς γάλα καὶ χωρὶς ζάχαρι καὶ τὸ «σακέ», τὸ ὁποῖον εἶναι εἶδος κρασιοῦ παραγομένου ἀπὸ ῥυζι. Τὸ «σακέ» πίνεται συνήθως ζεστὸ καὶ πρὸ τοῦ φαγητοῦ.

Οἱ ἰάπωνες τρώγουν γονατιστοί. Ἐπάνω σὲ μαξιλάρια καὶ ὄχι γύρω ἀπὸ μεγάλο τραπέζι, ἀλλὰ ὁ καθενὲς ἐμπρὸς ἀπὸ ἑνα μικρὸν τραπέζι. Ὅσοι συνδαιημόνες ὑπάρχουν, τόσα καὶ τραπέζια τοποθετοῦνται ἐμπρὸς ἀπὸ αὐτοὺς.

— Μία περιγραφή ἰαπωνικοῦ δείπνου.

Ἡ Γαλλὶς συγγραφεὺς Ἀντρέ Βιολὶ περιγράφει ὧς ἑξῆς: ἑνα δείπνον μέσα εἰς ἑνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ἰαπωνικά ἐστιατόρια τοῦ Τόκιο, εἰρισκόμενον εἰς τὸ κέντρον τῆς ἰαπωνικῆς πρωτευούσης, ἀέναντι εἰς τὰ αὐτοκρατορικά ἀνάκτορα.

«Εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα εἶναι τὸ εὐρωπαϊκὸν ἐστιατόριον, μετὰ μεγάλα τραπέζια, σκεπασμένα μετὰ λευκὰ τραπεζομάνδπλα καὶ μετὰ ἀνθοδοχεῖα γεμάτα πολίχρωμα λουλούδια, μετὰ ὀρθήστραν, θαμβωνικά ἡλεκτρικά φῶτα, θόρον βον πιάνων καὶ ἀσημικῶν, βημάτων, γελῶν καὶ συνομιλιῶν.

«Εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα ὑπάρχει τὸ ἰαπωνικὸν ἐστιατόριον. Εἰς τὸν προθάλαμον τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ μᾶς ὑποχρεῶνουν νὰ βγάλῃμεν τὰ παπούτσια μας καὶ μᾶς προσφέρουν κατὰ τὸν παντόφλες βελουδένιες, μετὰ τὰς ὁποίας προχωροῦμεν μετὰ τὰ βήματα σιωπηλά, μέσα εἰς μίαν αἴθουσαν, πού δὲν ὁμοιάζει διόλου μετὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν τοῦ κάτω πατώματος. Ἐδῶ τὰ πάντα εἶναι σιωπηλά, καθάρωτα, μυστηριώδη, τὸ φῶς μετριασμένον, τὰ λουλούδια ἄρθρα, ἀλλὰ ἁρμονικὰ βυλμένα εἰς τὰς γωνίας.

«Δύο σερβιτόρισσαι μᾶς παραλαμβάνουν καὶ μᾶς ὁδηγοῦν εἰς μίαν γωνίαν, ὅπου μᾶς προσφέρουν δύο μαξιλάρια εἰς τὰ ὅποια γονατίζομεν κατὰ τὸν ἰαπωνικὸν ῥόπον. Ἐπειτα τοποθετοῦν ἐμπροσθέν μας δύο μικρὰ τραπέζια. Ἐπάνω εἰς αὐτὰ εἶναι μπουτλίαις μετὰ «σακέ» καὶ ἑνα ἡλεκτρικὸν μηχανήμα. Μία τρίτη σερβιτόρις φέρει ἑνα δίσκον μετὰ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ «σικιγιάκι», τοῦ πεισιφύμου ἰαπωνικοῦ φαγητοῦ, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ κατασκευασθῇ ἐνώπιόν μας: ἀποτελεῖται ἀπὸ φέτες ὁμοῦ βωδινὸν κρέατος, λεπτές σὰν τὰ πέ-

ταλα τῶν λουλουδιῶν, ἀπὸ μικρὰ σκόρδα, ἀπὸ πράσα, ἀπὸ μανιτάρια, ἀπὸ κουκιά, ἀπὸ βλαστάρια μπμποῦ καὶ ἀπὸ ἄλλα ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς λαχανικά, τὰ ὅποια ὅλα εἶναι φρέσκα καὶ ἀπαστράπτοντα ἀπὸ καθαριότητα, μετὰ ζωηρότατα χρώματα, ὥσταν νὰ εἶχαν κοπῇ ἐκείνην τὴν στιγμήν, τοποθετημένα ὅλα μετὰ ξιν καὶ μετὰ τέχνην πού χιρίζεται κανεὶς νὰ τὰ βλέπῃ.

«Τὸ φαγητὸ αὐτὸ ἀπλήτησε πέντε λεπτά τῆς ὥρας γιὰ νὰ ψηθῇ ἔπάνω εἰς τὸ ἡλεκτρικὸν μηχανήμα. Κατόπιν ἡ σερβιτόρις, μετὰ πολλὴν χάριν, ἔληρε μετὰ τὰ δακτυλάκια τῆς τις μικρὲς μπαγκέτες ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν, πού χρησιμεύουν ὡς πηροῦνια, καὶ ἐτοποθέτησε τις μικρὲς φέτες τοῦ βωδινὸν κρέατος, πού διετηροῦσαν ἀκόμη τὸ ῥόδιον χρῶμα των καὶ τὰ λαχανικά πού ἦσαν μισοψημένα, εἰς τὰ μεγάλα σὰν πιάντα φλυτζάνια ἀπὸ πορσελάνη. Ἐσπασεν ἔπειτα μέσα ἑνα ὠμὸ αὐγὸ, ἔχυσεν ἔπάνω ὀλίγην σάλτσα εἰδικῶς παρασκευασμένην ἀπὸ πρὶν, καὶ καλουμένην «σογι», κιθῶς καὶ ἑνα φλυτζάνι γεμάτο ἀπὸ ῥυζι καὶ ἀφοῦ ἐγέμισε τὰ ποτήρια μας μετὰ ζεστὸ «σακέ», ἔκαμε μίαν χαριτωμένην ὑπόκλισιν καί, μετὰ καταλλήλων χειρονομίαν, μᾶς ἐκάλεσε ν' ἀρχίσωμεν νὰ τρώγωμεν, ψιθυρίζουσα δύο λέξεις, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ἰαπωνικὸν αὐτὸ φαγητὸ θὰ μᾶς ἀρέσῃ.

«Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν δὲν ἠκούετο κανεὶς ἄλλος θόρυβος, παρὰ μόνον τὸ τσίρισμα τοῦ τσιγαρίσματος καὶ τὸ θρόνισμα τῶν μεγάλων μανικῶν τῶν μεταξωτῶν κιμονῶν τῶν σερβιτορισσῶν, πού παρεσκεύαζαν τὸ φαγητόν. Κάπνισμα ἠκούετο ἀπὸ κομμιὰ γειτονικὴ παρέα κανένα ὑπόκοφον γέλιο, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ συγκρατημένον. Οἱ ἰάπωνες τρώγουν σιωπηλοὶ καὶ ἀποφεύγουν τὰς διαχύσεις κατὰ τὰ γεύματα.

«Ἀπὸ τὰ ἀνοικτὰ παράθυρα φαίνεται νὰ σβύνουν αἱ τελευταῖαι ἀναλαμπαι τοῦ ἡλίου ἔπάνω εἰς τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων καὶ τὰς ὀξείας στέγας τῶν κτιρίων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀνακτόρου».

— Ἐν Ἰαπωνικὸν μενοῦ. — Ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν φαγητῶν.

Συνήθως οἱ ἰάπωνες τρώγουν πολλῶν εἰδῶν φαγητά, κάθε φορὰ πού κάθονται εἰς τὸ τραπέζι. Ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν φαγητῶν θεωρεῖται ἀναγκαῖος, διότι τὸ εἶδος αὐτῶν εἶναι τοιοῦτον, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιυρξέσουν εἰς τὸν ὀργανισμόν. Τὰ ἰαπωνικά φαγητά εἶναι πάρα πολὺ ἰσχνὰ εἰς θρεπτικὰ καὶ λιπαρὰ οὐσίαι. Καὶ δι' αὐτὸ

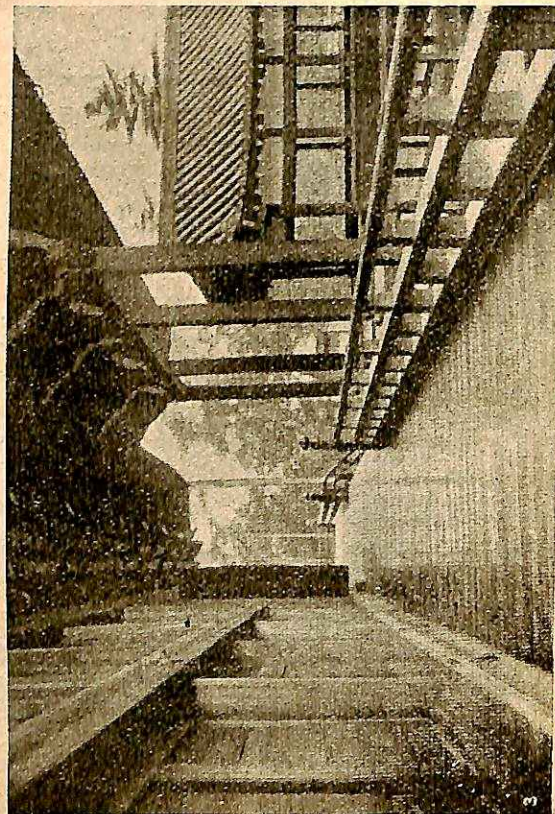
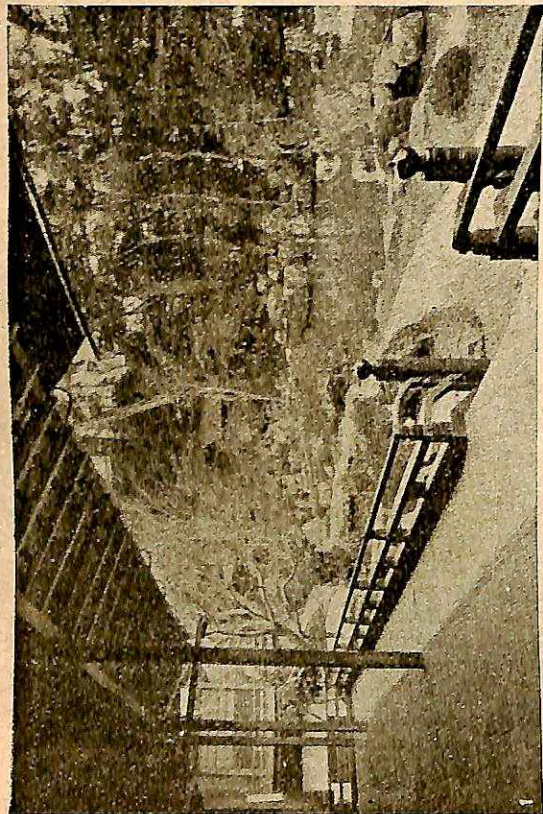
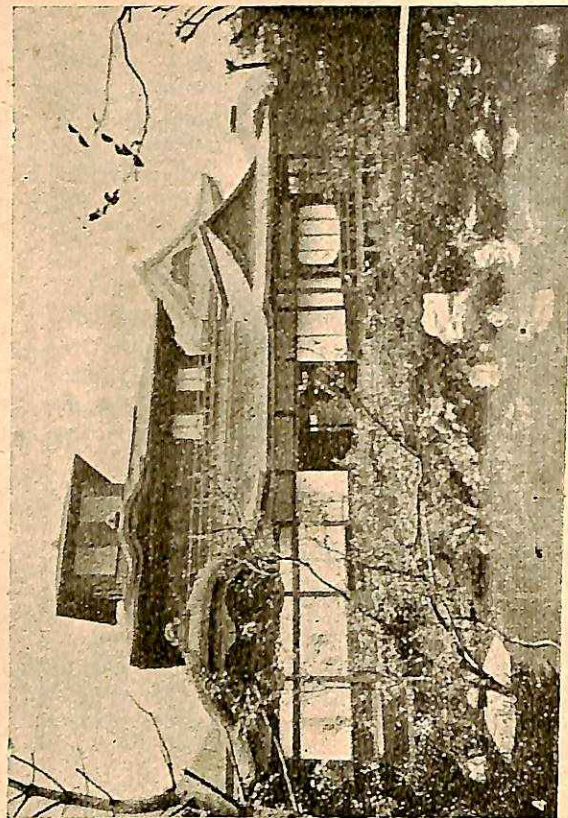
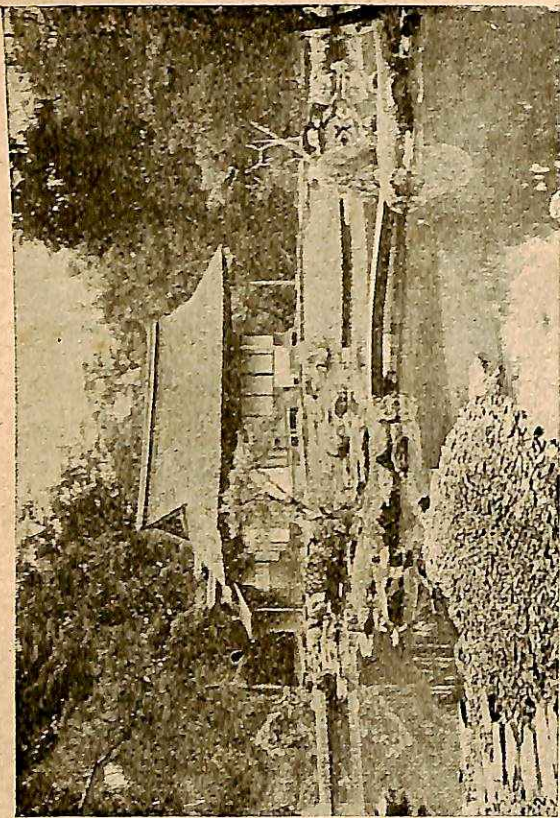
ἀντικαθιστοῦν τὴν ποιότητα καὶ τὰ συστατικά μετὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ποσότητα. Διὰ νὰ μὴν ἀηδιάσῃ δὲ ὁ στόμαχος μετὰ ἑνα ἢ δύο εἰδῶν φαγητά, φροντίζουν νὰ παρασκευάζουν πολλῶν εἰδῶν τοιαῦτα, τὰ ὅποια τρώγονται εὐκολώτερον.

Κατωτέρω παρέχομεν ἑνα «μενοῦ» ἀπὸ ἰαπωνικὸν ἐπίσημον τραπέζι. Τὸ μενοῦ αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη. Τὸ πρῶτον μέρος περιλαμβάνει σακέ ζεστὸ: *συνίμοιο* ἑνα εἶδος ζωμοῦ ἀπὸ κουκιά: *κουτσι-τόρι*, ἥτοι ὀμελέττα ἢ βορσμένα κάστανα μετὰ ζάχαρι ἢ *καμαμποκο* δηλαδὴ ψαχνὸν ψαριοῦ καυωμένο σὲ μικρὰς σφαίρας καὶ ψημένο στὸ φούρνον: *σασιμί*, ὠμὸ ψάρι εἰς λεπτὰς φέτες σὰν φύλλα δένδρων: *χαισί-ζακάνα*, ὀλόκληρον ψάρι ψημένο ἢ βρασμένο καὶ σερβιρισμένο μετὰ σάλτσα *σόγια*: *οὔμα-νί*, μικρὰ κομμάτια ψαριοῦ ἢ ἀπὸ πουλὶ βραστὸ μετὰ ῥίζας ἀπὸ λωτῶν ἢ πατάτες μέσα σὲ σάλτσα *σόγια*, ἀνακατεμένες μετὰ ἑνα εἶδος λικέρο, τὸ ὁποῖον καλεῖται *μυρίν*: *σοῦνο-μόιο*, λάχανο διατηρούμενο μέσα σὲ ξύδι: *τσαβάν*, ψάρια μετὰ μανιτάρια.

Τὸ δεύτερον μέρος περιλαμβάνει: *σιροῦ* ζωμὸς ἀπὸ κουκιά, ψάρια καὶ φύκια: ὁ *χιρά* ψάρι βραστὸ σερβιρισμένο χωριστὰ ἢ ἐπὶ πλῆον μέσα εἰς τὴν σοῖπαν: *τοῦμπο*, φύκια βραστὰ: *ναμασοῦ*, φέτες ὠμοῦ ψαριοῦ σερβιρισμένες μέσα σὲ ξύδι καὶ κρύα λαχανικά: *δέμονο*, εἶδος ρωσικῆς σαλάτας: *γιακίμονο*, ψάρι ὠμὸ, τὸ ὁποῖον σερβίρεται ὀλόκληρον, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον συνήθως δὲν εἶναι προωρισμένον διὰ νὰ φαγῶν, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ ἐπιδειχθῇ: *κο-νο-μόνο*, ἀλατισμένα λαχανικά, ὡς εἶναι οἱ μελιτζάνες, τὰ λάχανα ἢ τὸ περίφημον *ντακόν*, ἑνα εἶδος ραδικιοῦ μαρινάτου, τοῦ ὁποῦ ἡ μυρουδιά εἶναι τόσον δυνατή, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν ἀνεχθῇ ἑνας εὐρωπαῖος.

Τὸ τρίτον μέρος περιλαμβάνει πάλιν ζωμόν, ὠμὸ ψάρι καὶ ῥυζι.

Φυσικὰ ὅλα τὰ ἀνωτέρω φαγητά δὲν σερβίρονται πάντοτε εἰς ὅλα τὰ ἰαπωνικά σπία καὶ εἰς ὅλα τὰ γεύματα. Συνήθως ἀρκοῦν καὶ τὰ ἡμισυ ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ἀναφερομένα. Εἰς τὰ σπία τῆς μεσαίας τάξεως καὶ εἰς τὰ πτωχότερα σερβίρονται συνήθως δύο ἢ τρία φαγητά: ψάρι ψητό, ζωμός, ὀμελέττα καὶ ὀλίγη σάλτσα διὰ νὰ χρησιμοποιοθῇ διὰ τὸ ῥυζι. Οἱ ἰάπωνες δὲν εἶναι πολυφαγᾶδες καὶ δὲν ὁμοιάζουν εἰς τὸ φαγητόν τοὺς ἄλλους Ἀνατολίτας, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ φήμη ἀναφέρει ὅτι τὰ γεύματα καὶ τὰ δείπνα των, ἀκόμη καὶ τῶν ὀλιγώτερον εὐπόρων, εἶναι πάντοτε λουκούλια.

1. Βεράντα του ναού Σανμυόιν, εν Νταϊνκό, μετά του περί αυτού κήπου. 2. Τὸ «περίπτερον τοῦ τεῖου» εἰς τὸν κήπον τοῦ ἀνακτόρου Καισαύρα. 3. Ἡ βεράντα τοῦ ναοῦ Τσιόν-ίν, εἰς τὸ Κιότο. 4. Ὁ ναὸς τοῦ Χιονικακῶ, παρὰ τὸ Κιότο.

Υπάρχει συνήθεια νὰ προσφέρεται πάντοτε φαγητὸν εἰς κάθε ξένον, πού θὰ ἐπισκεφθῇ εἰς τὸ σπίτι μίαν οἰκογένειαν, εἰς ὅποιανδήποτε ὥραν καὶ ἂν γίνεται ἡ ἐπίσκεψις. Τὰ ἐξευρωπαϊσμένα σπίτια σερβίρουν εἰς τοὺς ξένους, ἀντὶ φαγητοῦ, τσαΐ καὶ γλυκὰ πολλῶν εἰδῶν. Τὰ γλυκὰ αὐτὰ δὲν εἶναι ἄσχημα, οἱ δὲ ξένοι τὰ τρώγουν μὲ εὐχαρίστησιν.

Οἱ πρῶτοι εὐρωπαῖοι, πού ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, κατέστη ἀδύνατον νὰ ζήσουν ἀποκλειστικῶς μὲ τὴν Ἰαπωνικὴν κουζίαν, δηλαδὴ χωρὶς κρέας, χωρὶς γάλα, χωρὶς ψωμί, χωρὶς βούτυρο, χωρὶς κομπόστες, χωρὶς καφέ, χωρὶς πραγματικὴν σαλάταν, χωρὶς ἀρκετὴν ποσότητα λαχανικῶν, χωρὶς ὀρεκτικά, σχεδὸν χωρὶς φρούτα. Ἡ Ἰαπωνικὴ κουζίνα δὲν εἶναι κατάλληλος οὔτε διὰ τοὺς χορτοφάγους, διότι δὲν περιλαμβάνει ἀρκετὰ λαχανικά καὶ χορταρικά.

Κατὰ τοὺς ὑγιεινολόγους τὰ Ἰαπωνικά φαγητά, καίτοι εἶναι πτωχὰ εἰς ἄζωτον καὶ λιπαρὰς οὐσίας, ἐν τούτοις εἶναι πλούσια εἰς ἀνθρακὰ καὶ ἐπαρκοῦν εἰς τὴν θρέψιν ἀρκεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ κινῆται. Διὰ τοῦτο, οἱ διάγοντες καθησικὸν βίον συχνὰ πάσχουν ἀπὸ δυσπεψίαν καὶ ἀτροφίαν. Τοῦτο ἐξηγεῖ διατὶ αἱ ἀνώτεροι τάξεις εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ὑστεροῦν πολὺ εἰς φυσικὴν δύναμιν καὶ ἔχουν πρόσωπα καὶ σώματα ἀσθενικά, ἐνῶ ὁ λαὸς καὶ οἱ ἐργατικοὶ εἶναι εὐτραφεῖς καὶ φαίνονται σωματικῶς ἰσχυρότατοι καὶ ἀνθηροὶ εἰς τὸ πρόσωπον.

— Τὰ πηρούνια καὶ ἡ ταχύτης τοῦ φαγητοῦ.

Ὅταν εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς ἐστιατόριον οἰκοτροφείου, ἢ εἰς αἶθουσαν ὅπου τρώγουν καλόγηροι ἢ στρατιῶται, παρατηρεῖ μετ' ἐκπλήξεως ὅτι δὲν ἀκούεται κανένας θόρυβος κουταλιῶν καὶ πηρουνιῶν. Τοῦτο προσέρχεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν Ἰαπωνίαν δὲν χρησιμοποιοῦν κουτάλια καὶ πηρούνια, ἀλλὰ μόνον μικρὰς βέργες, ὅμοιες μὲ τὴν μπαγκέττα ἀρχιμουσικοῦ. Οἱ Ἰάπωνες ἔχουν ἀποκτήσει ἐξαιρετικὴν ἱκανότητα εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς μπαγκέττας, μὲ τὴν ὁποίαν κατορθώνουν νὰ τρώγουν παντὸς εἶδους φαγητά. Τὸν ζωμὸν τὸν σερβίρουν πάντοτε μέσα εἰς φυτζάνια τὰ ὁποῖα φέρουν εἰς τὰ χεῖλη, καὶ ἔτσι τὰ κουτάλια καθίστανται περιττά.

Ἐντύπωσιν ἐπίσης προξενεῖ καὶ ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν τρώγουν οἱ Ἰάπωνες, οἱ ὁποῖοι

συνήθως δὲν διαθέτουν διὰ τὸ φαγητὸν των περισσότερον ἀπὸ 5—10 λεπὰ τῆς ὥρας. Ἀλλ' εἰς τοῦτο ὀφείλεται τὸ ὅτι οἱ περισσότεροι Ἰάπωνες ὑποφέρουν συχνὰ ἀπὸ στομαχικὰς παθήσει.

— Πῶς ἐνδύονται οἱ Ἰάπωνες.

Οἱ Ἰάπωνες φοροῦν πολλὰ ἐνδύματα. Οἱ ἄνδρες φοροῦν κατάσαρκα ἐν βαμβακερὸν ὑποκάμισον, ἐπάνω ἀπὸ τὸ ὁποῖον περοῦν ἓνα ἄλλο ἐξωτερικόν, ἐπίσης βαμβακερὸν, ἢ καὶ μεταξωτὸν τὸν χειμῶνα φοροῦν καὶ δεύτερον ἐσωτερικὸν ὑποκάμισον βαμβακερὸν. Ἐπάνω ἀπὸ αὐτὰ φοροῦν τὸ κυρίως ἐνδυμὰ των τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ *κιμονό*. Τοῦτο κατὰ τὸν χειμῶνα ἀντικαθίσταται ἀπὸ δύο ἐνδύματα φοδραρισμένα μὲ βαμβάκι, τὰ ὁποῖα συγκροτοῦνται μὲ μίαν ζώνην.

Κατὰ τὰς ἐπισήμους περιστάσεις φοροῦν τὸ *χανάμα*, ἓνα εἶδος ἀνοικτοῦ φουστανιοῦ, καὶ ἓνα βαρὺ μανδύα, τὸ *χαορί*. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἐπίσημα ἐνδύματα εἶναι μεταξωτά.

Μὲ τὴν πάροδον ὁμως τῶν ἐτῶν οἱ Ἰάπωνες καὶ αἱ Ἰαπωνίδες ἀρχίζουν νὰ ντύνονται κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον. Σχεδὸν ὅλοι οἱ ἄνδρες σήμερον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν κόπτουν τὰ μαλλιά των κατὰ τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα, εἰς δὲ τὰς ἐπισήμους δεξιώσεις ἐπιβάλλεται τὸ εὐρωπαϊκὸν φοράκι. Πολὺ συχνὰ οἱ Ἰάπωνες ντύνονται κατὰ μικτὸν τρόπον παλαιὸν Ἰαπωνικὸν καὶ σύγχρονον εὐρωπαϊκόν, πρᾶγμα πού τοὺς κάνει πολλάκις γελοίους.

Οἱ Ἰάπωνες περιπατοῦν συνήθως ἀσκεπτεῖς. Πολλάκις ὁμως φοροῦν εἰς τὸ κεφάλι τους ἓνα μεγάλο ψάθινο καπέλλο. Εἰς τὰ πόδια φοροῦν ἰδιαιτέρον εἶδος παπουτσιῶν, τὰ ὁποῖα καλοῦνται «*ταμπί*». Τὰ παπούτσια αὐτὰ εἶναι χαμηλά, φθάνοντα εἰς ὕψος μέχρι τοῦ ἀστραγάλου, ἔχουν δὲ ἐμπρὸς ἰδιαιτέραν θήκην διὰ τὸ μεγάλο δάκτυλο, ἢ ὁποῖα ξεχωρίζει ἀπὸ τὴν ὅλην μύτην τοῦ παπουτσιοῦ. Οἱ εὐποροὶ φοροῦν ἔξω ἓνα εἶδος γαλότσας, μὲ ξύλινους πάτους καὶ ξύλινα τακούνια, ἢ ὁποῖα καλεῖται «*γκέτα*». Κατὰ τὸ περπάτημα ἡ «*γκέτα*» αὐτὴ εἶναι λίαν θορυβώδης, ἰδίως ὅταν ὁ δρόμος εἶναι λιθόστρωτος.

Ὅταν οἱ Ἰάπωνες ἐξέρχονται εἰς τὸν δρόμον κρατοῦν συνήθως εἰς τὸ χεῖρ μίαν βεντάλιαν καὶ μίαν ὀμβρέλλαν. Ἡ ὀμβρέλλα εἶναι ἀπαραίτητη εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, διότι αἱ βροχαὶ εἶναι συχνόταται καὶ συχνὰ ἐξαφνικά. Διὰ τοῦτο καὶ χρησιμοποιοῦν τὴν ὀμβρέλλαν, ὅπως ἡμεῖς τὸ μαστοῦν. Εἰς τὴν ζώνην τῆς μέσης τοποθετοῦν τὴν πίπαν

των και την καπνοσακούλαν των. Οἱ ἔμποροι τοποθετοῦν ἐπίσης εἰς τὴν ζώνην των καὶ ἓνα «γιατατέ», δηλαδή ἓνα φορητὸ καλαμάρι μὲ ἓνα φτερό τὸ ὁποῖον χρησιμοποεῖται ὡς κονδυλοφόρος καὶ πέννα.

Γενικῶς τὰ ἐνδύματα τῶν Ἰαπώνων εἶναι κομψὰ καὶ ὑγιεινά, καίτοι τὸ κιμονὸ παρεμποδίζει τὸ εὐθύ-ρον βάδισμα. Οἱ χωρικοὶ προφυλάσσονται ἀπὸ τὴν βροχὴν καὶ ἀπὸ τὸ χιόνι μὲ ἓνα εἶδος ψαθίνου μανδύου, ὃ ὁλοῖος καλεῖται «μινό».

—Τὰ γυναικεῖα ἐνδύματα.

Τὰ γυναικεῖα ἐνδύματα εἰς τὴν Ἰαπωνίαν διαφέρουν ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ ἀνδρικά, παρ' ὅσον διαφέρουν τὰ εὐρωπαϊκὰ ἀνδρικά ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ γυναικεῖα. Εἰς πολλὰς περιφερείας τῆς χώρας αἱ γυναῖκες φοροῦν πα-ταλόνια ἢ εἶδος κυλόττας καὶ ψιθινὸν μανδύαν, ὅπως ἀκριβῶς οἱ σύζυγοί των. Τὸ γεγονός τοῦτο καὶ ἡ ἔλλειψις ἀπὸ τοὺς ἀνδρας μύστακος καὶ γενειάδος, κάμνει τοὺς ξένους νὰ εὐρίσκονται εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν ὅπως διακρίνουν τοὺς ἀνδρας ἀπὸ τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὰς πόλεις αἱ γυναῖκες φοροῦν συνήθως τὰ ἐξῆς ἐνδύματα: Κατάσαρκα εἶδος ἐμπροσθελας, τὴν ὁποίαν δένουν γύρω ἀπὸ τὴν μέσην των· ἔπειτα ἓνα ὑποκάμισον καὶ κατόπιν ἓνα ἢ δυο κιμονό, τὰ ὁποῖα συγκρατοῦνται ὅπῃ μίαν στενὴν λωρίδα ὑφάσματος ἢ ὁποῖα χρησιμεύει ὡς ζώνη. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν ζώνην αὐτὴν ὑπάρχει ἄλλη πλουσιωτέρα ζώνη ἀπὸ ὑφασμα ὁμοῖον μὲ τὸ ὑφασμα τοῦ κιμονό. Ἡ ζώνη αὐτὴ συγκρατεῖται εἰς τὸ δεξιὸν πλευρὸν ἀπὸ ἓνα μέγαν καὶ πλατὺν φιόγκον.

—Ἡ κόμμωσις τῶν Ἰαπωνίδων.

Αἱ Ἰαπωνίδες φροντίζουν πολὺ διὰ τὴν κόμμωσιν των. Τὰ μαλλιά των τὰ συγκρατοῦν μὲ χτένια πολὺτιμα, τὰ ὁποῖα πολλάκις στοιχίζουν ὀλόκληρον περιουσίαν. Ἐπειδὴ τὰ γυναικεῖα φορέματα εἶναι ἀπλὰ εἰς τὴν κατασκευὴν των καὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς οὐσιώδη ἀλλαγὴν τῆς μόδας, εἶναι δυνατόν νὰ διαρκοῦν πολλὰ ἔτη καὶ νὰ μεταβιβάζωνται ἀπὸ τῆς μητρὸς εἰς τὴν κόρην.

—Τὶ στοιχίζουν τὰ Ἰαπωνικὰ ἐνδύματα.

Κατὰ μέσον ὅρον ἡ τουαλέττα μιᾶς ἀστῆς Ἰαπωνίδος καλῆς τάξεως στοιχίζει σήμερον περὶ τὰ 2 ὀ γιέν (ἓνα γιέν σήμερον ἔχει ἀξίαν 2.50 γαλλικῶν φράγκων, ἤτοι 17.50 δραχμῶν). Τὰ κοσμήματα ὅμως καὶ τὰ ἄλλα

ἀναγκαῖα διὰ τὴν κόμμωσιν στοιχίζουν ἐπίσης ὅσον καὶ μία καλὴ τουαλέττα. Τὰ ἀνδρικά ἐνδύματα στοιχίζουν περὶ τὰ 60 γιέν.

Τὰ παιδικὰ ἐνδύματα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντιγραφή ὑπὸ σμίκρουνσιν τῶν ἐνδυμάτων τῶν γονέων των. Τὰ παιδιὰ καὶ τὰ νήπια φέρουν κορμασμένα εἰς τὸν λαιμόν των πολλὰ φυλακτὰ, τὰ ὁποῖα πιστεύουν αἱ μητέρες των ὅτι τὰ προστατεύουν ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ ἄλλα δυστυχήματα. Μαζὶ μὲ τὰ φυλακτὰ φέρουν ἐπίσης ἓν εἶδος μεταλλίνου μετλλίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ραμμένον εἰς ἓν οἶον· δῆποτε μέρος τῶν ἐνδυμάτων των. Τὸ μετλλιον τοῦτο φέρει ἀναγεγραμμένον ἀπὸ τὴν μίαν πλευράν τὸ ὄμα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ παιδιοῦ, διὰ νὰ δύνανται νὰ τὸ ἀνευρίσκουν εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἤθελε χαθῇ ἢ πάθῃ κανὲν δυστύχημα, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος χαραγμένον τὸ σημεῖον τοῦ ζωδίου ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη.

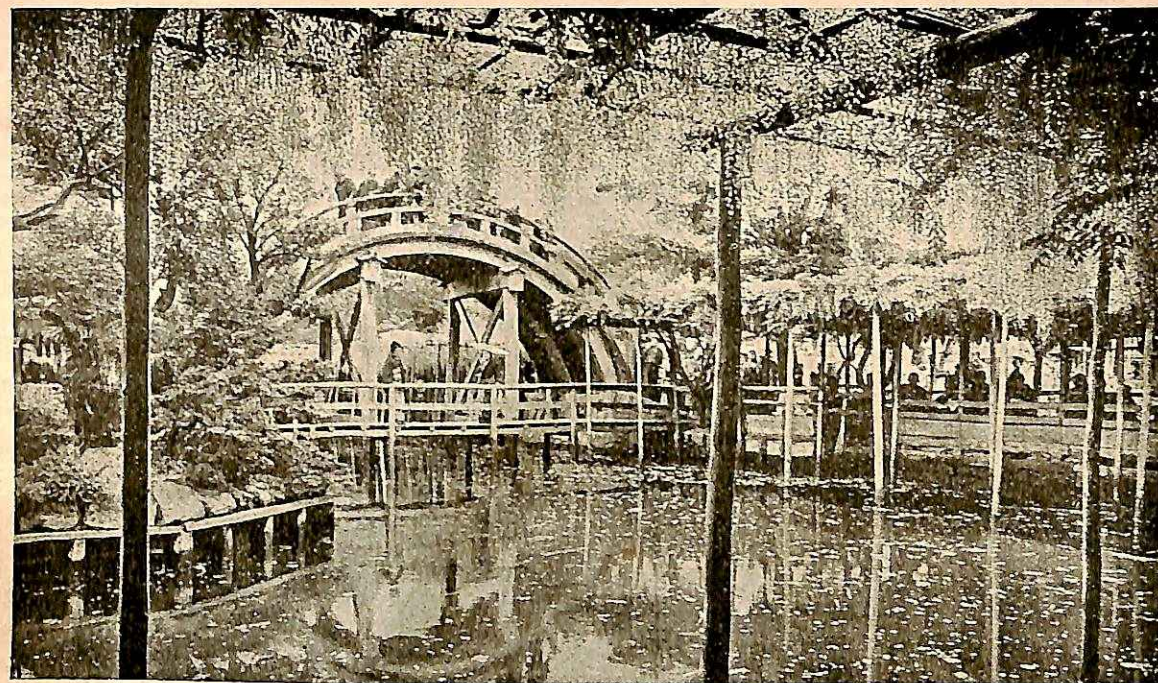
Τὰ κορίτσια δὲν περιμένουν νὰ μεγαλώσουν, νὰ γίνουν δεκαεὶς ἢ δεκαεπτὰ ἔτων, διὰ νὰ κάμουν τὴν εἴσοδόν τους εἰς τοὺς κοσμικοὺς κύκλους καὶ νὰ ἐνδυθοῦν μὲ κάποιαν μεγαλυτέραν προσοχήν. Εὐθὺς ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας ἐνδύονται μὲ τὰ πολυτελέστερα καὶ τὰ ἐλκυστικώτερα ἐνδύματα, συνήθως δὲ μὲ ζωηρότατα χρώματα.

Ἡ ζωηρότης τῶν χρωμάτων ἐλαττοῦται μὲ τὴν πάροδον τῆς ἡλικίας. Αἱ ἡλικιωμέναι γυναῖκες παύουν νὰ φροντίζουν διὰ τὸν καλλωπισμὸν τοὺς καὶ ἀποφεύγουν τὰς πολυτελεῖς ἐνδυμασίας. Πολλὰ μάλιστα καὶ ξυρρίζουν ἐντελῶς τὰ μαλλιά των.

—Ἡ εὐρωπαϊκὴ μόδα.

Αἱ τελευταῖαι Ἰαπωνικαὶ κυβερνήσεις ἤρχισαν νὰ διεξάγουν σοβιρὸν ἐξοντωτικὸν πόλεμον κατὰ τοῦ ἐθνικοῦ ἐνδύματος τῶν Ἰαπώνων, φθάσασαι καὶ μέχρι τοῦ σημείου ν' ἀπαγορεύσουν εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους νὰ φοροῦν κιμονό, ὅταν εὐρίσκονται ἐν ὑπηρεσίᾳ. Εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἰαπωνικῶν μεγαλουπόλεων δὲν εἶναι σπάνιον σήμερον νὰ συναντήσῃ κανεὶς πολλοὺς Ἰάπωνας νὰ φοροῦν εὐρωπαϊκὰ ἐνδύματα. Μ-ο κοι μάλιστα φοροῦν κιμονό καὶ στὸ κεφάλι ἡμίψηλο!

Ἡ εἰσαγωγή τοῦ γυναικεῖου εὐρωπαϊκοῦ ἐνδύματος εἰς τὴν Ἰαπωνίαν χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1886, ὅπῃτε ἡ τότε Αὐτοκρατορία παρήγγειλε εἰς τὸ Βερολῖνον διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς καὶ διὰ πολλὰς κυρίας τῆς οὐλῆς τελείας εὐρωπαϊκὰς ἀμφιέσεις. Ἡ εὐφάνισις τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τῶν αὐλικῶν εἰς τὰς ἐργασίας μὲ τὰς εὐρωπαϊκὰς τουαλέττας ἔκαμε μεγάλην

Ὁ κήπος Βισταρία, εἰς τὸ Καμείντο παρὰ τὸ Τόκιο.

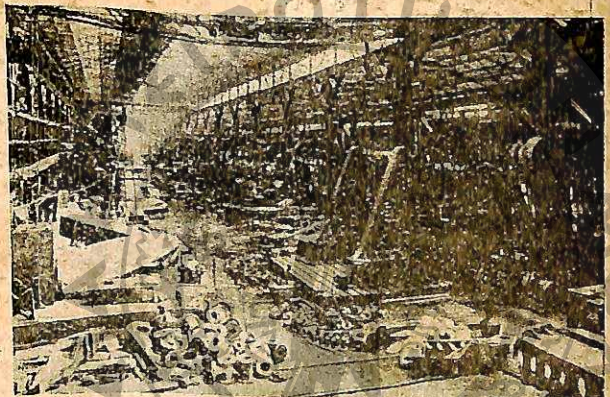
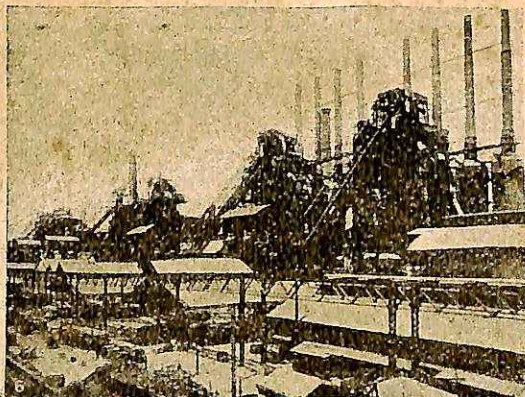
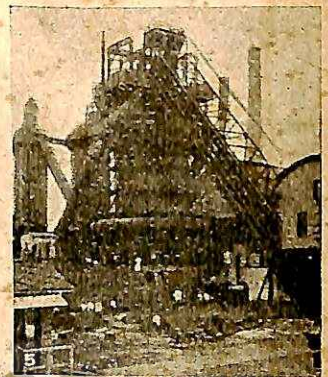
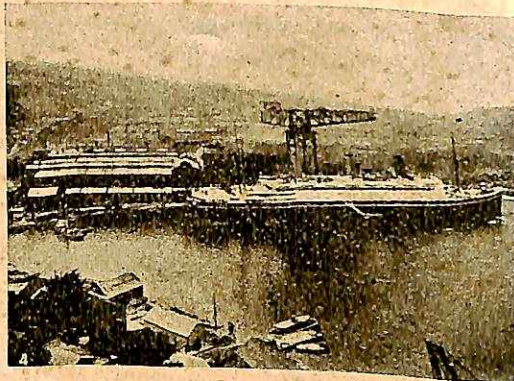
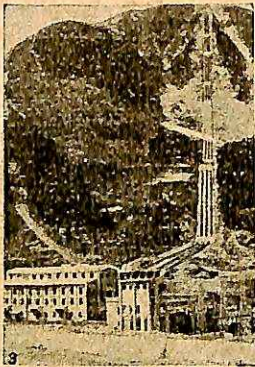
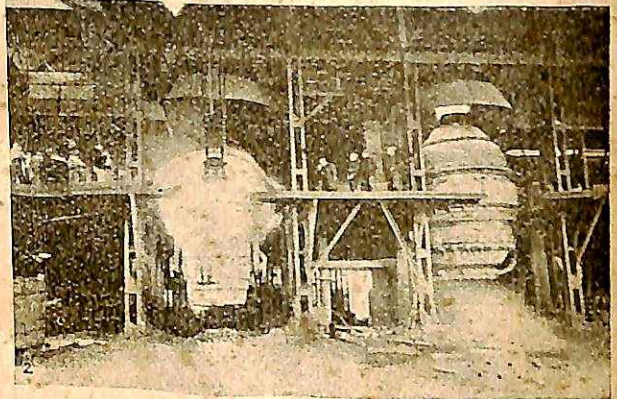
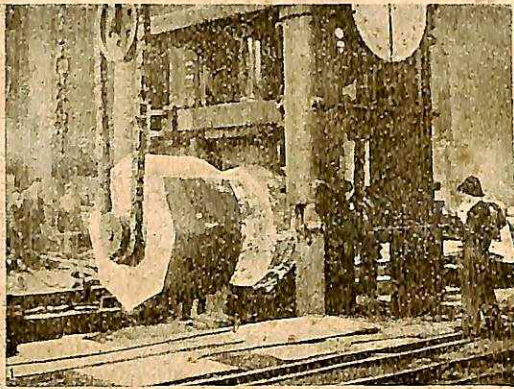

Ὁ πευκὸν τῆς χερσονήσου Μτο-νό-Ματσουμπάρα.

ἐντύπωσιν καὶ ἐνεθουσίασε τὰς ἰαπωνίδας, αἱ ὁποῖαι ἔσπευσαν νὰ μιμηθῶν τὴν Αὐτοκρατορίαν των. Ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Τόκιο ἤρχισε τότε νὰ ἐνδύεται κατὰ τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα.

Μετὰ δεκαετίαν ὅμως τὸ 1890, ἐδημιουργήθη μεγάλη ἀντίδρασις κατὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἐνδύματος καὶ αἱ ἰαπωνίδες τοῦ Τόκιο ἤρχισαν νὰ φοροῦν καὶ πάλιν τὰ ἔθνικα των ἐνδύματα. Σήμερον αἱ ἀριστοκρατίδες ἰαπωνίδες προσπαθοῦν νὰ μιμηθῶν

πάλιν τὰς εὐρωπαϊάς καὶ ἤρχισαν νὰ ἐνδύωνται ἐκ νέου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μοντέλλων τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λονδίνου. Ὁ λαὸς ὅμως μένει ἀκόμη πιστὸς εἰς τὰς παραδόσεις καὶ εἰρωνεύεται μεγάλως τὰς εὐρωπαϊζούσας, αἱ ὁποῖαι δὲν κατορθώνουν νὰ ἀποκτοῦν μαζὶ μετὰ τὰς παρισινὰς τουαλέττας τὴν παρισινὴν χάριν, ἐν ᾧ χάνουν τὴν ἀναμφισβήτητον χάριν καὶ κομψότητα καὶ ὠραιότητα ποὺ ἔχουν μέσα εἰς τὸ ἔθνικόν των ἔνδυμα.

Ἀπόψεις τμημάτων ἰαπωνικῶν βιομηχανικῶν ἐργοστασίων καὶ ναυπηγείων.